

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 13.11.2001
COM (2001) 700 τελικό

**Για την επιτυχία της
διεύρυνσης
Έγγραφο στρατηγικής**

**Και
Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
για την πρόοδο που σημείωσε κάθε
υποψήφια χώρα στην πορεία της προς την
προσχώρηση**

[SEC (2001) 1744 à 1756]

I. Γενικό πλαίσιο.....	5
1. Εισαγωγή	5
2. Κοινή γνώμη και διεύρυνση	9
3. Διαδικασία διεύρυνσης και γειτονικές χώρες.....	10
α) Δυτικά Βαλκάνια	11
β) Οι χώρες ΕΖΕΣ.....	11
γ) Νέα Ανεξάρτητα Κράτη	11
δ) Μεσόγειος	12
II. Πρόοδος των υποψηφίων χωρών ως προς την εκπλήρωση των κριτηρίων προσχώρησης	13
1. Πολιτικά κριτήρια.....	13
α) Γενική εξέλιξη	14
β) Συμπεράσματα	16
2. Οικονομικά κριτήρια	17
α) Γενικές εξελίξεις.....	17
β) Συμπεράσματα	22
3. Άλλες υποχρεώσεις του μέλους.....	23
α) Υιοθέτηση, εφαρμογή και επιβολή του κεκτημένου	24
β) Τομεακή επισκόπηση και συμπεράσματα.....	24
γ) ONE και ΕΥΡΩ	26
III. Για την επιτυχία της διεύρυνσης	27
1. Ακολουθώντας τον χάρτη πορείας - εναπομένοντα κεφάλαια	27
α) Χρηματοδοτικό πλαίσιο και συναφή κεφάλαια	28
β) Άλλα κεφάλαια.....	30
2. Σχέδιο δράσης στον τομέα της διοικητικής και δικαστικής ικανότητας.....	31
α) Ενίσχυση των δράσεων για τη δημιουργία θεσμών	33
β) Καλύτερη παρακολούθηση	34
γ) Διοικητική ικανότητα μετά την προσχώρηση	35
3. Προενταξιακή στρατηγική για την Τουρκία - προς μια νέα φάση	36
4. Τα επόμενα βήματα	38

a) Για την εκπλήρωση των κριτηρίων προσχώρησης.....	38
β) Για τις πρώτες προσχωρήσεις	38
γ) Άλλες υποψήφιες χώρες στο στάδιο των διαπραγματεύσεων - νέος χάρτης πορείας.....	39
IV. Συμπεράσματα.....	40
Παραρτήματα	43
Παράρτημα 1: Συμπεράσματα των περιοδικών εκθέσεων	43
Βουλγαρία.....	43
Κύπρος.....	46
Τσεχική Δημοκρατία	50
Εσθονία	54
Ουγγαρία	57
Λεττονία.....	61
Λιθουανία	65
Μάλτα	69
Πολωνία.....	72
Ρουμανία.....	75
Σλοβακία.....	79
Σλοβενία	84
Τουρκία.....	87
Παράρτημα 2: Υποψήφιες χώρες: κυριότεροι στατιστικοί δείκτες.....	93
Παράρτημα 3 : Η προενταξιακή στρατηγική	95
Παράρτημα 4: Συμβάσεις περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων, οι οποίες έχουν κυρωθεί από τις υποψήφιες χώρες 30 Σεπτεμβρίου 2001	102
Παράρτημα 5: Έργα αδελφοποίησης κατά την περίοδο 1998-2001	103

Παράρτημα 6: Κατάσταση των διαπραγματεύσεων στις 26 Οκτωβρίου 2001	105
--	-----

I. Γενικό πλαίσιο

1. Εισαγωγή

Η Ευρωπαϊκή Ένωση επί μισό σχεδόν αιώνα καταβάλλει προσπάθειες για τον τερματισμό των συγκρούσεων του παρελθόντος και την ενίσχυση της ειρήνης, της ασφάλειας, της δικαιοσύνης και της ευημερίας σ'ολόκληρη την Ευρώπη. Από τη στιγμή που εκλήθησαν οι υποψήφιος χώρες να γίνουν μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η διαδικασία διεύρυνσης έχει συμβάλει καθοριστικά στην επίτευξη πολιτικής σταθερότητας, οικονομικής προόδου και κοινωνικής δικαιοσύνης. Η σταθερότητα των θεσμών, οι αλλαγές κυβερνήσεων με τη διεξαγωγή ελεύθερων και δημοκρατικών εκλογών, η αποτελεσματικότερη προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των μειονοτήτων, καθώς και η επικράτηση των αρχών της οικονομίας της αγοράς αποτελούν σήμερα κοινά χαρακτηριστικά. Η διαδικασία της διεύρυνσης καθιστά την Ευρώπη έναν ασφαλέστερο χώρο για τους πολίτες της και συμβάλλει στην πρόληψη και τον έλεγχο των συγκρούσεων σε παγκόσμια κλίμακα.

Η διεύρυνση θα είναι επωφελής όχι μόνο για τα σημερινά και τα νέα κράτη μέλη αλλά και για τις γειτονικές χώρες, με τις οποίες η Ευρωπαϊκή Ένωση διατηρεί στενούς δεσμούς. Καμία νέα διαχωριστική γραμμή δεν πρέπει να υπάρξει στην ευρωπαϊκή ήπειρο. Κάθε νέο κράτος μέλος θα συνεισφέρει στην ΕΕ τη δική του πολιτική, οικονομική, πολιτιστική, ιστορική και γεωγραφική κληρονομιά, εμπλουτίζοντας με τον τρόπο αυτό την Ευρώπη στο σύνολό της.

Η ανάγκη για μια ισχυρή και ενωμένη Ευρώπη καθίσταται επιτακτική περισσότερο από κάθε άλλη φορά, λόγω των τρομοκρατικών επιθέσεων της 11ης Σεπτεμβρίου και των μετέπειτα εξελίξεων. Οι υποψήφιος για την προσχώρηση χώρες ευθυγραμμίστηκαν με την ΕΕ στο θέμα της καταδίκης της τρομοκρατίας και συντάχθηκαν αμέσως και πλήρως με τα συμπεράσματα και το σχέδιο δράσης του έκτακτου Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 21ης Σεπτεμβρίου 2001.

Η Επιτροπή επαναβεβαιώνει τη δέσμευσή της για την επιτυχία της διεύρυνσης, η οποία θα συμβάλει στη βελτίωση της ασφάλειας και σταθερότητας όχι μόνο στην Ευρώπη αλλά και στις γειτονικές χώρες και αλλού. Το ερχόμενο έτος θα είναι καθοριστικό για την επιτυχημένη ολοκλήρωση των εν εξελίξει ενταξιακών διαπραγματεύσεων, καθώς και για την προετοιμασία των υποψηφίων χωρών ενόψει της προσχώρησης.

Τόσο οι εκθέσεις προόδου όσο και οι προτεινόμενες αναθεωρηθείσες εταιρικές σχέσεις του τρέχοντος έτους προσδιορίζουν τους τομείς στους οποίους απαιτούνται περισσότερες προσπάθειες. Αυτά μαζί με το χάρτη πορείας, που καθορίστηκε από την Επιτροπή τον περασμένο Νοέμβριο και εγκρίθηκε από τα μετέπειτα Ευρωπαϊκά

Συμβούλια, αποτελούν τον οδηγό για μια επιτυχημένη ολοκλήρωση της ενταξιακής διαδικασίας με τις αντίστοιχες χώρες. Η Επιτροπή θα συμπεριλάβει στις εκθέσεις προόδου του προσεχούς έτους την αξιολόγησή της ως προς την ετοιμότητα κάθε υποψήφιας χώρας να αναλάβει τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του μέλους. Μέχρι τα τέλη του 2002 αναμένεται ότι θα μπορέσουν να ολοκληρωθούν οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις με τις χώρες που πληρούν τα κριτήρια προσχώρησης, υπό την προϋπόθεση ότι θα συνεχιστούν οι σημερινές τους προσπάθειες. Με τα δεδομένα αυτά, οι εν λόγω χώρες θα είναι, ενδεχομένως, έτοιμες για την προσχώρηση στην ΕΕ το 2004, σύμφωνα με το στόχο που έχει καθοριστεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Οι αρχές που διέπουν την εν λόγω διαδικασία παραμένουν αμετάβλητες. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Βερολίνου καθόρισε ένα σαφές πλαίσιο για τις χρηματοδοτικές πτυχές της διεύρυνσης. Το πλαίσιο αυτό παρέχει μια επαρκή βάση για την προσχώρηση μέχρι και 10 νέων κρατών μελών το 2004. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας καθόρισε το πλαίσιο της θεσμικής μεταρρύθμισης, το οποίο είναι αναγκαίο για τη διεύρυνση. Οι διαπραγματεύσεις διεξάγονται με βάση το σημερινό κεκτημένο, ανάλογα με τις επιδόσεις κάθε χώρας και τις προσπάθειές της για κάλυψη των καθυστερήσεων, και θα ολοκληρωθούν με εκείνες εκ των υποψηφίων χωρών οι οποίες πληρούν τα κριτήρια προσχώρησης. Αυτές είναι οι αναγκαίες και επαρκείς προϋποθέσεις οι οποίες ορίστηκαν εξ αρχής για την πραγματοποίηση των πρώτων προσχωρήσεων. Οι τυχόν συζητήσεις στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τη μεταρρύθμιση της πολιτικής ή των θεσμών, θα πρέπει να διαχωριστούν σαφώς και να μην παρεμποδίζουν ούτε να επιβραδύνουν τις διαπραγματεύσεις για την προσχώρηση.

Ο ρυθμός των διαπραγματεύσεων με κάθε υποψήφια χώρα αντικατοπτρίζει πρωτίστως το ρυθμό προετοιμασίας της για την προσχώρηση. Η εφαρμογή της αρχής της διαφοροποίησης, που βασίζεται στις επιδόσεις κάθε υποψήφιας χώρας, καθώς και η εντατική προετοιμασία για την προσχώρηση με την υποστήριξη των κοινοτικών προενταξιακών μέσων, παρέχουν επίσης τη δυνατότητα στις υποψήφιες χώρες που άρχισαν τις διαπραγματεύσεις σε μεταγενέστερο στάδιο να καλύψουν τις καθυστερήσεις τους. Η σημερινή στρατηγική για τη διεύρυνση παρέχει μια υγιή βάση για την έγκαιρη ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων με τις υποψήφιες χώρες που είναι επαρκώς προετοιμασμένες.

Οι προϋποθέσεις για την προσχώρηση, που καθορίστηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης το 1993 και αποσαφηνίστηκαν περισσότερο από τα μετέπειτα Ευρωπαϊκά Συμβούλια, περιλαμβάνουν σημεία αναφοράς για την εκτίμηση της προόδου που σημείωσε κάθε υποψήφια χώρα. Οι προϋποθέσεις αυτές εξακολουθούν να ισχύουν και σήμερα και δεν υφίσταται λόγος τροποποίησής τους. Ωστόσο, στο παρόν στάδιο της διαδικασίας προσχώρησης, είναι αναγκαίο να εστιαστεί η προσοχή τόσο στην ικανότητα της κάθε υποψήφιας χώρας να εφαρμόσει και να επιβάλει το κεκτημένο όσο και στη μεταφορά του κεκτημένου στην εκάστοτε εθνική νομοθεσία. Για το λόγο αυτό, ιδιαίτερη προσοχή δίδεται επί του παρόντος στη

διοικητική και δικαστική ικανότητα των υποψηφίων χωρών. Η Επιτροπή, μέσω ενός σχεδίου δράσης, θα αυξήσει τη βοήθειά της για τη δημιουργία θεσμικής υποδομής και θα παρακολουθήσει εκ του σύνεγγυς τόσο την τήρηση των υποχρεώσεων που ανέλαβαν οι υποψήφιες χώρες κατά τις διαπραγματεύσεις όσο και την τήρηση των προτεραιοτήτων που καθορίστηκαν στις εταιρικές σχέσεις για την προσχώρηση.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα εξακολουθήσει να παρέχει την πλήρη υποστήριξή της στην προετοιμασία των υποψηφίων χωρών που δεν είναι σε θέση να ολοκληρώσουν τις διαπραγματεύσεις εντός του προαναφερθέντος χρονοδιαγράμματος. Οι διαπραγματεύσεις με τις χώρες αυτές θα συνεχιστούν με βάση τις αρχές που διέπουν εξ αρχής την ενταξιακή διαδικασία. Η Επιτροπή, στο έγγραφο στρατηγικής της του 2002 για τη διεύρυνση, θα παρουσιάσει ένα νέο χάρτη πορείας και, ενδεχομένως, μια αναθεωρημένη προενταξιακή στρατηγική για τις χώρες αυτές, λαμβάνοντας υπόψη την πρόοδο που θα σημειωθεί το ερχόμενο έτος καθώς και τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Γκέτεμποργκ.

Για να ενταθεί η προετοιμασία για τη διεύρυνση, οι υποψήφιες χώρες συμμετέχουν όλο και περισσότερο στα προγράμματα και τις δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα προενταξιακά οικονομικά προγράμματα έχουν καταρτιστεί με βάση τις απαιτήσεις της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, ενώ παράλληλα χαράσσονται εθνικές στρατηγικές στον τομέα της απασχόλησης. Στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Γκέτεμποργκ καλούνται οι υποψήφιες χώρες να εντάξουν τους οικονομικούς, κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς στόχους της Ένωσης στις εθνικές τους πολιτικές. Επίσης, οι υποψήφιες χώρες θα πρέπει να συμμετάσχουν κατά το δυνατό στη διαδικασία της Λισαβόνας, η οποία αποσκοπεί στην επίτευξη του στρατηγικού στόχου της Ένωσης για τη δημιουργία μιας βιώσιμης, εξαιρετικά ανταγωνιστικής οικονομίας βασισμένης στη γνώση.

Η συνεργασία στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων θα αποκτά όλο και μεγαλύτερη σημασία τόσο για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος όσο και για τις πιο μακροπρόθεσμες συζητήσεις με στόχο τη θέσπιση κοινών ρυθμίσεων συνοριακού ελέγχου. Το σύστημα Σένγκεν θα εφαρμοστεί σε όλα τα νέα κράτη μέλη. Η πλήρης συμμετοχή στο σύστημα αυτό θα βασιστεί σε μια διαδικασία που περιλαμβάνει δύο στάδια. Τα νέα κράτη μέλη θα πρέπει πρώτα να εξασφαλίσουν κατά τη στιγμή της προσχώρησης ένα υψηλό επίπεδο ελέγχου των εξωτερικών συνόρων. Η άρση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα με τα σημερινά κράτη μέλη θα γίνει σ'ένα μεταγενέστερο στάδιο, με ξεχωριστή απόφαση του Συμβουλίου.

Η προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν σημαίνει και προσχώρηση στο ευρώ. Αν και η συμμετοχή στο ενιαίο νόμισμα αποτελεί μέρος του κεκτημένου, οι υποψήφιες χώρες θα πρέπει να πληρούν τα κριτήρια σύγκλισης για να συμμετέχουν στο ευρώ. Αυτό θα αποφασιστεί σ'ένα μεταγενέστερο στάδιο, μετά την προσχώρηση, αφού

εξεταστεί το κατά πόσον έχει επιτευχθεί υψηλός βαθμός βιώσιμης σύγκλισης, όπως έγινε και με τους πρώτους συμμετέχοντες στη ζώνη του ευρώ. Ωστόσο, πρώτη προτεραιότητα για κάθε υποψήφια χώρα πρέπει να είναι η συμμόρφωση με τα οικονομικά κριτήρια της Κοπεγχάγης.

Οι υποψήφιες χώρες θα συμμετέχουν όλο και περισσότερο στις συζητήσεις για το μέλλον της Ευρώπης, και ιδίως στη σύμβαση για την προετοιμασία της προσεχούς Διακυβερνητικής Διάσκεψης (ΔΚΔ). Οι εργασίες στο πλαίσιο της σύμβασης και της ΔΚΔ έχουν καθοριστική σημασία για το μέλλον της Ευρώπης, χωρίς όμως και να αποτελούν μια νέα προϋπόθεση για τη διεύρυνση.

Όσο προχωρούν οι συζητήσεις για το μέλλον της Ευρώπης και όσο πλησιάζει η ημερομηνία της διεύρυνσης, οι πολίτες των σημερινών και των μελλοντικών κρατών μελών θα επιθυμούν όλο και περισσότερο να κατανοήσουν τα πιθανά αποτελέσματα της διεύρυνσης. Η Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, είναι έτοιμη να ανταποκριθεί στο αίτημα αυτό και να στηρίζει τις προσπάθειες των πολιτικών ηγετών των αντίστοιχων χωρών για ενημέρωση του κοινού στα διάφορα θέματα.

Θα ήταν πηγή έμπνευσης για όλη την Ευρώπη, και τον κόσμο γενικότερα, αν η Κύπρος μπορούσε να προσχωρήσει ολόκληρη στην Ευρωπαϊκή Ένωση με βάση έναν διακανονισμό που θα λαμβάνει υπόψη τα συμφέροντα και τους προβληματισμούς της κάθε πλευράς. Είναι λυπηρό ότι η τουρκοκυπριακή ηγεσία δεν συμμετέχει επί του παρόντος στη διαδικασία που διεξάγεται υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών. Όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη οφείλουν να επωφεληθούν πλήρως από την ευκαιρία που τους παρέχεται για την επίτευξη ενός τέτοιου διακανονισμού πριν από την ολοκλήρωση των ενταξιακών διαπραγματεύσεων. Ωστόσο, στην περίπτωση που ο διακανονισμός αυτός δεν θα έχει επιτευχθεί πριν από την ολοκλήρωση των ενταξιακών διαπραγματεύσεων, το Συμβούλιο θα αποφανθεί σχετικά με την προσχώρηση - χωρίς ο διακανονισμός να αποτελεί προϋπόθεση - σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ελσίνκι.

Όπως αναφέρεται στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ελσίνκι, η αίτηση υποψηφιότητας της Τουρκίας θα κριθεί με βάση τα ίδια κριτήρια που εφαρμόζονται στις άλλες υποψήφιες χώρες. Η προενταξιακή στρατηγική, η οποία προβλέπεται στα συμπεράσματα αυτά, βρίσκεται ήδη εν εξελίξει. Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για τις πολιτικές και οικονομικές μεταρρυθμίσεις που έχουν ήδη αρχίσει. Η Τουρκία πρέπει να διασφαλίσει την αποτελεσματικότητα των μεταρρυθμίσεων αυτών - ιδίως όσον αφορά την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων - και να συμβάλει πιο ενεργά στις προσπάθειες για την επίλυση του Κυπριακού και των διαφορών που ανέκυψαν σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας.

Η προσεχής διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης προετοιμάζεται με ιδιαίτερη προσοχή, σύμφωνα με τη στρατηγική που καθορίζεται στο παρόν έγγραφο. Στηρίζεται σε ξεκάθαρες αρχές, οι οποίες διατυπώθηκαν στα διάφορα Ευρωπαϊκά Συμβούλια, καθώς και σε μια διαφανή και αντικειμενική μέθοδο που καθορίστηκε από την Επιτροπή στο πρόγραμμα δράσης 2000 και εφαρμόζεται κάθε χρόνο στις εκθέσεις προόδου. Το παρόν έγγραφο και οι εκθέσεις που το συνοδεύουν παρέχουν μια ανάλυση του σταδίου στο οποίο έχει φθάσει η διαδικασία διεύρυνσης το φθινόπωρο του 2001 και υποδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο θα εξασφαλιστεί η επιτυχία του επόμενου και αποφασιστικού σταδίου της διαδικασίας.

2. Κοινή γνώμη και διεύρυνση

Στο πλαίσιο της προετοιμασίας του σημερινού σταδίου της διεύρυνσης, οι πολιτικοί και οικονομικοί ιθύνοντες της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να αρχίσουν ένα διάλογο με το κοινό σχετικά με τη διεύρυνση, καθώς και να συμβάλουν στις συζητήσεις που διεξάγονται στις υποψήφιες χώρες γύρω από την Ένωση.

Οι διάφορες δημοσκοπήσεις, καθώς και το Ευρωβαρόμετρο, δείχνουν ότι στη σημερινή Ένωση τόσο η πληροφόρηση όσο και η κατανόηση των αποτελεσμάτων της διεύρυνσης πρέπει να βελτιωθούν. Στις υποψήφιες χώρες η κοινή γνώμη σε γενικές γραμμές υποστηρίζει σθεναρά την προσχώρηση, ο βαθμός υποστήριξης όμως μπορεί να ποικίλλει εξαιτίας διαφόρων παραγόντων, όπως οι εξελίξεις στο πλαίσιο των ενταξιακών διαπραγματεύσεων.

Τον Μάιο του 2000 η Επιτροπή καθιέρωσε μια στρατηγική επικοινωνίας προκειμένου να θέσει στη διάθεση του κοινού πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία της διεύρυνσης. Για να επιτύχει η στρατηγική αυτή είναι απαραίτητο να συμμετέχουν στο διάλογο τόσο τα ευρωπαϊκά όργανα όσο και οι εκλεγμένοι αντιπρόσωποι, οι πολιτικοί ηγέτες, οι κυβερνήσεις, οι οικονομικοί και κοινωνικοί εταίροι καθώς και η εν γένει κοινωνία των πολιτών.

Η Επιτροπή αναπτύσσει επί του παρόντος τη στρατηγική της στον τομέα της επικοινωνίας σε μια αποκεντρωμένη βάση, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες και συνθήκες των κρατών μελών και των υποψηφίων χωρών. Οι αντιπροσωπείες της Επιτροπής στα 15 κράτη μέλη, καθώς και οι αντιπροσωπείες της στις 13 υποψήφιες χώρες, έχουν την ευθύνη της κατάρτισης προγραμμάτων προσαρμοσμένων στις εκάστοτε ανάγκες. Σε περιφερειακό επίπεδο, προτεραιότητα δίδεται στις περιοχές της σημερινής Ένωσης οι οποίες συνορεύουν με τις υποψήφιες χώρες. Για την ανάπτυξη της εν λόγω στρατηγικής η Επιτροπή συνεργάζεται στενά με τα αρμόδια γραφεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Η Επιτροπή θα ενημερώνει το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο σχετικά με τα αποτελέσματα.

3. Διαδικασία διεύρυνσης και γειτονικές χώρες

Με τη διεύρυνσή της η Ευρωπαϊκή Ένωση θα αποκτήσει νέους γείτονες οι σχέσεις της με τους οποίους θα επαναπροσδιοριστούν με βάση τα νέα δεδομένα. Η ΕΕ έχει αναπτύξει ειδικές πολιτικές για κάθε γειτονική περιοχή, όπως η διαδικασία σταθεροποίησης και σύνδεσης για τα Δυτικά Βαλκάνια, η διαδικασία της Βαρκελώνης για τη Μεσόγειο και το πλαίσιο εταιρικής σχέσης και συνεργασίας για τη Ρωσία, την Ουκρανία και άλλα Νέα Ανεξάρτητα Κράτη (ΝΑΚ). Οι πολιτικές αυτές συμπληρώνουν τη στενή και ολοκληρωμένη συνεργασία που υπάρχει με τις χώρες της Ευρωπαϊκής Συμφωνίας Ελευθέρων Συναλλαγών και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου.

Οι εν λόγω πολιτικές προβλέπουν τη δημιουργία μιας ζώνης ελευθέρων συναλλαγών, η οποία περιλαμβάνει την ΕΕ και τις γειτονικές της χώρες και όπου επικρατεί η δημοκρατία, ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και το κράτος δικαίου.

Όσο διευρύνεται η ΕΕ, τόσο διευρύνεται και το φάσμα των κοινών συμφερόντων της ΕΕ και των νέων γειτόνων της. Το γεγονός αυτό θα δημιουργήσει νέες ευκαιρίες και θα αποτελέσει το κίνητρο για οικονομική ανάπτυξη και επενδύσεις. Προβλέπεται ότι η διεύρυνση θα δημιουργήσει μια εσωτερική αγορά άνω των 500 εκατομμυρίων καταναλωτών. Τόσο η ΕΕ όσο και οι νέοι γείτονές της θα έχουν συμφέρον να συνεχίσουν τη συνεργασία τους για την εδραίωση των οικονομικών μεταρρυθμίσεων και την ενίσχυση του εμπορίου με τη δημιουργία ενός διαφανούς κανονιστικού πλαισίου. Η σταδιακή εναρμόνιση με τους κανόνες της εσωτερικής αγοράς της ΕΕ και η ύπαρξη ενός κανονιστικού πλαισίου θα διευκολύνουν τις συναλλαγές και θα προσελκύσουν τις επενδύσεις στις γειτονικές περιοχές. Αυτό θα αποβεί επωφελές για την επιχειρηματική δραστηριότητα σε όλες τις ενδιαφερόμενες χώρες.

Η διεύρυνση θα οδηγήσει συγχρόνως και στην αντιμετώπιση νέων προκλήσεων. Θα καταστήσει πιο επιτακτική την ανάγκη στενής συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και των γειτόνων της σε θέματα όπως η δικαιοσύνη και οι εσωτερικές υποθέσεις. Είναι πιθανό ότι η ΕΕ θα προσελκύσει μεταναστευτικά ρεύματα από τις γειτονικές χώρες και ότι θα χρειαστεί να εφεύρει μαζί μ'αυτές διαδικασίες νομιμοποίησης της μετανάστευσης καθώς και καταπολέμησης της λαθρομετανάστευσης και της εμπορίας ανθρώπων. Η διαχείριση των συνόρων θα αποκτά όλο και μεγαλύτερη σημασία και θα απαιτήσει στενή συνεργασία σε διάφορους τομείς, από τους τελωνειακούς και κτηνιατρικούς/φυτοϋγειονομικούς ελέγχους μέχρι την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της διακίνησης ναρκωτικών.

Η διευρυμένη Ένωση θα πρέπει να εμβαθύνει τις σχέσεις της με τις όμορές της χώρες καθώς και να προωθήσει ακόμα περισσότερο την κοινή προσέγγιση. Επίσης, μπορεί να κρίνει ότι είναι σκόπιμο να συνδέσει μεταξύ τους τα κοινά στοιχεία των τριών σημερινών γεωγραφικών πολιτικών. Τα μελλοντικά σύνορα της Ένωσης δεν πρέπει να αποτελέσουν μια νέα διαχωριστική γραμμή. Μια καλά σχεδιασμένη πολιτική γειτονίας, με βάση το σημερινό πλαίσιο πολιτικής, θα έχει ως αποτέλεσμα την εμβάθυνση των κοινών συμφερόντων και δραστηριοτήτων μεταξύ της διευρυμένης ΕΕ και των γειτόνων της.

α) Δυτικά Βαλκάνια

Το 2001 εδραιώθηκε η δημοκρατία στην περιοχή των Δυτικών Βαλκανίων. Μετά την εκλογή μιας νέας δημοκρατικής ηγεσίας στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας (ΟΔΓ), οι χώρες της περιοχής συνέχισαν τις πολιτικές, οικονομικές και διοικητικές τους μεταρρυθμίσεις. Ωστόσο, δεν σημειώθηκε παντού η ίδια πρόοδος, ενώ η αναζωπύρωση της βίας στις νότιες περιοχές της ΟΔΓ και στην Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας είχε ως αποτέλεσμα την οπισθοδρόμηση της διαδικασίας για την ειρήνη και τη σταθερότητα στην περιοχή. Η πρόκληση για την ΕΕ συνίσταται στο να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά την αστάθεια της περιοχής καταβάλλοντας συγχρόνως προσπάθειες για την επίτευξη του στόχου της ενσωμάτωσης των χωρών της περιοχής στην ΕΕ, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Φέιρα.

Η Διαδικασία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης (ΔΣΣ) παρέχει ένα πλαίσιο εντός του οποίου τόσο οι νέες συμβασιακές σχέσεις όσο και το πρόγραμμα παροχής βοήθειας CARDS στηρίζουν κάθε χώρα για να σημειώσει πρόοδο, με το δικό της ρυθμό, ως πιθανή υποψήφια για προσχώρηση στην ΕΕ. Η περιφερειακή συνεργασία έχει καθοριστική σημασία για την εδραίωση της σταθερότητας και, συγχρόνως, αποτελεί ουσιώδες στοιχείο της δέσμευσης της ΕΕ έναντι της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Η συνεργασία αυτή θα απαιτήσει επιπλέον προσπάθειες. Όλες οι χώρες της περιοχής πρέπει να βοηθηθούν ώστε να εναρμονίσουν τις προσπάθειές τους για περιφερειακή συνεργασία με τις απαιτήσεις της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Ως προς αυτό, η Διαδικασία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης, το Σύμφωνο Σταθερότητας και η χρηματοδοτική βοήθεια παίζουν το ξεχωριστά συμπληρωματικό ρόλο.

β) Οι χώρες ΕΖΕΣ

Τα νέα κράτη μέλη θα προσχωρήσουν στις συμφωνίες της Ένωσης με τα μέλη της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελευθέρων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ). Οι προσχωρούσες χώρες θα πρέπει να υποβάλουν αίτηση προσχώρησης στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ), σύμφωνα με το άρθρο 128 της συμφωνίας για τον ΕΟΧ. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή ενημερώνει τους εταίρους της στην ΕΖΕΣ σχετικά με την πρόοδο των ενταξιακών διαπραγματεύσεων.

γ) Νέα Ανεξάρτητα Κράτη

Η Ευρωπαϊκή Ένωση εγκαθιδρύει ήδη μια ισχυρότερη εταιρική σχέση με τη Ρωσία ώστε να προκύψουν αμοιβαία οφέλη από την ενισχυμένη συνεργασία σε τομείς όπως η ενέργεια, η εξωτερική πολιτική, η δικαιοσύνη και οι εσωτερικές υποθέσεις και το περιβάλλον. Η συμφωνία Εταιρικής Σχέσης και Συνεργασίας (ΕΣΣ) με τη Ρωσία παρέχει τις προϋποθέσεις για πολιτικό διάλογο και συνεργασία σε ποικίλους τομείς, συμπεριλαμβανομένων των εργασιών που αφορούν την αίτηση της Ρωσίας για προσχώρηση στον ΠΟΕ. Η ανάπτυξη των σχέσεων ΕΕ-Ρωσίας στο πλαίσιο της συμφωνίας ΕΣΣ έλαβε νέα ώθηση στη Σύνοδο Κορυφής ΕΕ-Ρωσίας τον Οκτώβριο του 2001, οπότε επετεύχθη συμφωνία σε επίπεδο ομάδας ανωτέρων υπαλλήλων προκειμένου να καταρτιστεί ένα σχέδιο κοινού ευρωπαϊκού οικονομικού χώρου.

Η Ρωσία χαιρετίζει με ικανοποίηση τη διεύρυνση της ΕΕ και αναμένει από την ΕΕ να εξετάσει προσεκτικά τον αντίκτυπο της διεύρυνσης στη Ρωσία. Τα θέματα αυτά συζητούνται στο πλαίσιο των οργάνων της συμφωνίας ΕΣΣ, με σκοπό την επίλυση

κάθε προβλήματος το οποίο θα μπορούσε να ανακύψει πριν από τη διεύρυνση. Στο πλαίσιο αυτό εξετάστηκε και η περίπτωση του *Καλίνινγκραντ*. Το 2001 η Επιτροπή υπέβαλε έγγραφο προς συζήτηση, στο οποίο εξετάζεται ο αντίκτυπος της διεύρυνσης στο *Καλίνινγκραντ* και, παράλληλα, τίγονται διάφορα άλλα θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος, όπως η προστασία του περιβάλλοντος στην περιοχή της Βαλτικής. Είναι προς το συμφέρον τόσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και τη Ρωσίας να διασφαλιστεί ότι το *Καλίνινγκραντ* θα μπορέσει να επωφεληθεί από τα ευνοϊκά οικονομικά αποτελέσματα της διεύρυνσης. Διάφορα πρακτικά θέματα, όπως η έκδοση θεωρήσεων και οι διατυπώσεις στα σύνορα για μετακινήσεις μεταξύ του *Καλίνινγκραντ* και της υπόλοιπης Ρωσίας πρέπει να συζητηθούν με στόχο την εξεύρεση εποικοδομητικών λύσεων στο πλαίσιο του κεκτημένου.

Επίσης, η ΕΕ έχει υπογράψει συμφωνίες Εταιρικής Σχέσης και Συνεργασίας με την *Ουκρανία* και τη *Μολδαβία* ενώ, παράλληλα, έχει δεσμευτεί να βοηθήσει την ομαλή πολιτική και οικονομική μετάβαση των δύο αυτών χωρών καθώς και τη σταδιακή εναρμόνισή τους με την ευρωπαϊκή νομοθεσία και πρακτική. Αμφότερες οι χώρες έχουν κληθεί να συμμετάσχουν στην Ευρωπαϊκή Διάσκεψη και λαμβάνουν ενεργό μέρος στις περιφερειακές και υποπεριφερειακές ομάδες στις οποίες συμμετέχουν κράτη μέλη της ΕΕ, υποψήφιες χώρες και χώρες της Διαδικασίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης. Η *Λευκορωσία* συνορεύει επίσης με την μελλοντική ΕΕ, αλλά οι σχέσεις με τη χώρα αυτή είναι περιορισμένες λόγω του μη ικανοποιητικού ιστορικού της όσον αφορά το σεβασμό της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου.

δ) Μεσόγειος

Οι σχέσεις της ΕΕ με τις χώρες της Μεσογείου εντάσσονται στο πλαίσιο της διαδικασίας της Βαρκελώνης, η οποία φέρνει σε επαφή τις 15 χώρες της ΕΕ με 12 χώρες της Μεσογείου για συνεργασία σε πολιτικά θέματα και θέματα ασφαλείας, για οικονομική συνεργασία που οδηγεί σε ελεύθερες συναλλαγές, καθώς και για συνεργασία στον κοινωνικό και πολιτιστικό τομέα. Η διαδικασία αυτή υποστηρίζεται από μια σειρά πρωτοβουλιών περιφερειακής συνεργασίας και από ένα δίκτυο διμερών σχέσεων. Αν και η διαδικασία επηρεάζεται από την απουσία μιας διαρκούς ειρήνης στη Μέση Ανατολή, εντούτοις επέτρεψε τη συνέχιση του διαλόγου, από την εγκαθίδρυσή της το 1995, και αποτελεί ένα φόρουμ όπου μπορούν να συνεχίζονται οι συναντήσεις μεταξύ Ισραήλ και αραβικών κρατών.

Έχουν αρχίσει να ισχύουν οι συμφωνίες σύνδεσης μεταξύ της ΕΕ και του Μαρόκου, της Τυνησίας, του Ισραήλ και της Παλαιστινιακής Αρχής. Τέτοιες συμφωνίες έχουν υπογραφεί επίσης και με την Ιορδανία και την Αίγυπτο, ενώ η συμφωνία με την Ιορδανία πρόκειται να τεθεί σε ισχύ πολύ σύντομα. Οι διαπραγματεύσεις συνεχίζονται με την Αλγερία, το Λίβανο και τη Συρία, με πολλές πιθανότητες να ολοκληρωθούν με τις δύο πρώτες χώρες πριν από το τέλος του 2001. Οι τρεις άλλοι εταίροι (Κύπρος, Μάλτα και Τουρκία) καλύπτονται από τις προϋπάρχουσες συμφωνίες και βρίσκονται ήδη στην πορεία προς την προσχώρηση. Επιπλέον, η διαδικασία της Βαρκελώνης προβλέπει τη σύναψη συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών μεταξύ των εταίρων ("συμφωνίες Νότου-Νότου"). Έτσι, η ΕΕ εξέφρασε την ικανοποίησή της και ταυτόχρονα προσέφερε την υποστήριξή της στη διαδικασία του Αγαδέρ, η οποία εγκαινιάστηκε στις 8 Μαΐου 2001 και στο πλαίσιο της οποίας το Μαρόκο, η Τυνησία, η Αίγυπτος και η Ιορδανία συμφώνησαν να εγκαθιδρύσουν ζώνη ελεύθερων συναλλαγών μεταξύ τους.

Το Νοέμβριο του 2000, οι 27 υπουργοί Εξωτερικών συμφώνησαν να δώσουν νέα ώθηση στην ευρωμεσογειακή συνεργασία και έθεσαν νέους φιλόδοξους στόχους προκειμένου η διαδικασία της Βαρκελώνης να σημειώσει πρόοδο. Οι εργασίες από τότε συνεχίζονται με γοργό ρυθμό. Ωστόσο, τα τραγικά γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου 2001 έδειξαν ότι υπάρχει ανάγκη για ακόμα στενότερη συνεργασία, ιδίως στον κοινωνικό, πολιτιστικό και εκπαιδευτικό τομέα. Η διαδικασία της Βαρκελώνης παρέχει ένα άριστο πλαίσιο για την επίτευξη του σκοπού αυτού.

II. Πρόοδος των υποψηφίων χωρών ως προς την εκπλήρωση των κριτηρίων προσχώρησης

Όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, οι περιοδικές εκθέσεις του τρέχοντος έτους δίνουν περισσότερη έμφαση στις νομοθετικές διατάξεις που έχουν θεσπιστεί παρά σε εκείνες που βρίσκονται στο προπαρασκευαστικό στάδιο. Η Επιτροπή εξέτασε κατά πόσον υλοποιήθηκαν, από τον Οκτώβριο του 2000 και εντεύθεν, οι εξαγγελθείσες μεταρρυθμίσεις. Για καθένα από τα 29 κεφάλαια του κεκτημένου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι εκθέσεις αναλύουν την πρόοδο που σημειώθηκε από κάθε υποψήφια χώρα τόσο στον τομέα της υιοθέτησης του κεκτημένου όσο και στον τομέα της εφαρμογής και επιβολής του μέσω των απαιτούμενων διοικητικών δομών. Κάθε κεφάλαιο περιλαμβάνει όχι μόνο την εκτίμηση της προόδου που σημειώθηκε μετά την έκθεση του περασμένου έτους, αλλά και την εκτίμηση της συνολικής προόδου.

Οι εκτιμήσεις βασίζονται κατά κύριο λόγο στις πληροφορίες που παρέχουν οι ίδιες οι υποψήφια χώρες. Επίσης, η Επιτροπή χρησιμοποίησε πληροφορίες τις οποίες έλαβε κατά τις ενταξιακές διαπραγματεύσεις καθώς και κατά τις συνεδριάσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο των συμφωνιών σύνδεσης. Εν συνεχεία, προέβη σε σύγκριση των πληροφοριών αυτών με τις πληροφορίες που περιέχονται στα νέα *Εθνικά Προγράμματα Υιοθέτησης του Κεκτημένου*, τα οποία η Επιτροπή έλαβε κατά το πρώτο εξάμηνο του 2001. Η Επιτροπή βασίστηκε στις εκθέσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, σε αξιολογήσεις των κρατών μελών, στις εργασίες διεθνών οργανισμών, ιδίως του Συμβουλίου της Ευρώπης και του ΟΑΣΕ, διεθνών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, ευρωπαϊκών επιχειρηματικών ενώσεων καθώς και μη κυβερνητικών οργανώσεων.

1. Πολιτικά κριτήρια

Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης, "για τη συμμετοχή απαιτείται η υποψήφια χώρα να έχει επιτύχει τη σταθερότητα των θεσμών που εγγυώνται τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, τα δικαιώματα του ανθρώπου και το σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων." Το άρθρο 6 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφέρει ότι "Η Ένωση βασίζεται στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών και του κράτους δικαίου." Οι αρχές αυτές υπογραμμίζονται στο Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η διακήρυξη του οποίου έγινε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας, το Δεκέμβριο του 2000.

α) Γενική εξέλιξη

Στις εκθέσεις του 2000, η Επιτροπή κατέληγε στο συμπέρασμα ότι όλες οι υποψήφιες χώρες συνέχισαν τις προσπάθειές τους για την εκπλήρωση των πολιτικών κριτηρίων και ότι τα συνολικά αποτελέσματα όσον αφορά την ενίσχυση των δημοκρατικών θεσμών, το σεβασμό του κράτους δικαίου και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είχαν βελτιωθεί σε σχέση με τα αποτελέσματα του προηγούμενου έτους. Εντούτοις, η Επιτροπή επεσήμανε την ανάγκη επίσπευσης της μεταρρύθμισης ή ενίσχυσης της δικαστικής εξουσίας, καθώς και την ανάγκη αντιμετώπισης του προβλήματος της διαφθοράς. Επιπλέον, η Επιτροπή έκανε έκκληση για τη θέσπιση δραστικών μέτρων καταπολέμησης του συνεχώς οξυνόμενου προβλήματος της εμπορίας γυναικών και παιδιών, και υπογράμμισε την ανάγκη ενίσχυσης των προσπαθειών για τη βελτίωση της κατάστασης των Ρομ. Η Επιτροπή κάλεσε την Τουρκία να θεσπίσει τις αναγκαίες αποφάσεις προκειμένου να υλοποιήσει τις προθέσεις της για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων.

Μετά τις τελευταίες περιοδικές εκθέσεις οι υποψήφιες χώρες συνέχισαν να ενισχύουν τη λειτουργία των **συστημάτων δημοκρατικής διακυβέρνησης**. Στη Βουλγαρία, την Κύπρο, την Τσεχική Δημοκρατία, την Εσθονία, τη Λετονία, τη Μάλτα, την Πολωνία και τη Ρουμανία έγιναν εκλογές σε εθνικό επίπεδο ή σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης. Η διεξαγωγή των εκλογών έγινε με ελεύθερο και αδιάβλητο τρόπο.

Σημαντικές επιπλέον προσπάθειες καταβλήθηκαν για την εξασφάλιση της ανεξαρτησίας, της διαφάνειας, της υποχρέωσης λογοδοσίας και της αποτελεσματικότητας της **δημόσιας διοίκησης**. Σε ορισμένες χώρες ενισχύθηκε το νομικό πλαίσιο των δημοσίων υπηρεσιών και συνεχίστηκε η κατάρτιση των δημοσίων υπαλλήλων καθώς και ο εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης. Οι προσπάθειες αυτές πρέπει να συνεχιστούν.

Περαιτέρω πρόοδος σημειώθηκε στον τομέα της μεταρρύθμισης και ενίσχυσης του **δικαστικού συστήματος**, το οποίο παίζει αποφαστικό ρόλο στην εξασφάλιση του σεβασμού του κράτους δικαίου και την αποτελεσματική επιβολή του κεκτημένου. Ορισμένες χώρες σημείωσαν πρόοδο προς την κατεύθυνση αυτή με τη θέσπιση βασικών νομοθετικών διατάξεων, την ενίσχυση των ανθρώπινων πόρων και τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας. Στον τομέα αυτόν οι προσπάθειες πρέπει να ενταθούν, με ιδιαίτερη έμφαση στην εξασφάλιση της ανεξαρτησίας της δικαστικής εξουσίας.

Στις προηγούμενες εκθέσεις το πρόβλημα της **διαφθοράς** χαρακτηρίζεται ως σοβαρό πρόβλημα το οποίο "επιδεινώνεται ακόμη περισσότερο από τους χαμηλούς μισθούς του δημόσιου τομέα και την εκτεταμένη άσκηση γραφειοκρατικών ελέγχων στην οικονομία." Η εκτίμηση αυτή εξακολουθεί να ισχύει σε μεγάλο βαθμό, αν και έχουν γίνει ορισμένα σημαντικά βήματα. Στις περισσότερες χώρες έχουν ενισχυθεί τα όργανα καταπολέμησης της διαφθοράς, ενώ παράλληλα σημειώθηκε πρόοδος στη νομοθεσία τομέων όπως οι δημόσιες συμβάσεις και η πρόσβαση του κοινού στις πληροφορίες. Επίσης, σε ορισμένες χώρες οι ενθαρρυντικές εξελίξεις στον τομέα της μεταρρύθμισης της δημόσιας διοίκησης συμβάλλουν στην καταπολέμηση της διαφθοράς. Παρά τις προσπάθειες αυτές η διαφθορά, η απάτη και το οικονομικό έγκλημα εξακολουθούν να είναι ευρέως διαδεδομένα σε πολλές υποψήφιες χώρες, πράγμα το οποίο έχει ως αποτέλεσμα να κλονίζεται η εμπιστοσύνη των πολιτών και να

θίγεται η αξιοπιστία των μεταρρυθμίσεων. Για την αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού απαιτείται η λήψη συνεχών και δραστικών μέτρων.

Κατά τα προηγούμενα έτη, η Επιτροπή είχε δώσει ιδιαίτερη έμφαση στο πρόβλημα των **ιδρυμάτων παιδικής μέριμνας** στη Ρουμανία. Οι ρουμανικές αρχές θέσπισαν μια σειρά νομοθετικών, διοικητικών και οικονομικών μέτρων τα οποία υποστηρίζονται από το πρόγραμμα PHARE. Οι προσπάθειες αυτές πρέπει να συνεχιστούν για την εξασφάλιση μιας απτής και βιώσιμης βελτίωσης των συνθηκών διαβίωσης των παιδιών και των οικογενειών τους, για την αποτροπή των καταχρήσεων και για την αντιμετώπιση του προβλήματος των παιδιών του δρόμου.

Το ανησυχητικό πρόβλημα που επισημαίνεται στις εκθέσεις του περασμένου έτους όσον αφορά την **εμπορία γυναικών και παιδιών** επιβεβαιώθηκε δυστυχώς και φέτος. Ορισμένες υποψήφιες χώρες εξακολούθησαν να είναι χώρες προέλευσης, διέλευσης και προορισμού, ενώ δεν υπάρχουν ενδείξεις για τη μείωση του προβλήματος. Απαιτούνται δραστικά μέτρα για την καταπολέμηση της τάσης αυτής, στο πλαίσιο του σεβασμού των δικαιωμάτων των θυμάτων.

Περιορισμένη βελτίωση διαπιστώθηκε στα προβλήματα που συνδέονται με την **προφυλάκιση** σε ορισμένες χώρες. Τα προβλήματα αυτά αφορούν κυρίως την υπερβολική διάρκεια του χρόνου κράτησης, τη μη δυνατότητα εκπροσώπησης από δικηγόρο και, σε ορισμένες περιπτώσεις, την κακοποίηση, και πρέπει να επιλυθούν.

Περαιτέρω πρόοδος σημειώθηκε σε ορισμένες χώρες στον τομέα της **ισότητας των φύλων**, τόσο από πλευράς νομοθεσίας όσο και από πλευράς θεσμικού πλαισίου. Ωστόσο, απαιτούνται περισσότερες προσπάθειες για την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής ισότητας των γυναικών. Τα μέτρα που έχουν ληφθεί σε πολλές χώρες για την παροχή βοήθειας στα θύματα της βίας αποτελούν θετική εξέλιξη, η οποία όμως θα πρέπει να συνοδευτεί από κατάλληλα προληπτικά μέτρα.

Όσον αφορά τις **μειονότητες**, μπορούν να αναφερθούν αρκετές ενθαρρυντικές εξελίξεις. Η Εσθονία και η Λετονία σημείωσαν περαιτέρω πρόοδο στον τομέα της ενσωμάτωσης των πολιτών χωρίς υπηκοότητα και συνεχίζουν να εφαρμόζουν τις συστάσεις του ΟΑΣΕ για την υπηκοότητα και την πολιτογράφηση. Και στις δύο χώρες πρέπει να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να εξασφαλιστεί ότι η νομοθεσία που ισχύει για τις γλώσσες εφαρμόζεται με βάση τις αρχές της αναλογικότητας και του αιτιολογημένου δημοσίου συμφέροντος. Σε ορισμένες χώρες έχουν ληφθεί επιπλέον μέτρα για την ενίσχυση του νομικού και θεσμικού πλαισίου προστασίας των μειονοτήτων. Στη Βουλγαρία, τη Σλοβακία και τη Ρουμανία οι μειονότητες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην εθνική πολιτική σκηνή.

Στις χώρες όπου υπάρχουν σημαντικές κοινότητες **Ρομ**, έχουν καταρτιστεί εθνικά σχέδια δράσης για την αντιμετώπιση των διακρίσεων, οι οποίες εξακολουθούν να είναι ευρέως διαδεδομένες, και για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης που εξακολουθούν να είναι εξαιρετικά δυσχερείς. Στις περισσότερες περιπτώσεις η εφαρμογή αυτών των σχεδίων δράσης έχει ήδη ξεκινήσει και σε ορισμένες χώρες έχουν ενισχυθεί οι σχετικοί δημοσιονομικοί πόροι. Στο πλαίσιο του PHARE συνεχίζεται η χρηματοδότηση για τη στήριξη των δράσεων αυτών. Απαιτούνται επιπλέον προσπάθειες για να εξασφαλιστεί, αφενός, ότι τα διάφορα προγράμματα εφαρμόζονται με εντατικούς ρυθμούς και σε στενή συνεργασία με τους εκπροσώπους

των Ρομ και, αφετέρου, ότι σε όλες τις χώρες αυτές υπάρχει η κατάλληλη δημοσιονομική στήριξη.

Στην έκθεσή της του 2000, η Επιτροπή κατέληγε στο συμπέρασμα ότι η **Τουρκία** δεν πληρούσε τα πολιτικά κριτήρια της Κοπεγχάγης. Παρά το γεγονός ότι σημειώθηκαν ορισμένες θετικές εξελίξεις, η εκτίμηση αυτή εξακολουθεί ακόμα να ισχύει και απαιτούνται επιπλέον προσπάθειες.

Το εθνικό πρόγραμμα της Τουρκίας για την υιοθέτηση του κεκτημένου προβλέπει μια δέσμη σημαντικών συνταγματικών μεταρρυθμίσεων, με βάση τις εργασίες της Επιτροπής Συμβιβασμού του Κοινοβουλίου. Η δέσμη αυτή εγκρίθηκε σε χρόνο ρεκόρ στις 3 Οκτωβρίου 2001 με συντριπτική πλειοψηφία, πράγμα το οποίο έδειξε τη σταθερή βούληση του Κοινοβουλίου να φέρει την Τουρκία πλησιέστερα στα πρότυπα της ΕΕ.

Αυτό αποτελεί σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση τόσο της ενίσχυσης των εγγυήσεων στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών όσο και του περιορισμού της θανατικής ποινής. Συγκεκριμένα, οι τροποποιήσεις περιόρισαν το πεδίο επιβολής περιορισμών στην ελευθερία έκφρασης και επικοινωνίας, την ελευθερία του Τύπου και την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι. Η προσοχή πρέπει τώρα να στραφεί στην αποτελεσματική εφαρμογή αυτών των σημαντικών αλλαγών. Τα νομοθετικά μέτρα εφαρμογής βρίσκονται στο στάδιο της προετοιμασίας.

Παρά τις αλλαγές αυτές, οι θεμελιώδεις ελευθερίες εξακολουθούν να υπόκεινται σε περιορισμούς. Το κατά πόσον η Τουρκία θα μπορέσει να βελτιώσει πραγματικά την άσκηση των θεμελιωδών ελευθεριών θα εξαρτηθεί από την ερμηνεία που θα δοθεί στις συνταγματικές τροποποιήσεις, από τις λεπτομέρειες των νομοθετικών μέτρων εφαρμογής και από την εφαρμογή της νομοθεσίας στην πράξη από τις αρμόδιες αρχές.

Η Επιτροπή καλεί την Τουρκία να επιφέρει ουσιαστικές βελτιώσεις, όχι μόνο στις συνταγματικές διατάξεις και τη νομοθεσία για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά κυρίως στην κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που επικρατεί στην πράξη. Αυτό προϋποθέτει τη μεταρρύθμιση πολλών σημερινών δομών και πρακτικών. Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για τη συνέχιση της αναστολής της εφαρμογής (μορατόριουμ) της θανατικής ποινής καθώς και για τον περιορισμό της θανατικής ποινής ως αποτέλεσμα της συνταγματικής μεταρρύθμισης, αλλά υπενθυμίζει στην Τουρκία ότι θα πρέπει να καταργήσει την ίδια τη θανατική ποινή προκειμένου να εναρμονιστεί με τις αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Επιτροπή καλεί επίσης την Τουρκία να καταβάλει κάθε προσπάθεια ώστε να βελτιωθεί σημαντικά η κατάσταση στο νοτιοανατολικό τμήμα της χώρας.

β) Συμπεράσματα

Όλες οι υποψήφιες χώρες με τις οποίες σήμερα διεξάγονται διαπραγματεύσεις εξακολουθούν να πληρούν τα πολιτικά κριτήρια της Κοπεγχάγης. Η Τουρκία εξακολουθεί να μην πληροί τα κριτήρια αυτά.

Τόσο οι απαιτήσεις στο πλαίσιο των πολιτικών κριτηρίων της Κοπεγχάγης όσο και η περιοδική αξιολόγηση της Επιτροπής σχετικά με την πρόοδο που σημειώθηκε για την εκπλήρωσή τους εξακολουθήσαν να αποτελούν σημαντικά κίνητρα για τις υποψήφιες

χώρες. Μετά τις Γνώμες του 1997 και τις μετέπειτα περιοδικές εκθέσεις σημειώθηκε σημαντική συνολική πρόοδος στον τομέα της εδραίωσης και εμβάθυνσης της δημοκρατίας καθώς και του σεβασμού του κράτους δικαίου, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων των μειονοτήτων. Με βάση την πρόοδο αυτή, το περασμένο έτος σημειώθηκαν γενικά και νέες θετικές εξελίξεις, ενώ βελτιώθηκαν ακόμα περισσότερο τα αποτελέσματα στον τομέα της ενίσχυσης των δημοκρατικών θεσμών, του σεβασμού του κράτους δικαίου και της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Εντούτοις, παρότι οι προσπάθειες για τη μεταρρύθμιση ή την ενίσχυση της δικαστικής εξουσίας αρχίζουν σιγά σιγά να αποδίδουν καρπούς, θα πρέπει αυτές να ενταθούν ακόμα περισσότερο και να ενισχυθούν, κυρίως για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική επιβολή του κεκτημένου. Η καταπολέμηση της διαφθοράς πρέπει να επιταχυνθεί. Στον τομέα αυτόν χρειάζονται απτά αποτελέσματα που θα καθησυχάσουν τους πολίτες και θα συμβάλουν στην εξασφάλιση της διαφάνειας του επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

Πρέπει να επιλυθούν τα προβλήματα που εξακολουθούν να υφίστανται σε ορισμένες χώρες όσον αφορά την προφυλάκιση. Η εμπορία γυναικών και παιδιών από, μέσω ή προς ορισμένες υποψήφιες χώρες εξακολουθεί να αποτελεί σοβαρή πηγή ανησυχίας και απαιτεί τη λήψη δραστηκών μέτρων. Περαιτέρω προσπάθειες απαιτούνται για την εξασφάλιση της ισότητας των φύλων και της μη διακριτικής μεταχείρισης. Επίσης, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να συνεχιστούν οι προσπάθειες για τη βελτίωση της κατάστασης των Ρομ.

Η Τουρκία πρέπει να λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι οι σημαντικές συνταγματικές τροποποιήσεις που έγιναν πρόσφατα θα λάβουν συγκεκριμένη μορφή ώστε να σημειωθεί πρόοδος στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Τα συμπεράσματα της κάθε περιοδικής έκθεσης περιλαμβάνονται στο **παράρτημα 1**. Ο κατάλογος των συμβάσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, οι οποίες κυρώθηκαν από τις υποψήφιες χώρες περιλαμβάνεται στο **παράρτημα 4**.

2. Οικονομικά κριτήρια

α) Γενικές εξελίξεις

Η φετινή εκτίμηση της προόδου που σημείωσαν οι υποψήφιες χώρες ως προς την εκπλήρωση των οικονομικών κριτηρίων της Κοπεγχάγης γίνεται μέσα σ'ένα κλίμα ταχείας επιδείνωσης των παγκοσμίων οικονομικών συνθηκών. Ωστόσο, κατά τη διάρκεια του 2000 και κατά το πρώτο εξάμηνο του 2001, η οικονομική ανάπτυξη των υποψηφίων χωρών υπήρξε σχετικά σημαντική.

Το έτος 2000 σημειώθηκαν οι καλύτερες αναπτυξιακές επιδόσεις από την καθιέρωση των περιοδικών εκθέσεων. Η μέση **πραγματική αύξηση του ΑΕΓΧΠ** (Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν) των υποψηφίων χωρών ήταν περίπου 5%, δηλαδή πολύ μεγαλύτερη από τη μηδενική αύξηση του 1999. Ο μέσος όρος των επιδόσεων των 10 Χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης ήταν 3,6%, δηλαδή αισθητά υψηλότερος από το 2,2% του προηγούμενου έτους. Η οικονομική ανάπτυξη επανήλθε στην Τσεχική

Δημοκρατία, την Εσθονία, τη Λιθουανία και τη Ρουμανία, ενώ 8 χώρες σημείωσαν υψηλότερους αναπτυξιακούς ρυθμούς. Εξαιρέση αποτέλεσαν η Πολωνία και η Σλοβενία, όπου ο ρυθμός ανάπτυξης μειώθηκε ελαφρά, αν και παραμένει σταθερός στο 4% στην Πολωνία και στο 4,6% στη Σλοβενία. Κατά μέσον όρο, οι υποψήφιες μεσογειακές χώρες ξεπέρασαν σε επιδόσεις τις οικονομίες που βρίσκονται στο μεταβατικό στάδιο, με ρυθμούς πραγματικής αύξησης του ΑΕΓΧΠ 5% στην Κύπρο και τη Μάλτα και 7,2% στην Τουρκία. Από την άλλη πλευρά, η μέση πραγματική αύξηση του ΑΕΓΧΠ στην ΕΕ ήταν 3,3%, πράγμα το οποίο δείχνει ότι η μείωση της διαφοράς, αν και μικρή, υπήρξε μεγαλύτερη από τα προηγούμενα έτη.

Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2001, με δεδομένη την επιδείνωση των οικονομικών επιδόσεων της ΕΕ, παρατηρήθηκε κατά μέσο όρο επιβράδυνση της αύξησης του ΑΕΓΧΠ στις υποψήφιες χώρες. Μέχρι στιγμής, έχουν θιγεί περισσότερο οι χώρες οι οποίες ακολουθούσαν μια υψηλότερη και σταθερότερη πορεία μέσης οικονομικής ανάπτυξης. Χώρες οι οποίες μόλις είχαν επιστρέψει σε ομαλότερους ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης μετά από περίοδο ύφεσης, όπως η Τσεχική Δημοκρατία και η Ρουμανία, δείχνουν να αντεπεξέρχονται καλύτερα. Κατά το ίδιο τρόπο, τα κράτη της Βαλτικής τα οποία διήλθαν περίοδο κυκλικής μείωσης της ανάπτυξης το 2000, φαίνονται να αντεπεξέρχονται καλύτερα στην σημερινή ύφεση, κυρίως λόγω της αύξησης της εξωτερικής ζήτησης που οφείλεται στους μεγαλύτερους ρυθμούς ανάπτυξης της Ρωσίας και των ΝΑΚ. Η Πολωνία διέρχεται μια σοβαρότερη ύφεση η οποία οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στον ανεπαρκή συντονισμό των διαφόρων πολιτικών, στην επιδείνωση του εξωτερικού περιβάλλοντος και στην εσωτερική πολιτική αβεβαιότητα. Οι αναπτυξιακές επιδόσεις της Τουρκίας σημείωσαν έντονη κάμψη. Στα τέλη του 2000 και στις αρχές του 2001 παρατηρήθηκαν δύο σοβαρές οικονομικές κρίσεις, οι οποίες επηρέασαν αρνητικά την αύξηση του ΑΕΓΧΠ, αλλά συγχρόνως οδήγησαν την κυβέρνηση να λάβει τα αναγκαία διορθωτικά μέτρα και να επιβάλει τις απαιτούμενες μεταρρυθμίσεις.

Το κατά κεφαλήν ΑΕΓΧΠ, ως ποσοστό του αντίστοιχου μέσου όρου της ΕΕ και εκφραζόμενο σε Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης (ΜΑΔ), αυξήθηκε σε 39% το 2000 έναντι 38% του 1999 στις 10 ΧΚΑΕ. Για το σύνολο των 13 υποψηφίων χωρών, το ποσοστό αυτό παρέμεινε αμετάβλητο σε σχέση με το 35% του προηγούμενου έτους. Για να γεφυρωθεί το σημερινό μεγάλο εισοδηματικό χάσμα, μεσοπρόθεσμα έως μακροπρόθεσμα, πρέπει να επιτευχθούν σταδιακά υψηλότεροι μέσοι αναπτυξιακοί ρυθμοί. Αν συγκρίνουμε την κατάσταση του 2000 με την κατάσταση του 1995, θα διαπιστώσουμε ότι 9 υποψήφιες χώρες σημείωσαν πρόοδο κατά την περίοδο αυτή, ενώ 3 (Βουλγαρία, Τσεχική Δημοκρατία και Ρουμανία) δεν σημείωσαν καμία πρόοδο, η δε Τουρκία παρέμεινε ουσιαστικά στα ίδια επίπεδα. Η Εσθονία, η Λετονία, η Ουγγαρία, η Πολωνία και η Σλοβενία σημείωσαν πολύ αισθητή βελτίωση. Όσον αφορά την κατανομή του εισοδήματος, παρατηρήθηκε μεγαλύτερη τάση ανισοκατανομής, ιδίως στις 10 ΧΚΑΕ. Το αποτέλεσμα αυτό ήταν αναμενόμενο, πρώτον, επειδή με τα παλαιά καθεστώτα υπήρχε σχετική ισοκατανομή του εισοδήματος και, δεύτερον, επειδή η άνιση ανάπτυξη ευνοεί τη ζήτηση συγκεκριμένων ειδικοτήτων εις βάρος άλλων σε ορισμένες περιοχές και τομείς. Ωστόσο, η αύξηση του επιπέδου του εισοδήματος θα αποβεί επωφελής για τους περισσότερους. Οι ανισότητες εξακολουθούν να είναι λιγότερο έντονες απ'ό,τι στην ΕΕ.

Παρά τους σχετικά υγιείς συνολικούς συντελεστές ανάπτυξης σε όλες τις υποψήφιες χώρες, πλην της Τουρκίας, πολλές ανισορροπίες έχουν ενταθεί ενώ οι μακροοικονομικές συνθήκες στις διάφορες χώρες παραμένουν ανομοιογενείς.

Οι περιοδικές εκθέσεις του 2001 εμφανίζουν δύο στοιχεία όσον αφορά το υπόλοιπο του κρατικού προϋπολογισμού. Το ένα βασίζεται στην πιο συνηθισμένη εθνική πρακτική και το άλλο έχει υπολογιστεί σύμφωνα με τη μέθοδο του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογαριασμών (ΕΣΛ 95), η οποία εφαρμόστηκε φέτος για πρώτη φορά από τις υποψήφιες χώρες. Κατά μέσο όρο, το **έλλειμμα του κρατικού προϋπολογισμού**, σύμφωνα με το ΕΣΛ 95, επιδεινώθηκε ελαφρά από 3% περίπου σε 3,5% του ΑΕΓΧΠ. Στην Τσεχική Δημοκρατία και τη Σλοβακία παρατηρήθηκαν μεγάλες μεμονωμένες αυξήσεις, που οφείλονταν κυρίως στο δημοσιονομικό κόστος εκκαθάρισης πολλών τραπεζών, το οποίο, σύμφωνα με τους κανόνες του ΕΣΛ 95, πρέπει να εγγράφεται στον κρατικό προϋπολογισμό το έτος κατά το οποίο πραγματοποιείται η σχετική δαπάνη.

Πολλές χώρες αντιμετωπίζουν δυσκολίες όσον αφορά την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων, οι οποίες έχουν καθοριστική σημασία για τη βιωσιμότητα του δημοσιονομικού συστήματος μεσοπρόθεσμα. Στην Ουγγαρία έκαναν την εμφάνισή τους ξανά ορισμένες δημοσιονομικές πρακτικές που χαρακτηρίζονται από έλλειψη διαφάνειας. Οι μεταρρυθμίσεις στους δήμους και τις κοινότητες της Πολωνίας δεν συνοδεύτηκαν από ένα ρεαλιστικό σχέδιο ανάληψης του κόστους των δημοτικών και κοινοτικών υπηρεσιών. Σε ορισμένες χώρες η μεταρρύθμιση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης γίνεται με πολύ βραδείς ρυθμούς ή βρίσκεται ακόμα στο αρχικό στάδιο, όπως στην Τσεχική Δημοκρατία, τη Σλοβακία και τη Σλοβενία.

Συνολικά, τα **ποσοστά πληθωρισμού** παρουσιάζουν ανοδική πορεία σε πολλές υποψήφιες χώρες, ενώ ο μέσος όρος των 10 ΧΚΑΕ, που υπερβαίνει το 15%, είναι αρκετά υψηλότερος από τον αντίστοιχο του περασμένου έτους, που ήταν περίπου 10%. Η κυριότερη άμεση αιτία του πληθωρισμού ήταν οι μεγάλες αυξήσεις των τιμών του πετρελαίου. Ιδιαίτερα ανησυχητικές είναι οι περιπτώσεις στις οποίες το πλαίσιο νομισματικής πολιτικής και τα εγγενή διαρθρωτικά χαρακτηριστικά τροφοδοτούν σε μεγάλο βαθμό την αδράνεια του πληθωρισμού. Υπό την έννοια αυτή, υπήρξαν θετικές εξελίξεις στην Ουγγαρία και την Πολωνία, οι οποίες θέσπισαν ένα νέο πλαίσιο συναλλαγματικών ισοτιμιών και νομισματικής πολιτικής, ενώ η Σλοβενία σημειώνει καθυστέρηση. Η Ρουμανία και η Τουρκία απέτυχαν, για έναν ακόμα χρόνο, να θέσουν υπό έλεγχο τον πληθωρισμό, πρόσφατα όμως θέσπισαν προγράμματα σταθεροποίησης σε συνεργασία με το ΔΝΤ. Ο υψηλός πληθωρισμός της Σλοβακίας είναι αποτέλεσμα των αυξήσεων στις ελεγχόμενες τιμές, αυξήσεων οι οποίες ήταν απολύτως αναγκαίες και οι οποίες είχαν καθυστερήσει. Η ανοδική πορεία του πληθωρισμού στη Βουλγαρία, στο πλαίσιο του καθεστώτος του νομισματικού συμβουλίου, πρέπει να παρακολουθείται εκ του σύνεγγυς.

Παρά τις καλές αναπτυξιακές επιδόσεις, η **ανεργία** στις 10 ΧΚΑΕ συνέχισε ανοδική πορεία φθάνοντας από μόλις κάτω του 11% στο 12,5%, πράγμα που δείχνει τις αρνητικές επιπτώσεις τόσο των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που συνοδεύτηκαν από απολύσεις όσο και της μεγάλης αύξησης της παραγωγικότητας. Εξαίρεση αποτελούν η Ουγγαρία και η Σλοβενία, στις οποίες η ανεργία σημείωσε κάμψη. Τα ποσοστά συμμετοχής είναι σε γενικές γραμμές σταθερά, αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις εξακολουθούν να είναι χαμηλά. Η ακαμψία της αγοράς εργασίας και το πρόβλημα της μη αντιστοιχίας μεταξύ ζητούμενων και προσφερόμενων δεξιοτήτων επηρεάζουν αρνητικά την ανεργία ακόμα και στις οικονομίες με υψηλούς αναπτυξιακούς ρυθμούς. Η Κύπρος και η Μάλτα μπορεί να θεωρηθεί ότι πλησιάζουν τα επίπεδα πλήρους απασχόλησης.

Οι 10 ΧΚΑΕ παρουσίασαν βελτίωση στο **έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών**, το οποίο από 5,6% μειώθηκε σε περίπου 5% του ΑΕΓΧΠ, παρά την επιδείνωση που σημειώθηκε στους όρους εμπορίου. Η βελτίωση υπήρξε σημαντική στη Λετονία και τη Λιθουανία, των οποίων τα ανοίγματα ήταν υπερβολικά μεγάλα. Η Μάλτα σημείωσε σημαντική επιδείνωση στο έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, η οποία σε μεγάλο βαθμό υπήρξε περιστασιακή. Η ανάκαμψη είχε ως αποτέλεσμα την επιδείνωση του ισοζυγίου εξωτερικών συναλλαγών στην Τσεχική Δημοκρατία, η οποία πρέπει να φανεί πρόθυμη όσον αφορά τη λήψη των αναγκαίων διορθωτικών μέτρων. Σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις, οι **άμεσες ξένες επενδύσεις (ΑΞΕ)** συνέβαλαν σε μεγάλο βαθμό στη χρηματοδότηση του εξωτερικού ελλείμματος. Ο παράγων ΑΞΕ, που συνήθως προέρχεται από ιδιωτικοποιήσεις, φαίνεται ότι εξακολουθεί να κυριαρχεί επί του συνόλου των εισροών σε όλες τις υποψήφιες χώρες. Έτσι, το επίπεδο εξωτερικού χρέους παρέμεινε στο επίπεδο του περασμένου έτους, πλην της Τουρκίας. Η Τουρκία, λόγω της σημαντικής υποτίμησης του νομίσματός της εξαιτίας της οικονομικής της κρίσης, βρίσκεται σε πιο επισφαλή θέση δεδομένου ότι αυξήθηκε κατά πολύ η εγχώρια αξία του σχετικά μεγάλου εξωτερικού της χρέους. Το επίπεδο των ΑΞΕ στην Τουρκία εξακολουθεί να είναι πολύ κατώτερο των υφιστάμενων δυνατοτήτων.

Οι υποψήφιες χώρες, με εξαίρεση την Κύπρο και τη Μάλτα, εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν δυσκολίες όσον αφορά τον καθορισμό ορισμένων στοιχείων **του νομικού και θεσμικού πλαισίου** που απαιτείται για τη λειτουργία της οικονομίας της αγοράς, όπως είναι η επιβολή των δικαστικών αποφάσεων. Ο βαθμός των δυσκολιών αυτών ποικίλλει από τη σοβαρή περίπτωση της Ρουμανίας και, σε μικρότερο βαθμό, της Βουλγαρίας, μέχρι τις περιπτώσεις χωρών, όπως η Εσθονία και η Ουγγαρία, στις οποίες δεν υπάρχουν σημαντικά εμπόδια εισόδου και εξόδου από την αγορά και όπου επικρατεί υψηλός βαθμός νομικής ασφάλειας. Το κυριότερο πρόβλημα παραμένει η εφαρμογή των νόμων περί πτωχεύσεως. Έχει ιδιαίτερη σημασία να σημειωθεί πρόοδος στον τομέα αυτόν πριν από την προσχώρηση.

Η ιδιωτικοποίηση των μεταποιητικών επιχειρήσεων έχει σχεδόν ολοκληρωθεί σε πολλές από τις 10 ΧΚΑΕ, εκτός από τη Ρουμανία - όπου το πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων εξακολουθεί να είναι μακροσκελές - και, σε μικρότερο βαθμό, τη Βουλγαρία. Η Πολωνία δεν έχει ακόμα καταρτίσει βιώσιμες στρατηγικές στον τομέα της ιδιωτικοποίησης και αναδιάρθρωσης ορισμένων σημαντικών παραδοσιακών τομέων. Οι διάφορες στρατηγικές στον τομέα της ιδιωτικοποίησης προσανατολίζονται τώρα σε τομείς, όπως οι υπηρεσίες κοινής ωφελείας, οι μεταφορές και η ενέργεια, και συνοδεύονται από προσπάθειες αναδιάρθρωσης των τομέων αυτών. **Στο χρηματοπιστωτικό τομέα**, το πρόγραμμα ιδιωτικοποίησης των τραπεζών έχει ολοκληρωθεί σε πολλές υποψήφιες χώρες, όπως η Εσθονία, η Ουγγαρία, η Λετονία και η Τσεχική Δημοκρατία. Επίσης, σημείωσε πρόοδο στη Λιθουανία, τη Ρουμανία, την Πολωνία και τη Σλοβακία, ενώ έχει καθυστερήσει σημαντικά στη Σλοβενία. Όσον αφορά τις κρατικές τράπεζες, οι οποίες δεν προορίζονται για ιδιωτικοποίηση, αξίζει να σημειωθεί ότι οι κυβερνήσεις δεν παρεμβαίνουν στον τρόπο λειτουργίας τους και στην άσκηση της πιστωτικής τους πολιτικής. Σε άλλες πτυχές του χρηματοπιστωτικού τομέα, η πρόοδος των ιδιωτικοποιήσεων είναι μέτρια και ανομοιογενής στις διάφορες υποψήφιες χώρες. Η ολοκλήρωση της έγγειας μεταρρύθμισης, με τη δημιουργία μιας λειτουργούσας κτηματαγοράς, καθυστερεί σε πολλές από τις 10 ΧΚΑΕ. Το γεγονός αυτό παρεμποδίζει την ανάπτυξη της κτηματαγοράς και της αγοράς στο στεγαστικό και κατασκευαστικό τομέα, με δυσμενείς επιπτώσεις στην αγορά εργασίας και στη χρηματοπιστωτική διαμεσολάβηση.

Η χρηματοπιστωτική διαμεσολάβηση παραμένει συνολικά σε χαμηλά επίπεδα στις οικονομίες των 10 ΧΚΑΕ. Ο τομέας αυτός συμβάλλει ελάχιστα στη χρηματοδότηση των επενδύσεων που θα απαιτούσε ένας ακμαίος ιδιωτικός τομέας. Η διαμεσολάβηση είναι ιδιαίτερα χαμηλή και αναποτελεσματική στη Βουλγαρία, τη Ρουμανία και τη Λιθουανία. Γενικά, πρέπει να επιτευχθεί περαιτέρω πρόοδος πριν από την προσχώρηση, δεδομένου ότι η ομαλή λειτουργία του μηχανισμού μεταβιβάσεων για την άσκηση νομισματικής πολιτικής προϋποθέτει εντονότερη και αποτελεσματικότερη διαμεσολάβηση. Η ανάπτυξη του χρηματοπιστωτικού τομέα συνοδεύτηκε από καλύτερη εποπτεία του τραπεζικού τομέα, αλλά η εποπτεία θα πρέπει να βελτιωθεί και σε άλλα τμήματα, όχι μόνο σε σχέση με την τήρηση των κανονισμών αλλά και σε σχέση με τη διοικητική ικανότητα και την ανεξαρτησία των ασκούντων την εποπτεία.

Η συνολική πρόοδος στον τομέα της **οικονομικής ολοκλήρωσης** των υποψηφίων χωρών με την ΕΕ έγινε κυρίως μέσω δύο διαύλων, του εμπορίου και των ροών κεφαλαίων, κυρίως με τη μορφή των άμεσων ξένων επενδύσεων.

Όσον αφορά την **εμπορική ολοκλήρωση**, το έτος 2000 οι εξαγωγές των υποψηφίων χωρών προς την ΕΕ ήταν κατά μέσον όρο 62%, ενώ το 58% των εισαγωγών τους προερχόταν από την ΕΕ. Με εξαίρεση την Τουρκία, τα αντίστοιχα ποσοστά είναι περίπου 65% για τις εξαγωγές και 62% για τις εισαγωγές. Κατά την περίοδο 1995-2000 καθεμιά από τις 10 ΧΚΑΕ αύξησε το μερίδιο των εξαγωγών της προς την ΕΕ. Επίσης, συνολικά αύξησαν το μερίδιό τους στην αγορά της ΕΕ. Κατά την τελευταία δεκαετία, η περιοχή των 10 ΧΚΑΕ σημείωσε την ταχύτερη αύξηση εμπορικών

συναλλαγών με την ΕΕ και το 2000 κατείχε περίπου το 11% των συνολικών συναλλαγών της ΕΕ με τρίτες χώρες, έναντι του 6% που κατείχε το 1992. Στην ΕΕ, η αύξηση αυτή έγινε περισσότερο αισθητή στα κράτη μέλη που βρίσκονται πλησιέστερα στην εν λόγω περιοχή. Οι συναλλαγές μεταξύ των υποψηφίων χωρών εξακολουθούν να είναι σχετικά περιορισμένες, αν και, σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, το 2000 αυξήθηκαν ελαφρά σε ορισμένες απ'αυτές.

Όσον αφορά τη **χρηματοπιστωτική ολοκλήρωση**, τα δύο τρίτα των καθαρών ροών κεφαλαίων κατά τη δεκαετία του 1990 προέρχονταν από κράτη μέλη της ΕΕ. Το μεγαλύτερο μέρος των καθαρών εισροών κεφαλαίων προς τις υποψήφιες χώρες ήταν ροές άμεσων ξένων επενδύσεων (ΑΞΕ). Λόγω ιδιωτικοποιήσεων, το ήμισυ σχεδόν των ροών ΑΞΕ κατευθύνθηκαν σε μη εμπορεύσιμους τομείς, όπως τα πιστωτικά ιδρύματα (τράπεζες) και οι υπηρεσίες κοινής ωφελείας (π.χ. τηλεπικοινωνίες). Σε ορισμένες χώρες αυξάνονται συνεχώς οι επενδύσεις σε αναξιοποίητες ζώνες. Οι επενδύσεις αυτές, για παράδειγμα, αντιπροσωπεύουν πάνω από το ήμισυ των ΑΞΕ στη Βουλγαρία, ενώ κυριαρχούν στην Ουγγαρία. Στον εμπορεύσιμο τομέα, το ένα πέμπτο των συνολικών ΑΞΕ κατευθύνθηκε σε βιομηχανικούς κλάδους κυρίως εντάσεως εργασίας, όπως η κλωστοϋφαντουργία, τα είδη ένδυσης, οι ηλεκτρικές μηχανές και τα μηχανοκίνητα οχήματα. Στο πλαίσιο της μετάβασης και της πραγματικής οικονομικής σύγκλισης, οι ΑΞΕ έχουν συμβάλει, και θα συνεχίσουν να συμβάλλουν, στην αντικατάσταση του πεπαλαιωμένου κεφαλαιουχικού εξοπλισμού και την εισαγωγή νέων τεχνολογιών και διοικητικών ικανοτήτων.

β) Συμπεράσματα

Η πρόοδος κάθε χώρας αξιολογήθηκε με βάση τα επιμέρους οικονομικά κριτήρια της Κοπεγχάγης - την ύπαρξη μιας λειτουργούσας οικονομίας της αγοράς και την ικανότητα αντιμετώπισης των ανταγωνιστικών πιέσεων και των δυνάμεων της αγοράς στο εσωτερικό της Ένωσης. Αυτά τα επιμέρους κριτήρια είχαν καθοριστεί στην ανακοίνωση της Επιτροπής για το Πρόγραμμα δράσης 2000.

Η ύπαρξη *λειτουργούσας οικονομίας της αγοράς* προϋποθέτει την απελευθέρωση των τιμών και των συναλλαγών, καθώς και την καθιέρωση ενός νομικού συστήματος δυνάμενου να επιβληθεί, το οποίο θα προβλέπει και τα δικαιώματα ιδιοκτησίας. Η μακροοικονομική σταθερότητα και συναίνεση στον τομέα της οικονομικής πολιτικής ενισχύουν τις επιδόσεις της οικονομίας της αγοράς. Επίσης, ένας καλά ανεπτυγμένος χρηματοπιστωτικός τομέας και η απουσία σημαντικών εμποδίων εισόδου και εξόδου από την αγορά συμβάλλουν στη βελτίωση των επιδόσεων της οικονομίας. Το δεύτερο κριτήριο ("*ικανότητα αντιμετώπισης των ανταγωνιστικών πιέσεων και των δυνάμεων της αγοράς στο εσωτερικό της Ένωσης*") εξαρτάται από την ύπαρξη οικονομίας της αγοράς και ενός σταθερού μακροοικονομικού πλαισίου, χάρη στα οποία θα μπορούν οι οικονομικοί παράγοντες να λαμβάνουν αποφάσεις μέσα σ'ένα κλίμα προβλεψιμότητας. Επίσης, προϋποθέτει την ύπαρξη επαρκούς ποσοτικά ανθρώπινου και υλικού κεφαλαίου, συμπεριλαμβανομένης της αναγκαίας υποδομής. Οι δημόσιες επιχειρήσεις πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο αναδιάρθρωσης, ενώ όλες οι

επιχειρήσεις πρέπει να προβούν σε επενδύσεις για τη βελτίωση της αποδοτικότητάς τους. Επιπλέον, όσο μεγαλύτερη πρόσβαση έχουν οι επιχειρήσεις στην εξωτερική χρηματοδότηση και όσο αποτελεσματικότερες φανούν στον τομέα της αναδιάρθρωσης και καινοτομίας, τόσο μεγαλύτερη θα είναι η ικανότητα προσαρμογής τους. Γενικά, όσο υψηλότερος είναι ο βαθμός οικονομικής ολοκλήρωσης μιας χώρας με την Ένωση πριν από την προσχώρηση, τόσο καλύτερα η χώρα αυτή θα είναι σε θέση να αναλάβει τις υποχρεώσεις του μέλους. Αυτό φαίνεται από τον όγκο αλλά και από το φάσμα των προϊόντων που αποτελούν αντικείμενο εμπορικών συναλλαγών με κράτη μέλη της ΕΕ.

Με βάση τα δύο αυτά κριτήρια, μπορούμε να πούμε ότι η Κύπρος και η Μάλτα επιβεβαίωσαν ότι αποτελούν λειτουργούσες οικονομίες της αγοράς και ότι είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν τις ανταγωνιστικές πιέσεις και τις δυνάμεις της αγοράς στην Ένωση.

Η Τσεχική Δημοκρατία, η Εσθονία, η Ουγγαρία, η Λετονία, η Λιθουανία, η Πολωνία, η Σλοβακία και η Σλοβενία αποτελούν ήδη λειτουργούσες οικονομίες της αγοράς. Υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των οικονομιών τους, αλλά εφόσον οι χώρες αυτές συνεχίσουν και, σε ορισμένες περιπτώσεις, ενισχύσουν την εφαρμογή των διαφόρων μέτρων, τα οποία αναφέρονται λεπτομερώς σε κάθε περιοδική έκθεση, θα μπορέσουν να αντιμετωπίσουν βραχυπρόθεσμα τις ανταγωνιστικές πιέσεις και τις δυνάμεις της αγοράς στο εσωτερικό της Ένωσης.

Η Βουλγαρία πλησιάζει το στόχο του να καταστεί λειτουργούσα οικονομία της αγοράς. Εφόσον συνεχίσει την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων και εντείνει τις προσπάθειες για την άρση των δυσκολιών που εξακολουθούν να υφίστανται, θα είναι σε θέση να αντιμετωπίσει μεσοπρόθεσμα τις ανταγωνιστικές πιέσεις και τις δυνάμεις της αγοράς στο εσωτερικό της Ένωσης.

Η Ρουμανία δεν πληροί ακόμα κανένα από αυτά τα κριτήρια, αλλά για πρώτη φορά σημείωσε σημαντική πρόοδο προς την επίτευξη του στόχου αυτού.

Η Τουρκία δεν κατάφερε να σημειώσει περαιτέρω πρόοδο προς την επίτευξη του στόχου της λειτουργούσας οικονομίας της αγοράς, κυρίως λόγω των πρόσφατων κρίσεων. Ωστόσο, ένα σημαντικό μέρος της οικονομίας της είναι ήδη ανταγωνιστικό στην αγορά της ΕΕ, στο πλαίσιο της τελωνειακής ένωσης με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Λεπτομερή συμπεράσματα σχετικά με την εκπλήρωση κάθε επιμέρους κριτηρίου παρατίθενται στο **παράρτημα 1** κάθε περιοδικής έκθεσης· οι κυριότεροι στατιστικοί δείκτες παρατίθενται στο **παράρτημα 2**.

3. Άλλες υποχρεώσεις του μέλους

Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης, για την προσχώρηση απαιτείται "η ικανότητα των υποψηφίων να αναλάβουν τις υποχρεώσεις του μέλους, μεταξύ των οποίων και την υιοθέτηση των στόχων της πολιτικής, οικονομικής και νομισματικής ένωσης".

α) Υιοθέτηση, εφαρμογή και επιβολή του κεκτημένου

Η ικανότητα ανάληψης των υποχρεώσεων του μέλους προϋποθέτει την υιοθέτηση, εφαρμογή και επιβολή του κεκτημένου. Η σημασία της εφαρμογής και επιβολής του κεκτημένου εκ μέρους των υποψηφίων χωρών έχει υπογραμμιστεί κατ'επανάληψη από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Το 1995 στη Μαδρίτη, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στη σημασία της αναπροσαρμογής των διοικητικών δομών των υποψηφίων χωρών, ούτως ώστε να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για τη σταδιακή και ομαλή ενσωμάτωσή τους. Το 2000, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Φέιρα επανέλαβε ότι "η πρόοδος των διαπραγματεύσεων θα εξαρτηθεί από το κατά πόσον οι υποψήφιοι χώρες θα ενσωματώσουν το κεκτημένο στις εθνικές τους νομοθεσίες και, ιδίως, από την ικανότητά τους να το εφαρμόζουν και να το επιβάλλουν αποτελεσματικά" με την ενίσχυση των διοικητικών και δικαστικών τους δομών. Τον Ιούνιο του 2001, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ τόνισε εκ νέου τη σημασία την οποία αποδίδει, αφενός, στη συνέχιση της προόδου των υποψηφίων χωρών για τη μεταφορά, εφαρμογή και επιβολή του κεκτημένου, και, αφετέρου, στην εγκαθίδρυση των κατάλληλων διοικητικών δομών και τη μεταρρύθμιση των δικαστικών συστημάτων τους και των δημοσίων υπηρεσιών τους.

Η μεταφορά, η εφαρμογή και η επιβολή του κεκτημένου δεν αποτελούν υπόθεση μόνο της κυβέρνησης και της δημόσιας διοίκησης, αλλά και των επιχειρήσεων, των περιφερειακών και τοπικών φορέων καθώς και των επαγγελματικών οργανώσεων. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και η Επιτροπή Περιφερειών ζήτησαν μεγαλύτερη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στην όλη διαδικασία. Οι εθνικές αρχές των υποψηφίων χωρών πρέπει να ενισχύσουν το διάλογο με τα αντιπροσωπευτικά όργανα για την παροχή επεξηγήσεων σχετικά με το κεκτημένο και για τη διευκόλυνση της εφαρμογής του σε εθνικό επίπεδο.

β) Τομεακή επισκόπηση και συμπεράσματα

Στις περιοδικές εκθέσεις του τρέχοντος έτους διαπιστώνεται εκ νέου, συνολικά, σημαντική πρόοδος όσον αφορά τη θέσπιση νομοθετικών διατάξεων για την εναρμόνιση με το κεκτημένο στις περισσότερες υποψήφιοι χώρες και στους περισσότερους τομείς. Ωστόσο, σε ορισμένους τομείς, όπως οι μεταφορές¹, οι τηλεπικοινωνίες, η ενέργεια και η δικαιοσύνη και οι εσωτερικές υποθέσεις, υιοθετήθηκαν ή θα υιοθετηθούν σύντομα - στις περισσότερες περιπτώσεις με βάση την προηγούμενη κοινοτική νομοθεσία - σημαντικά στοιχεία της νέας κοινοτικής νομοθεσίας.

Ορισμένες χώρες εξακολουθούν να έχουν δυσκολίες σε σχέση με τη μεταφορά στην εθνική τους νομοθεσία τμημάτων του κεκτημένου. Εντούτοις, παρά την πρόοδο που σημειώθηκε κατά το περασμένο έτος, το μεγαλύτερο πρόβλημα εντοπίζεται τώρα στην

¹ Η Λευκή Βίβλος για την ευρωπαϊκή πολιτική μεταφορών με ορίζοντα το έτος 2010: Η ώρα των επιλογών [COM (2001) 370 τελικό] συνιστά καλύτερο έλεγχο του ανταγωνισμού μεταξύ των διαφόρων τρόπων μεταφοράς, παρέχοντας τα μέσα στο σιδηρόδρομο και σε άλλα φιλικά προς το περιβάλλον μεταφορικά μέσα, ώστε να αποτελέσουν εναλλακτικές λύσεις ανταγωνιστικές των οδικών μεταφορών.

εγκαθίδρυση των κατάλληλων διοικητικών δομών και την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας για την εφαρμογή του κεκτημένου.

Για τις περισσότερες ή όλες τις υποψήφιες χώρες, οι περιοδικές εκθέσεις και οι προτεινόμενες αναθεωρηθείσες εταιρικές σχέσεις υπογραμμίζουν τα εξής:

- ☐ στον τομέα της **εσωτερικής αγοράς**, την ανάγκη δημιουργίας ή ενίσχυσης των οριζόντιων διοικητικών υποδομών για την τυποποίηση, τη διαπίστευση, την πιστοποίηση, τη διαπίστωση της συμμόρφωσης, την επιτήρηση της αγοράς, την αμοιβαία αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων και την εποπτεία των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών· επίσης, την ανάγκη ενίσχυσης της εφαρμογής των δικαιωμάτων βιομηχανικής και πνευματικής ιδιοκτησίας·
- ☐ στον τομέα του **ανταγωνισμού**, την ανάγκη ανάπτυξης ή ενίσχυσης της ικανότητας επιβολής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις καθώς και των διατάξεων της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας·
- ☐ στον τομέα των **μεταφορών** και της **ενέργειας**, την ανάγκη ενίσχυσης ή δημιουργίας των κατάλληλων κανονιστικών δομών (και ενόψει της επικείμενης εφαρμογής του νέου κεκτημένου) και κανόνων ελέγχου, ιδίως για την ασφάλεια των οδικών και θαλάσσιων μεταφορών·
- ☐ στον τομέα των **τηλεπικοινωνιών** και της **πολιτικής στον πολιτιστικό και οπτικοακουστικό τομέα**, την ανάγκη δημιουργίας ή ενίσχυσης ανεξάρτητων κανονιστικών δομών, ειδικά για τις τηλεπικοινωνίες, ενόψει και της επικείμενης εφαρμογής του νέου κεκτημένου·
- ☐ στον τομέα του **περιβάλλοντος**, την ανάγκη περαιτέρω ενίσχυσης της διοικητικής ικανότητας καθώς και της ικανότητας παρακολούθησης και επιβολής της νομοθεσίας, ιδίως στον τομέα των αποβλήτων, των υδάτων και των χημικών ουσιών·
- ☐ στον τομέα της **κοινωνικής πολιτικής και της απασχόλησης**, την ανάγκη ιδίως εξασφάλισης της επιβολής των κανόνων υγείας και ασφάλειας στον τόπο εργασίας, καθώς και ενίσχυσης των επιθεωρήσεων εργασίας·
- ☐ στον τομέα της **δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων**, τη γενική ανάγκη ενίσχυσης του δικαστικού συστήματος, την ανάγκη ενίσχυσης της διαχείρισης των συνόρων, με ιδιαίτερη έμφαση στα μελλοντικά εξωτερικά σύνορα της ΕΕ, την ανάγκη προετοιμασίας για τη συμμετοχή στο σύστημα πληροφοριών Σένγκεν, καθώς και την ανάγκη εξασφάλισης μιας αποτελεσματικότερης συνεργασίας όλων των παραγόντων που εμπλέκονται στην καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος·
- ☐ στον τομέα των **τελωνείων** και της **φορολογίας**, την ανάγκη ανάπτυξης συστημάτων ΤΠ (τεχνολογίας πληροφοριών), τα οποία επιτρέπουν την ανταλλαγή ηλεκτρονικών δεδομένων με την Κοινότητα και τα κράτη μέλη της, καθώς και την ανάγκη ανάπτυξης της ικανότητας των φορολογικών και τελωνειακών υπηρεσιών

όσον αφορά τον έλεγχο της εφαρμογής της κοινοτικής νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένων των ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα·

- στον τομέα της **γεωργίας**, την ανάγκη αναβάθμισης των κανόνων επιθεώρησης σύμφωνα με την κτηνιατρική και φυτοϋγειονομική νομοθεσία, ιδίως για την κατοχύρωση της ασφάλειας των τροφίμων, καθώς και της ικανότητας εφαρμογής και επιβολής των μηχανισμών διαχείρισης της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής, και ιδίως του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου και του Οργανισμού Πληρωμών (του οποίου η αντίστοιχη υπηρεσία SAPARD μπορεί να αποτελέσει πρόδρομη υπηρεσία στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης)·
- στον τομέα της **διαρθρωτικής πολιτικής**, την ανάγκη ενίσχυσης της διοικητικής ικανότητας σε βασικά υπουργεία καθώς και δημιουργίας κατάλληλων διοικητικών δομών για την εξασφάλιση του προγραμματισμού, της διαχείρισης και του ελέγχου των διαρθρωτικών ταμείων·
- στον τομέα του **δημοσιονομικού ελέγχου**, την ανάγκη ενίσχυσης της διοικητικής ικανότητας για την εξασφάλιση του εσωτερικού δημοσιονομικού ελέγχου και την καταπολέμηση της απάτης.

Σε πολλούς άλλους τομείς, ορισμένες υποψήφιες χώρες πρέπει επίσης να βελτιώσουν τη διοικητική τους ικανότητα. Αυτό για ορισμένες χώρες μπορεί να αφορά την ανάγκη εγκαθίδρυσης ή ενίσχυσης ανεξάρτητων εποπτικών αρχών για την προστασία των δεδομένων, σε σχέση με τα ήδη προαναφερθέντα κεφάλαια ή σε σχέση με άλλα κεφάλαια, όπως π.χ. **της αλιείας, των στατιστικών ή της οικονομικής και νομισματικής ένωσης**. Οι προτεραιότητες αυτές αναφέρονται ρητά σε κάθε περιοδική έκθεση και έχουν ληφθεί υπόψη στις προτεινόμενες αναθεωρηθείσες εταιρικές σχέσεις που έχουν καταρτιστεί για κάθε υποψήφια χώρα.

Οι περιοδικές εκθέσεις εντοπίζουν επίσης τα κεφάλαια που δεν παρουσιάζουν σημαντικά προβλήματα διοικητικής ικανότητας, είτε επειδή στα κεφάλαια αυτά απαιτείται ελάχιστη διοικητική ικανότητα για την εφαρμογή του κεκτημένου, είτε επειδή ο βαθμός προετοιμασίας των χωρών μπορεί να θεωρηθεί σε γενικές γραμμές ικανοποιητικός.

Τα συμπεράσματα των περιοδικών εκθέσεων ανά χώρα περιλαμβάνονται στο **παράρτημα 1**.

γ) ONE και ΕΥΡΩ

Οι υποψήφιες χώρες πρέπει να προετοιμαστούν για να συμμετάσχουν στις διαδικασίες συντονισμού της πολυμερούς εποπτείας και της οικονομικής πολιτικής, οι οποίες αποτελούν σήμερα αναπόσπαστο μέρος της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ONE). Μία από τις οικονομικές προτεραιότητες των προηγούμενων εταιρικών σχέσεων προσχώρησης ήταν η καθιέρωση μιας ετήσιας προενταξιακής διαδικασίας δημοσιονομικής εποπτείας. Η εν λόγω διαδικασία αποτελείται από δύο στοιχεία: τη δημοσιονομική γνωστοποίηση και το Προενταξιακό Οικονομικό Πρόγραμμα (ΠΟΠ), τα οποία αποτελούν αντικείμενο συζητήσεων στο πλαίσιο πολυμερών συναντήσεων με τα κράτη μέλη.

Το πλαίσιο των συναλλαγματικών στρατηγικών για τις υποψήφιες χώρες έχει ήδη αποσαφηνιστεί. Επίσης, έχουν καθοριστεί τα τρία διαδοχικά στάδια της μεταβατικής διαδικασίας για την εισαγωγή του ευρώ: το προενταξιακό στάδιο, το στάδιο μετά την προσχώρηση και η εισαγωγή του ευρώ. Οποιαδήποτε μονομερής εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος μέσω "ευρωπαϊκής" θα ήταν αντίθετη με τη συλλογιστική της ΟΝΕ, σύμφωνα με την οποία η εισαγωγή του ευρώ πρέπει να αποτελεί το τελικό σημείο μιας καλά δομημένης διαδικασίας σύγκλισης σ'ένα πολυμερές πλαίσιο. Συνεπώς, η μονομερής "ευρωπαϊκή" δεν θα πρέπει να αποτελεί μέσο παράκαμψης των διαφόρων σταδίων που προβλέπονται στη συνθήκη σχετικά με την εισαγωγή του ευρώ.

Όσον αφορά το Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών II (ΜΣΙ-II), αναμένεται ότι, λίγο χρόνο μετά την προσχώρηση, τα νέα κράτη μέλη θα συμμετάσχουν σ' αυτόν. Ο εν λόγω μηχανισμός θα έχει τα κύρια χαρακτηριστικά πολλών καθεστώτων συναλλαγματικών ισοτιμιών, υπό την προϋπόθεση ότι οι δεσμεύσεις και οι στόχοι των καθεστώτων αυτών είναι αξιόπιστοι και συμφωνούν με τις αντίστοιχες δεσμεύσεις και στόχους του ΜΣΙ-II. Τα μόνα σημεία που έχουν ήδη εντοπιστεί στο στάδιο αυτό ως ασυμβίβαστα σε σχέση με τον ΜΣΙ-II είναι οι ελεύθερα κυμαινόμενες συναλλαγματικές ισοτιμίες, οι διολισθαίνουσες ισοτιμίες και οι ισοτιμίες που συνδέονται με άλλα νομίσματα στήριξης πλην του ευρώ.

III. Για την επιτυχία της διεύρυνσης

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ έθεσε πολύ υψηλούς στόχους. Στα συμπεράσματά του αναφέρεται ότι "υπό την προϋπόθεση ότι η πρόοδος προς την εκπλήρωση των κριτηρίων προσχώρησης θα συνεχιστεί με αμείωτο ρυθμό, ο χάρτης πορείας θα πρέπει να καταστήσει δυνατή την ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων μέχρι το τέλος του 2002 για τις υποψήφιες χώρες που θα είναι έτοιμες. Ο στόχος είναι να συμμετάσχουν ως μέλη στις εκλογές του 2004 για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο".

Η επίτευξη των στόχων αυτών θα απαιτήσει προσπάθειες τόσο από την πλευρά της Ένωσης όσο και από την πλευρά των υποψηφίων χωρών. Η Ένωση πρέπει να υιοθετήσει κοινές θέσεις μέσα στην προθεσμία που προβλέπεται από τον χάρτη πορείας. Οι υποψήφιες χώρες πρέπει να συνεχίσουν την προετοιμασία τους για να εκπληρώσουν πλήρως τα κριτήρια προσχώρησης, με ιδιαίτερη έμφαση στην ενίσχυση της διοικητικής τους ικανότητας για την εφαρμογή του κεκτημένου. Πράγματι, η πρόοδος των διαπραγματεύσεων εξαρτάται από την πρόοδο ως προς την υιοθέτηση, εφαρμογή και επιβολή του κεκτημένου.

1. Ακολουθώντας τον χάρτη πορείας - εναπομένοντα κεφάλαια

Οι διαπραγματεύσεις έχουν σημειώσει σημαντική πρόοδο. Οι υποψήφιες χώρες έκαναν γνωστές τις θέσεις τους για το κεκτημένο στο πλαίσιο των διαφόρων κεφαλαίων διαπραγμάτευσης και γνωστοποίησαν τα αιτήματά τους για τη λήψη μεταβατικών μέτρων. Σε πολλές περιπτώσεις όπου οι υποψήφιες χώρες παρείχαν επαρκείς εγγυήσεις για την εφαρμογή του κεκτημένου, τα σχετικά κεφάλαια έκλεισαν προσωρινά (βλέπε **παράρτημα 6**). Εντούτοις, ο αριθμός των κεφαλαίων που έκλεισαν προσωρινά δεν δίνει πάντα την ακριβή εικόνα όσον αφορά το σημείο στο οποίο βρίσκονται οι διαπραγματεύσεις. Σε ορισμένες περιπτώσεις που βρίσκονται υπό διαπραγμάτευση, ελάχιστα μόνο θέματα πολιτικής σημασίας παραμένουν σε

εκκρεμότητα, τα οποία μπορούν να επιλυθούν σε σύντομο χρονικό διάστημα, εφόσον ληφθούν οι αναγκαίες πολιτικές αποφάσεις.

Ο χάρτης πορείας αποδείχθηκε χρήσιμο μέσο προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι όλα τα μέρη που συμμετέχουν στις διαπραγματεύσεις δεσμεύονται για την τήρηση ενός ρεαλιστικού χρονοδιαγράμματος. Στην έκθεσή της προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Γάνδης, η Επιτροπή επανεξέταζε την κατάσταση και ανέφερε ορισμένα θέματα για τα οποία έπρεπε να ληφθούν αποφάσεις στη διάρκεια της βελγικής προεδρίας². Το έγγραφο εντόπιζε ορισμένα επίμαχα θέματα επί των οποίων η Ένωση έπρεπε να λάβει θέση στο πλαίσιο των κεφαλαίων για τις μεταφορές, τη φορολογία, τη γεωργία, τη δικαιοσύνη και τις εσωτερικές υποθέσεις και την ενέργεια. Η Επιτροπή στο μεταξύ διαβίβασε, όπου αυτό ήταν δυνατό, θέσεις διαπραγμάτευσης για τα κεφάλαια αυτά προς το Συμβούλιο και η βελγική Προεδρία καταβάλλει προσπάθειες προκειμένου να καθοριστούν σύντομα οι σχετικές κοινές θέσεις. Στο πλαίσιο του τελευταίου κεφαλαίου, η ανακοίνωση υπογραμμίζει ότι είναι αναγκαίο να εξεταστούν οι θέσεις των υποψηφίων χωρών έναντι των συστάσεων της ΕΕ για την πυρηνική ασφάλεια και ότι "όσον αφορά τις μη αναβαθμίσιμες μονάδες [των πυρηνικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής] - Ignalina (στη Λιθουανία), Bohunice-V1 (στη Σλοβακία) και ορισμένες μονάδες του Kozluduy (στη Βουλγαρία) - οι δεσμεύσεις για το κλείσιμό τους πρέπει να τηρηθούν και να συμπεριληφθούν δεόντως στις συνθήκες προσχώρησης."

Η δέσμευση της Ένωσης να καθορίσει κοινές θέσεις μέσα σε μια ορισμένη προθεσμία, ακόμα και σε τομείς όπου υπάρχουν ιδιαίτερες δυσκολίες, αντιμετωπίστηκε θετικά από τις υποψήφιες χώρες. Έτσι, η Ένωση έδειξε την απαιτούμενη ευελιξία για την υιοθέτηση θέσεων που έχει ιδιαίτερη σημασία να γίνουν αποδεκτές από την κοινή γνώμη, τόσο στην Ένωση όσο και στις υποψήφιες χώρες. Η προσέγγιση αυτή πρέπει να συνεχιστεί.

Σύμφωνα με το χάρτη πορείας για το πρώτο εξάμηνο του 2002, η Ένωση θα καθορίσει κοινές θέσεις ώστε να κλείσει προσωρινά η τελευταία ομάδα κεφαλαίων: γεωργία, περιφερειακή πολιτική, χρηματοδοτικές και δημοσιονομικές διατάξεις, θεσμοί και "άλλα θέματα". Η Επιτροπή θα υποβάλει τις δέουσες προτάσεις προς το Συμβούλιο εν ευθέτω χρόνω. Για την επεξεργασία των προτάσεών της, η Επιτροπή θα βασιστεί στη μέθοδο που περιγράφεται κατωτέρω.

α) Χρηματοδοτικό πλαίσιο και συναφή κεφάλαια

Τα κεφάλαια των διαπραγματεύσεων σχετικά με τη γεωργία και την περιφερειακή πολιτική έχουν μια σημαντική δημοσιονομική συνιστώσα και συνδέονται με το κεφάλαιο των χρηματοδοτικών και δημοσιονομικών διατάξεων. Ως εκ τούτου, οι διαπραγματεύσεις για τα τρία αυτά κεφάλαια πρέπει να διεξαχθούν μέσα σ'ένα ενιαίο και συνεκτικό πλαίσιο.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Βερολίνου του Μαρτίου 1999 ενέκρινε το δημοσιονομικό πλαίσιο για την περίοδο 2000-2006, συμπεριλαμβανομένων των

² Ανακοίνωση της Επιτροπής - ενημερωτικό σημείωμα προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο : ενδιάμεση αναθεώρηση της εφαρμογής της στρατηγικής για τη διεύρυνση, COM (2001) 553 τελικό της 2ας Οκτωβρίου 2001.

ρυθμίσεων της διεύρυνσης οι οποίες βασίζονται στην υπόθεση ότι το 2002 θα προσχωρήσουν έξι νέα μέλη. Τα σχετικά αποτελέσματα περιλαμβάνονται στη διοργανική συμφωνία η οποία επετεύχθη μεταξύ του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής.

Η συνολική συμφωνία του Βερολίνου αναφερόταν τόσο στη μεταρρύθμιση της πολιτικής όσο και στη δέσμευση των αναγκαίων πόρων για την προενταξιακή περίοδο και για την προσχώρηση, περιλαμβάνοντας :

- ένα ανώτατο όριο για τις συνολικές πληρωμές (που ορίστηκε σε 1,27% του ΑΕγχΠ) και απόλυτα ανώτατα όρια για τις ετήσιες δημοσιονομικές αναλήψεις υποχρεώσεων σε κάθε κατηγορία δαπανών (δημοσιονομικές προοπτικές για την περίοδο 2000-2006). Το άθροισμα των απόλυτων ανώτατων ορίων θα πρέπει να παραμείνει πολύ χαμηλότερα από το ανώτατο όριο του 1,27%, ακόμα και μετά τη διεύρυνση·
- τη μεταρρύθμιση της κοινής γεωργικής πολιτικής, των διαρθρωτικών ταμείων και του ταμείου συνοχής·
- το διπλασιασμό της προενταξιακής βοήθειας προς τις υποψήφιες χώρες (3,1 δις € ετησίως³)·
- τα ποσά που προορίζονται για τη χρηματοδότηση της προσχώρησης, τα οποία αυξάνονται σταδιακά από 6,5 δις € το 1992 σε 16,8 δις € το 2006.

Οι υποθέσεις στις οποίες βασίστηκε η συμφωνία του Βερολίνου έχουν αλλάξει, κυρίως όσον αφορά τις προβλεπόμενες ημερομηνίες προσχώρησης και τον πιθανό αριθμό των νέων κρατών μελών.

Ωστόσο, αν υποθεθεί ότι οι πρώτες προσχωρήσεις θα πραγματοποιηθούν το 2004, αντί του 2002, και ότι ο αριθμός των νέων κρατών μελών που θα προσχωρήσουν στην Ένωση είναι από 6 μέχρι και 10, το νέο κόστος διεύρυνσης για κάθε έτος της περιόδου 2004-2006 θα παρέμενε χαμηλότερο από τα ποσά που συμφωνήθηκαν στο Βερολίνο. Ο υπολογισμός αυτός λαμβάνει υπόψη τα τελευταία στοιχεία σχετικά με τη γεωργική παραγωγή και την κατανάλωση στις 10 υποψήφιες χώρες.

Τα ετήσια ποσά τα οποία έχουν δεσμευτεί για την προσχώρηση, στο πλαίσιο των δημοσιονομικών προοπτικών, αυξάνονται σημαντικά από το 2002 έως το 2006. Δεδομένου ότι οι πρώτες προσχωρήσεις θα γίνουν αργότερα, τα ετήσια ποσά που απαιτούνται για τα αντίστοιχα έτη είναι μικρότερα από τα ποσά που θα απαιτούνταν αν οι πρώτες προσχωρήσεις γίνονταν το 2002. Έτσι, τα αριθμητικά στοιχεία του Βερολίνου θα μπορέσουν να καλύψουν ένα μεγαλύτερο αριθμό νέων κρατών μελών, που μπορεί να φθάσει μέχρι και 10.

Η Επιτροπή θα υποβάλει προτάσεις προς το Συμβούλιο για την υιοθέτηση κοινών θέσεων διαπραγμάτευσης στους τομείς της γεωργίας και της περιφερειακής πολιτικής καθώς και σε δημοσιονομικά θέματα, με βάση το σημερινό κεκτημένο και τις αρχές που καθορίστηκαν στη συμφωνία του Βερολίνου. Συνεπώς, οι διαπραγματεύσεις για

³ Όλα τα ποσά αφορούν πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων σε σταθερές τιμές 1999.

την προσχώρηση μπορούν να ολοκληρωθούν ανεξάρτητα από τις αποφάσεις περί χρηματοδότησης της ΕΕ μετά το 2006.

Η Επιτροπή θα μεριμνήσει ώστε οι δημοσιονομικές επιπτώσεις των προτάσεων της για την υιοθέτηση κοινών θέσεων διαπραγματεύσεως να συμφωνούν με τα ανώτατα όρια δαπανών που συμφωνήθηκαν στο Βερολίνο για την περίοδο μέχρι το 2006, λαμβάνοντας υπόψη τις αναγκαίες αναπροσαρμογές που προβλέπονται για τον πιθανό αριθμό των νέων κρατών μελών. Ειδικότερα, η Επιτροπή, με την επιφύλαξη των μελλοντικών αποφάσεων περί χρηματοδότησης της ΕΕ, θα προβεί στις ακόλουθες ενέργειες:

- στο κεφάλαιο της *γεωργίας*, θα εξετάσει τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα σχετικά με τις άμεσες πληρωμές και τα μέσα διαχείρισης της προσφοράς στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων·
- στον τομέα της *διαρθρωτικής πολιτικής*, θα καθορίσει τους όρους που πρέπει να πληρούν οι διάφορες χώρες σε επίπεδο οργάνωσης και θεσμών για να κλείσουν προσωρινά οι διαπραγματεύσεις στο συγκεκριμένο κεφάλαιο, επεξηγώντας παράλληλα και τη μέθοδο χορήγησης των διαρθρωτικών κονδυλίων στα νέα κράτη μέλη μέχρι το 2006·
- στο κεφάλαιο του *προϋπολογισμού*, θα εξετάσει τις πιθανές μεταβατικές ρυθμίσεις.

Η Επιτροπή θα μεριμνήσει ώστε το Συμβούλιο να μπορέσει να συζητήσει τα θέματα αυτά στις αρχές του 2002 μέσα σ'ένα κοινό πλαίσιο, με στόχο την προετοιμασία της περαιτέρω συνέχισης των ενταξιακών διαπραγματεύσεων σύμφωνα με τον χάρτη πορείας.

β) Άλλα κεφάλαια

Τα κεφάλαια "Θεσμοί" και "Άλλα θέματα" δεν έχουν ακόμα ανοίξει για καμία από τις υποψήφιες χώρες. Σύμφωνα με το χάρτη πορείας, η Ένωση θα πρέπει να καθορίσει επίσης τις θέσεις της σχετικά με τα κεφάλαια αυτά μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2002.

Το κεφάλαιο σχετικά με τους θεσμούς αφορά την ενσωμάτωση των νέων κρατών μελών στο θεσμικό πλαίσιο της Ένωσης. Όπως υπογραμμίστηκε από την Ένωση ήδη κατά την έναρξη των ενταξιακών διαπραγματεύσεων, η προσχώρηση συνεπάγεται όχι μόνο δικαιώματα αλλά και υποχρεώσεις. Η Ένωση αναμένει από τα νέα μέλη να συμμορφωθούν με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την ιδιότητα του μέλους, με βάση τους όρους που θα έχουν συμφωνηθεί κατά τις ενταξιακές διαπραγματεύσεις. Τα νέα κράτη μέλη θα ασκούν τα δικαιώματά τους ισότιμα με τα άλλα κράτη μέλη, μέσω της συμμετοχής τους στα θεσμικά όργανα της ΕΕ. Παραδοσιακά, στο πλαίσιο των ενταξιακών διαπραγματεύσεων το κεφάλαιο "Θεσμοί" εξετάζεται μετά από όλα τα άλλα κεφάλαια που αφορούν το κερτιμένο.

Στις παρούσες διαπραγματεύσεις, το κεφάλαιο "Θεσμοί" θα βασιστεί κατά κύριο λόγο στα συμπεράσματα της Διακυβερνητικής Διάσκεψης της Νίκαιας του Δεκεμβρίου 2000, και κυρίως στα εξής:

- στις διατάξεις που περιλαμβάνονται στη συνθήκη της Νίκαιας, και ιδίως σε εκείνες που αφορούν την αναπροσαρμογή των θεσμών ενόψει της διεύρυνσης·
- στις διατάξεις που περιλαμβάνονται στις διακηρύξεις της Διακυβερνητικής Διάσκεψης, και ιδίως στη δήλωση αριθ. 20 σχετικά με τις κοινές θέσεις που πρέπει να υιοθετηθούν κατά τις ενταξιακές διαπραγματεύσεις σε θέματα που αφορούν την κατανομή των εδρών στο Κοινοβούλιο, τη στάθμιση των ψήφων στο Συμβούλιο και τη σύνθεση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής και της Επιτροπής Περιφερειών.

Με τη σύναψη της νέας συνθήκης της Νίκαιας, η Ένωση επαναβεβαίωσε τη σταθερή βούλησή της για την επιτυχία της διεύρυνσης. Επί του παρόντος, η συνθήκη βρίσκεται στη διαδικασία κύρωσής της από τα κράτη μέλη. Η Επιτροπή σημειώνει ότι η συνθήκη έχει ήδη κυρωθεί από τρία κράτη μέλη και, στις περισσότερες από τις άλλες περιπτώσεις, η σχετική διαδικασία προχωρεί ικανοποιητικά. Στην περίπτωση της Ιρλανδίας, μετά το δημοψήφισμα του Ιουνίου του 2000, η ιρλανδική κυβέρνηση διοργανώνει μια εθνική σύμβαση προκειμένου να αποφασηριστούν διάφορα θέματα που συνδέονται με τη συνθήκη.

Η Επιτροπή ευελπιστεί ότι τα κράτη μέλη θα ολοκληρώσουν τη διαδικασία κύρωσης, όπως προβλέπεται, δηλαδή εντός του 2002. Η Επιτροπή θα προβεί σε διαβουλεύσεις με την Προεδρία για τον καθορισμό του χρονοδιαγράμματος και της διαδικασίας που απαιτούνται για το κεφάλαιο των θεσμών, αφού λάβει υπόψη της την πρόοδο της διαδικασίας κύρωσης της συνθήκης της Νίκαιας.

Το τελευταίο κεφάλαιο των διαπραγματεύσεων, όπως και στις προηγούμενες ενταξιακές διαπραγματεύσεις, είναι το κεφάλαιο "*Άλλα θέματα*". Στο κεφάλαιο αυτό συγκεντρώνονται τα θέματα που δεν έχουν καλυφθεί από τα προηγούμενα κεφάλαια, και κυρίως προβλήματα τα οποία δεν συνδέονται άμεσα με το κερκτημένο. Για παράδειγμα, στις προηγούμενες ενταξιακές διαπραγματεύσεις οι συζητήσεις του κεφαλαίου "*άλλα θέματα*" οδήγησαν σε μια σειρά διακηρύξεων σχετικά με τη διαφάνεια, το καθεστώς "ορισμένων εδαφών" κ.λπ., οι οποίες, εν συνεχεία, προστέθηκαν στο παράρτημα της συνθήκης προσχώρησης. Στη διάρκεια του 2002, θα καταστεί σαφές ποια θέματα θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν στο κεφάλαιο αυτό.

2. Σχέδιο δράσης στον τομέα της διοικητικής και δικαστικής ικανότητας

Τα κράτη μέλη πρέπει να διαθέτουν το κατάλληλο επίπεδο διοικητικής και δικαστικής ικανότητας προκειμένου να εφαρμόζουν και να επιβάλλουν το κερκτημένο. Για το λόγο αυτό τα εκάστοτε Ευρωπαϊκά Συμβούλια έδωσαν ιδιαίτερη έμφαση στη δημιουργία θεσμών κατά την προενταξιακή περίοδο.

Μια σταθερή **δημόσια διοίκηση** με ανεξάρτητες δημόσιες υπηρεσίες αποτελεί κοινό στόχο για όλες τις υποψήφιες χώρες. Οι περισσότερες από αυτές έχουν καταβάλει εντυπωσιακές προσπάθειες για τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης και έχουν εφαρμόσει μεταρρυθμίσεις στις δημόσιες υπηρεσίες. Ορισμένες έλαβαν μέτρα για να προσελκύσουν προσωπικό υψηλού επιπέδου και να βελτιώσουν την ποιότητά του

μέσω της κατάρτισης και της βελτίωσης των αποδοχών. Εντούτοις, όπως προκύπτει από τις περιοδικές εκθέσεις, πολλές προσπάθειες πρέπει να καταβληθούν ακόμα. Επιπλέον, ορισμένες υποψήφιες χώρες πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές τους για την καταπολέμηση της διαφθοράς.

Η ύπαρξη ενός αξιόπιστου και αποτελεσματικού **δικαστικού συστήματος** έχει επίσης καθοριστική σημασία για τους πολίτες και την επιχειρηματική δραστηριότητα. Οι εργασίες στον τομέα της μεταρρύθμισης της δικαστικής εξουσίας έχουν σημειώσει πρόοδο στις περισσότερες υποψήφιες χώρες, αλλά σε ορισμένες απ'αυτές πρέπει να συνεχιστούν οι προσπάθειες για την ενίσχυση της ανεξαρτησίας της δικαστικής εξουσίας, τη βελτίωση των αποδοχών και των συνθηκών εργασίας καθώς και την επιμόρφωση των δικαστών.

Σε ορισμένα κεφάλαια που έχουν σχέση με το κερτημένο, τα κυριότερα προβλήματα έχουν ήδη επισημανθεί παραπάνω (τμήμα II 3 β). Τα προβλήματα αυτά αφορούν τη διοικητική ικανότητα προκειμένου να εξασφαλιστούν τα εξής:

- ☐ πρώτον, **η ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς**. Αυτό συχνά προϋποθέτει την ύπαρξη κατάλληλων και αποτελεσματικών κανονιστικών αρχών, όπως οι αρχές στον τομέα του ανταγωνισμού, των τηλεπικοινωνιών, της ενέργειας και των μεταφορών, και την εφαρμογή της κατάλληλης τεχνολογίας πληροφοριών.
- ☐ δεύτερον, **βιώσιμες συνθήκες διαβίωσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση**. Αυτό πρέπει να εξασφαλιστεί, μεταξύ άλλων, μέσω της εφαρμογής περιβαλλοντικών προτύπων, της επιβολής κατάλληλων επιπέδων ασφάλειας και υγείας στον τόπο εργασίας, της εξασφάλισης υψηλού επιπέδου πυρηνικής ασφάλειας καθώς και της βελτίωσης της ασφάλειας στον τομέα των μεταφορών. Τα μέτρα αυτά προϋποθέτουν ρυθμίσεις επιθεώρησης.
- ☐ τρίτον, **η συνολική προστασία των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης**. Προς το σκοπό αυτό πρέπει να εξασφαλιστούν, μεταξύ άλλων, η ασφάλεια των συνόρων για ποικίλους λόγους, η κατάλληλη επιτήρηση της αγοράς για την προστασία των καταναλωτών, η επιβολή ικανοποιητικών επιπέδων ασφάλειας των τροφίμων και η συνεργασία στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων. Τα μέτρα αυτά συνεπάγονται ποικίλες ρυθμίσεις επιθεώρησης και επιβολής της νομοθεσίας.
- ☐ τέταρτον, **η χρηστή διαχείριση των κοινοτικών πόρων**. Αυτό προϋποθέτει την ύπαρξη κατάλληλων δομών στις κεντρικές και περιφερειακές διοικήσεις για την εφαρμογή των κανόνων των δημοσίων συμβάσεων, την άσκηση δημοσιονομικού και λογιστικού ελέγχου και την καταπολέμηση της απάτης και της διαφθοράς.

Οι περιοδικές εκθέσεις και οι προτεινόμενες αναθεωρηθείσες εταιρικές σχέσεις για την προσχώρηση επισημαίνουν λεπτομερώς τους τομείς στους οποίους κάθε υποψήφια χώρα πρέπει να αναλάβει συγκεκριμένη δράση προκειμένου να επιτύχει ένα ικανοποιητικό επίπεδο διοικητικής ικανότητας.

Η Επιτροπή θα καταρτίσει ένα **σχέδιο δράσης** στο οποίο θα καθορίζονται τα επόμενα βήματα που πρέπει να γίνουν. Στις αρχές του 2002, η Επιτροπή θα εξετάσει, αναφορικά με καθεμιά από τις υποψήφιες χώρες, την προσέγγισή της όσον αφορά την τήρηση των προτεραιοτήτων και, εφόσον κριθεί σκόπιμο, τις προθέσεις της ως προς

την ενίσχυση των προσπαθειών για τη δημιουργία θεσμών. Επιπλέον, η Επιτροπή θα αναλάβει, κατά περίπτωση, ειδικές δράσεις παρακολούθησης με τα κράτη μέλη και τις υποψήφιες χώρες.

Όσον αφορά το σχέδιο δράσης :

- ☐ θα βασίζεται στους τομείς προτεραιότητας που επισημαίνονται στις αναθεωρηθείσες εταιρικές σχέσεις για την προσχώρηση, στις περιοδικές εκθέσεις και στο πλαίσιο των υποχρεώσεων που έχουν αναληφθεί κατά τις διαπραγματεύσεις·
- ☐ θα επισημαίνει τις εν εξελίξει δράσεις για την ανάπτυξη της διοικητικής ικανότητας και θα εξασφαλίζει τα επιπλέον μέσα που απαιτούνται για την ενίσχυση των προσπαθειών αυτών (με βάση τους ήδη υπάρχοντες μηχανισμούς, όπως την αδελφοποίηση ή το TAIEX - βλέπε παραρτήματα 3 και 5)·
- ☐ θα επιβεβαιώνει ή θα καθιερώνει μηχανισμούς παρακολούθησης, όπως οι εκθέσεις παρακολούθησης, οι αξιολογήσεις από ομολόγους κ.λπ., με τα οποία εξακριβώνεται η κατάσταση στην οποία βρίσκεται κάθε υποψήφια χώρα από πλευράς προετοιμασίας.

Το σχέδιο δράσης - όπως και οι περιοδικές εκθέσεις και οι προτεινόμενες αναθεωρηθείσες εταιρικές σχέσεις για την προσχώρηση - θα αντικατοπτρίζει την κατάσταση καθεμιάς από τις χώρες με τις οποίες διεξάγονται διαπραγματεύσεις και θα λαμβάνει υπόψη τις ημερομηνίες προσχώρησης που προβλέπονται από αυτές.

a) Ενίσχυση των δράσεων για τη δημιουργία θεσμών

Σημαντική κοινοτική βοήθεια παρέχεται ήδη στις υποψήφιες χώρες για να μπορέσουν να αναπτύξουν τη διοικητική ικανότητα που απαιτείται για την εφαρμογή και επιβολή του κεκτημένου. Τα δύο τρίτα των εθνικών προγραμμάτων PHARE έχουν διατεθεί για τη δημιουργία θεσμών και συναφείς επενδύσεις. Ο προγραμματισμός έγινε με ταχύτερους ρυθμούς, ενώ το 2002 τα ετήσια εθνικά προγράμματα παροχής βοήθειας αναμένεται να εγκριθούν πολύ νωρίτερα απ'ό,τι τα προηγούμενα έτη.

Επιπλέον, το 2002 η Επιτροπή, εκτός από τις ετήσιες πιστώσεις του προϋπολογισμού οι οποίες καθορίστηκαν το 1999 για καθεμιά από τις 10 χώρες του PHARE, θα διαθέσει μέχρι 250 εκατ. € από το σημερινό πρόγραμμα PHARE για τις επιπλέον προσπάθειες δημιουργίας θεσμών. Αυτό το *συμπληρωματικό μέσο για τη δημιουργία θεσμών* αποτελεί προσφορά προς τις υποψήφιες χώρες, η οποία θα πρέπει να εγκριθεί και να προγραμματιστεί μέχρι το καλοκαίρι του 2002. Ανάλογη βοήθεια θα μπορούσε, ενδεχομένως, να προστεθεί στη χορηγούμενη προενταξιακή βοήθεια για τη δημιουργία θεσμών στην περίπτωση της Μάλτας και της Κύπρου.

Η Επιτροπή θα εξετάσει μαζί με τις υποψήφιες χώρες κατά πόσο είναι σκόπιμο να συνεχιστούν οι επιπλέον προσπάθειες για τη δημιουργία θεσμών κατά το έτος προγραμματισμού 2003. Στην περίπτωση αυτή, τα έργα για τη δημιουργία θεσμών θα μπορούσαν να συνεχιστούν επιτόπου τουλάχιστον για τρία επιπλέον έτη, σύμφωνα με τους συνήθεις κανόνες της Επιτροπής για τις συμβάσεις και τις εκταμιεύσεις.

Οι προσπάθειες αυτές συμπληρώνουν τις μείζονες προσπάθειες που καταβάλλει κάθε υποψήφια χώρα, συχνά με τη βοήθεια του προγράμματος PHARE και διμερών δράσεων με κράτη μέλη, διεθνείς οργανισμούς και διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

β) Καλύτερη παρακολούθηση

Οι δράσεις παρακολούθησης βρίσκονται ήδη εν εξελίξει. Η Επιτροπή διαβιβάζει τακτικά στο Συμβούλιο λεπτομερείς πίνακες και εκθέσεις παρακολούθησης, τα οποία δείχνουν τον τρόπο με τον οποίο έχουν εφαρμοστεί οι αναληφθείσες στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων υποχρεώσεις. Σ' αυτά αναφέρονται επίσης και οι δεσμεύσεις για την κατάλληλη ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας.

Η Επιτροπή δεν διαθέτει πάντα την κατάλληλη εμπειρογνωμοσύνη για να αξιολογεί την ετοιμότητα των διοικήσεων των υποψηφίων χωρών, δεδομένου ότι η εφαρμογή του κεκτημένου εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τα κράτη μέλη. Για το λόγο αυτό σε πολλούς τομείς προβλέπονται **αξιολογήσεις από ομολόγους**. Χάρη στις αξιολογήσεις αυτές, εμπειρογνώμονες από τα κράτη μέλη και την Επιτροπή συμμετέχουν στην αξιολόγηση της διοικητικής ικανότητας των υποψηφίων χωρών. Οι αξιολογήσεις από ομολόγους έχουν ήδη ξεκινήσει ή προβλέπονται στους τομείς των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, του προϋπολογισμού, της γεωργίας, της πυρηνικής ασφάλειας και του περιβάλλοντος. Η Επιτροπή θα παρέχει πρακτική υποστήριξη, ιδίως μέσω του Γραφείου Ανταλλαγής Πληροφοριών Τεχνικής Βοήθειας (TAIEX) ή μέσω άλλων μηχανισμών (π.χ. SIGMA).

Η Επιτροπή θα ενημερώσει το Συμβούλιο σχετικά με τις αξιολογήσεις από ομολόγους ή με οποιαδήποτε άλλη σχετική δράση αξιολόγησης της διοικητικής ικανότητας των υποψηφίων χωρών μέχρι την άνοιξη του 2002. Έτσι, τα αποτελέσματα των δράσεων αυτών θα μπορέσουν να ενταχθούν στο ενιαίο πλαίσιο των ενταξιακών διαπραγματεύσεων.

Οι αξιολογήσεις από ομολόγους δεν αποτελούν πανάκεια. Συμπληρώνουν την εν εξελίξει διαδικασία παρακολούθησης. Πρέπει να εφαρμόζονται στις περιπτώσεις που αυτό κρίνεται σκόπιμο και να εστιάζονται στους ιδιαίτερα προβληματικούς τομείς οι οποίοι επισημαίνονται στις περιοδικές εκθέσεις, στις προτεινόμενες αναθεωρηθείσες εταιρικές σχέσεις για την προσχώρηση ή κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων.

Οι δραστηριότητες αυτές θα συμβάλουν στην παρακολούθηση της τήρησης των υποχρεώσεων που ανέλαβαν οι υποψήφιες χώρες κατά τις ενταξιακές διαπραγματεύσεις. Η Επιτροπή θα υποβάλει έκθεση για το σχέδιο δράσης της, καθώς και για την εν λόγω παρακολούθηση, πριν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Σεβίλλης του Ιουνίου 2002.

Οι περιοδικές εκθέσεις του 2002 θα εξετάζουν λεπτομερώς τα όσα έχουν γίνει και κατά πόσον οι υποψήφιες χώρες θα διαθέτουν, στους διάφορους τομείς του κεκτημένου, τις κατάλληλες δομές για την εφαρμογή και επιβολή του πριν από την προσχώρηση.

γ) Διοικητική ικανότητα μετά την προσχώρηση

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσαρμόζουν τακτικά τις διοικητικές τους ικανότητες στις εκάστοτε διαμορφούμενες απαιτήσεις του κεκτημένου. Η δημιουργία της κατάλληλης διοικητικής ικανότητας αποτελεί διαδικασία η οποία δεν τελειώνει με την ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων, αλλά συνεχίζεται μέχρι την προσχώρηση και μετά από αυτήν.

Στο διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της υπογραφής της συνθήκης προσχώρησης και της πραγματικής προσχώρησης των αντιστοίχων χωρών, η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί την εξέλιξη των διαφόρων θεμάτων τα οποία εντοπίστηκαν στο πλαίσιο των ενταξιακών διαπραγματεύσεων. Επιπλέον, θα παρακολουθεί τις εξελίξεις στα οικονομικά θέματα που επισημάνθηκαν κατά την αξιολόγηση των οικονομικών κριτηρίων. Επίσης, θα υποβάλλει τις σχετικές εκθέσεις το Συμβούλιο.

Τα προενταξιακά προγράμματα θα συνεχιστούν κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής. Για τις πρώτες χώρες που θα προσχωρήσουν, το 2003 μπορεί να είναι το τελευταίο έτος προγραμματισμού προενταξιακών πόρων. Η κατάρτιση των δημοσίων υπαλλήλων μπορεί να αποτελέσει μία από τις σημαντικότερες ανάγκες της περιόδου αυτής. Η υλοποίηση των προγραμμάτων θα συνεχιστεί κανονικά για τρία χρόνια. Επίσης, πρέπει να καθοριστούν μεταβατικές ρυθμίσεις για τη διαχείριση και, ενδεχομένως, τη διακοπή της εφαρμογής των προγραμμάτων κατά τα πρώτα έτη μετά την προσχώρηση.

Κατά την περίοδο μετά την προσχώρηση, η Επιτροπή θα ελέγχει, με την ιδιότητά της ως θεματοφύλακα των συνθηκών, τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζεται το κεκτημένο από τα νέα κράτη μέλη, χρησιμοποιώντας τους ίδιους μηχανισμούς που εφαρμόζονται στα σημερινά κράτη μέλη. Οι μηχανισμοί αυτοί περιλαμβάνουν περιοδικές εκθέσεις της Επιτροπής προς το Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου και των διαδικασιών παράβασης, καθώς και διάλογο μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών για διάφορα προβλήματα όσον αφορά την εφαρμογή (π.χ. κέντρα συντονισμού ή δίκτυο επίλυσης προβλημάτων της εσωτερικής αγοράς).

Η αξιολόγηση των επιδόσεων και οι πιέσεις που ασκούνται λόγω των αξιολογήσεων από ομολόγους χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο στο εσωτερικό της Ένωσης, προκειμένου να αναπτυχθούν διαλειτουργικές και συμβατές διοικητικές δομές. Η συμμετοχή των υποψηφίων χωρών σε κοινοτικά προγράμματα και οργανισμούς συμβάλλει ήδη στην αποτελεσματική ολοκλήρωση των χωρών αυτών. Η πρωτοβουλία "e-Europe", οι εθνικές στρατηγικές απασχόλησης ή οι δραστηριότητες στο πλαίσιο της ONE έχουν ήδη επεκταθεί στις υποψήφιες χώρες μέσω του "e-Europe plus", της Κοινής Αξιολόγησης των Προτεραιοτήτων της Πολιτικής για την Απασχόληση, ενόψει της συμμετοχής τους στην Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης, και των προενταξιακών οικονομικών προγραμμάτων. Οι υποψήφιες χώρες πρέπει να συνεχίσουν προς αυτή την κατεύθυνση, προκειμένου να ενταχθούν στους ήδη υπάρχοντες μηχανισμούς και πολιτικές της ΕΕ.

Επιπλέον, τα νέα κράτη μέλη θα επωφεληθούν από νέους μηχανισμούς, οι οποίοι ενδέχεται να καθιερωθούν προκειμένου να βελτιωθεί η εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου. Η Επιτροπή, στη Λευκή Βίβλο της για τη Διακυβέρνηση, αναφέρει ότι το 2002 θα προτείνει ρυθμίσεις αδελφοποίησης μεταξύ εθνικών διοικήσεων, με στόχο, αφενός, την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών εφαρμογής των μέτρων, με βάση την

εμπειρία με τις υποψήφιες χώρες, και, αφετέρου, την καλύτερη γνώση του κοινοτικού δικαίου από πλευράς εθνικών δικαστηρίων και δικηγόρων. Χάρη στην καθιέρωση αυτής της αδελφοποίησης μεταξύ κρατών μελών, οι υποψήφιες χώρες θα μπορέσουν να συνεχίσουν να επωφελούνται από τις ρυθμίσεις αυτές και μετά την προσχώρηση. Αυτό αναμένεται ότι θα συμβάλει στην αποτελεσματική εφαρμογή του κεκτημένου μέσα σε μια διευρυμένη Ένωση.

3. Προενταξιακή στρατηγική για την Τουρκία - προς μια νέα φάση

Η εφαρμογή της προενταξιακής στρατηγικής που καθορίστηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ελσίνκι έχει ήδη ξεκινήσει. Μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους, όλα τα στοιχεία της στρατηγικής αυτής θα έχουν αποσαφηνιστεί. Στην επόμενη φάση, η προσοχή θα στραφεί στη λεπτομερέστερη προετοιμασία για την εκπλήρωση των απαιτήσεων της προσχώρησης.

Στη νέα αυτή φάση, η Τουρκία καλείται να ενισχύσει και να επισπεύσει τη διαδικασία των *πολιτικών και οικονομικών μεταρρυθμίσεων* σύμφωνα με τις προτεραιότητες της εταιρικής σχέσης για την προσχώρηση. Αυτό συνεπάγεται επιπλέον συνταγματικές, νομοθετικές, διοικητικές και δικαστικές μεταρρυθμίσεις που σκοπό έχουν να φέρουν την Τουρκία πλησιέστερα προς τα πρότυπα της ΕΕ. Η πρόσφατη συνταγματική μεταρρύθμιση και η εφαρμογή του νέου οικονομικού προγράμματος αποτελούν ένα ελπιδοφόρο ξεκίνημα προς αυτή την κατεύθυνση.

Ο *ενισχυμένος πολιτικός διάλογος* πρέπει να χρησιμοποιηθεί περισσότερο για να σημειωθεί μεγαλύτερη πρόοδος σε καίρια θέματα, τα οποία αποτελούν προτεραιότητες της εταιρικής σχέσης για την προσχώρηση, όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα, το Κυπριακό και η ειρηνική διευθέτηση των συνοριακών διαφορών.

Η υποστήριξη του πολιτικού διαλόγου, την οποία έχει εκφράσει η Τουρκία σε σχέση με τις προσπάθειες του Γενικού Γραμματέα των ΗΕ για εξεύρεση συνολικής λύσης στο *Κυπριακό*, πρέπει τώρα να ακολουθηθεί από συγκεκριμένα βήματα εκ μέρους της Τουρκίας για τη διευκόλυνση μιας τέτοιας λύσης.

Όσον αφορά την *Ευρωπαϊκή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας* (ΕΠΑΑ), η Τουρκία πρέπει να επιδείξει προθυμία για την επίλυση του προβλήματος της διαδικασίας συμμετοχής στις αποφάσεις περί των επιχειρήσεων υπό την ηγεσία της ΕΕ, ενόψει της απόφασης που πρόκειται να ληφθεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λάακεν, με βάση τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Νίκαιας.

Στο πλαίσιο των *ελληνοτουρκικών σχέσεων* προωθούνται επί του παρόντος και εφαρμόζονται μέτρα εμπιστοσύνης. Το γεγονός αυτό αναμένεται να δημιουργήσει το κατάλληλο κλίμα για την ειρηνική διευθέτηση των συνοριακών διαφορών, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ελσίνκι.

Η *χρηματοδοτική βοήθεια* θα χορηγηθεί για να μπορέσει η Τουρκία να τηρήσει τις προτεραιότητες της εταιρικής σχέσης για την προσχώρηση. Η Τουρκία καλείται να ενισχύσει τη διοικητική της ικανότητα για την κατάρτιση και διαχείριση προγραμμάτων, με βάση την αποκεντρωμένη προσέγγιση που ακολουθούν όλες οι

υποψήφιες χώρες. Η Επιτροπή θα εξασφαλίσει την παροχή συμβουλών και βοήθειας από εμπειρογνώμονες των κρατών μελών, προκειμένου να υποστηρίξει τις προσπάθειες της Τουρκίας. Με βάση τη συμφωνία-πλαίσιο που πρόκειται να υπογραφεί μεταξύ της ΕΕ και της Τουρκίας σχετικά με τη *συμμετοχή της Τουρκίας στα κοινοτικά προγράμματα*, η Τουρκία καλείται να δημιουργήσει αποτελεσματικές δομές για τη διαχείριση των εν λόγω προγραμμάτων, ιδίως στον τομέα της εκπαίδευσης.

Οι διαπραγματεύσεις για την επέκταση της τελωνειακής ένωσης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και των δημοσίων υπηρεσιών πρέπει να ολοκληρωθούν κατά προτεραιότητα.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Φέιρα είχε ζητήσει από την Επιτροπή να συντάξει έκθεση σχετικά με την *πρόοδο της προετοιμασίας της αναλυτικής εξέτασης του κεκτημένου*. Η έκθεση αυτή παρατίθεται στο παράρτημα της περιοδικής έκθεσης του 2001.

Με βάση τη μέχρι σήμερα εμπειρία και τα κενά που έχουν εντοπιστεί στη νομοθεσία και τη διοικητική προετοιμασία της Τουρκίας για την προσχώρηση, συνιστάται τώρα να εισέλθει η προενταξιακή στρατηγική σ'ένα νέο στάδιο. Αυτό προϋποθέτει τη λεπτομερή εξέταση της νομοθεσίας της Τουρκίας καθώς και του χρονοδιαγράμματός της για την εναρμόνιση με το κεκτημένο. Στο στάδιο αυτό, ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί επίσης στην ικανότητα της τουρκικής διοίκησης και δικαστικής εξουσίας να εφαρμόζουν και να επιβάλλουν αποτελεσματικά το κεκτημένο.

Στο εξής, η ΕΕ και η Τουρκία θα διεξάγουν έναν εκτενέστερο διάλογο σχετικά με τις απαιτήσεις μεταφοράς, εφαρμογής και επιβολής του κεκτημένου, με ιδιαίτερη έμφαση σε συγκεκριμένα τομεακά ζητήματα τα οποία θα εξετάζονται από τους εκάστοτε εμπειρογνώμονες στα ήδη υφιστάμενα φόρουμ. Έτσι, οι ημερήσιες διατάξεις των υποεπιτροπών θα εστιάζονται στις λεπτομέρειες των προτεραιοτήτων για ανάληψη συγκεκριμένης δράσης. Οι Τούρκοι δημόσιοι υπάλληλοι θα λάβουν περισσότερες και λεπτομερέστερες πληροφορίες για ειδικά τμήματα του κεκτημένου. Οι εμπειρογνώμονες της ΕΕ θα αναθεωρήσουν τα νομοσχέδια που ετοιμάζονται επί του παρόντος στην Τουρκία, ενώ το ΤΑΙΕΧ θα διοργανώσει σεμινάρια επί συγκεκριμένων θεμάτων.

Η Τουρκία θα κληθεί να συμβάλει ενεργά στη βάση δεδομένων της Επιτροπής σχετικά με την προσέγγιση των νομοθεσιών, με στόχο τη συνεχή και λεπτομερή παρακολούθηση της προόδου.

Συνιστάται να καθοριστούν από την Επιτροπή Σύνδεσης ΕΚ-Τουρκίας, στην προσεχή συνεδρίασή της, τα θέματα που θα αποτελέσουν αντικείμενο αυτής της διαδικασίας καθώς και το χρονοδιάγραμμα των συνεδριάσεων.

4. Τα επόμενα βήματα

α) Για την εκπλήρωση των κριτηρίων προσχώρησης

Για να μπορέσουν οι υποψήφιες χώρες να προσχωρήσουν στην ΕΕ, πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις προσχώρησης, δηλαδή τα πολιτικά και οικονομικά κριτήρια, και να είναι σε θέση να αναλάβουν τις υποχρεώσεις του μέλους. Η Επιτροπή θα διατυπώσει ευνοϊκή γνώμη για την προσχώρηση μιας χώρας, εφόσον πειστεί ότι η χώρα αυτή είναι σε θέση να εκπληρώσει τα κριτήρια πριν από την προσχώρηση.

Οι περιοδικές εκθέσεις αυτού του έτους και το σημερινό στάδιο των ενταξιακών διαπραγματεύσεων δεν επιτρέπουν ακόμα στην Επιτροπή να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις προσχώρησης από κάποια υποψήφια χώρα. Ωστόσο, με δεδομένο το σημερινό ρυθμό και την πρόοδο που έχει σημειωθεί μέχρι στιγμής, η Επιτροπή θα μπορούσε να διατυπώσει συστάσεις για το ποιες υποψήφιες χώρες είναι έτοιμες για την προσχώρηση με βάση τις περιοδικές εκθέσεις της του 2002. Από τις δώδεκα χώρες που διεξάγουν διαπραγματεύσεις, οι δέκα έχουν καθορίσει ημερομηνίες για την προσχώρηση, οι οποίες είναι συμβατές με το χρονοδιάγραμμα του Γκέτεμποργκ.

Οι μεταρρυθμίσεις που απαιτούνται ακόμα σε κάθε χώρα επισημαίνονται στις περιοδικές εκθέσεις του έτους αυτού και στις αναθεωρηθείσες εταιρικές σχέσεις για την προσχώρηση. Στις περιοδικές εκθέσεις της του 2002, η Επιτροπή θα συμπληρώσει την αξιολόγηση της προόδου εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων που υπολείπονται, με μια αξιολόγηση των επιδόσεων κάθε χώρας από τις Γνώμες και εντεύθεν. Έτσι, η Ένωση θα είναι προετοιμασμένη, μέχρι το τέλος της δανικής Προεδρίας του 2002, για την ολοκλήρωση των ενταξιακών διαπραγματεύσεων με τις χώρες που πληρούν τις αναγκαίες προϋποθέσεις, ενόψει της προσχώρησής τους το 2004.

β) Για τις πρώτες προσχωρήσεις

Τα συμπεράσματα των ενταξιακών διαπραγματεύσεων θα ενσωματωθούν στη συνθήκη προσχώρησης, έτσι ώστε να συγκεντρωθούν τα αποτελέσματα των διαφόρων ενταξιακών συνδιασκέψεων σε μια ενιαία νομική πράξη, όπως ενδεχομένως έγινε και στις προηγούμενες προσχωρήσεις. Η σύνταξη των νομικών κειμένων απαιτεί κατάλληλη προετοιμασία η οποία έχει ήδη ξεκινήσει.

Για την τελευταία διεύρυνση, η νομική αυτή πράξη αποτελείτο από μια σύντομη συνθήκη και μια μακροσκελή πράξη προσχώρησης, αφιερωμένη κυρίως στην τεχνική αναπροσαρμογή του παράγωγου δικαίου που ήταν αναγκαία για την προσχώρηση των τεσσάρων υποψηφίων χωρών. Επίσης, περιελάμβανε μια διάταξη αναπροσαρμογής της συνθήκης σε περίπτωση μη κύρωσής της από μια υποψήφια χώρα. Χάρη στη διάταξη αυτή, η συνθήκη άρχισε να ισχύει παρά τη μη κύρωσή της από τη Νορβηγία.

Για την επόμενη συνθήκη προσχώρησης, οι σχετικές εργασίες αναμένεται να αρχίσουν κατά το πρώτο εξάμηνο του 2002, στο πλαίσιο του Συμβουλίου και των ενταξιακών

συνδιασκέψεων. Η Επιτροπή θα συμβάλει υποβάλλοντας τις αναγκαίες τεχνικές προτάσεις. Επίσης, θα προσδιορίσει τα τμήματα του κεκτημένου τα οποία απαιτούν τεχνικές αναπροσαρμογές και θα διαβιβάσει στο Συμβούλιο τον κατάλογο των τεχνικών αυτών αναπροσαρμογών, με βάση τις πληροφορίες που θα έχει συγκεντρώσει από κάθε υποψήφια χώρα.

Η διεύρυνση θα πρέπει να εγκριθεί, από πλευράς Ένωσης, από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αφού ληφθεί υπόψη η τελική γνώμη την οποία θα υποβάλει η Επιτροπή σχετικά με την έκβαση των διαπραγματεύσεων. Εν συνεχεία, η συνθήκη που θα προκύψει από τις ενταξιακές διαπραγματεύσεις θα υπογραφεί επισήμως από τα ενδιαφερόμενα μέρη (κράτη μέλη και υποψήφιες χώρες) και θα υποβληθεί προς κύρωση από τα συμβαλλόμενα κράτη, σύμφωνα με τις αντίστοιχες συνταγματικές τους απαιτήσεις.

γ) Άλλες υποψήφιες χώρες στο στάδιο των διαπραγματεύσεων - νέος χάρτης πορείας

Για τις υποψήφιες χώρες που διεξάγουν διαπραγματεύσεις και που δεν θα συμμετάσχουν στις πρώτες προσχωρήσεις, η Επιτροπή θα συνεχίσει να δημοσιεύει περιοδικές εκθέσεις, μέχρις ότου το συνολικό επίπεδο προετοιμασίας τους τις οδηγήσει στην εκπλήρωση των κριτηρίων προσχώρησης. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα συνεχίσει να παρέχει την πλήρη υποστήριξή της στην προετοιμασία των χωρών αυτών για την προσχώρηση.

Οι διαπραγματεύσεις θα συνεχιστούν με τις χώρες αυτές, με βάση τις αρχές που διέπουν εξ αρχής τη διαδικασία προσχώρησης. Και τα 29 κεφάλαια διαπραγμάτευσης που αφορούν το κεκτημένο αναμένεται να ανοίξουν το ερχόμενο έτος, υπό την προϋπόθεση ότι οι υποψήφιες χώρες είναι επαρκώς προετοιμασμένες.

Στο Έγγραφο Στρατηγικής του 2002 για τη διεύρυνση, η Επιτροπή θα παρουσιάσει ένα νέο χάρτη πορείας και, εφόσον κριθεί σκόπιμο, μια αναθεωρημένη προενταξιακή στρατηγική για τις εν λόγω υποψήφιες χώρες, λαμβάνοντας υπόψη της την πρόοδο που θα σημειωθεί κατά το προσεχές έτος καθώς και τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Γκέτεμποργκ.

IV. Συμπεράσματα

Με βάση τα ανωτέρω, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνιστά στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να αποφανθεί λαμβάνοντας υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία :

- 1) Οι περιοδικές εκθέσεις δείχνουν ότι όλες οι χώρες που βρίσκονται στο στάδιο των διαπραγματεύσεων σημείωσαν κατά το τελευταίο έτος σημαντική πρόοδο όσον αφορά την εκπλήρωση των κριτηρίων προσχώρησης. Η πρόοδος αυτή, σε συνδυασμό με την εφαρμογή του χάρτη πορείας, επηρέασε θετικά την πορεία των διαπραγματεύσεων.
- 2) Οι αρχές που διέπουν τη διαδικασία αυτή παραμένουν αμετάβλητες. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Βερολίνου καθόρισε ένα σαφές πλαίσιο όσον αφορά τις χρηματοδοτικές πτυχές της διεύρυνσης. Το πλαίσιο αυτό αποτελεί μια επαρκή βάση για την προσχώρηση μέχρι και 10 νέων κρατών μελών το 2004. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας καθόρισε το πλαίσιο των θεσμικών μεταρρυθμίσεων που απαιτούνται για τη διεύρυνση. Οι διαπραγματεύσεις διεξάγονται με βάση το σημερινό κεκτημένο και θα ολοκληρωθούν με εκείνες εκ των υποψηφίων χωρών οι οποίες πληρούν όλα τα κριτήρια προσχώρησης, με βάση τις επιδόσεις κάθε χώρας και τις προσπάθειές της για κάλυψη των καθυστερήσεων. Αυτές είναι οι αναγκαίες και επαρκείς προϋποθέσεις που καθορίστηκαν εξ αρχής για την πραγματοποίηση των πρώτων προσχωρήσεων.
- 3) Προς το σκοπό αυτό, ο χάρτης πορείας πρέπει να τηρηθεί κατά τα προβλεπόμενα. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει τώρα να καθορίσει κοινές θέσεις για τα κεφάλαια που υπολείπονται. Η Επιτροπή θα μεριμνήσει ώστε το Συμβούλιο να μπορέσει να εξετάσει τα χρηματοδοτικά θέματα μέσα σ' ένα ενιαίο πλαίσιο στις αρχές του 2002 και θα υποβάλει προτάσεις προς το Συμβούλιο για τους τομείς της γεωργίας, της περιφερειακής πολιτικής και του προϋπολογισμού, με βάση το σημερινό κεκτημένο και τις αρχές που καθορίστηκαν στη συμφωνία του Βερολίνου. Έτσι, οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις θα μπορέσουν να ολοκληρωθούν ανεξάρτητα από τις αποφάσεις που συνδέονται με τη χρηματοδότηση της ΕΕ μετά το 2006.
- 4) Οι περιοδικές εκθέσεις του τρέχοντος έτους και το σημείο στο οποίο βρίσκονται σήμερα οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις δεν επιτρέπουν ακόμα στην Επιτροπή να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι προϋποθέσεις προσχώρησης πληρούνται από κάποια υποψήφια χώρα. Με βάση το σημερινό ρυθμό των διαπραγματεύσεων και την πρόοδο που έχει σημειωθεί μέχρι στιγμής, η Επιτροπή θα είναι σε θέση να διατυπώσει συστάσεις σχετικά με τις υποψήφιες χώρες που θα είναι έτοιμες για την προσχώρηση, με βάση τις περιοδικές εκθέσεις του 2002. Από τις δώδεκα χώρες που ήδη διεξάγουν διαπραγματεύσεις, οι δέκα έχουν καθορισμένες ημερομηνίες για την προσχώρηση οι οποίες είναι συμβατές με το χρονοδιάγραμμα του Γκέτεμποργκ. Ως εκ τούτου, η Ένωση θα μπορέσει να ολοκληρώσει τις ενταξιακές διαπραγματεύσεις με όλες τις χώρες που πληρούν τις αναγκαίες προϋποθέσεις μέχρι το τέλος της δανικής Προεδρίας του 2002, προκειμένου να

προσχωρήσουν οι χώρες αυτές το 2004. Η σχετική διοικητική προετοιμασία που απαιτείται στο εσωτερικό των οργάνων έχει ήδη αρχίσει και θα συνεχιστεί.

- 5) Μέχρι τις αρχές του 2002 η Επιτροπή, με βάση σχετικό σχέδιο δράσης της, θα εξετάσει αναφορικά με καθεμιά από τις υποψήφιες χώρες τις προσπάθειές της για τη δημιουργία θεσμών και, ενδεχομένως, τις προθέσεις της για την ενίσχυση των εν λόγω θεσμών με τη βοήθεια ενός νέου μηχανισμού θεσμικής ενίσχυσης. Μέχρι την άνοιξη του 2002 η Επιτροπή θα ενημερώσει το Συμβούλιο σχετικά με τις δράσεις παρακολούθησης, συμπεριλαμβανομένων των αξιολογήσεων από ομολόγους, ούτως ώστε οι δράσεις αυτές να συμπεριληφθούν μέσα στο ενιαίο πλαίσιο των ενταξιακών διαπραγματεύσεων. Μέχρι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Σεβίλλης του Ιουνίου 2002, η Επιτροπή θα έχει υποβάλει έκθεση σχετικά με την παρακολούθηση της τήρησης των υποχρεώσεων που ανέλαβαν οι υποψήφιες χώρες κατά τις ενταξιακές διαπραγματεύσεις. Στις περιοδικές εκθέσεις του 2002 θα εξετάζεται κατά πόσον οι υποψήφιες χώρες θα διαθέτουν, κατά τη στιγμή της προσχώρησής τους, την κατάλληλη διοικητική ικανότητα για την εφαρμογή και επιβολή του κεκτημένου.
- 6) Με τις υποψήφιες χώρες που δεν θα συμμετέχουν στις πρώτες προσχωρήσεις, οι διαπραγματεύσεις θα συνεχιστούν με βάση τις αρχές που διέπουν εξ αρχής τη διαδικασία προσχώρησης. Τα 29 κεφάλαια των διαπραγματεύσεων τα οποία αφορούν το κεκτημένο θα μπορέσουν να ανοίξουν όλα το προσεχές έτος, εφόσον οι υποψήφιες χώρες είναι επαρκώς προετοιμασμένες. Στο έγγραφο στρατηγικής του 2002 για τη διεύρυνση, η Επιτροπή θα παρουσιάσει ένα νέο χάρτη πορείας και, ενδεχομένως, μια αναθεωρημένη προενταξιακή στρατηγική, λαμβάνοντας υπόψη την πρόοδο που θα σημειωθεί το προσεχές έτος καθώς και τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Γκέτεμποργκ.
- 7) Όλες οι υποψήφιες χώρες πρέπει να συμμετάσχουν κατά το δυνατό στη διαδικασία της Λισαβόνας. Οι εν λόγω χώρες θα λάβουν μέρος τόσο στις συζητήσεις σχετικά με το μέλλον της Ευρώπης όσο και στη σύμβαση που θα προετοιμάσει το έδαφος για την επόμενη Διακυβερνητική Διάσκεψη.
- 8) Τα μέρη που εμπλέκονται στις προσπάθειες επίλυσης του Κυπριακού πρέπει να επωφεληθούν πλήρως από την ευκαιρία που τους προσφέρεται για την επίτευξη ενός διακανονισμού πριν από την ολοκλήρωση των ενταξιακών διαπραγματεύσεων. Ένας τέτοιος διακανονισμός, ο οποίος θα λαμβάνει υπόψη τους προβληματισμούς όλων των ενδιαφερομένων μερών, μπορεί να επιτευχθεί στο πλαίσιο της διαδικασίας που διεξάγεται υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών, εφόσον υπάρξει η απαιτούμενη πολιτική βούληση. Ιδιαίτερη σημασία έχει το γεγονός ότι η τουρκοκυπριακή ηγεσία θα συμμετάσχει εκ νέου στη διαδικασία των ΗΕ. Οι διατάξεις ενός τέτοιου πολιτικού διακανονισμού μπορούν να συμπεριληφθούν στις λεπτομέρειες προσχώρησης της Κύπρου στην ΕΕ, σύμφωνα

με τις θεμελιώδεις αρχές της ΕΕ. Ωστόσο, όπως αποφασίστηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ελσίνκι, αν ένας τέτοιος διακανονισμός δεν έχει επιτευχθεί πριν από την ολοκλήρωση των ενταξιακών διαπραγματεύσεων, το Συμβούλιο θα αποφανθεί σχετικά με την προσχώρηση της Κύπρου - χωρίς ο διακανονισμός αυτός να αποτελεί προϋπόθεση - σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ελσίνκι.

- 9) Μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους θα έχουν αποσαφηνιστεί όλα τα στοιχεία της προενταξιακής στρατηγικής για την Τουρκία, η οποία αποφασίστηκε κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ελσίνκι. Η προενταξιακή στρατηγική θα πρέπει να εισέλθει σε ένα νέο εντατικότερο στάδιο, με τη λεπτομερή εξέταση της νομοθεσίας της Τουρκίας και της προετοιμασίας της για την εναρμόνιση με το κεκτημένο. Η Τουρκία καλείται να συνεχίσει τη διαδικασία των πολιτικών και οικονομικών μεταρρυθμίσεων, προκειμένου να σημειώσει μεγαλύτερη πρόοδο όσον αφορά την εκπλήρωση των κριτηρίων της Κοπεγχάγης και των προτεραιοτήτων της εταιρικής σχέσης για την προσχώρηση. Βραχυπρόθεσμα, ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί στη βελτίωση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην πράξη και στη δημιουργία των προϋποθέσεων οικονομικής σταθερότητας και ανάπτυξης. Η Τουρκία πρέπει να φανεί περισσότερο πρόθυμη για την εξεύρεση λύσης στο Κυπριακό. Επιπλέον, πρέπει να συμβάλει ενεργά στη επίλυση των διαφορών που έχουν προκύψει σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας.
- 10) Για να εξασφαλιστεί ότι η κοινή γνώμη στα κράτη μέλη και στις υποψήφιες χώρες είναι καλά ενημερωμένη σχετικά με τη διαδικασία διεύρυνσης, τα αποτελέσματά της και τα πιθανά οφέλη που θα προκύψουν από αυτήν, θα συνεχιστεί η σημερινή στρατηγική επικοινωνίας με την ενεργό συμμετοχή των κρατών μελών και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Πράγματι, η ιστορική αυτή διαδικασία επανένωσης της ευρωπαϊκής ηπείρου πρέπει απαραιτήτως να έχει τη σθεναρή υποστήριξη των πολιτών της.

Παραρτήματα

1.1.1.1. Παράρτημα 1: Συμπεράσματα των περιοδικών εκθέσεων

Βουλγαρία

Στη γνώμη της του 1997, η Επιτροπή συνεπέρανε ότι η Βουλγαρία πληρούσε τα πολιτικά κριτήρια. Έκτοτε, η χώρα σημείωσε σημαντική πρόοδο όσον αφορά την περαιτέρω εδραίωση και εμβάθυνση της σταθερότητας των θεσμών της που εγγυώνται τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα και το σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων. Το τελευταίο έτος καταβλήθηκαν περαιτέρω προσπάθειες προς την κατεύθυνση αυτή. Η Βουλγαρία εξακολουθεί να πληροί τα πολιτικά κριτήρια της Κοπεγχάγης.

Το τελευταίο δωδεκάμηνο, καταγράφηκε πρόοδος στη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης. Πολλοί εργαζόμενοι υπάγονται πλέον σε καθεστώς δημοσίου υπαλλήλου ενώ έχει πλέον τεθεί σε ισχύ ένας κώδικας δεοντολογίας για τους δημοσίους υπαλλήλους. Ο νόμος για την πρόσβαση στις δημόσιες πληροφορίες αποτελεί θετικό βήμα αλλά πρέπει να αποσαφηνιστεί περισσότερο ώστε να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή του. Απαιτούνται όμως και άλλα μέτρα για μία αποτελεσματική, διαφανή και υπεύθυνη δημόσια διοίκηση.

Σημαντική εξέλιξη αποτελεί η πρόσφατη έγκριση από την κυβέρνηση δύο στρατηγικών, η μία για τη δικαστική μεταρρύθμιση και η άλλη για την καταπολέμηση της διαφθοράς. Η πρόκληση τώρα έγκειται στην εφαρμογή των στρατηγικών αυτών. Το δικαστικό σύστημα παραμένει αδύναμο και μέχρι στιγμής εξακολουθεί να ισχύει η αξιολόγηση του περασμένου έτους, σύμφωνα με την οποία απαιτούνται και άλλες προσπάθειες για να καταστεί ο τομέας αυτός ισχυρός και ανεξάρτητος, να διέπεται από αποτελεσματικότητα και επαγγελματισμό και να διασφαλίζει τον πλήρη σεβασμό του κράτους δικαίου και την αποτελεσματική συμμετοχή στην εσωτερική αγορά. Η διαφθορά εξακολουθεί να εγείρει σοβαρές ανησυχίες. Η εφαρμογή του νομικού πλαισίου αποτελεί όντως πρόκληση, ενώ οι προσπάθειες πρέπει να επικεντρωθούν στην πρόληψη της διαφθοράς.

Πρόοδος σημειώθηκε όσον αφορά την κατάρτιση της αστυνομίας στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων. Ωστόσο, πρέπει να εξεταστεί το ζήτημα της συμπεριφοράς της αστυνομίας, κυρίως όσον αφορά συγκεκριμένες καταγγελλθείσες περιπτώσεις κακής μεταχείρισης.

Δημιουργήθηκαν μία υπηρεσία προστασίας του παιδιού και ένα εθνικό γνωμοδοτικό συμβούλιο για την προστασία των παιδιών. Πρέπει να ληφθούν περαιτέρω μέτρα για να καταστεί λειτουργική η υπηρεσία προστασίας του παιδιού. Όσον αφορά την παιδική πρόνοια, δεν υπάρχει προς το παρόν σημαντική μεταβολή του αριθμού των παιδιών στα διάφορα ιδρύματα. Οι κακές συνθήκες σε ορισμένα ιδρύματα για παιδιά περιορισμένων διανοητικών ικανοτήτων προκαλούν ανησυχίες.

Οι Ρομ εξακολουθούν να είναι θύματα εκτεταμένων κοινωνικών διακρίσεων. Η πολιτική δέσμευση της κυβέρνησης για επίλυση του προβλήματος αυτού δεν έχει ακόμη υλοποιηθεί. Θετική εξέλιξη αποτελεί το γεγονός ότι ορισμένες ΜΚΟ εφαρμόζουν σχέδια για την κατάρτιση του διαχωρισμού των σχολείων για τους Ρομ.

Περιορισμένη πρόοδος σημειώθηκε στην υλοποίηση της προτεραιότητας που περιέχεται στην εταιρική σχέση για την προσχώρηση, και η οποία αφορά την εφαρμογή του προγράμματος πλαισίου για τους Ρομ και την ενίσχυση του εθνικού συμβουλίου για εθνοτικά και δημογραφικά θέματα.

Όσον αφορά άλλες προτεραιότητες που σχετίζονται με την εταιρική σχέση για την προσχώρηση, η Βουλγαρία σημείωσε πρόοδο στην εφαρμογή του νόμου περί δημοσίων υπηρεσιών αλλά η προτεραιότητα που αφορά την ενίσχυση του δικαστικού τομέα δεν έχει ακόμη υλοποιηθεί.

Η Βουλγαρία δεν απέχει πλέον πολύ από το να λειτουργεί ως οικονομία αγοράς. Αναμένεται ότι θα είναι ικανή να αντιμετωπίσει την ανταγωνιστική πίεση και τις δυνάμεις της αγοράς στο εσωτερικό της Ένωσης μεσοπρόθεσμα, υπό τον όρο ότι θα συνεχίσει τις μεταρρυθμίσεις και θα εντείνει τις προσπάθειες μεταρρύθμισης ώστε να αρθούν οι μόνιμες δυσκολίες.

Οι μακροοικονομικοί δείκτες της Βουλγαρίας παρουσιάζουν για τέταρτη χρονιά σταθερότητα χάρη στις ικανοποιητικές μακροοικονομικές επιδόσεις που επέτυχε η χώρα. Σημαντική πρόοδος έχει σημειωθεί στις ιδιωτικοποιήσεις, ιδιαίτερα όσον αφορά τον τραπεζικό τομέα, και στη διαρθρωτική μεταρρύθμιση, με αποτέλεσμα να τίθεται η μικροοικονομική βάση για βιώσιμη ανάπτυξη.

Ωστόσο, ο πληθωρισμός αυξήθηκε σημαντικά το 2000 και οι επενδύσεις παραμένουν ανεπαρκείς. Η χρηματοπιστωτική διαμεσολάβηση εξακολουθεί να είναι μικρής κλίμακας και ανεπαρκής. Τα ιδιαίτερα προβλήματα που παρουσιάζει η κτηματαγορά επηρεάζουν τις επιδόσεις τόσο της αγοράς αυτής όσο και άλλων οικονομικών τομέων. Οι αρχές πρέπει να δώσουν προτεραιότητα στη βελτίωση του δικαστικού συστήματος και στην ενίσχυση του ρυθμιστικού πλαισίου. Πρέπει επίσης να εξαλειφθούν οι διοικητικοί φραγμοί που δυσχεραίνουν την ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα και οι οποίοι επηρεάζουν τη δημιουργία, την ανάπτυξη και το κλείσιμο των επιχειρήσεων, περιλαμβανομένων και των διαδικασιών πτώχευσης. Μία βιώσιμη εφαρμογή αυτών των μεταρρυθμιστικών μέτρων καθώς και υψηλότερα επίπεδα ιδιωτικών και δημόσιων επενδύσεων αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη δημιουργία ανταγωνιστικότητας.

Η Βουλγαρία διατηρεί σταθερούς ρυθμούς όσον αφορά την ευθυγράμμιση της νομοθεσίας της με το κεκτημένο αλλά απαιτούνται περισσότερες προσπάθειες για την εφαρμογή και την επιβολή της νομοθεσίας. Η μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης έχει προχωρήσει και αποτελεί θετικό βήμα, αλλά οι προσπάθειες πρέπει να συνεχιστούν για να προετοιμαστεί η δημόσια διοίκηση να διαδραματίσει το ρόλο της μετά την προσχώρηση στην ΕΕ. Περιορισμένη πρόοδος σημειώθηκε όσον αφορά την προετοιμασία του δικαστικού συστήματος το οποίο πρέπει να εκσυγχρονιστεί και να ενισχυθεί, κυρίως με στόχο την αποτελεσματική επιβολή του κεκτημένου.

Όσον αφορά την εσωτερική αγορά, η Βουλγαρία σημείωσε περαιτέρω πρόοδο στους περισσότερους τομείς. Σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία προϊόντων, συνεχίστηκε η πρόοδος, με κυριότερο επίτευγμα την προσχώρηση στην ευρωπαϊκή συμφωνία διαπίστευσης. Απαιτείται όμως περαιτέρω ενίσχυση τόσο της διοικητικής υποδομής στους τομείς της τυποποίησης και της πιστοποίησης όσο και των συστημάτων εποπτείας της αγοράς. Όσον αφορά τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, η Βουλγαρία έχει αναπτύξει σταθερές μεθόδους εποπτείας των τραπεζών. Το εταιρικό δίκαιο έχει

ευθυγραμμιστεί περαιτέρω και το νομικό πλαίσιο για την προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας έχει βελτιωθεί, αλλά απαιτούνται και άλλα μέτρα για την εφαρμογή τους. Στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, η Βουλγαρία επιτέλους αρχίζει να εκπονεί και να εφαρμόζει ένα πλαίσιο για τις κρατικές ενισχύσεις, το οποίο όμως δεν είναι ακόμη συμβατό με το κεκτημένο. Επίσης, η χώρα εξακολουθεί να μην διαθέτει νομικό πλαίσιο, συμβατό με το κεκτημένο, για την προστασία των δεδομένων.

Στον τομέα της γεωργίας, η Βουλγαρία παρουσιάζει σε γενικές γραμμές πρόοδο όσον αφορά την προσέγγιση των νομοθεσιών αλλά η επιβολή του κεκτημένου αποτελεί σημαντική πρόκληση. Οι ρυθμίσεις για τους κτηνοτροφικούς και φυτοϋγειονομικούς ελέγχους πρέπει να αναβαθμιστούν. Η μερική διαπίστευση SAPARD αποτελεί σημαντική επιτυχία. Η πρόοδος στον τομέα της αλιείας έχει επιταχυνθεί, σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη.

Αν και καταγράφεται πρόοδος όσον αφορά την ευθυγράμμιση του εργατικού δικαίου με το κεκτημένο, ωστόσο δεν ισχύει το ίδιο και για τον τομέα της ισότιμης μεταχείρισης. Η διοικητική ικανότητα της γενικής επιθεώρησης εργασίας ενισχύθηκε, ωστόσο, πρέπει να αυξηθεί η ικανότητα επιβολής του κεκτημένου στον τομέα της υγείας και της ασφάλειας στην εργασία.

Στο τομέα της περιφερειακής πολιτικής, η Βουλγαρία σημείωσε περιορισμένη πρόοδο αλλά πρέπει να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες για την προετοιμασία της εφαρμογής των διαρθρωτικών πολιτικών.

Η Βουλγαρία συνέχισε τις προσπάθειές της για μεταφορά του περιβαλλοντικού κοινοτικού κεκτημένου, αλλά η εφαρμογή και το κόστος της ευθυγράμμισης παραμένει πρόκληση.

Στον τομέα των μεταφορών, σημειώθηκε πρόοδος όσον αφορά τόσο την έγκριση όσο και τη δημιουργία δομών εφαρμογής. Παρατηρείται επίσης αύξηση των επενδύσεων.

Η αναδιάρθρωση του ενεργειακού τομέα προχώρησε με πολύ αργούς ρυθμούς καθόλη τη διάρκεια του 2001 λόγω των καθυστερήσεων που είχαν σημειωθεί στη σχεδιαζόμενη αναθεώρηση του νομοθετικού πλαισίου. Οι καθυστερήσεις αυτές εμπόδισαν τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και την προετοιμασία της ιδιωτικοποίησης. Όσον αφορά την πυρηνική ενέργεια, η Βουλγαρία πρέπει να τηρήσει τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει μέσω μνημονίου συμφωνίας για την αποξήλωση των πυρηνικών σταθμών και για υψηλά επίπεδα πυρηνικής ασφάλειας.

Στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, επιτεύχθηκε πρόοδος όσον αφορά τη νομοθεσία, αλλά η ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας δεν ήταν η απαιτούμενη. Περιορισμένη πρόοδος σημειώθηκε στον έλεγχο των εξωτερικών συνόρων· ωστόσο, υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης, ειδικότερα όσον αφορά τη διυπηρεσιακή συνεργασία.

Στον τομέα των εξωτερικών πολιτικών, οι επιδόσεις της Βουλγαρίας παραμένουν πολύ καλές, δεδομένου ότι εξακολουθεί να συμβάλλει ουσιαστικά στην περιφερειακή σταθερότητα και να ακολουθεί το δρόμο της ελευθέρωσης του εμπορίου τόσο με τους κοινοτικούς εταίρους της όσο και με τους εταίρους της προτιμησιακών συμφωνιών.

Στον τομέα των τελωνείων και της φορολογίας, η Βουλγαρία πρέπει να αναπτύξει συστήματα ΤΠ που παρέχουν τη δυνατότητα ανταλλαγής δεδομένων με την ΕΚ.

Πρόοδος σημειώθηκε τόσο στην ενίσχυση του δημοσιονομικού ελέγχου όσο και στη διαχείριση και τον έλεγχο των δημόσιων δαπανών. Οι προσπάθειες πρέπει να συνεχιστούν.

Αν και διαπιστώνεται κάποια πρόοδος στη δημιουργία των θεσμικών οργάνων που απαιτούνται για την επιβολή του κεκτημένου και για τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, η ικανότητα της βουλγαρικής διοίκησης παραμένει περιορισμένη. Για να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις που θα παρουσιαστούν χρειάζεται περαιτέρω πρόοδος και συμπληρωματικοί πόροι. Πρέπει επίσης να καταβληθούν και άλλες προσπάθειες για τη δημιουργία της αναγκαίας διοικητικής ικανότητας με στόχο την ικανοποιητική, αποτελεσματική και ελέγξιμη διαχείριση των κονδυλίων της ΕΚ.

Ο τομέας της δημόσιας διοίκησης παρουσιάζει βελτίωση, αλλά ο αργός ρυθμός προετοιμασίας του δικαστικού συστήματος για την επιβολή του κεκτημένου είναι ανησυχητικός. Η δικαστική μεταρρύθμιση πρέπει να επιταχυνθεί σημαντικά.

Η Βουλγαρία, σε σχέση με το παρελθόν έτος, σημείωσε πρόοδο σε όλες τις βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες που απορρέουν από την εταιρική σχέση για την προσχώρηση και σχετίζονται με το κεκτημένο, και τις έχει εν μέρει εκπληρώσει. Στο θέμα της διοικητικής ικανότητας, η Βουλγαρία έχει βελτιώσει τη θέση της όσον αφορά τις προτεραιότητες, με εξαίρεση τον δικαστικό τομέα στον οποίο επιτεύχθηκε περιορισμένη μόνο πρόοδος. Η εφαρμογή της πρόσφατα εγκριθείσας στρατηγικής για τη δικαστική μεταρρύθμιση αναμένεται ότι θα διαφοροποιήσει την κατάσταση. Η Βουλγαρία έχει αρχίσει να εξετάζει την πλειονότητα των μεσοπρόθεσμων προτεραιοτήτων της εταιρικής σχέσης για την προσχώρηση.

Κύπρος

Η Κύπρος εξακολουθεί να πληροί τα πολιτικά κριτήρια της Κοπεγχάγης. Καταβλήθηκαν περαιτέρω προσπάθειες για να προετοιμαστεί η διοίκηση της χώρας να λειτουργεί εντός της ΕΕ, ενώ οι επιδόσεις των αρχών σε θέματα δημοκρατίας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων παραμένουν σε γενικές γραμμές καλές.

Η Κύπρος διαθέτει λειτουργούσα οικονομία αγοράς που αναμένεται ότι θα μπορέσει να αντιμετωπίσει την ανταγωνιστική πίεση και τις δυνάμεις της αγοράς στο εσωτερικό της Ένωσης.

Η μακροοικονομική κατάσταση εξακολούθησε να είναι υγιής, με υψηλούς ρυθμούς αύξησης του ΑΕΠ και χαμηλά ποσοστά πληθωρισμού και ανεργίας. Με το σχέδιο δημοσιονομικής εξυγίανσης που εισήχθη το 1999 αντιμετωπίζονται επιτυχώς ορισμένες σημαντικές διαρθρωτικές αδυναμίες στο επίπεδο των δημόσιων οικονομικών. Πρόοδος σημειώθηκε όσον αφορά τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, κυρίως στον χρηματοπιστωτικό τομέα και στους τομείς του περιβάλλοντος και της περίθαλψης. Σημαντικά βήματα προς την ελευθέρωση σημειώθηκαν τόσο στον χρηματοπιστωτικό τομέα όσο και σε επίπεδο λογαριασμού κεφαλαίων.

Ωστόσο, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών αυξήθηκε σημαντικά. Η ευπρόσδεκτη ελευθέρωση στον χρηματοπιστωτικό τομέα και σε επίπεδο λογαριασμού

κεφαλαίων θέτει νέες προκλήσεις στην οικονομία. Οι κυπριακές αρχές πρέπει να διασφαλίσουν ορθή και ενιαία εποπτεία του χρηματοπιστωτικού τομέα, περιλαμβανομένου και του τομέα των συνεταιριστικών τραπεζών. Στις περιπτώσεις όμως που οι τιμές υπόκεινται σε ρυθμίσεις, πρέπει να υιοθετείται προσέγγιση περισσότερο προσανατολισμένη στην αγορά. Η Κύπρος πρέπει να εξακολουθήσει να προετοιμάζει τον ιδιωτικό της τομέα για να λειτουργήσει σε περιβάλλον ενιαίας αγοράς, όπως υπαγορεύει η προσχώρηση στην ΕΕ, ανοίγοντας βασικά τμήματα του τομέα αυτού στον ξένο ανταγωνισμό.

Κατά το διάστημα που καλύπτει η παρούσα περιοδική έκθεση, η Κύπρος πέτυχε σημαντική πρόοδο σε διάφορους τομείς του κερκτημένου και συνέχισε με σταθερούς ρυθμούς την περαιτέρω ευθυγράμμιση της νομοθεσίας της καθώς και τη δημιουργία και αναβάθμιση των αναγκαίων διοικητικών θεσμικών οργάνων. Η διαδικασία ευθυγράμμισης έχει σταδιακά επιταχυνθεί, αλλά εναπομένει σημαντικό τμήμα της νομοθεσίας που δεν έχει ακόμη θεσπιστεί.

Το ίδιο διάστημα, σημειώθηκε πρόοδος σε σημαντικούς τομείς της εσωτερικής αγοράς. Όσον αφορά την *ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων*, επιταχύνθηκε η έγκριση προτύπων ΕΝ και εκδόθηκε νέα νομοθεσία στο συγκεκριμένο τομέα. Ωστόσο, απαιτούνται αδειάλλειπτες και σοβαρές προσπάθειες για τη μεταφορά του κερκτημένου στο εθνικό δίκαιο και την εφαρμογή του, ειδικότερα όσον αφορά το νόμο πλαίσιο για τις αρχές της νέας και σφαιρικής προσέγγισης και τους συνακόλουθους κανονισμούς για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο των οδηγιών της νέας προσέγγισης. Επιπλέον, πρέπει να αναπτυχθεί μία συνολική στρατηγική για τον καλύτερο συντονισμό των αρχών που είναι αρμόδιες για την εποπτεία της αγοράς. Στον τομέα της *ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων*, η Κύπρος έχει λάβει ορισμένα μέτρα για την εξάλειψη διατάξεων ασυμβίβαστων με το κερκτημένο, κυρίως όσον αφορά το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, αλλά εναπομένει σημαντική νομοθετική εργασία να ολοκληρωθεί μέχρι την προσχώρηση. Όσον αφορά τις *χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες*, καταγράφεται σημαντική νομοθετική πρόοδος και το συνολικό επίπεδο εποπτείας κρίνεται ικανοποιητικό. Ιδιαίτερη σημασία πρέπει να δοθεί στην αναδιάρθρωση του τομέα των συνεταιριστικών και αποταμιευτικών εταιρειών. Η ελευθέρωση της *κίνησης κεφαλαίων* συνεχίζεται, και πρέπει να συνεχιστεί με σκοπό την ομαλή λειτουργία των αγορών μετά την προσχώρηση. Σχετικά με την καταπολέμηση του *ξεπλύματος χρήματος*, έχουν ληφθεί σημαντικά μέτρα, όπως, για παράδειγμα, η επέκταση εφαρμογής της σχετικής νομοθεσίας στους δικηγόρους και τους λογιστές. Η Κύπρος έχει επίσης θεσπίσει αυστηρότερα μέτρα σχετικά με την αναγνώριση της ταυτότητας των κατόχων λογαριασμών και την γνωστοποίηση των συναλλαγών, σύμφωνα με τις συστάσεις που διατυπώνουν τα διεθνή φόρα. Στον τομέα των *δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας*, πρέπει να επιταχυνθεί η διαδικασία εναρμόνισης. Πρέπει επίσης να διασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή και επιβολή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων, περιλαμβανομένης και της ευθυγράμμισης των υφιστάμενων καθεστώτων ενισχύσεων που αφορούν ειδικότερα το φορολογικό καθεστώς του υπεράκτιου τομέα.

Στον τομέα της *γεωργίας* σημειώθηκε κάποια πρόοδος, αλλά δεν έχουν ακόμη εφαρμοστεί ουσιαστικά στοιχεία και μηχανισμοί του κερκτημένου που αφορούν, ειδικότερα, τις κοινές οργανώσεις αγοράς και τον κτηνιατρικό και φυτοϋγειονομικό τομέα.

Στον τομέα της *αλιείας*, συνεχίστηκε η ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας. Απαιτείται περαιτέρω πρόοδος όσον αφορά την σημερινή και μελλοντική διάρθρωση του αλιευτικού στόλου υπό κυπριακή σημαία. Σημαντική πρόοδος σημειώθηκε σε όλους σχεδόν τους τομείς της *πολιτικής μεταφορών*, και κυρίως στον τομέα των θαλάσσιων μεταφορών όπου βελτιώθηκαν οι έλεγχοι ασφαλείας. Οι επιδόσεις των νηογνομόνων πρέπει να παρακολουθούνται.

Αν και αναγνωρίζονται οι προσπάθειες που καταβλήθηκαν και οι πρωτοβουλίες που αναλήφθηκαν για περαιτέρω ευθυγράμμιση της *φορολογικής νομοθεσίας* με το κεκτημένο, μέσω, π.χ. της προγραμματισμένης φορολογικής μεταρρύθμισης, εξακολουθούν να διατυπώνονται ανησυχίες όσον αφορά την εναρμόνιση του επιπέδου της έμμεσης φορολογίας και του ειδικού καθεστώτος άμεσης φορολογίας των υπεράκτιων εταιρειών.

Όσον αφορά τις *τηλεπικοινωνίες*, παρατηρείται σημαντική καθυστέρηση στην έγκριση της νομοθεσίας και τη δημιουργία των ρυθμιστικών οργάνων τα οποία θα εξασφαλίσουν τη μεταφορά βασικών τμημάτων του κεκτημένου στο εθνικό δίκαιο.

Στον τομέα του *περιβάλλοντος*, καταγράφεται σημαντική πρόοδος. Η Κύπρος εξακολούθησε να λαμβάνει μέτρα τόσο για την ευθυγράμμιση της νομοθεσίας της όσο και για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να καταβληθεί για την ορθή εφαρμογή και επιβολή της νομοθεσίας.

Πρόοδος σημειώθηκε και στον τομέα της *δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων*, ειδικότερα όσον αφορά τους μεθοριακούς ελέγχους, τη μετανάστευση και την καταπολέμηση της διαφθοράς και της απάτης. Στον τομέα της παροχής ασύλου, αν και ενισχύθηκε η διοικητική ικανότητα με τη δημιουργία μιας αρχής για τους πρόσφυγες, καμία νομοθετική πρόοδος δεν μπορεί να αναφερθεί. Ο αυξανόμενος αριθμός αιτήσεων παροχής ασύλου, επιβάλλει να επιταχυνθεί η ευθυγράμμιση κυρίως των κριτηρίων υποβολής αιτήσεων καθώς και να συσταθεί μια ανεξάρτητη αρχή υποβολής προσφυγών.

Η Κύπρος παρουσιάζει αξιοσημείωτη πρόοδο στον τομέα των *τελωνείων*, με εξαίρεση ορισμένους μόνο τομείς που απομένουν προς ευθυγράμμιση, και πιο συγκεκριμένα, το καθεστώς προσωρινής εισαγωγής, τα τελωνειακά καθεστώτα με οικονομικές επιπτώσεις και τα πολιτιστικά αγαθά.

Όσον αφορά το *δημοσιονομικό έλεγχο*, το σύστημα δημοσιονομικού ελέγχου της Κύπρου είναι υγιές και συνεπές προς τα ευρωπαϊκά πρότυπα· πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για τον εσωτερικό έλεγχο των εσόδων και για την ορθή διαχείριση της προενταξιακής χρηματοδότησης και των πόρων που θα προέλθουν από τα διαρθρωτικά ταμεία.

Το τελευταίο δωδεκάμηνο, η Κύπρος εξακολούθησε να καταβάλλει σημαντικές προσπάθειες για περαιτέρω ενίσχυση της *διοικητικής της ικανότητας*. Διοργανώθηκαν προγράμματα κατάρτισης σε διάφορα θέματα όπως ο συντονισμός των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, η θαλάσσια ασφάλεια και η δικαιοσύνη και οι εσωτερικές υποθέσεις. Επιπλέον, προσλήφθηκε συμπληρωματικό προσωπικό σε βασικούς τομείς όπως οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, το εταιρικό δίκαιο, τα κτηνιατρικά και φυτοϋγειονομικά θέματα, η αλιεία, οι μεταφορές, η φορολογία, η κοινωνική πολιτική και η απασχόληση, οι τηλεπικοινωνίες, το περιβάλλον και η δικαιοσύνη και οι

εσωτερικές υποθέσεις. Με τον τρόπο αυτό, η Κύπρος μπόρεσε να ενισχύσει τα συστήματα εποπτείας της αγοράς όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων, την εποπτεία των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, τους κτηνιατρικούς και φυτοϋγειονομικούς ελέγχους και τις επιθεωρήσεις εργασίας.

Για να εφαρμοστεί αποτελεσματικά το κεκτημένο δημιουργήθηκαν νέες διοικητικές δομές. Μεταξύ αυτών, συγκαταλέγεται η σύσταση αρχής για την διευθέτηση των διαφορών, όπως προβλέπει η οδηγία για τις διασυνοριακές μεταφορές πιστώσεων, μία αρχή παρακολούθησης των κρατικών ενισχύσεων, μία νέα μονάδα που υπάγεται στο Υπουργείο οδικών μεταφορών και είναι αρμόδια για την πρόσβαση στην αγορά, ένα συμβούλιο στατιστικών, μία ειδική ομάδα υπαλλήλων που θα εξετάζει λεπτομερώς τις νέες δομές της κυβέρνησης όσον αφορά τις ίσες ευκαιρίες ανδρών και γυναικών, και, τέλος, μία αρχή αρμόδια για τους πρόσφυγες. Σε άλλες περιπτώσεις, αυξήθηκαν οι εξουσίες των υφιστάμενων οργάνων επιβολής της νομοθεσίας, όπως στην περίπτωση της επιτροπής κινητών αξιών και κεφαλαιαγοράς, της μονάδας καταπολέμησης του ξεπλύματος χρήματος (MOKAS) και της επιτροπής για την προστασία του ανταγωνισμού. Τέλος, υπάρχουν σχέδια σύστασης ενός νέου φορέα για τα φαρμακευτικά προϊόντα (επιτροπή ελέγχου των τιμών των φαρμάκων). Στον τομέα των τελωνείων, η Κύπρος άρχισε πρόσφατα την εισαγωγή ενημερωμένου συστήματος ΤΠ έτσι ώστε να καθίσταται δυνατή η ανταλλαγή ηλεκτρονικών δεδομένων με την Κοινότητα.

Στο μέλλον, κρίνεται σκόπιμο να ενισχυθεί η διοικητική υποδομή στον τομέα της τυποποίησης και της πιστοποίησης ώστε να ευνοηθεί η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων. Πρέπει επίσης να ενισχυθεί περαιτέρω η ικανότητα επιβολής της νομοθεσίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, ειδικότερα όσον αφορά τους μεθοριακούς ελέγχους και την καταπολέμηση των προϊόντων πειρατείας και παραποίησης. Παρά την επίτευξη προόδου στον τομέα της καταπολέμησης των μονοπωλίων και των κρατικών ενισχύσεων, πρέπει να βελτιωθούν οι υποδομές, το προσωπικό και η μάλλον αδύναμη επιβολή της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας. Όσον αφορά τη φορολογία, η Κύπρος πρέπει να αναπτύξει συστήματα ΤΠ που θα καθιστούν δυνατή την ανταλλαγή ηλεκτρονικών δεδομένων με την Κοινότητα και τα κράτη μέλη της. Μετά τον αναμενόμενο διορισμό του προϊσταμένου της ανεξάρτητης ρυθμιστικής αρχής για τις τηλεπικοινωνίες, πιστεύεται ότι η πρόσφατα θεσπισθείσα αυτή αρχή θα αρχίσει σύντομα να λειτουργεί. Στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, κρίνεται επιτακτική η αναβάθμιση της διαχείρισης των συνόρων. Επίσης, απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για τη δημιουργία της αναγκαίας διοικητικής ικανότητας με σκοπό την ορθή, αποτελεσματική και ελέγξιμη διαχείριση των κονδυλίων της ΕΚ.

Συνολικά, η διοικητική ικανότητα της Κύπρου είναι ήδη σε μεγάλο βαθμό ικανή να θέτει σε εφαρμογή τις διάφορες πτυχές του κεκτημένου.

Το τελευταίο έτος η Κύπρος έχει καλύψει τις βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες που υπαγορεύει η εταιρική σχέση για την προσχώρηση όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων, το περιβάλλον και τον δημοσιονομικό έλεγχο. Στους περισσότερους άλλους τομείς, οι προτεραιότητες έχουν εκπληρωθεί εν μέρει. Όσον αφορά την αντιμετώπιση των μεσοπρόθεσμων προτεραιοτήτων της εταιρικής σχέσης για την προσχώρηση, η Κύπρος εξακολούθησε να σημειώνει πρόοδο και έχει εν μέρει εκπληρώσει ορισμένες από αυτές, στους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών

υποθέσεων, της περιφερειακής πολιτικής, του συντονισμού των διαρθρωτικών μέσων καθώς και σε θέματα που άπτονται της εσωτερικής αγοράς.

Τσεχική Δημοκρατία

Στη γνώμη της του 1997, η Επιτροπή συνεπέρανε ότι η Τσεχική Δημοκρατία πληρούσε τα πολιτικά κριτήρια. Έκτοτε, η χώρα σημείωσε σημαντική πρόοδο όσον αφορά την περαιτέρω εδραίωση και εμβάθυνση της σταθερότητας των θεσμών της που εγγυώνται τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα και το σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων. Το τελευταίο έτος καταβλήθηκαν και άλλες προσπάθειες προς την κατεύθυνση αυτή. Η Τσεχική Δημοκρατία εξακολουθεί να πληροί τα πολιτικά κριτήρια της Κοπεγχάγης.

Η κυβέρνηση έχει λάβει μέτρα βελτίωσης της λειτουργίας της κεντρικής και περιφερειακής διοίκησης. Ωστόσο είναι λυπηρό ότι η Τσεχική Δημοκρατία εξακολουθεί να μη διαθέτει νόμο για τη λειτουργία της δημόσιας διοίκησής της ο οποίος θα εξασφαλίσει την ανεξαρτησία, τον επαγγελματισμό και τη σταθερότητα.

Η μεταρρύθμιση της δικαστικής εξουσίας προχώρησε σημαντικά. Οι εργασίες στον τομέα του αστικού δικαίου σημείωσαν πρόοδο ενώ οι προσπάθειες συνεχίζονται στον τομέα του ποινικού δικαίου καθώς και στον τομέα της οργάνωσης των δικαστηρίων και της αυτονομίας της δικαστικής εξουσίας. Ειδικότερα, εγκρίθηκε ριζική μεταρρύθμιση του κώδικα ποινικής δικονομίας με στόχο να βελτιωθούν η ικανότητα διεξαγωγής ανακρίσεων και η προσαγωγή των υποθέσεων ενώπιον δικαστηρίων.

Λήφθηκαν συμπληρωματικά μέτρα για την καταπολέμηση της διαφθοράς και του οικονομικού εγκλήματος· τα ζητήματα όμως αυτά συνεχίζουν να αποτελούν πηγή ανησυχιών, όπως αποδεικνύει και σχετική έκθεση της κυβέρνησης η οποία ζητά την υποστήριξη των πολιτικών δυνάμεων για την αντιμετώπισή τους.

Η Τσεχική Δημοκρατία εδραίωσε το εσωτερικό θεσμικό της πλαίσιο στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά πρέπει να καταβληθούν επιπλέον προσπάθειες για την καταπολέμηση της εμπορίας γυναικών και παιδιών.

Σημαντικές προσπάθειες καταβλήθηκαν από την Τσεχική κυβέρνηση όσον αφορά τους Ρομ και άλλες μειονότητες. Ωστόσο, απαιτούνται περαιτέρω μέτρα για την καταπολέμηση της εκτεταμένης διακριτικής μεταχείρισης, σύμφωνα με την πολιτική της κυβέρνησης για τους Ρομ που αποφασίστηκε τον Ιούνιο 2000. Η κεντρική κυβέρνηση πρέπει να διασφαλίσει ότι η νομοθεσία για τα δικαιώματα των μειονοτήτων εφαρμόζεται και επιβάλλεται σε όλα τα επίπεδα της διοίκησης, περιλαμβανομένης της περιφερειακής και της τοπικής, και ότι υπάρχουν διαθέσιμοι οι αναγκαίοι προς τούτο δημοσιονομικοί πόροι.

Περιορισμένη πρόοδος σημειώθηκε στην αντιμετώπιση των προτεραιοτήτων της εταιρικής σχέσης για την προσχώρηση, αν και απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες. Η κυβέρνηση πρότεινε έναν *νόμο για την δημόσια διοίκηση* στο Κοινοβούλιο, αλλά αυτός δεν εγκρίθηκε και, κατά συνέπεια, δεν έχει ακόμη αρχίσει να υλοποιείται μια συνολική μεταρρύθμιση. Συνεχής και ενθαρρυντική πρόοδος έχει σημειωθεί στη *μεταρρύθμιση της δικαστικής εξουσίας*. Η πλειονότητα των υποχρεώσεων που περιέχονται στο ψήφισμα της κυβέρνησης το 1997 σχετικά με τους Ρομ έχουν εκπληρωθεί και η κυβέρνηση ενέκρινε μία μακροπρόθεσμη πολιτική για τους Ρομ. Ωστόσο, απαιτούνται

περαιτέρω προσπάθειες για την εφαρμογή μέτρων καταπολέμησης της διακριτικής μεταχείρισης.

Η Τσεχική Δημοκρατία διαθέτει λειτουργούσα οικονομία αγοράς. Υπό τον όρο ότι θα συνεχίσει την πρόοδο όσον αφορά τη μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική εξυγίανση και ότι θα ολοκληρώσει την εφαρμογή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, πιστεύεται ότι θα μπορέσει να αντιμετωπίσει την ανταγωνιστική πίεση και τις δυνάμεις της αγοράς στο εσωτερικό της Ένωσης στο άμεσο μέλλον.

Οι μακροοικονομικές επιδόσεις βελτιώθηκαν συνολικά. Οι ρυθμοί ανάπτυξης ανέκαμψαν και αυξήθηκαν, ενώ παράλληλα συνεχίστηκε η συγκράτηση του πληθωρισμού. Καταβάλλονται προσπάθειες για να βελτιωθεί η διαφάνεια των λογαριασμών του δημοσίου. Οι σταθερά υψηλές εγχώριες και, κυρίως, ξένες επενδύσεις είχαν ως αποτέλεσμα την εμφανή αναδιάρθρωση και την υψηλή αύξηση της παραγωγικότητας του εταιρικού τομέα. Η αναδιάρθρωση των τραπεζών προχώρησε και άλλο ενώ η ιδιωτικοποίηση του τομέα αυτού έχει ολοκληρωθεί.

Ωστόσο το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών όσο και το δημοσιονομικό έλλειμμα αυξήθηκαν σημαντικά, λόγω του εφάπαξ κόστους της μεταρρύθμισης και της εφαρμογής ευέλικτης δημοσιονομικής πολιτικής προσαρμοσμένης στον συγκυριακό κύκλο. Παράλληλα, δεν έχει ακόμη εξασφαλιστεί η μεσοπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών. Πρέπει επίσης να βελτιωθεί το νομικό πλαίσιο για την είσοδο στην αγορά και την έξοδο, και να ισχύει αυστηρότερη εφαρμογή των κανόνων προληπτικής εποπτείας στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Μετά την αναδιάρθρωση του τραπεζικού τομέα, οι αρχές πρέπει να ασχοληθούν με τη διαδικασία εκκαθάρισης των επισφαλών δανείων. Παράλληλα, πρέπει να συνεχιστούν οι προσπάθειες ιδιωτικοποίησης ή αναδιάρθρωσης των μεγάλων κρατικών επιχειρήσεων που εναπομένουν, έτσι ώστε να ενισχυθεί η εταιρική διακυβέρνηση και αποτελεσματικότητα.

Η Τσεχική Δημοκρατία έχει επιτύχει σημαντική πρόοδο σε ένα ευρύ φάσμα κεφαλαίων του κεκτημένου, αλλά οι προσπάθειες πρέπει να συνεχιστούν σε ορισμένους τομείς. Πρόοδος σημειώθηκε επίσης στην ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας, αν και εξακολουθεί να προσκρούει στην έλλειψη νομικού πλαισίου για τη δημόσια διοίκηση.

Σε γενικές γραμμές, η ευθυγράμμιση της νομοθεσίας για την *ενιαία αγορά* έχει προχωρήσει ικανοποιητικά, αν και πρέπει να καλυφθούν τα εναπομένοντα κενά. Όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, η κατάσταση βελτιώθηκε, με εξαίρεση τον τομέα των δημόσιων συμβάσεων, ενώ παράλληλα οι αρμόδιοι φορείς για τα πρότυπα και την πιστοποίηση εξακολουθούν να λειτουργούν ικανοποιητικά. Στον τομέα της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, πρέπει να επιταχυνθεί η μεταφορά του κοινοτικού δικαίου, και κυρίως των διατάξεων περί αμοιβαίας αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων. Στον τομέα της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών, πρέπει να συνεχιστεί η ευθυγράμμιση με το κεκτημένο για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες. Η ικανότητα της επιτροπής κινητών αξιών έχει ενισχυθεί αν και θα ήταν χρήσιμο να προβλεφθούν ισχυρότερες ρυθμιστικές εξουσίες με σκοπό τη βελτίωση της εποπτείας των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων, πρέπει να καταργηθούν οι ανώνυμοι λογαριασμοί.

Σχετικά με τον ανταγωνισμό, η νομοθεσία είναι πλέον σε μεγάλο βαθμό ευθυγραμμισμένη με το κεκτημένο, και η επιβολή της νομοθεσίας για την καταπολέμηση των μονοπωλίων και για τις κρατικές ενισχύσεις κυμαίνεται σε σχετικά καλά επίπεδα. Σχετικά με τα θέματα αυτά, πρέπει να επιδειχθεί αυστηρή και διαφανής επιβολή της νομοθεσίας στους τομείς του χάλυβα και των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Το γραφείο προστασίας του οικονομικού ανταγωνισμού διαθέτει γενικά επαρκές και εκπαιδευμένο προσωπικό. Όσον αφορά το *εταιρικό δίκαιο*, έχει επιτευχθεί υψηλού βαθμού συμβατότητα με το κεκτημένο αλλά πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω η ικανότητα αρμοδίων αρχών όπως οι τελωνειακές αρχές, η αστυνομία, η δικαστική εξουσία και η επιθεώρηση εμπορίου, σε θέματα επιβολής της νομοθεσίας και παρακολούθησης στον τομέα των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Στον τομέα της *οικονομικής και νομισματικής ένωσης*, σημαντικό τμήμα του κεκτημένου έχει εγκριθεί συνολικά αλλά απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για να ολοκληρωθεί η ευθυγράμμιση όσον αφορά την ανεξαρτησία της κεντρικής τράπεζας. Περιορισμένη πρόοδος σημειώθηκε στον τομέα της *φορολογίας*, και ορισμένα σημαντικά θέματα, σχετικά με την προσέγγιση των συντελεστών ΦΠΑ και των ειδικών φόρων κατανάλωσης, παραμένουν εκκρεμή. Επίσης, απαιτείται περισσότερη συγκεκριμένη πρόοδος με στόχο την ορθή και αποτελεσματική λειτουργία της φορολογικής διοίκησης μετά την προσχώρηση.

Περιορισμένη πρόοδος σημειώθηκε πρόσφατα στον τομέα των *τηλεπικοινωνιών*, αν και συνολικά η ευθυγράμμιση κρίνεται ικανοποιητική. Πρέπει να θεσπιστούν τεχνικοί κανόνες για να καταστεί δυνατή η υλοποίηση της προβλεπόμενης ελευθέρωσης. Σημαντική βελτίωση παρουσίασε η ευθυγράμμιση της νομοθεσίας στον τομέα της πολιτικής οπτικοακουστικών μέσων.

Περαιτέρω πρόοδος σημειώθηκε στις *τομεακές πολιτικές*. Όσον αφορά τις μεταφορές, η νομοθεσία για τις οδικές μεταφορές ευθυγραμμίστηκε περαιτέρω, και παράλληλα η Τσεχική Δημοκρατία κατέστη μέλος της κοινής αεροπορικής αρχής. Ωστόσο, δεν σημειώθηκε ουσιαστική πρόοδος στον τομέα των σιδηροδρόμων. Στον ενεργειακό τομέα, παρατηρείται σημαντική πρόοδος όσον αφορά την προετοιμασία της εισόδου στην εσωτερική ενεργειακή αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου. Στον τομέα της βιομηχανικής πολιτικής, πρέπει να δοθεί νέα πνοή στη διαδικασία αναδιάρθρωσης των επιχειρήσεων.

Στον τομέα της *οικονομικής και κοινωνικής συνοχής*, συνεχίστηκε η πρόοδος για τη μεταφορά στην εθνική νομοθεσία. Όσον αφορά την κοινωνική πολιτική και την απασχόληση, η ευθυγράμμιση προχώρησε στα θέματα της ισότιμης μεταχείρισης, του εργατικού δικαίου και της υγείας και της ασφάλειας στην εργασία. Στον τομέα της περιφερειακής πολιτικής, ολοκληρώθηκε το νομικό πλαίσιο για τη μελλοντική εφαρμογή των διαρθρωτικών ταμείων. Ωστόσο, χρειάζονται και άλλες προσπάθειες για να διασφαλιστεί ότι οι αρμόδιοι διοικητικοί φορείς είναι πλήρως λειτουργικοί, καλά εκπαιδευμένοι και συντονισμένοι ώστε με την προσχώρηση να είναι έτοιμοι για την εφαρμογή των διαρθρωτικών ταμείων.

Στον τομέα της *γεωργίας*, σημειώθηκε ικανοποιητική νομοθετική πρόοδος στον φυτοϋγειονομικό τομέα. Ωστόσο, θα χρειαστούν περαιτέρω προσπάθειες όσον αφορά την ευθυγράμμιση, για παράδειγμα στον κτηνιατρικό τομέα, σε ένα ευρύ φάσμα ζητημάτων που εντάσσονται στην μεγάλη αυτή κοινοτική πολιτική. Σημαντική πρόοδος σημειώθηκε με τη σύσταση ενός ταμείου γεωργικών παρεμβάσεων αλλά

απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες, ειδικότερα όσον αφορά την αναδιοργάνωση του Υπουργείου γεωργίας.

Σημαντική πρόοδος σημειώθηκε στη μεταφορά του *περιβαλλοντικού* κεκτημένου. Ειδικότερα, η έγκριση ενός νόμου για την αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων αποτελεί σημαντική εξέλιξη. Πρέπει να βελτιωθεί ο συντονισμός μεταξύ των αρμοδίων κυβερνητικών φορέων και να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις επιπτώσεις της συνεχιζόμενης διαδικασίας αποκέντρωσης.

Στον τομέα της *δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων*, σημειώθηκε πρόοδος κυρίως όσον αφορά την ευθυγράμμιση της πολιτικής για την έκδοση των θεωρήσεων, της πολιτικής μετανάστευσης και την ενίσχυση του νομικού πλαισίου για την αστυνομική και τη δικαστική συνεργασία. Η έγκριση ενός σχεδίου δράσης Σένγκεν υψηλής ποιότητας συνιστά θετική εξέλιξη. Ωστόσο, απαιτούνται επιπλέον προσπάθειες για να εφαρμοστούν οι κυβερνητικές πολιτικές καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος και της διαφθοράς με την εκπόνηση αποτελεσματικών στρατηγικών αστυνόμευσης και οργανωτικών μέτρων. Αν και οι μεθοριακοί έλεγχοι βελτιώθηκαν στα επίσημα σημεία διέλευσης των συνόρων, ο εντοπισμός παράνομων μεταναστών παρουσιάζει σημαντικές δυσκολίες, κυρίως στα πράσινα σύνορα με τη Σλοβακία.

Στον *τελωνειακό* τομέα έχει επιτευχθεί μεγάλου βαθμού ευθυγράμμιση προς το κεκτημένο, παρά το γεγονός ότι η τροποποίηση του τελωνειακού νόμου δεν έχει ακόμη εγκριθεί, ενώ παράλληλα βελτιώθηκε και η λειτουργική ικανότητα. Ωστόσο, χρειάζονται περαιτέρω προσπάθειες για να εξασφαλιστεί ότι συστήματα ΤΠ, συμβατά με την ΕΚ, θα λειτουργούν πλήρως πριν την προσχώρηση.

Όσον αφορά τον *δημοσιονομικό έλεγχο*, σημειώθηκε πρόοδος στην ευθυγράμμιση της νομοθεσίας στους τομείς των δημόσιων εσωτερικών δημοσιονομικών ελέγχων και των εξωτερικών λογιστικών ελέγχων, αν και απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για να αναπτυχθεί ένα συνολικό σύστημα ελέγχου.

Συνολικά, η *διοικητική ικανότητα* της Τσεχικής Δημοκρατίας ενισχύεται και οι προσπάθειες προς την κατεύθυνση αυτή πρέπει να συνεχιστούν, ειδικότερα όσον αφορά τη γεωργία, το περιβάλλον, την περιφερειακή πολιτική και τον έλεγχο των συνόρων. Περαιτέρω προσπάθειες απαιτούνται επίσης για την δημιουργία της αναγκαίας διοικητικής ικανότητας που θα αναλάβει την ορθή, αποτελεσματική και ελέγξιμη διαχείριση των κονδυλίων της ΕΚ.

Η πλειονότητα των προτεραιοτήτων που υπαγορεύονται από την εταιρική σχέση για την προσχώρηση έχουν αντιμετωπιστεί και έχει σημειωθεί ικανοποιητική πρόοδος στην εκπλήρωσή τους. Οι βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες που αφορούν την ενιαία αγορά έχουν σε γενικές γραμμές εκπληρωθεί, αν και σε ορισμένους τομείς απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες. Περιορισμένη πρόοδος σημειώθηκε στον τομέα της φορολογίας. Οι προτεραιότητες σχετικά με τη γεωργία, το περιβάλλον και τη δικαιοσύνη και τις εσωτερικές υποθέσεις έχουν αντιμετωπιστεί εν μέρει.

Όσον αφορά τις μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες, αυτές που αφορούν την ενιαία αγορά έχουν εκπληρωθεί σε κάποιο βαθμό, με εξαίρεση τον τομέα των δημόσιων συμβάσεων. Οι προτεραιότητες της οικονομικής και νομισματικής ένωσης και της φορολογίας δεν έχουν αντιμετωπιστεί. Στους υπόλοιπους τομείς, σημειώθηκε

περιορισμένη πρόοδος στην αντιμετώπιση των μεσοπρόθεσμων προτεραιοτήτων οι οποίες, σε γενικές γραμμές, έχουν εν μέρει εκπληρωθεί.

Εσθονία

Στη γνώμη της του 1997, η Επιτροπή συνεπέρανε ότι η Εσθονία πληρούσε τα πολιτικά κριτήρια. Έκτοτε, η χώρα σημείωσε σημαντική πρόοδο όσον αφορά την περαιτέρω εδραίωση και εμβάθυνση της σταθερότητας των θεσμών της που εγγυώνται τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα και το σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων. Το παρελθόν έτος καταβλήθηκαν περαιτέρω προσπάθειες προς την κατεύθυνση αυτή. Η Εσθονία εξακολουθεί να πληροί τα πολιτικά κριτήρια της Κοπεγχάγης.

Πρόοδος έχει σημειωθεί στον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης, με την καθιέρωση ενός συστήματος βασιζόμενου περισσότερο στα αποτελέσματα και με τη βελτίωση της πρόσβαση του κοινού στην ενημέρωση. Οι προσπάθειες συνεχίστηκαν με σκοπό τον εκσυγχρονισμό του νομικού συστήματος και τη βελτίωση της λειτουργίας της δικαστικής εξουσίας, μέσω της παροχής κατάρτισης, της αναδιοργάνωσης των δικαστηρίων και της ανάπτυξης συστημάτων ΤΠ. Ωστόσο, πρέπει να συνεχιστεί η εφαρμογή του προγράμματος μεταρρύθμισης της δημόσιας διοίκησης, και ειδικότερα να βελτιωθεί η διαφάνεια σε θέματα προσωπικού και ο συντονισμός μεταξύ των διαφόρων υπηρεσιών. Όσον αφορά το δικαστικό σύστημα, η Εσθονία πρέπει να συνεχίσει να βελτιώνει την αποτελεσματικότητα των δικαστηρίων ενώ ταυτόχρονα πρέπει να βελτιώσει την ποιότητα και την τήρηση των δικαστικών αποφάσεων. Επίσης, πρέπει να βελτιωθεί περαιτέρω η πρόσβαση των πολιτών στη δικαιοσύνη, ειδικότερα μέσω της επέκτασης της διαθεσιμότητας της παροχής νομικής βοήθειας.

Η Εσθονία εξακολούθησε να σημειώνει πρόοδο στην εφαρμογή συγκεκριμένων μέτρων για την ενσωμάτωση των μη πολιτών της. Σημαντική θετική εξέλιξη αποτελεί η ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας του γραφείου του νομικού συμβούλου, καθώς και η δημιουργία παραρτημάτων στο βορειοανατολικό τμήμα της χώρας. Η Εσθονία πρέπει να διατηρήσει την κεκτημένη ταχύτητα όσον αφορά τη διαδικασία ενσωμάτωσης, τουτέστιν να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα της διαδικασίας απόκτησης ιθαγένειας, να προβλεφθεί πρόσβαση στην εκμάθηση γλωσσών, και να αυξηθεί η συνειδητοποίηση του ζητήματος σε όλο το φάσμα της κοινωνίας της Εσθονίας. Η Εσθονία, μέσω της εφαρμογής της νομοθεσίας περί γλωσσών, πρέπει να τηρεί τις αρχές του δικαιολογημένου δημοσίου συμφέροντος και της αναλογικότητας, τις ανειλημμένες διεθνείς υποχρεώσεις της καθώς και τις αρχές της ευρωπαϊκής συμφωνίας.

Η Εσθονία εξακολουθεί να αντιμετωπίζει τόσο τις βραχυπρόθεσμες όσο και τις μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες που περιέχονται στην εταιρική σχέση για την προσχώρηση του 1999. Ειδικότερα, η Εσθονία εφαρμόζει συγκεκριμένα μέτρα για την ενσωμάτωση των μη πολιτών, περιλαμβανομένης και της παροχής γλωσσικής εκπαίδευσης σε άτομα που δεν ομιλούν την εσθονική γλώσσα. Μελλοντικά, η εκπλήρωση αυτών των στόχων προτεραιότητας προϋποθέτει συνεχείς προσπάθειες και επένδυση πόρων ώστε να συμπληρωθούν τα θετικά αποτελέσματα που έχουν ήδη επιτευχθεί.

Η Εσθονία διαθέτει λειτουργούσα οικονομία αγοράς. Υπό τον όρο ότι θα συνεχίσει να εφαρμόζει πλήρως το μεταρρυθμιστικό της πρόγραμμα, πιστεύεται ότι θα μπορέσει να αντιμετωπίσει την ανταγωνιστική πίεση και τις δυνάμεις της αγοράς στο εσωτερικό της Ένωσης στο άμεσο μέλλον.

Η Εσθονία έχει επιστρέψει σε υψηλούς αναπτυξιακούς δείκτες και παρουσιάζει πρόοδο όσον αφορά την ενίσχυση των μακροοικονομικών της επιδόσεων και τη σταθερότητα, την αναδιάρθρωση του επιχειρηματικού τομέα και την εφαρμογή διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στους τομείς των υπηρεσιών κοινής ωφελείας και της ενέργειας. Επίσης, εγκρίθηκε η μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος. Έχει πλέον θεσπιστεί νομικό, θεσμικό και ρυθμιστικό πλαίσιο και η τήρησή του κρίνεται πολύ ικανοποιητική.

Ωστόσο, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών παραμένει υψηλό. Η αγορά εργασίας είναι σε μεγάλο βαθμό κατατημένη με αποτέλεσμα να δημιουργείται υψηλή ανεργία και ταυτόχρονα να σημειώνεται έλλειψη εργατικού δυναμικού. Για να ανταποκρίνεται καλύτερα η αγορά εργασίας στην οικονομική ανάπτυξη πρέπει να αναπτυχθούν πρωτοβουλίες με επίκεντρο τη βελτίωση της εκπαίδευσης, της επαγγελματικής κατάρτισης και της κινητικότητας. Η αναδιάρθρωση της βιομηχανίας πετρελαιούχου σχιστόλιθου έχει μόλις αρχίσει και πρέπει να επιταχυνθεί. Η επιτάχυνση της κατάρτισης κτηματολογίου, αν και εν μέρει εμποδίζεται από την έλλειψη αποτελεσματικής ζήτησης στις αγροτικές περιοχές, θα ήταν προς όφελος των κτηματαγορών. Η Εσθονία πρέπει να συνεχίσει να εστιάζει την προσοχή της στη δημοσιονομική πολιτική ώστε, μεταξύ άλλων, να διατηρήσει σε βιώσιμα επίπεδα το σημερινό έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών.

Συνολικά, η Εσθονία εξακολούθησε να σημειώνει πρόοδο τόσο στην υιοθέτηση όσο και στην εφαρμογή του κεκτημένου. Όσον αφορά την ικανότητα εφαρμογής και ικανοποιητικής επιβολής του, η Εσθονία έχει δημιουργήσει τα περισσότερα από τα αναγκαία θεσμικά όργανα, τα οποία όμως πρέπει να ενισχυθούν περαιτέρω. Σε ορισμένους ωστόσο τομείς, πρέπει να συνεχιστούν οι προσπάθειες για να αναπτυχθεί περισσότερο η διοικητική ικανότητα.

Όσον αφορά την *εσωτερική αγορά*, σημειώθηκε πρόοδος στην *ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων* με την ευθυγράμμιση της νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων και την έγκριση προτύπων, αλλά εξακολουθεί να απαιτείται εναρμόνιση στην τομεακή νομοθεσία. Στον τομέα της *ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων*, μία νέα νομοθεσία διασφαλίζει πλέον την αμοιβαία αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων. Στον τομέα της *πολιτικής ανταγωνισμού*, η νομοθεσία είναι πλέον σε μεγάλο βαθμό εναρμονισμένη με το κεκτημένο σε θέματα καταπολέμησης των μονοπωλίων και στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων. Όσον αφορά τους *καταναλωτές και την προστασία της υγείας*, σημειώθηκε αρκετή πρόοδος στην ευθυγράμμιση της νομοθεσίας με το κεκτημένο. Στους τομείς της *ελεύθερης παροχής των υπηρεσιών*, της *ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων* και του *εταιρικού δικαίου*, όπου το παρελθόν έτος είχε ήδη αναφερθεί ότι οι προετοιμασίες προχωρούν, σημειώθηκε περαιτέρω πρόοδος στην ευθυγράμμιση με το κεκτημένο. Ωστόσο, πρέπει να συνεχιστεί να δίδεται προσοχή στην καταπολέμηση των προϊόντων πειρατείας και παραποίησης.

Στον τομέα της *γεωργίας*, λήφθηκαν σημαντικά μέτρα όσον αφορά την προετοιμασία της κοινής γεωργικής πολιτικής, περιλαμβανομένης και της μερικής διαπίστευσης της υπηρεσίας SAPARD. Πρόοδος σημειώθηκε επίσης στον φυτοϋγειονομικό τομέα, αλλά

πρέπει να συνεχιστούν οι προσπάθειες, ειδικότερα στον κτηνιατρικό τομέα. Η αναβάθμιση των ποιοτικών προτύπων για τα τρόφιμα ώστε να φθάσουν τα επίπεδα της ΕΕ αποτελεί σημαντική πρόκληση. Στον τομέα της *αλιείας*, αναδιοργανώθηκαν οι διοικητικές δομές και συνεχίστηκαν οι εργασίες για τη δημιουργία ενός συστήματος παρακολούθησης των σκαφών. Απαιτείται περαιτέρω πρόοδος, ειδικότερα για την ανάπτυξη ενός νηολογίου αλιευτικών σκαφών, για την πολιτική της αγοράς και για την καθιέρωση του νομοθετικού πλαισίου που θα διέπει τις διαρθρωτικές ενισχύσεις της ΕΚ. Επίσης, πρέπει να ενισχυθεί η ικανότητα σε θέματα επιθεώρησης.

Στον τομέα των *μεταφορών*, η Εσθονία συνέχισε να σημειώνει πρόοδο τόσο όσον αφορά την ευθυγράμμιση όσο και την εφαρμογή της νομοθεσίας αλλά πρέπει να αποσαφηνιστεί τόσο το θέμα του αναγκαίου διαχωρισμού των λογαριασμών όσο και ο ρόλος του ρυθμιστικού φορέα για τους σιδηροδρόμους. Στον τομέα της *ενέργειας*, σημειώθηκε περιορισμένη πρόοδος αλλά πρέπει να συνεχιστούν οι προσπάθειες, κυρίως όσον αφορά την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Η Εσθονία πρέπει επίσης να αναπτύξει περαιτέρω τις διοικητικές της δομές και να ενισχύσει τον ρυθμιστικό φορέα για την ενεργειακή αγορά.

Στον τομέα της *κοινωνικής πολιτικής και της απασχόλησης*, η Εσθονία σημείωσε ικανοποιητική πρόοδο όσον αφορά την ευθυγράμμιση της νομοθεσίας, αλλά απαιτούνται επιπλέον προσπάθειες για την εφαρμογή της. Πρέπει επίσης να προωθηθεί ενεργά ο κοινωνικός διάλογος. Το επιχειρηματικό περιβάλλον εξακολουθεί να είναι ευνοϊκό για την ανάπτυξη *μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων*. Στον τομέα της *περιφερειακής πολιτικής*, σημειώθηκε κάποια πρόοδος. Ωστόσο, η Εσθονία πρέπει να επιταχύνει σημαντικά την προετοιμασία της διοικητικής της ικανότητας ώστε να είναι σε θέση να εφαρμόσει την περιφερειακή πολιτική της ΕΚ μετά την προσχώρηση.

Στους τομείς της *επιστήμης και της έρευνας* καθώς και της *εκπαίδευσης και της κατάρτισης*, η Εσθονία εξακολουθεί να συμμετέχει στα αντίστοιχα κοινοτικά προγράμματα. Στους τομείς των *ηλεκτρονικών και της ΤΠ*, του *πολιτισμού και των οπτικοακουστικών μέσων*, η ευθυγράμμιση της νομοθεσίας έχει στην ουσία ολοκληρωθεί.

Στον τομέα του *περιβάλλοντος*, σημειώθηκε πρόοδος τόσο στην ευθυγράμμιση όσο και την εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας. Η Εσθονία πρέπει να συνεχίσει τις προσπάθειες αυτές και να ενισχύσει τη διοικητική της ικανότητα, ιδιαίτερα σε τοπικό επίπεδο. Επίσης πρέπει να βελτιωθεί η επιβολή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

Η πρόοδος της Εσθονίας στον τομέα της *δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων*, συνίσταται μεταξύ άλλων και στην έγκριση του νέου ποινικού κώδικα. Οι προσπάθειες πρέπει να συνεχιστούν για να διασφαλιστεί η εφαρμογή της νομοθεσίας, να βελτιωθεί ο εσωτερικός συντονισμός και να επεκταθεί η συνεργασία με εξωτερικούς οργανισμούς. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην ενίσχυση της ικανότητας για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, περιλαμβανομένου και του εμπορίου ναρκωτικών.

Στον τομέα της *φορολογίας*, σημειώθηκε πρόοδος όσον αφορά την ευθυγράμμιση των συντελεστών ΦΠΑ και ειδικών φόρων κατανάλωσης. Η πρόοδος αυτή πρέπει να συνεχιστεί. Στον τομέα της *τελωνειακής ένωσης*, η Εσθονία εισήγαγε ένα νέο τελωνειακό κώδικα. Ωστόσο, δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί η ευθυγράμμιση και η αποτελεσματική εφαρμογή των δασμολογικών και συναφών μέτρων. Πρέπει επίσης να

αναπτυχθεί η διοικητική και λειτουργική ικανότητα επιβολής του κεκτημένου. Η Εσθονία πρέπει να διασφαλίσει τη διασύνδεση τόσο των φορολογικών όσο και τελωνειακών συστημάτων ΤΠ με τα αντίστοιχα συστήματα της ΕΚ.

Στον τομέα των *εξωτερικών σχέσεων*, η Εσθονία σημείωσε πρόοδο αλλά πρέπει να ευθυγραμμίσει περαιτέρω τη νομοθεσία της. Όσον αφορά την *κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτικής ασφαλείας*, η χώρα συνεχίζει την ευθυγράμμιση με τις αντίστοιχες πολιτικές της ΕΕ και συμμετέχει εποικοδομητικά στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ.

Στον τομέα του *δημοσιονομικού ελέγχου*, πρέπει να παγιωθεί και να ολοκληρωθεί η πρόοδος που επιτεύχθηκε με την εφαρμογή εσωτερικών δημοσιονομικών ελέγχων. Κρίνεται επίσης αναγκαίο να θεσπιστεί νομοθεσία για τον εξωτερικό δημοσιονομικό έλεγχο.

Εξετάζοντας συνοπτικά όλους τους τομείς, είναι σημαντικό να υπογραμμιστεί η πρόοδος της Εσθονίας όσον αφορά την ανάπτυξη της *διοικητικής της ικανότητας*. Η Εσθονία συνέχισε να λαμβάνει μέτρα για να βελτιώσει την εφαρμογή και την αποτελεσματική επιβολή του κεκτημένου, γεγονός που συνήθως αναγνωρίζεται ως δυσκολότερο, περισσότερο δαπανηρό και χρονοβόρο απ' ό,τι η μεταφορά της νομοθεσίας στο εθνικό δίκαιο. Όπως τονίστηκε και προηγουμένως, μεταξύ των θετικών μέτρων που λήφθηκαν συγκαταλέγεται η σύσταση της ενοποιημένης δημοσιονομικής εποπτικής αρχής, η διαπίστευση της υπηρεσίας SAPARD, η αναδιοργάνωση της διοίκησης αλιείας, η συγχώνευση επιχειρήσεων, η στήριξη ιδρυμάτων και η δημιουργία τμημάτων δημοσιονομικού ελέγχου στα Υπουργεία. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί πιο συγκεκριμένα στην αναδιοργάνωση του συστήματος εποπτείας της αγοράς και στην καταπολέμηση των προϊόντων πειρατείας και παραποίησης, στην προετοιμασία για την κοινή γεωργική πολιτική και στη βελτίωση της ποιότητας των τροφίμων. Κρίνεται επίσης αναγκαίο να δοθεί βάρος στην εφαρμογή και επιβολή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, στην προετοιμασία για τη συμμετοχή στα διαρθρωτικά ταμεία της ΕΚ, στη βελτίωση του συντονισμού μεταξύ των φορέων επιβολής του νόμου και στην ανάπτυξη επαρκούς λειτουργικής ικανότητας για να εφαρμοστεί το κεκτημένο στον τομέα των τελωνείων. Περαιτέρω προσπάθειες απαιτούνται επίσης για τη δημιουργία της διοικητικής ικανότητας που είναι αναγκαία για την ορθή, αποτελεσματική και ελέγξιμη διαχείριση των κονδυλίων της ΕΚ.

Η Εσθονία συνεχίζει να αντιμετωπίζει όλες τις πτυχές των βραχυπρόθεσμων προτεραιοτήτων που απορρέουν από την εταιρική σχέση για την προσχώρηση του 1999. Η Εσθονία τη στιγμή αυτή εξετάζει πολλά θέματα των μεσοπρόθεσμων προτεραιοτήτων, περιλαμβανομένων και της εσωτερικής αγοράς, της γεωργίας, της αλιείας, των μεταφορών, της απασχόλησης και των κοινωνικών υποθέσεων, του περιβάλλοντος και της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων.

Ουγγαρία

Στη γνώμη της του 1997, η Επιτροπή συνεπέρανε ότι η Ουγγαρία πληρούσε τα πολιτικά κριτήρια. Έκτοτε, η χώρα σημείωσε σημαντική πρόοδο στην περαιτέρω εδραίωση και εμβάθυνση της σταθερότητας των θεσμών της που διασφαλίζουν τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα και το σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων. Το τελευταίο έτος καταβλήθηκαν και άλλες προσπάθειες

προς την κατεύθυνση αυτή. Η Ουγγαρία εξακολουθεί να πληροί τα πολιτικά κριτήρια της Κοπεγχάγης.

Όσον αφορά τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, έγιναν θετικά βήματα με την καθιέρωση νέου νομικού πλαισίου που βελτιώνει την υποχρέωση λογοδοσίας και την αποτελεσματικότητα της διοίκησης. Επιπλέον, καλύτεροι μισθοί και περισσότερες δυνατότητες σταδιοδρομίας κατέστησαν ελκυστικότερο τον δημόσιο τομέα. Οι προσπάθειες συνεχίζονται επίσης στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης η οποία αποτελεί πλέον σημαντικό στοιχείο της επαγγελματικής σταδιοδρομίας.

Στον δικαστικό τομέα, βελτιώθηκε συνολικά η αποτελεσματικότητα των δικαστηρίων με την θέσπιση συμπληρωματικών μέτρων για τη δημιουργία θεσμικής ικανότητας, κυρίως όσον αφορά τον εκσυγχρονισμό των συστημάτων ΤΠ, των διαδικασιών, της συνεχούς κατάρτισης και της πρόσληψης νέου προσωπικού. Ωστόσο, ο συνεχής υπερβολικός φόρτος εργασίας του ανώτατου δικαστηρίου μειώνει την ικανότητά του να καθοδηγεί τα κατώτερα δικαστήρια και να ενοποιεί τις πρακτικές των δικαστηρίων. Οι λιγοστοί δημοσιονομικοί πόροι καθιστούν δύσκολη την υλοποίηση των υπόλοιπων στοιχείων της δικαστικής μεταρρύθμισης.

Η καταπολέμηση της διαφθοράς παρέμεινε σε προτεραιότητα στην πολιτική ατζέντα και για το λόγο αυτό έχουν εγκριθεί νέοι νόμοι που προβλέπουν τη δήλωση των περιουσιακών στοιχείων καθώς και την επιβολή αυστηρότερων ποινών. Παρ' όλα αυτά, η διαφθορά παραμένει πρόβλημα· για να υπάρξουν ουσιαστικότερα αποτελέσματα, πρέπει να εφαρμοστούν τα νέα μέτρα το συντομότερο δυνατό.

Όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα και ελευθερίες, διαπιστώνεται πρόοδος σχετικά με την παροχή ασύλου, όπου η κατάσταση βελτιώθηκε σημαντικά με τη θέσπιση ταχύτερων και καλύτερων διαδικασιών και τη διάθεση καταλληλότερων εγκαταστάσεων υποδοχής. Πρέπει ωστόσο να εξεταστεί το θέμα της συμπεριφοράς της αστυνομίας, κυρίως όσον αφορά καταγγελλθείσες περιπτώσεις κακής μεταχείρισης. Στον τομέα των κρατικών μέσων μαζικής ενημέρωσης, πρέπει να εξευρεθεί λύση για τη σύνθεση των εποπτικών διοικητικών συμβουλίων.

Σχετικά με την μειονότητα των Ρομ εγκρίθηκαν νέα μέσα πολιτικής και νέα μέτρα και παράλληλα αυξήθηκαν σημαντικά τα κονδύλια που θα διατεθούν για τη συνέχιση του μεσοπρόθεσμου προγράμματος δράσης, το οποίο είχε εγκριθεί από την κυβέρνηση το 1999. Τα συνοδευτικά μέτρα που λήφθηκαν το 2001 αφορούσαν κυρίως στους τομείς της εκπαίδευσης, της απασχόλησης, της κοινωνικής πολιτικής, της νομικής προστασίας και του πολιτισμού. Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να ενταθούν οι προσπάθειες για την καταπολέμηση της εκτεταμένης διακριτικής μεταχείρισης και για την πλήρη εφαρμογή και επιβολή της ισχύουσας νομοθεσίας. Πρέπει επίσης να δοθεί στη μειονότητα των Ρομ η δυνατότητα ενεργότερης συμμετοχής της στα δημόσια πράγματα.

Η Ουγγαρία έχει εκπληρώσει τις βραχυπρόθεσμες και μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες που υπαγορεύει η εταιρική σχέση για την προσχώρηση του 1999, οι οποίες αφορούν τη συνεχή εφαρμογή του μεσοπρόθεσμου προγράμματος δράσης για τους Ρομ και την αύξηση των κονδυλίων του προϋπολογισμού για τον σκοπό αυτό, καθώς και την περαιτέρω μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης και της δικαστικής εξουσίας.

Η Ουγγαρία διαθέτει λειτουργούσα οικονομία αγοράς. Υπό την προϋπόθεση ότι θα διατηρήσει αμετάβλητο και θα εφαρμόσει το μεταρρυθμιστικό της πρόγραμμα με συνέπεια, πιστεύεται ότι θα μπορέσει να αντιμετωπίσει την ανταγωνιστική πίεση και τις δυνάμεις της αγοράς στο εσωτερικό της Ένωσης στο άμεσο μέλλον.

Η μακροοικονομική κατάσταση εξακολουθεί να είναι υγιής, με υψηλούς δείκτες αύξησης του ΑΕΠ, αύξηση των επενδύσεων, περαιτέρω μείωση της ανεργίας και ευνοϊκή εξέλιξη του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Η αναδιάρθρωση των σιδηροδρόμων συνεχίστηκε μέσω εκτεταμένης εισφοράς κεφαλαίων και αναδιάρθρωσης του χρέους. Θεσπίστηκε επίσης ένα καταλληλότερο πλαίσιο νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής το οποίο συμβάλλει στη μείωση του πληθωρισμού.

Ωστόσο, η δημοσιονομική πολιτική παρουσίασε επεκτατικές τάσεις το 2001. Σε συνδυασμό με τις πρόσφατα εφαρμοσθείσες αδιαφανείς δημοσιονομικές πρακτικές, την αβεβαιότητα για την τύχη της μεταρρύθμισης του συνταξιοδοτικού συστήματος και τις καθυστερήσεις που σημειώθηκαν στη μεταρρύθμιση του συστήματος υγείας δημιουργούν ανησυχίες ως προς την παγιοποίηση και τη μεσοπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών. Οι αρχές πρέπει να διατηρήσουν τη δημοσιονομική πειθαρχία έτσι ώστε η δημοσιονομική πολιτική να στηρίζει το νέο πλαίσιο νομισματικής πολιτικής και το εξωτερικό ισοζύγιο, και με τον τρόπο αυτό να προκύψει και μείωση του πληθωρισμού. Παράλληλα, πρέπει να επιταχυνθεί η μεταρρύθμιση του συστήματος υγείας.

Η Ουγγαρία εξακολούθησε να σημειώνει πρόοδο όσον αφορά την ευθυγράμμιση και την εφαρμογή του κεκτημένου σε πολλούς τομείς. Κατά το διάστημα που καλύπτει η παρούσα έκθεση, η χώρα προχώρησε σταθερά προς τη δημιουργία της διοικητικής ικανότητας που απαιτείται για την ικανοποιητική εφαρμογή του κεκτημένου.

Συνεχής πρόοδος καταγράφεται και στον τομέα της *εσωτερικής αγοράς* όπου έχει σταδιακά εγκριθεί το μεγαλύτερο τμήμα του κεκτημένου και έχουν δημιουργηθεί οι βασικές διοικητικές δομές. Όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, συνεχίζεται η διαδικασία ευθυγράμμισης της εναρμονισμένης νομοθεσίας και της νομοθεσίας για τη "νέα προσέγγιση" για τα προϊόντα. Η χώρα μπόρεσε να υποβάλει αίτηση για να καταστεί πλήρες μέλος των ευρωπαϊκών οργάνων τυποποίησης CEN και CENELEC. Οι προσπάθειες πρέπει να συνεχιστούν για να εξασφαλιστεί ένα συνεκτικό και ολοκληρωμένο σύστημα εποπτείας της αγοράς. Όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις, θα χρειαστούν προσπάθειες για να επιτευχθεί πλήρης εναρμόνιση και να διασφαλιστεί η διαφάνεια και η τήρηση των ισχυόντων κανόνων σε όλα τα επίπεδα της κυβέρνησης και σε όλους τους τομείς, ειδικότερα στην κατασκευή οδικών δικτύων. Στον τομέα των υπηρεσιών, η νομοθεσία που αφορά τον τραπεζικό και ασφαλιστικό τομέα έχει ευθυγραμμιστεί σε μεγάλο βαθμό και η εποπτική αρχή φαίνεται ότι λειτουργεί ικανοποιητικά. Οι κινήσεις κεφαλαίου έχουν σχεδόν πλήρως ελευθερωθεί. Στο Κοινοβούλιο εκκρεμεί η έγκριση ενός σημαντικού νέου νόμου για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος, ο οποίος στοχεύει, μεταξύ άλλων, στην κατάργηση των ανωνύμων αποταμιευτικών λογαριασμών ώστε να πληρούνται οι συστάσεις της ειδικής ομάδας χρηματοοικονομικής δράσης (FATF). Στον τομέα του *εταιρικού δικαίου*, η ουγγρική νομοθεσία όσον αφορά τα δικαιώματα βιομηχανικής και πνευματικής ιδιοκτησίας είναι ήδη σε μεγάλο βαθμό ευθυγραμμισμένη με το κεκτημένο· η Ουγγαρία παρουσιάζει σχετικά καλές επιδόσεις όσον αφορά την επιβολή του νόμου. Στον τομέα της *πολιτικής ανταγωνισμού*, εναρμονίστηκαν με το κεκτημένο

ορισμένοι ουσιαστικοί και διαδικαστικοί νόμοι για τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων αλλά εναπομένει να ευθυγραμμιστούν τα καθεστάτα κρατικών ενισχύσεων, και ειδικότερα τα καθεστάτα δημοσιονομικής ενίσχυσης. Τα όργανα επιβολής της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας και της νομοθεσίας περί κρατικών ενισχύσεων λειτουργούν ικανοποιητικά.

Στον τομέα της *φορολογίας*, συνεχίστηκε η ευθυγράμμιση των επιπέδων του ΦΠΑ και των ειδικών φόρων κατανάλωσης. Ωστόσο, δεν έχουν ακόμη αναπτυχθεί κατάλληλα συστήματα ΤΠ για την ανταλλαγή ηλεκτρονικών δεδομένων με την Κοινότητα και τα κράτη μέλη. Στον τομέα των *τελωνείων*, ειδικότερα, η διοικητική και λειτουργική ικανότητα ενισχύθηκε με την παροχή κατάρτισης και τον εκσυγχρονισμό του εξοπλισμού. Η Ουγγαρία πρέπει να καταβάλλει προσπάθειες για τη συμβατότητα των ηλεκτρονικών της συστημάτων με τα αντίστοιχα συστήματα των κοινοτικών τελωνείων, ώστε να έχει εξασφαλιστεί η διασύνδεση μέχρι την προσχώρηση. Στον τομέα της *οικονομικής και νομισματικής ένωσης*, η ανεξαρτησία της Εθνικής Τράπεζας εδραιώθηκε με την έγκριση νέου νόμου. Όσον αφορά τη *βιομηχανική πολιτική* και τις *μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις*, η Ουγγαρία επέτυχε πρόοδο με την έγκριση και την εφαρμογή του σχεδίου Széchenyi. Το διάστημα που καλύπτει η παρούσα έκθεση, επιτεύχθηκε πρόοδος και στην αναδιάρθρωση της ογγρικής χαλυβουργίας.

Σημαντική πρόοδος σημειώθηκε και στον τομέα του *περιβάλλοντος*, κυρίως με την έγκριση νομοθεσίας για την αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, για τα ύδατα, τα απόβλητα, τον έλεγχο της βιομηχανικής ρύπανσης και τη διαχείριση του κινδύνου, για τα χημικά και την προστασία από ακτινοβολία. Παράλληλα, βελτιώθηκε και η διοικητική ικανότητα στον τομέα αυτό, αλλά πρέπει να ενισχυθεί περισσότερο, ειδικότερα όσον αφορά την κατανομή καθηκόντων μεταξύ των αρμοδίων υπηρεσιών.

Όσον αφορά τη *γεωργία*, η πρόοδος που καταγράφηκε κατά το διάστημα που καλύπτει η έκθεση περιορίστηκε στην ασφάλεια τροφίμων και στον κτηνιατρικό τομέα, ενώ οι ρυθμίσεις για τον έλεγχο στον κτηνιατρικό και φυτοϋγειονομικό τομέα δεν έχουν ακόμη αναβαθμιστεί. Απαιτούνται και άλλες προσπάθειες για να δημιουργηθούν έγκαιρα οι διαδικασίες και δομές που θα επιτρέψουν στην Ουγγαρία να συμμετάσχει στην κοινή αγροτική πολιτική. Η ευθυγράμμιση των νομοθεσιών πρέπει να ενταθεί στον τομέα των *μεταφορών* και χρειάζονται προσπάθειες για να υλοποιηθεί η αναδιάρθρωση του σιδηροδρομικού τομέα ώστε να προετοιμαστεί έγκαιρα η εφαρμογή του κεκτημένου για την πρόσβαση στην αγορά. Επιπλέον, πρέπει να δημιουργηθούν τα κατάλληλα θεσμικά όργανα για την ικανοποιητική εφαρμογή του κεκτημένου. Στον τομέα της *ενέργειας*, σημειώθηκε περιορισμένη πρόοδος. Το αναγκαίο νομικό πλαίσιο για τη συμμετοχή της Ουγγαρίας στην εσωτερική ενεργειακή αγορά δεν έχει ακόμη δημιουργηθεί. Καμία πρόοδος δεν σημειώθηκε στον τομέα των οπτικοακουστικών μέσων.

Αξιοσημείωτη πρόοδος σημειώθηκε στον τομέα της *κοινωνικής πολιτικής και της απασχόλησης*, κυρίως με την έγκριση του αναθεωρημένου εργατικού νόμου. Όσον αφορά τον κοινωνικό διάλογο, απαιτούνται μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης για να προωθηθεί πραγματικός διάλογος.

Στον τομέα της *περιφερειακής πολιτικής*, η Ουγγαρία σημείωσε ικανοποιητική πρόοδο στην προετοιμασία του προγραμματισμού των διαρθρωτικών ταμείων και στον σχεδιασμό των δομών εφαρμογής, αλλά πρέπει να ενισχυθούν περισσότερο η διοικητική ικανότητα και οι χρηματοδοτικές και δημοσιονομικές διαδικασίες. Επίσης

πρέπει να συσταθούν αποτελεσματικοί διϋπουργικοί μηχανισμοί συντονισμού και να διευρυνθεί ακόμη περισσότερο η εφαρμογή της αρχής της εταιρικής σχέσης.

Η πρόοδος που σημειώθηκε από νομικής άποψης στον τομέα των *τηλεπικοινωνιών* πρέπει να συνεχιστεί με τα κατάλληλα μέτρα εφαρμογής.

Όσον αφορά τη *δικαιοσύνη και τις εσωτερικές υποθέσεις*, επιτεύχθηκε σημαντική πρόοδος με την περαιτέρω ευθυγράμμιση προς το κεκτημένο στους τομείς της πολιτικής χορήγησης θεωρήσεων, της μετανάστευσης και της παροχής ασύλου. Η καταπολέμηση της απάτης, της διαφθοράς, του ξεπλύματος χρήματος και του οργανωμένου εγκλήματος κατέστη αποτελεσματικότερη με την έγκριση συμπληρωματικής νομοθεσίας και την ενίσχυση των θεσμικών οργάνων. Όσον αφορά τα εξωτερικά σύνορα, εγκρίθηκε μία στρατηγική για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη των σημείων διέλευσης των συνόρων. Το σχέδιο δράσης Σένγκεν εξετάζει τα βασικά θέματα του κεκτημένου.

Στον τομέα της *κοινής εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφαλείας*, ορισμένες διατάξεις που περιέχονται στον νόμο για τις ουγγρικές μειονότητες που ζουν σε γειτονικές χώρες προφανώς έρχονται σε σύγκρουση με τα ισχύοντα ευρωπαϊκά πρότυπα για την προστασία των μειονοτήτων. Κατά συνέπεια, η Ουγγαρία πρέπει να εξεύρει συμφωνία με τις γειτονικές της χώρες ώστε να συμμορφωθεί με τα πρόσφατα συμπεράσματα της έκθεσης της "επιτροπής της Βενετίας". Επίσης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 27 παράγραφος 2 του προαναφερθέντος νόμου, αυτός θα πρέπει να έχει ευθυγραμμιστεί με το κοινοτικό κεκτημένο το αργότερο μέχρι την προσχώρηση, δεδομένου ότι προς το παρόν δεν συμβιβάζεται με την αρχή της μη διακριτικής μεταχείρισης που ορίζεται στην συνθήκη.

Στον τομέα του *δημοσιονομικού ελέγχου*, σημειώθηκε κάποια πρόοδος τόσο στον εξωτερικό έλεγχο όσο και τον εσωτερικό δημοσιονομικό έλεγχο, αλλά πρέπει να ενισχυθεί γενικά η διοικητική ικανότητα και η λειτουργική ανεξαρτησία των ελεγκτών που πραγματοποιούν τον εσωτερικό έλεγχο. Παράλληλα, *οι δημοσιονομικές και χρηματοοικονομικές διατάξεις* πρέπει να ευθυγραμμιστούν με τις κοινοτικές απαιτήσεις όσον αφορά τη συγχρηματοδότηση και τον πολυετή προγραμματισμό.

Η Ουγγαρία έχει βελτιώσει τη διοικητική ικανότητα εφαρμογής του κεκτημένου στους περισσότερους τομείς. Παρ' όλα αυτά, πρέπει να βελτιωθούν η διοικητική και η δικαστική ικανότητα σε τομείς όπως ο έλεγχος των κρατικών ενισχύσεων, τα οπτικοακουστικά μέσα, η εποπτεία της αγοράς, οι μεταφορές και η γεωργία, και να δημιουργηθεί η διοικητική ικανότητα που απαιτείται για την ορθή, αποτελεσματική και ελεγχόμενη διαχείριση των κονδυλίων της ΕΚ.

Η Ουγγαρία συνεχίζει να αντιμετωπίζει τις βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες που απορρέουν από την εταιρική σχέση για την προσχώρηση, με εξαίρεση ορισμένα θέματα στον τομέα της γεωργίας, της πολιτικής οπτικοακουστικών μέσων, της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων και της πολιτικής ανταγωνισμού. Επιπλέον, η Ουγγαρία έχει εκπληρώσει ορισμένες από τις μεσοπρόθεσμες προτεραιότητές της στους τομείς της κοινωνικής πολιτικής και της απασχόλησης, του περιβάλλοντος και της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων (θέματα παροχής ασύλου και πολιτικής θεωρήσεων).

Λεττονία

Στη γνώμη της του 1997, η Επιτροπή συνεπέρανε ότι η Λεττονία πληρούσε τα πολιτικά κριτήρια. Έκτοτε, η χώρα σημείωσε σημαντική πρόοδο στην περαιτέρω εδραίωση και εμβάθυνση της σταθερότητας των θεσμών της που εγγυώνται τη δημοκρατία και το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα και το σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων. Το παρελθόν έτος καταβλήθηκαν και άλλες προσπάθειες προς την κατεύθυνση αυτή. Η Λεττονία εξακολουθεί να πληροί τα πολιτικά κριτήρια της Κοπεγχάγης.

Το τελευταίο δωδεκάμηνο, η κυβέρνηση διατήρησε τη δέσμευση για μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης και της δικαστικής εξουσίας, καθώς και για την καταπολέμηση της διαφθοράς. Εγκρίθηκαν ορισμένα έγγραφα στρατηγικής για τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης και την πρόληψη της διαφθοράς, όπως η νομοθεσία πλαίσιο για τους δημόσιους οργανισμούς, και υιοθετήθηκαν πρακτικά μέτρα και στους τρεις τομείς. Τώρα πρέπει να διατηρηθεί ο ρυθμός, αφενός, υλοποίησης της μεταρρύθμισης στη δημόσια διοίκηση, με την ολοκλήρωση του νομικού πλαισίου, και, αφετέρου, ανάπτυξης μιας σταθερής δημόσιας διοίκησης με την εισαγωγή νέου καθεστώτος για τις αποδοχές. Παράλληλα, πρέπει να συνεχιστεί η μεταρρύθμιση του δικαστικού συστήματος με ιδιαίτερη έμφαση στο νομικό πλαίσιο, στην επιτάχυνση και την εκτέλεση των αποφάσεων των δικαστηρίων και στο θέμα της προφυλάκισης. Πρέπει να συνεχιστεί η λήψη μέτρων για την καταπολέμηση της διαφθοράς, η οποία παραμένει πηγή ανησυχίας, ώστε να επιτευχθούν συγκεκριμένα αποτελέσματα σε ευρεία κλίμακα.

Περαιτέρω σημαντικά βήματα έγιναν για να προωθηθεί η ενσωμάτωση των μη πολιτών στην κοινωνία της Λεττονίας· πρόκειται κυρίως για μέτρα διευκόλυνσης της διαδικασίας πολιτογράφησης, την έγκριση ενός λεπτομερέστερου προγράμματος ενσωμάτωσης στην κοινωνία καθώς και της νομικής βάσης για το μελλοντικό ίδρυμα κοινωνικής ενσωμάτωσης. Οι συνεχιζόμενες προσπάθειες με σκοπό την ενσωμάτωση των μη πολιτών πρέπει να υποστηριχθούν με την εφαρμογή ενός σφαιρικού προγράμματος ενσωμάτωσης στην κοινωνία, περιλαμβανομένων και δραστηριοτήτων για να ενθαρρυνθεί η πολιτογράφηση και να επεκταθεί η εκμάθηση της λετονικής γλώσσας. Με την εφαρμογή του νόμου περί γλωσσών πρέπει να εξασφαλιστεί ότι τηρούνται οι αρχές του δικαιολογημένου δημοσίου συμφέροντος και της αναλογικότητας, οι διεθνείς υποχρεώσεις που έχει αναλάβει η Λεττονία και η ευρωπαϊκή συμφωνία.

Η Λεττονία παρουσιάζει πρόοδο όσον αφορά την εκπλήρωση των βραχυπρόθεσμων προτεραιοτήτων της εταιρικής σχέσης για την προσχώρηση στους τομείς του νόμου περί γλωσσών και της εκμάθησης γλωσσών, καθώς και στον τομέα της διοικητικής και δικαστικής ικανότητας. Περιορισμένη πρόοδος σημειώθηκε επίσης στην εκπλήρωση των μεσοπρόθεσμων προτεραιοτήτων σχετικά με την ενσωμάτωση των μη πολιτών, την ανάπτυξη της δημόσιας διοίκησης και τη βελτίωση της ικανότητάς της, αλλά οι προσπάθειες αυτές πρέπει να συνεχιστούν.

Η Λεττονία διαθέτει λειτουργούσα οικονομία αγοράς. Υπό την προϋπόθεση ότι θα συνεχίσει, με τον ίδιο ρυθμό, τις προσπάθειες ολοκλήρωσης των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, πιστεύεται ότι θα μπορέσει να αντιμετωπίσει την ανταγωνιστική πίεση και τις δυνάμεις της αγοράς στο εσωτερικό της Ένωσης στο άμεσο μέλλον.

Η Λεττονία έχει επιτύχει μακροοικονομική σταθερότητα. Περαιτέρω πρόοδος σημειώθηκε στη διαρθρωτική μεταρρύθμιση, στα τελευταία στάδια της

μεταρρύθμισης του συνταξιοδοτικού συστήματος, στην υιοθέτηση νέου πλαισίου για τη δημοσιονομική εποπτεία και στη σύσταση μιας νέας ρυθμιστικής αρχής για τις υπηρεσίες κοινής ωφελείας. Το νομοθετικό πλαίσιο για μία οικονομία αγοράς έχει τεθεί σε εφαρμογή στο μεγαλύτερο τμήμα του και οι μηχανισμοί εισόδου και εξόδου στην αγορά εξακολουθούν να λειτουργούν ικανοποιητικά. Ο χρηματοπιστωτικός τομέας, αν και μικρός, εδραιώνει τη θέση του σταδιακά.

Ωστόσο, οι αρχές πρέπει να συνεχίσουν να εφαρμόζουν πολιτική δημοσιονομικής πειθαρχίας, εντός ενός μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού πλαισίου, ώστε το έλλειμμα του προϋπολογισμού και το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών να διατηρηθούν μακροπρόθεσμα σε βιώσιμα επίπεδα. Η ιδιωτικοποίηση των τελευταίων μεγάλων επιχειρήσεων προχωρεί με ρυθμούς βραδύτερους απ' ό,τι υπολογιζόταν και πρέπει να ολοκληρωθεί. Η ιδιωτικοποίηση των γαιών και η ανάπτυξη κτηματαγοράς πρέπει να προχωρήσει. Έχουν ήδη εισαχθεί μέτρα για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και η διαδικασία αυτή πρέπει να συνεχιστεί, ειδικότερα με την άρση των εναπομενόντων ρυθμιστικών και διοικητικών εμποδίων για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων. Η ανεργία παραμένει σε υψηλά επίπεδα και η ευελιξία της αγοράς εργασίας πρέπει να ενισχυθεί.

Η Λεττονία διατήρησε σταθερούς ρυθμούς ευθυγράμμισης της νομοθεσίας της με το κεκτημένο στους περισσότερους τομείς. Αν και έχει πλέον αναγνωριστεί ότι είναι αναγκαίο να ενισχυθεί η διοικητική ικανότητα ώστε να διαχειρίζεται και να εφαρμόζει το κεκτημένο, η διαδικασία αυτή εξακολουθεί να θέτει προκλήσεις. Οι προσπάθειες που καταβλήθηκαν το τελευταίο έτος περιελάμβαναν τόσο την αναδιοργάνωση των υφιστάμενων δομών όσο και τη δημιουργία αρκετών ειδικευμένων φορέων με σκοπό την τήρηση των διάφορων απαιτήσεων του κεκτημένου.

Οι προετοιμασίες για την εσωτερική αγορά προχώρησαν και άλλο. Όσον αφορά την *κυκλοφορία των εμπορευμάτων*, επιταχύνθηκε η μεταφορά των ευρωπαϊκών προτύπων στο εθνικό δίκαιο και ενισχύθηκαν οι οργανισμοί διαπίστευσης και τυποποίησης. Το νέο συμβούλιο εποπτείας της αγοράς έχει αρχίσει να λειτουργεί, αλλά πρέπει να συνεχιστεί η μεταρρύθμιση του συστήματος εποπτείας της αγοράς. Στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων εγκρίθηκαν και άλλες νομοθετικές διατάξεις, αλλά δεν έχει ακόμη συσταθεί υπηρεσία εποπτείας των δημοσίων συμβάσεων. Στον τομέα της *ελεύθερης κυκλοφορίας προσώπων*, εγκρίθηκε νομοθεσία πλαίσιο για την αμοιβαία αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων. Στον τομέα της *ελεύθερης παροχής υπηρεσιών*, άρχισαν να λειτουργούν δύο νέοι φορείς, η επιτροπή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και κεφαλαιαγοράς και η επιθεώρηση στατιστικών δεδομένων, αν και η νομοθετική βάση για τον τελευταίο αυτό φορέα θα χρειαστεί περαιτέρω βελτιώσεις. Όσον αφορά την *κίνηση κεφαλαίων*, θεσπίστηκε και άλλη νομοθεσία, κυρίως στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και των διασυνοριακών μεταφορών πιστώσεων. Στον τομέα του *εταιρικού δικαίου*, η επιβολή της νομοθεσίας παραμένει πηγή ανησυχίας. Οι καθυστερήσεις στην έναρξη ισχύος του εμπορικού κώδικα και στην αποτελεσματική προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας αποτελούν σοβαρή πρόκληση. Η έγκριση νομοθεσίας σχετικά με τις *κρατικές ενισχύσεις* αντιπροσωπεύει σημαντικό βήμα για τη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις της *πολιτικής ανταγωνισμού*· όσον αφορά την επιβολή της νομοθεσίας στον τομέα αυτό, έχουν βελτιωθεί οι επιδόσεις της Λεττονίας αλλά πρέπει να συνεχιστούν οι προσπάθειες για να εξασφαλιστεί η πλήρης εφαρμογή της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας και της νομοθεσίας περί κρατικών ενισχύσεων. Στον τομέα των *τελωνείων*, σημειώθηκε πρόοδος στην ευθυγράμμιση και την αναβάθμιση των

διοικητικών δομών, οι οποίες ενισχύθηκαν επίσης και στον τομέα της *φορολογίας*. Και στους δύο τομείς, πρέπει να προχωρήσει η ανάπτυξη συστημάτων ΤΠ έτσι ώστε να είναι δυνατή η ανταλλαγή ηλεκτρονικών δεδομένων με την Κοινότητα και τα κράτη μέλη της.

Ενθαρρυντικές προσπάθειες αναλήφθηκαν στον τομέα της *γεωργίας*, ειδικότερα όσον αφορά κτηνιατρικά και φυτοϋγειονομικά θέματα και την ασφάλεια τροφίμων. Στα επιτευχθέντα αποτελέσματα συγκαταλέγονται η έγκριση τροποποιήσεων του νόμου για τη γεωργία, η έγκριση ενός σχεδίου εφαρμογής για τις κοινές οργανώσεις αγοράς, η έναρξη ισχύος ενός νέου νόμου για την κτηνιατρική και η αναδιάρθρωση και η ενίσχυση της διοίκησης. Παρ'όλα αυτά, εξακολουθούν να μένουν ανοιχτές σημαντικές προκλήσεις, τόσο όσον αφορά την ολοκλήρωση της ευθυγράμμισης όσο και την εισαγωγή και αναβάθμιση των αναγκαίων δομών και μηχανισμών, περιλαμβανομένου και του οργανισμού πληρωμών, της ολοκληρωμένης διοίκησης και του συστήματος ελέγχου, των κοινών οργανώσεων αγοράς και των ρυθμίσεων που αφορούν τους ελέγχους.

Η ευθυγράμμιση συνεχίστηκε επίσης στον τομέα των *οδικών και σιδηροδρομικών μεταφορών*, ενώ οι συνεχιζόμενες προσπάθειες για τη βελτίωση της θαλάσσιας ασφάλειας έχουν δείξει τα πρώτα αποτελέσματα. Με την έγκριση του κώδικα εργασίας και του νόμου για την προστασία της εργασίας πραγματοποιήθηκε ένα σημαντικό βήμα όσον αφορά τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο της κοινωνικής πολιτικής και του κεκτημένου για την απασχόληση. Για την ορθή λειτουργία της νομοθεσίας, πρέπει να ενισχυθεί η διοικητική ικανότητα κυρίως όσον αφορά την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία, περιλαμβανομένης και της ενίσχυσης της κρατικής επιθεώρησης εργασίας. Στους τομείς της *ενέργειας* και του *περιβάλλοντος*, επιτεύχθηκε περαιτέρω ευθυγράμμιση. Όσον αφορά την ενέργεια, πρέπει να συνεχιστούν οι προσπάθειες, με ιδιαίτερη έμφαση στις οδηγίες περί ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, καθώς και περί αποθεμάτων του πετρελαίου· στον τομέα του περιβάλλοντος, πρέπει να ολοκληρωθεί η ευθυγράμμιση σχετικά με την πρόσβαση σε περιβαλλοντικές πληροφορίες, τη διαχείριση των αποβλήτων και των χημικών ουσιών. Μεταξύ των νέων ειδικευμένων φορέων που συστάθηκαν συγκαταλέγονται η επιθεώρηση ενέργειας, το κέντρο ασφάλειας για την ακτινοβολία και το λετονικό ίδρυμα περιβάλλοντος, αλλά απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την αναβάθμιση των διοικητικών δομών.

Στον τομέα των *τηλεπικοινωνιών*, η μεταφορά στην εθνική νομοθεσία της πλειονότητας των απαιτήσεων εκκρεμεί ακόμη. Σημαντική πρόοδος σημειώθηκε όσον αφορά την ευθυγράμμιση του κεκτημένου στον *πολιτιστικό και οπτικοακουστικό τομέα*. Όσον αφορά τη *δικαιοσύνη* και τις *εσωτερικές υποθέσεις*, σημειώθηκε πρόοδος στην προστασία των δεδομένων, στην έκδοση θεωρήσεων και στους μεθοριακούς ελέγχους, περιλαμβανομένης και της έγκρισης ενός σχεδίου δράσης Σένγκεν. Οι προσπάθειες αυτές πρέπει να συνεχιστούν και να ολοκληρωθεί η ευθυγράμμιση στους τομείς της μετανάστευσης και της παροχής ασύλου. Προτεραιότητα παραμένει επίσης η αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητας και των υποδομών διαχείρισης των συνόρων. Πρέπει επίσης να ενταθεί η καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, της διακίνησης ναρκωτικών, του ξεπλύματος χρήματος, της απάτης και της διαφθοράς.

Όσον αφορά την *περιφερειακή πολιτική* και το *συντονισμό των διαρθρωτικών μέσων*, δεν έχει ακόμη εγκριθεί η βασική νομοθεσία. Πρόοδος απαιτείται επίσης όσον αφορά τις ικανότητες προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης. Σημαντικό βήμα

θεωρείται η απόφαση να ανατεθεί στο Υπουργείο οικονομικών η μελλοντική αρμοδιότητα για τα διαρθρωτικά ταμεία. Αν και δεν έχει ακόμη εγκριθεί νέα νομοθεσία για τον κρατικό εσωτερικό δημοσιονομικό έλεγχο και τον εξωτερικό έλεγχο, σημειώθηκε περιορισμένη πρόοδος στον τομέα, ειδικότερα όσον αφορά την ενίσχυση των διοικητικών δομών, αλλά η διαδικασία πρέπει να συνεχιστεί.

Η προετοιμασία της διοίκησης της Λεττονίας για τη συμμετοχή στην ΕΕ παραμένει μία από τις σημαντικότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η χώρα. Ενόψει των αρμοδιοτήτων που θα πρέπει να αναλάβει η Λεττονία όσον αφορά τη διαχείριση και την εφαρμογή του κεκτημένου μετά την προσχώρηση, σημαντικός αριθμός θεσμικών οργάνων και φορέων έχει αναδιοργανωθεί ή συσταθεί εξ αρχής. Η διαδικασία αυτή πρέπει να συνεχιστεί με τη σύσταση νέων οργάνων και μηχανισμών, όπως, για παράδειγμα, ενός γραφείου ελέγχου των δημόσιων συμβάσεων, μηχανισμών παρέμβασης στη γεωργική αγορά και ενός ταμείου εγγυήσεων για την προστασία των εργαζομένων σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη τους. Επιπλέον κρίνεται ζωτικής σημασίας να χορηγηθούν σε όλα τα όργανα επαρκείς πόροι για την αξιόπιστη εφαρμογή και επιβολή του κεκτημένου, όπως για παράδειγμα, στη νέα ρυθμιστική επιτροπή για τις δημόσιες υπηρεσίες, η οποία θα έχει σημαντικές ρυθμιστικές αρμοδιότητες σχετικές με το κεκτημένο στους τομείς των σιδηροδρόμων, της ενέργειας και των τηλεπικοινωνιών. Συνεχείς προσπάθειες θα απαιτηθούν επίσης για την ορθή, αποτελεσματική και ελέγξιμη διαχείριση των κονδυλίων της ΕΚ.

Η Λεττονία έχει σημειώσει πρόοδο σε όλες τις βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες που υπαγορεύει η εταιρική σχέση για την προσχώρηση. Αποτελέσματα έχουν επιτευχθεί στους τομείς της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, της κοινωνικής πολιτικής και της απασχόλησης καθώς και του περιβάλλοντος, όπου η διαδικασία βρίσκεται στο τελικό στάδιο της ολοκλήρωσης. Όλες οι μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες αντιμετωπίζονται ήδη και για τις περισσότερες από αυτές φαίνεται ότι υπάρχει ουσιαστική πρόοδος. Σημαντική πρόοδος καταγράφεται και στον τομέα της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, της νομοθεσίας για τα οπτικοακουστικά μέσα και των τελωνείων. Ωστόσο, πρέπει να συνεχιστούν οι προσπάθειες που αφορούν όλες τις προτεραιότητες, με ιδιαίτερη έμφαση σε τομείς που εξακολουθούν να χρειάζονται την έγκριση σημαντικής νομοθεσίας, όπως ο τομέας της ενέργειας, των τηλεπικοινωνιών και της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, ή να ενισχυθούν οι διοικητικές δομές, όπως στον τομέα της γεωργίας, της αλιείας και του ελέγχου των κονδυλίων ΕΚ.

Λιθουανία

Στη γνώμη της του 1997, η Επιτροπή συνεπέρανε ότι η Λιθουανία πληρούσε τα πολιτικά κριτήρια. Έκτοτε, η χώρα σημείωσε σημαντική πρόοδο στην περαιτέρω εδραίωση και εμβάθυνση της σταθερότητας των θεσμών που εγγυώνται τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα και το σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων. Κατά το παρελθόν έτος, καταβλήθηκαν και άλλες προσπάθειες προς την κατεύθυνση αυτή. Η Λιθουανία εξακολουθεί να πληροί τα πολιτικά κριτήρια.

Η Λιθουανία σημείωσε πρόοδο όσον αφορά τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης και της δικαστικής εξουσίας, και παράλληλα αναδιοργάνωσε το διοικητικό σύστημα των δικαστηρίων. Το νομικό σύστημα βελτιώθηκε με την έναρξη ισχύος του νέου αστικού κώδικα. Ενισχύθηκε η ικανότητα καταπολέμησης της διαφθοράς.

Αξιοσημείωτος είναι επίσης ο ρόλος του συνηγόρου του πολίτη στον τομέα των ίσων ευκαιριών, και, πλέον πρόσφατα, στον τομέα των δικαιωμάτων των παιδιών.

Πρέπει να συνεχιστούν οι προσπάθειες μεταρρύθμισης της δημόσιας διοίκησης, η οποία θα καλύπτει όλους τους τομείς της διοίκησης και παράλληλα θα δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την αναγκαία συνέχεια και σταθερότητα της διοίκησης. Πρέπει να διασφαλιστούν ικανοποιητικοί χρηματοδοτικοί πόροι, ο διυπηρεσιακός συντονισμός πρέπει να ενισχυθεί και η κατάρτιση πρέπει να αποκτήσει μεγαλύτερη σημασία. Όσον αφορά το δικαστικό σύστημα, πρέπει να εγκριθεί επείγοντως ο νέος νόμος περί δικαστηρίων. Παράλληλα, πρέπει να εξασφαλιστούν οι δημοσιονομικοί πόροι και οι διαχειριστικές ικανότητες που απαιτούνται για τη διοίκηση των δικαστηρίων. Η έγκριση του κώδικα ποινικής δικονομίας πρέπει να επιταχυνθεί ώστε να καταστεί δυνατή η εφαρμογή του νέου ποινικού κώδικα.

Στον τομέα της καταπολέμησης της διαφθοράς, πρέπει να συνεχιστούν και να ενισχυθούν οι προσπάθειες που καταβλήθηκαν το τελευταίο δωδεκάμηνο, με την έγκριση εθνικής στρατηγικής κατά της διαφθοράς και προγράμματος εφαρμογής της στρατηγικής αυτής από το Κοινοβούλιο, και με την έγκριση ενός νέου νόμου για την πρόληψη της διαφθοράς. Όσον αφορά τη συνεχιζόμενη ανησυχία για τη διαφθορά στον διοικητικό τομέα, απαιτείται περαιτέρω πρόοδος με στόχο τη διαφανή εφαρμογή των διοικητικών διαδικασιών, ενώ ταυτόχρονα πρέπει να βελτιωθεί ο συντονισμός μεταξύ των υπηρεσιών που καταπολεμούν τη διαφθορά.

Η Λιθουανία σημείωσε πρόοδο όσον αφορά την εκπλήρωση των προτεραιοτήτων της προσχώρησης που σχετίζονται με τα πολιτικά κριτήρια. Παρουσιάζει περιορισμένη πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή του νόμου περί δημόσιας διοίκησης και του νόμου περί δημοσίων υπαλλήλων. Η κυβέρνηση ενέκρινε την εθνική στρατηγική κατά της διαφθοράς η οποία πρέπει τώρα να εγκριθεί από το Κοινοβούλιο και στην συνέχεια να εφαρμοστεί. Έχει ήδη αρχίσει έναν πρόγραμμα εκπαίδευσης των δικαστών σε θέματα κοινοτικής νομοθεσίας και εφαρμογής του κεκτημένου, το οποίο πρέπει να συνεχιστεί.

Η Λιθουανία διαθέτει λειτουργούσα οικονομία αγοράς. Υπό την προϋπόθεση ότι θα συνεχίσει να καταβάλλει σημαντικές προσπάθειες για την αυστηρή εφαρμογή του διαρθρωτικού μεταρρυθμιστικού προγράμματός της, πιστεύεται ότι θα μπορέσει να αντιμετωπίσει την ανταγωνιστική πίεση και τις δυνάμεις της αγοράς εντός της Ένωσης στο άμεσο μέλλον.

Η Λιθουανία έχει διατηρήσει μακροοικονομική σταθερότητα, βελτίωσε το δημοσιονομικό έλλειμμα και τις ανισορροπίες στο ισοζύγιο πληρωμών ενώ παράλληλα μείωσε τον βαθμό παρέμβασης του κράτους. Η ιδιωτικοποίηση του τραπεζικού τομέα, καθώς και άλλων τομέων και των γαιών σχεδόν έχει ολοκληρωθεί. Επίσης τέθηκαν σε ισχύ νέοι νόμοι για την πτώχευση και την αναδιάρθρωση των επιχειρήσεων.

Ωστόσο, η ανεργία παραμένει σε υψηλά επίπεδα και πρέπει να αντιμετωπιστούν τα διαρθρωτικά προβλήματα της αγοράς εργασίας. Αν και έχουν ήδη εγκριθεί σημαντικοί νόμοι για την αναδιάρθρωση και την ελευθέρωση της ενεργειακής αγοράς, πρέπει να θεσπιστούν και άλλες νομοθετικές πράξεις και να εφαρμοστούν αποτελεσματικά. Ο μεσολαβητικός ρόλος των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων εξακολουθεί να είναι περιορισμένος και ανεπαρκής. Οι εγχώριες και ξένες επενδύσεις παραμένουν σε σχετικά χαμηλά επίπεδα. Οι αρχές πρέπει να εφαρμόσουν ορθά το νέο νομικό πλαίσιο

για τις επιχειρήσεις, ειδικότερα τη νομοθεσία για την πτώχευση. Η σχεδιαζόμενη μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος πρέπει να προχωρήσει και να εφαρμοστεί. Η δημοσιονομική πειθαρχία πρέπει να συνεχιστεί και να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών μεσοπρόθεσμα, και συγχρόνως να διατηρηθεί υπό έλεγχο το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, στο πλαίσιο του νομισματικού συμβουλίου.

Η Λιθουανία σημείωσε σημαντική πρόοδο όσον αφορά τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και την εφαρμογή των περισσότερων τμημάτων του κεκτημένου. Αν και ο βαθμός προόδου ποικίλλει, τα κενά καλύπτονται και σε ορισμένους τομείς η Λιθουανία έχει επιτύχει υψηλό επίπεδο ευθυγράμμισης. Οι τομείς στους οποίους απαιτούνται σημαντικές προσπάθειες είναι κυρίως αυτοί που σχετίζονται με τη χρησιμοποίηση των κοινοτικών κονδυλίων. Συνολικά, η διοικητική ικανότητα βελτιώθηκε, αν και, σε ορισμένους τομείς στους οποίους οι διοικητικές δομές άλλαξαν το παρελθόν έτος, η επανασύσταση της αναγκαίας ικανότητας αποτέλεσε σημαντική πρόκληση.

Στον τομέα της *εσωτερικής αγοράς*, η Λιθουανία εξακολούθησε να σημειώνει πρόοδο όσον αφορά την *ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων*, από την άποψη της μεταφοράς του κεκτημένου και της ενίσχυσης των θεσμικών οργάνων (ειδικότερα των οργάνων τυποποίησης και διαπίστευσης). Αν και δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί η ευθυγράμμιση της νομοθεσίας σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις, σημειώθηκε πρόοδος στην εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας. Η διοικητική ικανότητα της υπηρεσίας δημοσίων συμβάσεων βελτιώθηκε, αν και πρέπει να ενισχυθεί περισσότερο. Όσον αφορά την *ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων*, η νομοθεσία για τα δικαιώματα των πολιτών έχει σε μεγάλο βαθμό ευθυγραμμιστεί με το κεκτημένο, ενώ πρέπει να συνεχιστεί η πρόοδος που σημειώθηκε όσον αφορά την αμοιβαία αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων. Στον τομέα της *ελεύθερης παροχής υπηρεσιών*, η πρόοδος που παρατηρήθηκε στη νομοθετική ευθυγράμμιση συνοδεύτηκε από συντονισμένες προσπάθειες ενίσχυσης της διοικητικής ικανότητας, ειδικότερα στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Πρόοδος επιτεύχθηκε και στον τομέα της *ελεύθερης κυκλοφορίας κεφαλαίων*, όπου η Λιθουανία έχει ήδη επιτύχει υψηλού βαθμού ελευθέρωση. Στον τομέα της *πολιτικής ανταγωνισμού*, η ποιότητα της ευθυγράμμισης αντανακλάται στις επιδόσεις του συμβουλίου ανταγωνισμού όσον αφορά την επιβολή της νομοθεσίας, το οποίο μέχρι στιγμής θεωρείται επιτυχημένο. Όσον αφορά το *εταιρικό δίκαιο*, ενώ σημειώθηκε πρόοδος κυρίως στον τομέα της ευθυγράμμισης της νομοθεσίας για την προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας, πρέπει να βελτιωθεί και η επιβολή της νομοθεσίας αυτής.

Στον τομέα της *οικονομικής και νομισματικής ένωσης*, η Λιθουανία, με την έγκριση του νέου νόμου για την Κεντρική Τράπεζα, προώθησε σε μεγάλο βαθμό την ευθυγράμμιση. Όσον αφορά τη *φορολογία*, η Λιθουανία παρουσίασε πρόοδο στην ευθυγράμμιση με το κεκτημένο για την έμμεση φορολογία και βελτίωσε τη διοικητική ικανότητα. Απαιτείται περαιτέρω εκσυγχρονισμός των συστημάτων ΤΠ της φορολογικής επιθεώρησης ώστε να καταστεί δυνατή η διασύνδεση με τα συστήματα της ΕΚ. Σημαντική πρόοδος όσον αφορά την ευθυγράμμιση σημειώθηκε και στον τομέα της *τελωνειακής ένωσης*, αλλά αυτή πρέπει να συνοδευτεί από σημαντική ενίσχυση της διοικητικής και λειτουργικής ικανότητας, κυρίως όσον αφορά την ανάπτυξη συστημάτων ΤΠ που θα παρέχουν τη δυνατότητα διασύνδεσης με τα τελωνειακά συστήματα της ΕΚ.

Όσον αφορά τη γεωργία, η Λιθουανία εξακολούθησε να σημειώνει πρόοδο στη διαρθρωτική μεταρρύθμιση του γεωργικού της τομέα. Ωστόσο, δεν έχουν ακόμη ληφθεί σημαντικά μέτρα, ειδικότερα, για την ενίσχυση του συστήματος καταγραφής γαιών, την πρακτική εφαρμογή των μηχανισμών διαχείρισης της κοινής γεωργικής πολιτικής και την περαιτέρω προετοιμασία για τον οργανισμό πληρωμών. Η Λιθουανία συνέχισε να παρουσιάζει πρόοδο στους τομείς της ασφάλειας των τροφίμων και των κτηνιατρικών και φυτοϋγειονομικών ελέγχων, αλλά χρειάζεται περαιτέρω ενίσχυση των δομών εφαρμογής. Περιορισμένη πρόοδος σημειώθηκε όσον αφορά την αναβάθμιση των ρυθμίσεων σχετικά με τους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα. Στον τομέα της αλιείας σημειώθηκε πρόοδος, κυρίως όσον αφορά τη διοικητική ικανότητα, αλλά απαιτείται σημαντική προσπάθεια για την προετοιμασία των διαρθρωτικών δράσεων και της πολιτικής αγοράς.

Στον τομέα των μεταφορών, η Λιθουανία σημείωσε ικανοποιητική πρόοδο κυρίως όσον αφορά την ασφάλεια των οδικών μεταφορών, την αναδιάρθρωση των σιδηροδρόμων και της πολιτικής αεροπορίας, περιλαμβανομένης και της ενίσχυσης της αντίστοιχης διοικητικής ικανότητας. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν τομείς στους οποίους πρέπει να βελτιωθεί η κατάσταση, κυρίως όσον αφορά τις ικανότητες ελέγχου. Στον ενεργειακό τομέα, η Λιθουανία επέτυχε ικανοποιητικού επιπέδου ευθυγράμμιση αλλά πρέπει να συνεχίσει τις προσπάθειές της κυρίως στον τομέα της εσωτερικής ενεργειακής αγοράς. Περαιτέρω προσπάθειες απαιτούνται επίσης στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας. Η Λιθουανία πρέπει να επιβεβαιώσει και να υλοποιήσει τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει για το κλείσιμο πυρηνικών σταθμών και για την πυρηνική ασφάλεια υψηλού επιπέδου.

Στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής, η Λιθουανία σημείωσε σταθερή πρόοδο στη μεταφορά και την επιβολή του κεκτημένου. Ωστόσο, ο νέος εργατικός νόμος και ο νόμος για τη δημόσια υγεία δεν έχουν ακόμη εγκριθεί. Πρέπει να δοθεί περαιτέρω προσοχή στο θέμα της εφαρμογής και της επιβολής. Πρέπει επίσης να ενισχυθεί ο κοινωνικός διάλογος.

Η Λιθουανία παρουσιάζει πρόοδο στον τομέα του περιβάλλοντος, όπου έχει εγκριθεί το μεγαλύτερο τμήμα της νομοθεσίας πλαισίου. Η επιβολή ωστόσο της νομοθεσίας παραμένει βασική πρόκληση, ειδικότερα σε τομείς που απαιτούν μεγάλες επενδύσεις ή επενδύσεις από ιδιωτικές επιχειρήσεις.

Στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, σημειώθηκε κάποια πρόοδος όσον αφορά την ευθυγράμμιση του ρυθμιστικού πλαισίου. Η ρυθμιστική αρχή έχει αρχίσει να λειτουργεί αλλά πρέπει να ενισχυθεί.

Στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, σημειώθηκε βελτίωση στην ενίσχυση των εξωτερικών συνόρων και στην αντιμετώπιση των ελλείψεων που παρουσιάζει ο διωπηρεσιακός συντονισμός, αλλά οι προσπάθειες αυτές πρέπει να συνεχιστούν. Η Λιθουανία ενέκρινε ένα σχέδιο δράσης Σένγκεν.

Στον τομέα της περιφερειακής πολιτικής και του συντονισμού των διαρθρωτικών μέσων, λήφθηκαν πρόσφατα σημαντικές αποφάσεις σχετικά με το όργανο που θα είναι αρμόδιο για τη διαχείριση των διαρθρωτικών ταμείων. Οι αποφάσεις αυτές πρέπει να εφαρμοστούν επειγόντως με την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας, την ανάπτυξη αποτελεσματικού διϋπουργικού συντονισμού και την χάραξη ενός πλαισίου για τον

προγραμματισμό και την υλοποίηση της κοινοτικής ενίσχυσης, με παράλληλη τήρηση της αρχής της εταιρικής σχέσης.

Αν και σημειώθηκε κάποια πρόοδος στον τομέα του *δημοσιονομικού ελέγχου*, η Λιθουανία πρέπει επείγοντως να ενισχύσει σημαντικά την ικανότητά της για εφαρμογή και επιβολή της νομοθεσίας σχετικά με τον εσωτερικό δημοσιονομικό έλεγχο. Η Λιθουανία σημείωσε περιορισμένη πρόοδο στον τομέα των *χρηματοοικονομικών και δημοσιονομικών διατάξεων*, όπου η εφαρμογή του νόμου 2000 για τον προϋπολογισμό πρέπει να συνδυαστεί και με άλλες σημαντικές προσπάθειες.

Αν και εξακολουθεί να εφαρμόζει αυστηρή δημοσιονομική πολιτική, η Λιθουανία παρουσιάζει πρόοδο όσον αφορά τη δημιουργία της *διοικητικής ικανότητας* που είναι αναγκαία για την εφαρμογή και την επιβολή του κεκτημένου. Ωστόσο, η ικανότητα αυτή εξακολουθεί να είναι εύθραυστη και μπορεί εύκολα να μειωθεί εάν αλλάξουν οι οργανωτικές δομές χωρίς ιδιαίτερη προσοχή. Σημαντικές προσπάθειες απαιτούνται για να διατηρηθεί η αποκτηθείσα διοικητική ικανότητα και να αναπτυχθεί περαιτέρω.

Συνολικά, η Λιθουανία σημείωσε ικανοποιητική πρόοδο όσον αφορά την αντιμετώπιση των βραχυπρόθεσμων και, σε μικρότερο βαθμό, των μεσοπρόθεσμων προτεραιοτήτων που υπαγορεύει η εταιρική σχέση για την προσχώρηση. Ειδικότερα, η Λιθουανία σε μεγάλο βαθμό εκπλήρωσε τις βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες όσον αφορά τα οικονομικά κριτήρια, την εσωτερική αγορά, την ενέργεια και το περιβάλλον. Ορισμένες βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες, κυρίως στον τομέα της γεωργίας, δεν έχουν ακόμη τηρηθεί πλήρως. Η Λιθουανία έχει εν μέρει εκπληρώσει την πλειονότητα των μεσοπρόθεσμων προτεραιοτήτων, αλλά οι προσπάθειες πρέπει να συνεχιστούν, ειδικότερα όσον αφορά τη διαχείριση και τον έλεγχο των κονδυλίων της ΕΚ.

Μάλτα

Η Μάλτα εξακολουθεί να πληροί τα πολιτικά κριτήρια της Κοπεγχάγης. Κατεβλήθησαν περαιτέρω προσπάθειες για να προετοιμαστεί η διοίκηση να λειτουργήσει στα πλαίσια της ΕΕ και εν γένει εξακολουθεί να είναι καλό το ιστορικό των αρχών σε ότι αφορά τα δημοκρατικά δικαιώματα και τα δικαιώματα του ανθρώπου.

Σημειώθηκε περαιτέρω πρόοδος σε ότι αφορά τη λειτουργία της δικαιοσύνης δεδομένου ότι περιορίστηκαν οι καθυστερούμενες δικαστικές υποθέσεις και αναλήφθηκαν προπαρασκευαστικές ενέργειες για την εκτέλεση του νόμου περί προσφύγων.

Η Μάλτα έχει οικονομία της αγοράς. Θα πρέπει να είναι σε θέση να αντεπεξέλθει στις ανταγωνιστικές πιέσεις και τις δυνάμεις της αγοράς εντός της Ένωσης.

Υπήρξαν ευνοϊκές οι μακροοικονομικές εξελίξεις σε ότι αφορά την αύξηση του ΑΕγχΠ την ανεργία, τον πληθωρισμό και σημαντική η μείωση του δημόσιου ελλείμματος. Το μεσοπρόθεσμο φορολογικό πρόγραμμα της κυβέρνησης επέφερε περαιτέρω μείωση του δημόσιου ελλείμματος. Σημειώθηκε πρόοδος σε ότι αφορά την ανάπτυξη προγραμμάτων αναδιάρθρωσης και ιδιωτικοποίησης καθώς και πρωτοβουλιών για την επιχειρηματικότητα.

Ωστόσο, το φορολογικό έλλειμμα παραμένει πολύ υψηλό, παρά την τάση μείωσης, συμβάλλοντας περαιτέρω στο πολύ μεγάλο έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Αν και το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών είχε ένα ισχυρό μη επαναλαμβανόμενο στοιχείο, απαιτείται στενή παρακολούθηση. Οι αρχές πρέπει να δώσουν μεσοπρόθεσμα έναν αιεφόρο προσανατολισμό στα δημόσια οικονομικά. Με την προοπτική αυτή, πρέπει να ληφθεί υπόψη η μεταρρύθμιση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης. Παραμένει βραδύς ο ρυθμός με τον οποίο υλοποιείται η αναδιάρθρωση και η ιδιωτικοποίηση των υπηρεσιών κοινής ωφελείας και των ζημιωγόνων δημοσίων επιχειρήσεων. Χρειάζεται να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για να περιοριστεί η επιρροή του κράτους στην οικονομία. Έχει κεφαλαιώδη σημασία η ταχύτερη εκτέλεση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και η περαιτέρω ελευθέρωση, για να υποστηριχτεί η αιεφορία των εξωτερικών ισορροπιών και της εξωτερικής ανταγωνιστικότητας σε ένα περισσότερο ανοιχτό περιβάλλον.

Από τη σύνταξη της τελευταίας τακτικής έκθεσης, η Μάλτα πραγματοποιεί συνεχή πρόοδο σε ότι αφορά την ευθυγράμμιση της νομοθεσίας της με το κεκτημένο και την ενίσχυση της διοικητικής της ικανότητας. Ωστόσο, η πρόοδος είναι ανομοιόμορφη στους διάφορους τομείς.

Πραγματοποιήθηκε σημαντική περαιτέρω πρόοδος σε ότι αφορά την ευθυγράμμιση με το *κεκτημένο* για την *ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων*, ιδίως σε ότι αφορά το πλαίσιο για τη Νέα και Σφαιρική Προσέγγιση. Η Μάλτα πρέπει να συνεχίσει τις προσπάθειές της στους τομείς της τυποποίησης, της πιστοποίησης και της εποπτείας της αγοράς καθώς και να ευθυγραμμίσει τη νομοθεσία της περί κρατικών συμβάσεων σε ότι αφορά το σύστημα και τους φορείς προσφυγής που διέπονται από το δημόσιο δίκαιο. Σε ότι αφορά την *ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων*, πρέπει να συνεχιστούν οι προσπάθειες για περαιτέρω ευθυγράμμιση της νομοθεσίας της Μάλτας. Η Μάλτα εξακολούθησε να προοδεύει σε ότι αφορά την *ελεύθερη κυκλοφορία υπηρεσιών και κεφαλαίων*, ωστόσο χρειάζεται περαιτέρω ευθυγράμμιση της νομοθεσίας, ιδίως στους τομείς των τραπεζικών και επενδυτικών υπηρεσιών, την προστασία των δεδομένων καθώς και τη νομιμοποίηση προσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Σε ότι αφορά το εταιρικό δίκαιο, η Μάλτα έχει σχεδόν πλήρως ευθυγραμμιστεί. Σε ότι αφορά τον *ανταγωνισμό*, έχει σημειωθεί κάποια πρόοδος δεδομένου ότι εφαρμόζονται ήδη οι κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, ωστόσο χρειάζεται να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για να ενισχυθεί η διοικητική ικανότητα στον τομέα αυτό και να διασφαλιστεί ότι οι δημόσιες επιχειρήσεις υπόκεινται στη νομοθεσία περί ανταγωνισμού σύμφωνα με το *κεκτημένο*.

Η Μάλτα σημείωσε σημαντική πρόοδο στον τομέα της *κοινωνικής πολιτικής*, κυρίως σε ότι αφορά την εργατική νομοθεσία καθώς και την υγιεινή και ασφάλεια κατά την εργασία. Ωστόσο, χρειάζεται να καταβληθούν προσπάθειες σε ότι αφορά την ισότητα ευκαιριών και να ενισχυθεί περαιτέρω η ικανότητα εκτέλεσης σε ότι αφορά την υγιεινή και ασφάλεια κατά την εργασία.

Στον τομέα της *φορολογίας*, επετεύχθη σημαντική πρόοδος σε ότι αφορά τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης και σχετική πρόοδος σε ότι αφορά τον ΦΠΑ, ωστόσο χρειάζεται να πραγματοποιηθεί πρόοδος σε ότι αφορά το πεδίο των *απαλλασσόμενων συναλλαγών* και τον κώδικα συμπεριφοράς για την άμεση φορολογία. Παρά τη σχετική πρόοδο στον τομέα των τελωνείων, χρειάζεται να συνεχιστούν οι προσπάθειες για την ευθυγράμμιση της τελωνειακής νομοθεσίας της Μάλτας με το *κεκτημένο* στον τομέα αυτό, και να αναπτυχθεί η διοικητική της ικανότητα για την εφαρμογή του.

Η πρόοδος συνεχίστηκε σε ότι αφορά τις πολιτικές στον τομέα των *τηλεπικοινωνιών*, του *πολιτισμού* και των *οπτικοακουστικών μέσων*. Επίσης η Μάλτα δημιούργησε το κατάλληλο πλαίσιο για την ανάπτυξη των επενδύσεων και την αναδιάρθρωση των *MME*.

Στο χώρο της *στατιστικής*, η κεντρική στατιστική υπηρεσία της Μάλτας πραγματοποιεί συνεχή πρόοδο και συνεχίζει τις προσπάθειές της για την πλήρη ευθυγράμμιση της μεθοδολογίας της με τα πρότυπα της ΕΚ. Στον τομέα του *χρηματοοικονομικού ελέγχου*, ολοκληρώθηκε ο ανασχεδιασμός του συστήματος εσωτερικού λογιστικού ελέγχου στο πλαίσιο της κυβέρνησης της Μάλτας και συνεχίζεται η ενίσχυση του Εθνικού Ελεγκτικού Γραφείου, εξασφαλίζοντας στη Μάλτα ένα κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου. Η Μάλτα πρέπει να παγιώσει περαιτέρω την πρόοδο αυτή. Σημαντική πρόοδος έχει επιτευχθεί σε ότι αφορά την *περιφερειακή πολιτική*, δεδομένου ότι έχουν τεθεί και ενισχυθεί οι απαιτούμενες δομές για την εφαρμογή των διαρθρωτικών ταμείων και του ταμείου συνοχής.

Στο χώρο της *δικαιοσύνης* και των *εσωτερικών υποθέσεων*, είναι περιορισμένη η περαιτέρω νομοθετική πρόοδος. Πραγματοποιήθηκε πρόοδος σε ότι αφορά την προετοιμασία της διοίκησης της Μάλτας για την εφαρμογή της νομοθεσίας περί ασύλου και τον έλεγχο των συνόρων, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Σένγκεν, ιδίως με την προετοιμασία σχεδίου δράσης για το Σένγκεν. Χρειάζεται να καταβληθούν και άλλες προσπάθειες σε ότι αφορά την προστασία των δεδομένων, τη μετανάστευση, την πολιτική θεωρήσεων και τη δικαστική συνεργασία.

Στο χώρο της *γεωργίας*, η πρόοδος ήταν περιορισμένη. Η Μάλτα πρέπει ακόμα να προσαρμόσει το μεγαλύτερο μέρος του *κεκτημένου* για την εκτατική καλλιέργεια και να προετοιμάσει τη γεωργία της για την κοινή γεωργική πολιτική. Σε ότι αφορά το *περιβάλλον*, η έγκριση του νόμου για την προστασία του περιβάλλοντος και της συμπληρωματικής νομοθεσίας αποτελούν σημαντική πρόοδο. Ωστόσο η Μάλτα απέχει από την πλήρη ευθυγράμμιση και η ικανότητα επιβολής της νομοθεσίας παραμένει πολύ περιορισμένη. Πρέπει επίσης να αναπτυχθεί μια σφαιρική στρατηγική για τη θέσπιση και εφαρμογή του περιβαλλοντικού *κεκτημένου*.

Κατά το παρελθόν έτος, οι προσπάθειες ενίσχυσης της ικανότητας της Μάλτας σε ότι αφορά την εφαρμογή του *κεκτημένου* ξεκίνησαν στους τομείς των κρατικών ενισχύσεων, της *περιφερειακής πολιτικής* και του *ασύλου*. Οι προσπάθειες ενίσχυσης των ικανοτήτων συνεχίστηκαν σε πολλούς τομείς, ιδίως σε ότι αφορά την *ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων*, την *εποπτεία της αγοράς*, τις *μεταφορές*, τη *φορολογία*, την *κοινωνική πολιτική*, τα *τελωνεία*, τη *στατιστική*, τον *έλεγχο των συνόρων* και το *χρηματοοικονομικό έλεγχο*. Είναι σημαντικό να συνεχιστεί η ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας στα θέματα αυτά, ιδίως σε ότι αφορά το *κεκτημένο* για τη ναυτική ασφάλεια. Σε ότι αφορά τα *τελωνεία* και τη *φορολογία*, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην ανάπτυξη συστημάτων ΤΠ που χρειάζονται για την ανταλλαγή δεδομένων μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή με την ΕΚ. Χρειάζεται να ενισχυθεί περαιτέρω η διοικητική ικανότητα διαχείρισης των συνόρων. Η Μάλτα πρέπει επίσης να ενισχύσει τις προσπάθειές της για την προώθηση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Η ικανότητα επιβολής του *κεκτημένου* εξακολουθεί να αποτελεί πηγή ιδιαίτερης μέριμνας σε ότι αφορά το *περιβάλλον* και πρέπει να ενισχυθεί κατά προτεραιότητα. Η Μάλτα πρέπει να ενισχύσει σημαντικά τη διοικητική της ικανότητα στα θέματα της

γεωργίας, και πρέπει ιδίως να αναβαθμίσει τις ρυθμίσεις για τον έλεγχο στον κτηνιατρικό και φυτοϋγειονομικό τομέα.

Οι περισσότερες από τις βραχυπρόθεσμες και μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες της εταιρικής σχέσης για την προσχώρηση έχουν εν μέρει υλοποιηθεί. Υπήρξε ιδιαίτερα σημαντική η πρόοδος στα θέματα της ελεύθερης κυκλοφορίας εμπορευμάτων και κοινωνικής πολιτικής καθώς και στους τομείς της φορολογίας και των τηλεπικοινωνιών. Απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες ιδίως σε ότι αφορά τη γεωργία και το περιβάλλον καθώς και την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών.

Πολωνία

Η Επιτροπή, στη γνώμη της του 1997, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Πολωνία πληροί τα πολιτικά κριτήρια. Έκτοτε, η χώρα σημείωσε σημαντική πρόοδο σε ότι αφορά την περαιτέρω εδραίωση και ενίσχυση της σταθερότητας των θεσμών της που εγγυώνται τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα και το σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων. Κατά το παρελθόν έτος κατεβλήθησαν περαιτέρω προσπάθειες προς την κατεύθυνση αυτή. Η Πολωνία εξακολουθεί να πληροί τα πολιτικά κριτήρια της Κοπεγχάγης.

Στο χώρο της δημόσιας διοίκησης συνεχίζεται η πρόοδος σε ότι αφορά την εφαρμογή του νόμου του 1999 για τις δημόσιες υπηρεσίες. Απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για να επιταχυνθεί ο ρυθμός εφαρμογής και να εξασφαλιστεί ότι κατά το χρόνο της ένταξης, οι δημόσιοι υπάλληλοι θα είναι ανεξάρτητοι, εκπαιδευμένοι και θα εκδηλώνουν ενδιαφέρον για την εργασία τους.

Η Πολωνία συνεχίζει την πρόοδό της σε ότι αφορά τη μεταρρύθμιση του δικαστικού τομέα και τον περιορισμό των πλέον πιεστικών δυσχερειών. Χρειάζεται να επιταχυνθεί περαιτέρω ο ρυθμός της μεταρρύθμισης και να ρυθμιστούν περαιτέρω τα ζητήματα που αφορούν τη δικαστική ασυλία.

Αναλήφθηκαν επιπρόσθετες ενέργειες, μεταξύ άλλων θέσπιση της κατ'έξοχήν αναγκαίας νομοθεσίας, σε ότι αφορά την καταπολέμηση της διαφθοράς η οποία παραμένει πηγή σημαντικών προβλημάτων. Η προσοχή πρέπει τώρα να επικεντρωθεί στη διασφάλιση μιας συνεκτικής προσέγγισης σε ότι αφορά τη διαφθορά, την εφαρμογή της νομοθεσίας και, κατά κύριο λόγο, την ανάπτυξη μιας διοικητικής και επιχειρηματικής κουλτούρας, ικανής να μην ενδίδει στη διαφθορά.

Πραγματοποιήθηκε κάποια πρόοδος σε ότι αφορά την καθιέρωση νομικού πλαισίου για την ισότητα ευκαιριών και πρέπει να αναληφθούν περαιτέρω προσπάθειες στο θέμα αυτό.

Ένα νέο στοιχείο που αποκαλύφθηκε είναι η καταχρηστική κράτηση, που αναφέρθηκε σε ορισμένες περιπτώσεις. Το θέμα αυτό πρέπει να ρυθμιστεί και έχουν ήδη αναληφθεί οι πρώτες σχετικές ενέργειες.

Η ενίσχυση της διοικητικής και δικαστικής ικανότητας, η βελτίωση της λειτουργίας του δικαστικού σώματος και η εκπαίδευσή του στο κοινοτικό δίκαιο συνιστούσαν

προτεραιότητες της εταιρικής σχέσης για την προσχώρηση. Οι εργασίες έχουν ήδη ξεκινήσει αλλά χρειάζεται να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες.

Η Πολωνία είναι μία χώρα με λειτουργούσα οικονομία αγοράς. Εάν συνεχίσει και εντείνει τις παρούσες ρυθμιστικές της προσπάθειες σε ένα πλαίσιο συνεκτικής πολιτικής, θα είναι σε θέση να αντεπεξέλθει στην ανταγωνιστική πίεση και στις δυνάμεις της αγοράς εντός της Ένωσης, στο προσεχές μέλλον.

Κατά το πρώτο τμήμα της αναφερόμενης περιόδου, διατήρησε την κατάλληλη μακροοικονομική σταθερότητα και η ανάπτυξή της, αφού σημείωσε σημαντική επιβράδυνση κατά το δεύτερο εξάμηνο του παρελθόντος έτους, επανέκτησε στη συνέχεια υγιή χαρακτήρα. Συνεχίστηκε η ιδιωτικοποίηση και η περαιτέρω αναδιάρθρωση σε ευαίσθητους τομείς όπως βιομηχανίες του άνθρακα και ηλεκτροπαραγωγής. Ενισχύθηκε το νομικό πλαίσιο για τις επιχειρήσεις με τη θέσπιση νέου νόμου περί πτωχεύσεων και του νέου εμπορικού κώδικα.

Η απότομη πτώση της ανάπτυξης αποκαλύπτει, σε μεγάλο βαθμό, προβλήματα σε ότι αφορά το μακροοικονομικό συνδυασμό πολιτικών - συντονισμός φορολογικής και νομισματικής πολιτικής. Ήδη έχει αυξηθεί περαιτέρω η ανεργία και το έλλειμμα του προϋπολογισμού ακολουθεί ανοδική πορεία. Πρέπει να επέλθει φορολογική προσαρμογή που να συμβάλει σε ένα καταλληλότερο συνδυασμό πολιτικών και να μην τεθεί σε κίνδυνο η μεσοπρόθεσμη αιεσιότητα των δημοσίων οικονομικών. Αυτό θα διαβεβαιώσει επίσης τις αγορές και θα ενισχύσει την επιχειρηματική εμπιστοσύνη. Οι αρχές θα πρέπει να επιταχύνουν την ιδιωτικοποίηση και την αναδιάρθρωση σε ορισμένους νευραλγικούς τομείς, όπως σε ορισμένους παραδοσιακούς κλάδους της βιομηχανίας ή τη γεωργία. Θα πρέπει να προτείνουν σαφή σχέδια για την άρση των εμποδίων σε ότι αφορά την έξοδο από την αγορά και τις έμμεσες κρατικές ενισχύσεις υπό τη μορφή φόρων ή καθυστερούμενων εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, που παρεμποδίζουν τη λειτουργία των δυνάμεων της αγοράς. Πρέπει να βελτιωθεί η εφαρμογή των διαδικασιών πτώχευσης. Πρέπει να αναληφθούν περαιτέρω μέτρα για τη βελτίωση των υποδομών της Πολωνίας και την ανταπόκριση των δυνάμεων της αγοράς στις μεταβαλλόμενες οικονομικές συνθήκες.

Ήταν εντατικές οι εργασίες κατά την αναφερόμενη περίοδο για τη θέσπιση της νομοθεσίας. Σε ορισμένους τομείς παρατηρήθηκαν αξιοσημείωτες επιτυχίες σε ότι αφορά τη θέσπιση πρωτογενούς νομοθεσίας. Σε άλλους, εδραιώθηκαν τα επιτεύγματα του 2000 με τη θέσπιση της αναγκαίας παράγωγης νομοθεσίας βάσει των νόμων - πλαίσιο που θεσπίστηκαν κατά το προηγούμενο έτος. Αυτή η διαδικασία παγιοποίησης και νομοθετικής δημιουργίας έχει ζωτική σημασία για τη μελλοντική ικανότητα εφαρμογής του κεκτημένου και θα πρέπει να ενταθούν οι προσπάθειες για την περαιτέρω ενίσχυσή της. Υπάρχει ακόμη μεγαλύτερη ανάγκη να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας εφαρμογής του *κεκτημένου*. Σημειώθηκαν και άλλες εξελίξεις στο θέμα αυτό, ωστόσο εξακολουθούν να υπάρχουν μεγάλες διαφορές σε ότι αφορά την πρόοδο που πραγματοποιήθηκε στον τομέα αυτό και στη θέσπιση της νομοθεσίας.

Σε ότι αφορά την *εσωτερική αγορά*, οι προσπάθειες σε σειρά τομέων, που επακολούθησαν τη θέσπιση του νόμου - πλαίσιο, εστιάστηκαν στο παράγωγο δίκαιο που είναι αναγκαίο για την εφαρμογή του *κεκτημένου* στους τομείς αυτούς, ιδίως τα πρότυπα, την πιστοποίηση και τις κρατικές ενισχύσεις. Πρόκειται για τομείς στους οποίους πρέπει να εκπληρωθούν οι υφιστάμενες υποχρεώσεις της Πολωνίας πριν την

ημερομηνία προσχώρησης και στους οποίους η πρόοδος υπήρξε περιορισμένη. Στην περίπτωση των προτύπων και της πιστοποίησης απαιτούνται σημαντικές προσπάθειες για να αναπτυχθεί η αναγκαία διοικητική ικανότητα. Το ίδιο δεν ισχύει στην περίπτωση του ανταγωνισμού, δεδομένου ότι υπάρχει ικανότητα αλλά η εφαρμογή υπήρξε περιορισμένη. Πρόοδος παρατηρήθηκε σε ότι αφορά την επισιτιστική ασφάλεια που συνδέεται με την εσωτερική αγορά, μέσω της θέσπισης νόμου - πλαισίου, ωστόσο απαιτούνται ουσιαστικές προσπάθειες για τη θέσπιση παράγωγου δικαίου και την ανάπτυξη διοικητικής ικανότητας. Θεσπίστηκε η νομοθεσία περί βιομηχανικής ιδιοκτησίας, ωστόσο παραμένουν βραχυπρόθεσμες δυσκολίες σε ότι αφορά τον αποκλειστικό χαρακτήρα των δεδομένων, όπως προκύπτει από τη νέα νομοθεσία για τα φαρμακευτικά προϊόντα. Αν και επήλθαν ορισμένες βελτιώσεις των διοικητικών δομών, πρέπει να ενταθούν οι προσπάθειες, με ιδιαίτερη έμφαση στην επιβολή.

Το ιστορικό της Πολωνίας σε ότι αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία υπηρεσιών και κεφαλαίων εξακολουθεί να είναι καλό και έχουν αναληφθεί περαιτέρω ενέργειες για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας στους τομείς αυτούς. Σημαντική υπήρξε η νομοθετική πρόοδος σε ότι αφορά τις δημόσιες συμβάσεις και ικανοποιητική, σε ότι αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων. Θα χρειαστούν περαιτέρω προσπάθειες για να διασφαλιστεί η ομαλή ολοκλήρωση της Πολωνίας στην εσωτερική αγορά.

Στον τομέα των τηλεπικοινωνιών εφαρμόστηκε βαθμιαία η ισχύουσα νομοθεσία. Ήταν περιορισμένη η πρόοδος σε ότι αφορά την περαιτέρω ευθυγράμμιση των συντελεστών της έμμεσης φορολογίας και απαιτούνται περαιτέρω ενέργειες για να διασφαλιστεί η δημιουργία συστημάτων που καθιστούν δυνατή την ανταλλαγή δεδομένων μέσω ηλεκτρονικών υπολογιστών μεταξύ της ΕΚ και της Πολωνίας.

Σε ότι αφορά την ONE, δεν υπήρξαν νομοθετικές εξελίξεις για την ενίσχυση της ανεξαρτησίας της Εθνικής Τράπεζας.

Υπήρξε πρόοδος σε ότι αφορά τη *βιομηχανική πολιτική*. Αναλήφθηκαν οι αναγκαίες ενέργειες για την επίλυση εκκρεμών ζητημάτων στον τομέα του χάλυβα, οι οποίες ωστόσο θα πρέπει να συνεχιστούν δραστήρια.

Ο *γεωργικός* τομέας εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από την απουσία συνεκτικής στρατηγικής. Ο απαιτούμενος ουσιαστικός μετασχηματισμός σε ότι αφορά την πολιτική, τη νομοθεσία και τις υποδομές, δεν έχει ακόμη υλοποιηθεί ούτε στον τομέα της γεωργίας ούτε στον τομέα της *αλιείας*. Και στους δύο τομείς έχει σημειωθεί κάποια πρόοδος σε ότι αφορά το πρωτογενές δίκαιο, ιδίως στην περίπτωση της κτηνιατρικής νομοθεσίας για τη γεωργία. Εξακολουθεί να είναι εξαιρετικά περιορισμένη η διοικητική ικανότητα στα θέματα της αλιείας και είναι εμφανείς οι σημαντικές αδυναμίες στον τομέα της γεωργίας ιδίως όσον αφορά το Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΟΣΔΕ) και την επιθεώρηση στα σύνορα, στον κτηνιατρικό καθώς και στο φυτοϋγειονομικό χώρο.

Στον τομέα του *περιβάλλοντος* πραγματοποιήθηκε σημαντική πρόοδος σε ότι αφορά το πρωτογενές δίκαιο. Παρατηρήθηκε κάποια πρόοδος στον τομέα της ενέργειας και ειδικότερα στον τομέα των μεταφορών. Και στους τρεις τομείς απαιτούνται σημαντικές ενέργειες για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για το περιβάλλον, όπου πρέπει να ενισχυθούν οι περιφερειακές καθώς και οι εθνικές δομές.

Λίγες εξελίξεις παρατηρούνται σε ότι αφορά την περιφερειακή πολιτική. Στον κοινωνικό τομέα, η πρόοδος εστιάστηκε στη νομοθεσία για τη δημόσια υγεία, ενώ παραμένει ζήτημα μέριμνας η επιβολή, ιδίως σε ότι αφορά την υγεία και την ασφάλεια κατά την εργασία. Απαιτούνται επιπλέον προσπάθειες στο σημείο αυτό, ιδίως για την ενίσχυση των εργασιακών επιθεωρήσεων. Συνεχίζεται η πρόοδος στα θέματα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, ιδίως σε ότι αφορά τη φρουρά και τη διαχείριση των συνόρων, όπου εφαρμόζεται η επιχειρησιακή στρατηγική για τα τελωνεία που έχει ήδη υιοθετηθεί. Καταβλήθηκαν προσπάθειες για να βελτιωθεί η κατάσταση των αρχών επιβολής του νόμου οι οποίες χειρίζονται τα θέματα καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος, ιδίως των αστυνομικών υπηρεσιών. Οι προσπάθειες αυτές πρέπει να ενταθούν. Απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες στον τελωνειακό χώρο, ώστε να υπάρξει ευθυγράμμιση με το *κεκτημένο* και να διασφαλιστεί η εγκαθίδρυση αποτελεσματικής ικανότητας εφαρμογής. Παρατηρήθηκε σημαντική νομοθετική πρόοδος σε ότι αφορά τον εσωτερικό οικονομικό έλεγχο, ενώ τώρα πλέον η πρόκληση συνίσταται στη δημιουργία των αναγκαίων μηχανισμών ελέγχου.

Η Πολωνία σημείωσε περαιτέρω πρόοδο στην ευθυγράμμιση της νομοθεσίας της, ιδίως μέσω της παράγωγης νομοθεσίας. Όπως έχει ήδη παρατηρηθεί, πρέπει η προσπάθεια αυτή να συνδυαστεί, ώστε να προσαρμοστούν και να ενισχυθούν οι απαιτούμενες δομές εν όψει της ένταξης. Σε ορισμένους τομείς, δεν έχει εξελιχθεί το επίπεδο διοικητικής ικανότητας. Επίσης, απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες ώστε να δημιουργηθεί η αναγκαία διοικητική δομή που εξασφαλίζει υγιή, αποτελεσματική και ελεγχόμενη διαχείριση των κοινοτικών πόρων.

Αυτή η διαφορά σε ότι αφορά την πρόοδο που έχει πραγματοποιηθεί αφενός για τη θέσπιση της νομοθεσίας και αφετέρου για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας, φαίνεται στο βαθμό στον οποίο έχουν τηρηθεί οι βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες της εταιρικής σχέσης για την προσχώρηση. Επιτεύχθηκε περαιτέρω πρόοδος σε ότι αφορά την τήρηση στοιχείων που βασίζονται στο *κεκτημένο*. Χρειάζεται να καταβληθούν συνεχείς προσπάθειες για την δημιουργία ή την ενίσχυση των διοικητικών ικανοτήτων, γενικά, ιδίως σε ότι αφορά την πιστοποίηση, τη γεωργία, την αλιεία και την περιφερειακή πολιτική, τον κοινωνικό τομέα, τα τελωνεία, και τη δικαιοσύνη και τις εσωτερικές υποθέσεις.

Η Πολωνία έχει ήδη πραγματοποιήσει κάποια πρόοδο σε ότι αφορά την τήρηση όλων των μεσοπρόθεσμων προτεραιοτήτων. Η πρόοδος ποικίλει, και οι εμφανέστερες εξελίξεις αφορούν νομοθετικά στοιχεία των προτεραιοτήτων. Αυτό θα αποτελέσει τη βάση για την ανάπτυξη της αναγκαίας διοικητικής ικανότητας που θα διασφαλίσει την εφαρμογή. Θα πρέπει να ενταθούν οι σχετικές προσπάθειες που έχουν ήδη αναληφθεί.

Ρουμανία

Η Επιτροπή, στη γνώμη της του 1997, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Ρουμανία πληροί τα πολιτικά κριτήρια. Έκτοτε, η χώρα σημείωσε σημαντική πρόοδο σε ότι αφορά την περαιτέρω εδραίωση και εμβάθυνση της σταθερότητας των θεσμών της, που εγγυώνται τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα και το σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων. Κατά το παρελθόν έτος, παρατηρούνται περαιτέρω θετικές εξελίξεις. Η Ρουμανία εξακολουθεί να πληροί τα πολιτικά κριτήρια της Κοπεγχάγης.

Βελτιώθηκε σημαντικά η αποτελεσματικότητα της νομοθετικής εξουσίας καθώς και η εν γένει λειτουργία της κυβέρνησης. Συνεχίστηκε η μεταρρύθμιση των δικαστικών διαδικασιών και η αποτελεσματική εφαρμογή της νέας νομοθεσίας για τις δημόσιες συμβάσεις θα μπορούσε να παίξει σημαντικό ρόλο σε ότι αφορά την καταπολέμηση της διαφθοράς - παρά το γεγονός ότι εξακολουθεί να αποτελεί ένα σημαντικό πρόβλημα, σε μεγάλο βαθμό, ανεπίλυτο. Άλλα στοιχεία ιδιαίτερης μέριμνας είναι η έλλειψη προόδου σε ότι αφορά την εκτέλεση της στρατηγικής μεταρρύθμισης στη δημόσια διοίκηση και η ανάγκη για την περαιτέρω διασφάλιση της ανεξαρτησίας των δικαστηρίων.

Σημαντική πρόοδος επιτεύχθηκε στο χώρο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Έχει ήδη αναληφθεί η μεταρρύθμιση του συστήματος παιδικής μέριμνας, έχει αποποινικοποιηθεί η ομοφυλοφιλία και έχει θεσπιστεί σημαντική νέα νομοθεσία σε ότι αφορά την επιστροφή της ιδιοκτησίας και τη μεταχείριση των ατόμων που ζητούν άσυλο και των προσφύγων. Η εισαγωγή της δοκιμαστικής περιόδου συνιστά σημαντική μεταρρύθμιση του ποινικού συστήματος και πολλές πρωτοβουλίες έχουν αναληφθεί για την αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων. Στόχος των μελλοντικών μεταρρυθμίσεων θα πρέπει να είναι ο εκσυγχρονισμός του ποινικού κώδικα και το μεγαλύτερο αίσθημα δημόσιας ευθύνης των αξιωματούχων της αστυνομίας καθώς και η διασφάλιση της αναλογικότητας των πράξεών τους. Θα πρέπει να συνεχιστούν οι προσπάθειες για τη βελτίωση των πραγματικών συνθηκών διαβίωσης στα ιδρύματα παιδικής μέριμνας.

Εγκρίθηκε νέα νομοθεσία σύμφωνα με την οποία επεκτείνεται η χρήση των γλωσσών των μειονοτήτων και εγκρίθηκε εθνική στρατηγική για τη βελτίωση της κατάστασης της μειονότητας των Ρομ. Τώρα οι προσπάθειες πρέπει να εστιαστούν στην εφαρμογή της στρατηγικής, με στόχο την αποτελεσματική καταπολέμηση της ευρέως διαδεδομένης διάκρισης και τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης.

Η Ρουμανία τήρησε τις βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες της εταιρικής σχέσης προσχώρησης που αφορούν τα πολιτικά κριτήρια, βελτιώνοντας τις συνθήκες για τα παιδιά που ζουν σε ιδρύματα, σημειώνοντας πρόοδο σε ότι αφορά τη μεταρρύθμιση της πολιτικής για την παιδική μέριμνα, αναπτύσσοντας εθνική στρατηγική για τους Ρομ και λαμβάνοντας μέτρα για την παροχή στήριξης σε προγράμματα για τις μειονότητες. Σχετικά με τις μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες, πραγματοποιήθηκε πρόοδος σε ότι αφορά την τήρηση της μεσοπρόθεσμης προτεραιότητας για την παιδική μέριμνα και αναλήφθηκαν πρωτοβουλίες για να βελτιωθεί η πρόσβαση των Ρομ στην εκπαίδευση. Ωστόσο, χρειάζεται ακόμη να αναληφθούν σημαντικές ενέργειες σε άλλους τομείς: η στρατηγική για τους Ρομ δεν έχει ακόμη εφαρμοστεί, η νομοθεσία που καταργεί τις διακρίσεις έχει θεσπισθεί αλλά δεν έχει ακόμη τεθεί σε λειτουργία και, τέλος, δεν έχει ακόμη ξεκινήσει η αποστρατικοποίηση της αστυνομίας.

Η Ρουμανία έχει σημειώσει πρόοδο σε ότι αφορά την εγκαθίδρυση μιας λειτουργούσας οικονομίας της αγοράς και ενώ μεσοπρόθεσμα δεν θα είναι σε θέση να αντιμετωπίσει την ανταγωνιστική πίεση και τις δυνάμεις της αγοράς στο εσωτερικό της Ένωσης, έχει λάβει μέτρα τα οποία θα της επιτρέψουν να αναπτύξει μελλοντικά την ικανότητά της, υπό την προϋπόθεση ότι συνεχίζει την ήδη αναληφθείσα πορεία προς την οικονομική μεταρρύθμιση.

Η Ρουμανία έχει πραγματοποιήσει πρόοδο σε ότι αφορά την μακροοικονομική σταθεροποίηση: επανήλθε ο ρυθμός ανάπτυξης και αυξήθηκαν οι εξαγωγές. Η

κυβέρνηση έχει πλήρη γνώση της ανάγκης εφαρμογής του προγράμματος το οποίο συμφωνήθηκε με το ΔΝΤ και του προενταξιακού οικονομικού προγράμματος. Δρομολογήθηκαν εκ νέου οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, κυρίως σε ότι αφορά την ιδιωτικοποίηση και τις προσαρμογές των τιμών στον τομέα της ενέργειας. Οι πρόσφατες ιδιωτικοποιήσεις αποκαλύπτουν μια νέα δέσμευση για την εγκαθίδρυση μιας λειτουργούσας οικονομίας της αγοράς.

Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν σοβαρές οικονομικές ανισορροπίες, με υψηλό πληθωρισμό και ένα διευρυνόμενο έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών, σε ένα δυσχερές κοινωνικό περιβάλλον. Το ακόμη ευαίσθητο μακροοικονομικό περιβάλλον, το αβέβαιο νομικό πλαίσιο και η περιορισμένη διοικητική ικανότητα παρεμποδίζουν την ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα. Πολλές ακόμη επιχειρήσεις δεν έχουν ακόμη ξεκινήσει την αναδιάρθρωση ή βρίσκονται στα πολύ αρχικά στάδια της διαδικασίας. Το πρόγραμμα δράσης της Ρουμανίας σε ότι αφορά τις μεταρρυθμίσεις παραμένει σημαντικό. Οι αρχές πρέπει να δώσουν προτεραιότητα στην διασφάλιση της μακροοικονομικής σταθερότητας, μέσω της καταπολέμησης του πληθωρισμού και της αναχαίτισης της επιδείνωσης του εξωτερικού ισοζυγίου. Η πλήρης εφαρμογή του προγράμματος που συμφωνήθηκε με το ΔΝΤ, με επίκεντρο την αναίρεση των αιτιών του πληθωρισμού, θα καταστήσει δυνατή τη βαθμιαία μετατόπιση της νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής προς τη μείωση του πληθωρισμού. Πρέπει να επιβληθεί δημοσιονομική πειθαρχία για τις επιχειρήσεις, θέτοντας τέρμα στη συσσώρευση καθυστερούμενων μεταξύ επιχειρήσεων και στη παροχή κρατικής στήριξης σε μη αποδοτικές επιχειρήσεις. Η άρση των επιβαρύνσεων που συνεπάγονται οι πρακτικές αυτές για τη φορολογική πολιτική θα οδηγήσει στον καλύτερο συντονισμό μεταξύ φορολογικής και νομισματικής πολιτικής. Άλλη προτεραιότητα συνίσταται στη δημιουργία υγιών νομικών και θεσμικών βάσεων για τη λειτουργία της οικονομίας της αγοράς, μετά την αναδιάρθρωση και ιδιωτικοποίηση των επιχειρήσεων.

Η Ρουμανία συνέχισε την πρόοδό της σε ότι αφορά την υιοθέτηση του *κεκτημένου*. Ωστόσο, η πρόοδος σε ότι αφορά τη μεταφορά της νομοθεσίας στο εθνικό δίκαιο δεν συνοδεύτηκε πάντοτε με βελτιώσεις της διοικητικής ικανότητας.

Η πρόοδος της Ρουμανίας σε ότι αφορά τη *νομοθεσία για την εσωτερική αγορά* ήταν ανάμικτη. Εκτός από τη θέσπιση νέας νομοθεσίας για τις δημόσιες συμβάσεις, η πρόοδος ήταν περιορισμένη σε ότι αφορά την *ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων* και δεν έχει ακόμη θεσπισθεί η νομοθεσία πλαίσιο για τη νέα και σφαιρική προσέγγιση. Πρέπει να ενισχυθεί η διοικητική υποδομή για τα πρότυπα, την πιστοποίηση και την επιτήρηση της αγοράς. Περιορισμένη υπήρξε η πρόοδος σε ότι αφορά την ευθυγράμμιση με το *κεκτημένο για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων*, και ενώ πραγματοποιήθηκε πρόοδος σε ότι αφορά την εποπτεία στον τραπεζικό και ασφαλιστικό τομέα, ωστόσο δεν υπήρξε πρόοδος σε ότι αφορά τη μεταφορά του *κεκτημένου* στις αγορές κινητών αξιών. Είναι ανεπαρκής η νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Η νέα ρουμανική νομοθεσία σε ότι αφορά τη νομιμοποίηση προσόδων από παράνομες δραστηριότητες αποτελεί θετική εξέλιξη, ωστόσο εξακολουθεί να υπάρχει ένα πλήρες σύστημα συναλλαγματικών ελέγχων και άλλοι περιορισμοί σε ότι αφορά την κυκλοφορία κεφαλαίων. Πρέπει επίσης να βελτιωθεί η εποπτεία των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Πραγματοποιήθηκε περαιτέρω πρόοδος στην ευθυγράμμιση με το *εταιρικό δίκαιο* και το *κεκτημένο για την πολιτική ανταγωνισμού* - τομείς στους οποίους η Ρουμανία έχει ήδη επιτύχει έναν υψηλό βαθμό μεταφοράς στην εθνική νομοθεσία. Στο πλαίσιο αυτό

πρέπει να λεχθεί ότι πρέπει να αναπτυχθεί περαιτέρω η επίβλεψη των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας καθώς και η ικανότητα επιβολής των κανόνων που αφορούν τις κρατικές ενισχύσεις και τις συμπράξεις.

Στον τομέα της *φορολογίας*, η Ρουμανία έχει πραγματοποιήσει κάποια πρόοδο ιδίως σε ότι αφορά τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης. Ωστόσο, χρειάζεται περαιτέρω ευθυγράμμιση σε ότι αφορά τον ΦΠΑ και πολλές ακόμη ενέργειες για τον εκσυγχρονισμό της φορολογικής διοίκησης - μεταξύ άλλων την ανάπτυξη των ανταλλαγών ηλεκτρονικών δεδομένων με την Κοινότητα και τα κράτη μέλη. Η έγκριση εγγράφου για τη *βιομηχανική στρατηγική* από πλευρά της Ρουμανίας αποτελεί θετική εξέλιξη και ενώ πραγματοποιήθηκε σημαντική πρόοδος σε ότι αφορά την ιδιωτικοποίηση, χρειάζεται ακόμη να καταβληθούν σημαντικές περαιτέρω προσπάθειες. Ικανοποιητική ήταν η πρόοδος σε ότι αφορά την προώθηση του *τομέα των ΜΜΕ* και ελήφθη σειρά μέτρων για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

Ενώ η Ρουμανία έχει προοδεύσει σε ότι αφορά την ευθυγράμμιση με πολλές πτυχές του *γεωργικού κεκτημένου*, η αναδιάρθρωση του τομέα βρίσκεται ακόμη στα σπάργανα. Η διοικητική ικανότητα του Υπουργείου Γεωργίας παραμένει, στο σύνολό της, περιορισμένη και χρειάζεται, η χώρα αυτή, να αναπτύξει ακόμη την ικανότητά της σε ότι αφορά την εφαρμογή των διαχειριστικών μηχανισμών της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής. Επίσης, πρέπει να αναβαθμιστούν οι ρυθμίσεις ελέγχου στον κτηνιατρικό και φυτοϋγειονομικό χώρο. Το νομοθετικό πλαίσιο της Ρουμανίας ευθυγραμμίζεται ευρέως με το *κεκτημένο*, χάρη στη νομοθεσία που θεσπίστηκε πρόσφατα στον τομέα της αλιείας. Ωστόσο, υπάρχει ανάγκη να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για την ενίσχυση των διοικητικών δομών.

Η Ρουμανία συνέχισε την πρόοδό της σε ότι αφορά την εναρμόνιση της νομοθεσίας της στον τομέα των *μεταφορών*. Υπήρξε αντιφατική η πολιτική στον *ενεργειακό τομέα* και, κατά συνέπεια, η πρόοδος είναι περιορισμένη. Η πρόοδος ήταν περιορισμένη στον *τομέα των τηλεπικοινωνιών* σε ότι αφορά την μεταφορά στην εθνική νομοθεσία, ωστόσο ήταν εκτενείς οι προπαρασκευαστικές εργασίες που θα διευκολύνουν τις μελλοντικές μεταρρυθμίσεις. Η Ρουμανία έχει σημειώσει πρόοδο σε ότι αφορά την ευθυγράμμιση της με το *περιβαλλοντικό κεκτημένο*, αλλά δεν διαθέτει τη διοικητική ικανότητα για την αποτελεσματική επιβολή της νέας νομοθεσίας, και στον τομέα αυτό διατίθενται ανεπαρκείς δημοσιονομικοί πόροι. Η Ρουμανία έχει προοδεύσει σε ότι αφορά την ευθυγράμμιση με πολλές πτυχές του *κεκτημένου για την προστασία του καταναλωτή*, χρειάζεται όμως προσοχή για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική επιβολή του. Η πρόοδος της Ρουμανίας στον τομέα των *οπτικοακουστικών μέσων* ήταν περιορισμένη.

Η κοινωνική πολιτική αποτελεί προτεραιότητα για την κυβέρνηση, και παρόλο που έχει πραγματοποιηθεί πρόοδος, απαιτείται περαιτέρω ευθυγράμμιση με το *κεκτημένο*, καθώς και βελτιώσεις της διοικητικής ικανότητας (ιδίως σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας κατά την εργασία και σε ότι αφορά την ενίσχυση των εργασιακών επιθεωρήσεων). Πραγματοποιήθηκε σχετική πρόοδος στον χώρο της *περιφερειακής πολιτικής* κατά την αναφερόμενη περίοδο - κυρίως σε ότι αφορά τη βελτίωση θεσμικών ρυθμίσεων. Ωστόσο, εξακολουθούν να είναι ευαίσθητες οι νέες δομές και πρέπει να αναληφθούν σημαντικές ενέργειες σε ότι αφορά τον προγραμματισμό, την παρακολούθηση και αξιολόγηση καθώς και ανάπτυξη της ικανότητας διαχείρισης και ελέγχου των δημοσίων πόρων.

Στο χώρο της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, πραγματοποιήθηκε πρόοδος σε ότι αφορά την πολιτική θεωρήσεων, τον έλεγχο στα σύνορα και τη μετανάστευση. Ωστόσο, χρειάζεται ακόμη να προσαρμοστεί η νομοθεσία σε ορισμένα σημαντικά θέματα, όπως προστασία των δεδομένων, και να αναβαθμιστεί περαιτέρω η ικανότητα και οι υποδομές για τη διαχείριση των συνόρων.

Η Ρουμανία κατέφυγε, όλο και περισσότερο, σε εμπορικές πολιτικές που δεν συμβιβάζονται με τις διεθνείς της υποχρεώσεις και οι οποίες την απομακρύνουν από το *κεκτημένο*. Συγχρόνως, ο τρόπος με τον οποίο η Ρουμανία χειρίστηκε την προεδρία στον ΟΑΣΕ αποκαλύπτει την ικανότητά της να αναλαμβάνει ευθύνες στα πλαίσια του ρόλου της ως διεθνής ηγέτης στο χώρο των εξωτερικών υποθέσεων. Η Ρουμανία συνέχισε την πρόδοό της σε ότι αφορά την εναρμόνιση με το *τελωνειακό κεκτημένο*, ωστόσο πρέπει να βελτιωθεί η λειτουργική ικανότητα των τελωνειακών υπηρεσιών και να ενταθούν οι προσπάθειες για την ανάπτυξη συστημάτων που θα καθιστούν δυνατή την ανταλλαγή δεδομένων μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή μεταξύ της ΕΚ και της Ρουμανίας.

Παρά το γεγονός ότι υπήρξαν ορισμένες θετικές εξελίξεις, οι ρουμανικές αρχές δεν επέτυχαν ακόμη να εκπονήσουν ένα συνεκτικό πλαίσιο πολιτικής σε ότι αφορά τον εσωτερικό *δημοσιονομικό έλεγχο* των δημοσίων πόρων, και χρειάζεται να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας στο χώρο αυτό. Η Ρουμανία πραγματοποίησε κάποια πρόοδο σε ότι αφορά την μεταρρύθμιση των εθνικών διαδικασιών προϋπολογισμού, ωστόσο απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες σε ότι αφορά τον εθνικό προϋπολογισμό και τους ιδίους πόρους.

Εξακολουθεί να είναι περιορισμένη η γενική *ικανότητα της δημόσιας διοίκησης* για την εφαρμογή του *κεκτημένου* και αυτό αποτελεί σημαντικό μειονέκτημα για την ενταξιακή προπαρασκευή της Ρουμανίας. Ενώ ορισμένα τμήματα της διοίκησης είναι σε θέση να λειτουργούν αποτελεσματικά, υπάρχουν πολλοί σημαντικοί τομείς στους οποίους οι αδυναμίες της διοίκησης προκαλούν ιδιαίτερη ανησυχία. Οι ανησυχίες αυτές δεν αφορούν μόνο την υιοθέτηση του *κεκτημένου*, αλλά και τη διαχείριση των πόρων της ΕΚ. Δεν υπήρξε σημαντική πρόοδος σε ότι αφορά την ανάπτυξη της διοικητικής ικανότητας, παρόλο που η κυβέρνηση έχει αρχίσει να χειρίζεται το ζήτημα αυτό.

Σε ότι αφορά την εκπλήρωση των βραχυπρόθεσμων προτεραιοτήτων της εταιρικής σχέσης για την προσχώρηση, η Ρουμανία έχει καλύψει αυτές που αφορούν τις μεταφορές. Παρόλο που πραγματοποιήθηκε πρόοδος σε ότι αφορά τη φορολογία, τα τελωνεία και τη δικαιοσύνη και τις εσωτερικές υποθέσεις, καμία από τις προτεραιότητες που έχουν εντοπιστεί στους τομείς αυτούς δεν έχει ακόμη υλοποιηθεί πλήρως. Κάποια περιορισμένη πρόοδος σημειώθηκε σε ότι αφορά την τήρηση προτεραιοτήτων που αφορούν την εσωτερική αγορά, τη γεωργία, το περιβάλλον, την απασχόληση και τις κοινωνικές υποθέσεις καθώς και την ενίσχυση της διοικητικής και δικαστικής ικανότητας. Η Ρουμανία έχει αρχίσει να καλύπτει ορισμένες από τις μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες της εταιρικής σχέσης για την προσχώρηση. Σε ότι αφορά τις μεταφορές και την αλιεία έχει σχεδόν καλύψει τις μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες. Ωστόσο δεν έχει πραγματοποιηθεί ουσιαστική πρόοδος σε ότι αφορά τη γεωργία, το περιβάλλον και την απασχόληση.

Σλοβακία

Η Επιτροπή, στην τακτική της έκθεση του 1999, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Σλοβακία πληροί τα πολιτικά κριτήρια. Έκτοτε, η χώρα σημείωσε σημαντική πρόοδο σε ότι αφορά την εδραίωση και εμβάθυνση της σταθερότητας των θεσμών της που εγγυώνται τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα και το σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων. Κατά το παρελθόν έτος, καταβλήθηκαν περαιτέρω προσπάθειες προς την κατεύθυνση αυτή. Η Σλοβακία εξακολουθεί να πληροί τα πολιτικά κριτήρια της Κοπεγχάγης.

Σημαντική πρόοδος επετεύχθη σε ότι αφορά τη δομή και λειτουργία της διοίκησης. Θεσπίστηκε το νομικό πλαίσιο για την αποκέντρωση της δημόσιας διοίκησης καθώς και ο νόμος για τις δημόσιες υπηρεσίες. Τώρα απαιτείται να εφαρμοστεί δεόντως η νομοθεσία για να διασφαλιστεί ότι η δημόσια διοίκηση αναλαμβάνει με τον αρμόζοντα τρόπο τον κύριο ρόλο, σε μια δημοκρατία που λειτουργεί με βάση το κράτος δικαίου και προς στήριξη της ενταξιακής διαδικασίας.

Αναλήφθηκαν σημαντικές ενέργειες για την ενίσχυση της ανεξαρτησίας του δικαστικού. Πιο συγκεκριμένα, με την τροποποίηση του συντάγματος καταργήθηκε η τετραετής δοκιμαστική περίοδος για τους δικαστές και προβλέφθηκε η σύσταση ενός Δικαστικού Συμβουλίου. Η τροποποίηση αυτή πρέπει τώρα πλέον να εφαρμοστεί με τη θέσπιση πρωτογενούς νομοθεσίας και, στην πράξη, να διασφαλίσει την επαγγελματική αμεροληψία και την πολιτική ουδετερότητα του δικαστικού.

Περαιτέρω πρόοδος παρατηρείται στη καταπολέμηση της διαφθοράς, ιδίως σε ότι αφορά την υλοποίηση και εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής με συγκεκριμένες δράσεις και τη μεταφορά των διεθνών υποχρεώσεων, σε εθνικό επίπεδο. Ωστόσο, η διαφθορά εξακολουθεί να αποτελεί σημαντικό πρόβλημα. Για να συνεχιστεί η βελτίωση σε ότι αφορά την καταπολέμηση της διαφθοράς, η Σλοβακία θα πρέπει να εφαρμόσει κατά γράμμα τα σχέδια δράσης, να επιβάλει αυστηρά την ισχύουσα νομοθεσία και να ολοκληρώσει τη σχεδιαζόμενη νομοθεσία καθώς και να ενισχύσει τις διοικητικές ικανότητες και το συντονισμό μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων.

Η συνταγματική μεταρρύθμιση δημιούργησε επίσης τη βάση για την ενίσχυση της θεσμικής δομής της Σλοβακίας στο χώρο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ωστόσο, υπάρχει ανάγκη να ρυθμιστεί το θέμα της συμπεριφοράς της αστυνομίας, κυρίως για τις περιπτώσεις που έχει αναφερθεί κακή μεταχείριση.

Κατά την αναφερόμενη περίοδο καταβλήθηκαν σημαντικές προσπάθειες για την περαιτέρω ανάπτυξη και εφαρμογή προσεγγίσεων για την προστασία των δικαιωμάτων των μειονοτήτων, κυρίως με την εφαρμογή των σχετικών κυβερνητικών στρατηγικών. Έγιναν θετικά βήματα για την ενίσχυση της χρήσης και προστασίας των γλωσσών των μειονοτήτων. Σε ότι αφορά τη μειονότητα των Ρομ, πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω η εφαρμογή της στρατηγικής για τους Ρομ, η οποία υιοθετήθηκε διαδοχικά το 1999 και το 2000 και να διατεθούν τα κατάλληλα χρηματοδοτικά μέσα σε εθνικό και τοπικό επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό, είναι σημαντικό να βελτιωθούν οι προσπάθειες για την καταπολέμηση της ευρέως διαδεδομένης διάκρισης.

Πληρούνται οι βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες της εταιρικής σχέσης για την προσχώρηση του 1999 που αφορούν τον εκσυγχρονισμό και την αποκέντρωση της δημόσιας διοίκησης. Αναλήφθηκαν σημαντικές ενέργειες για την ενίσχυση της ανεξαρτησίας του δικαστικού, που αποτελεί επίσης βραχυπρόθεσμη προτεραιότητα. Παρόλο που λήφθηκαν περαιτέρω θετικά μέτρα, ήταν περιορισμένη η βελτίωση της

κατάστασης της μειονότητας των Ρομ, θέμα βραχυπρόθεσμης προτεραιότητας. Το ίδιο συνέβη και με τις μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες για τα πολιτικά κριτήρια της εταιρικής σχέσης για την προσχώρηση του 1999, που κάνει έκκληση για τη συνεχή εφαρμογή της νομοθεσίας περί της γλώσσας μειονοτήτων και την ενίσχυση των πολιτικών και των δημοσιονομικών μέσων υπέρ της μειονότητας των Ρομ.

Η Σλοβακία έχει μια λειτουργούσα οικονομία της αγοράς. Θα πρέπει να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει την ανταγωνιστική πίεση και τις δυνάμεις της αγοράς στο εσωτερικό της Ένωσης στο προσεχές μέλλον, υπό τον όρο ότι θα καταβάλει περαιτέρω ουσιαστικές προσπάθειες για τη μεσοπρόθεσμη φορολογική εξυγίανση και την ανάπτυξη και πλήρη εφαρμογή του εξαγγελθέντος προγράμματος διαρθρωτικής μεταρρύθμισης.

Διατηρήθηκε στο σύνολό της η μακροοικονομική σταθερότητα. Πραγματοποιήθηκε περαιτέρω πρόοδος σε ότι αφορά την ιδιωτικοποίηση των τραπεζών, η οποία έχει σχεδόν ολοκληρωθεί. Επίσης πραγματοποιήθηκε περαιτέρω πρόοδος στην αναδιάρθρωση και ιδιωτικοποίηση των υπόλοιπων επιχειρήσεων δημοσίας ωφελείας και μεταφορικών επιχειρήσεων. Προχώρησε περαιτέρω η καθιέρωση πλαισίου για την ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα.

Ωστόσο, λόγω της ουσιαστικής αύξησης του ελλείμματος των τρεχουσών συναλλαγών θα απαιτηθεί μια περισσότερο συνετή στάση σε ότι αφορά τη φορολογική πολιτική. Η ανεργία είναι υψηλή και αυξάνεται. Ορισμένα στοιχεία του νομικού και θεσμικού πλαισίου που αφορούν την ανάπτυξη των επιχειρήσεων χρειάζεται να βελτιωθούν περαιτέρω και να εφαρμοστούν αποτελεσματικά. Πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω η εποπτεία στον χρηματοοικονομικό τομέα. Πρέπει να αναληφθούν ενέργειες για να διασφαλιστεί η μεσοπρόθεσμη αειφορία των δημοσίων οικονομικών. Οι αρχές πρέπει να συμμορφώνονται με τους φορολογικούς τους στόχους, μέσω της εφαρμογής μεσοπρόθεσμων μεταρρυθμίσεων στις κρατικές δαπάνες, ιδίως σε ότι αφορά την υγεία, τις συντάξεις και τις επιδοτήσεις. Πρέπει να εδραιωθεί η μακροοικονομική σταθεροποίηση με τη βοήθεια ενός συνεχούς και συνετού συντονισμού φορολογικής και νομισματικής πολιτικής. Περαιτέρω πρόοδος σε ότι αφορά τις ιδιωτικοποιήσεις, το διοικητικό και νομικό πλαίσιο και τις μεταρρυθμίσεις στον χρηματοοικονομικό τομέα, θα αποτελέσουν αφετηρία για τη μελλοντική εξέλιξη του ιδιωτικού τομέα. Για την αύξηση της απασχόλησης θα απαιτηθούν περαιτέρω ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας.

Η Σλοβακία προοδεύει σε ότι αφορά τη νομοθετική ευθυγράμμιση με το κεκτημένο. Πέρσι, η πρόοδος δεν υπήρξε ενιαία στα διάφορα θέματα. Σημαντική πρόοδος επιτεύχθηκε σε θέματα όπως η ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων, εταιρικό δίκαιο, κοινωνική πολιτική και απασχόληση καθώς και τελωνειακή ένωση. Παραμένουν οι διαρθρωτικές αδυναμίες σε σειρά θεμάτων, κυρίως στη γεωργία καθώς και στην περιφερειακή πολιτική και στο συντονισμό των διαρθρωτικών μέσων. Παρατηρείται περαιτέρω πρόοδος στην ενίσχυση των διοικητικών ικανοτήτων, ωστόσο απαιτούνται σε όλους τους τομείς ενισχυμένες και διαρκείς προσπάθειες.

Σε ότι αφορά τη *νομοθεσία για την εσωτερική αγορά*, επιτεύχθηκε περαιτέρω πρόοδος, ιδίως σε ότι αφορά την *ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων* και την *ελεύθερη κυκλοφορία υπηρεσιών*. Στο χώρο της ελεύθερης κυκλοφορίας προσώπων, η πρόοδος παραμένει περιορισμένη. Σε ότι αφορά το *εταιρικό δίκαιο*, με εξαίρεση τα εμπορικά σήματα, πραγματοποιήθηκε σημαντική νομοθετική πρόοδος, ιδίως μέσω της

περαιτέρω ευθυγράμμισης με τις οδηγίες για το εταιρικό δίκαιο και τη θέσπιση νέου νόμου για την ευρεσιτεχνία. Πρέπει να συνεχισθεί η κατάλληλη ενίσχυση των διοικητικών και δικαστικών φορέων που εμπλέκονται σε όλους τους τομείς των δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Σε ότι αφορά την *πολιτική ανταγωνισμού*, με την τροποποίηση του νόμου για τις κρατικές ενισχύσεις το νομοθετικό πλαίσιο ευθυγραμμίστηκε σημαντικά με το *κεκτημένο*. Ωστόσο, σε αντίθεση με το θέμα των συμπράξεων, παραμένει μάλλον ελλιπής και αδιαφανής η επιβολή στο χώρο των κρατικών ενισχύσεων. Πρέπει να ενισχυθούν οι διοικητικές ικανότητες στο χώρο της εσωτερικής αγοράς, ιδίως σε ότι αφορά την εποπτεία των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.

Σε ότι αφορά τη *γεωργία*, το σύνολο των ενεργειών για την ευθυγράμμιση και εφαρμογή του κεκτημένου ήταν περιορισμένο, με εξαίρεση τα κτηνιατρικά θέματα, όπου πραγματοποιήθηκε σημαντική πρόοδος. Πρέπει να ενισχυθούν οι προσπάθειες για τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου συστήματος διοίκησης και ελέγχου, πρέπει να επιταχυνθεί η θέσπιση ειδικών ρυθμίσεων για την αγορά, η ευθυγράμμιση στο φυτοϋγειονομικό τομέα και πρέπει να ενισχυθούν οι διοικητικές ικανότητες, μεταξύ άλλων, οι συνοριακοί σταθμοί ελέγχου.

Επετεύχθη περαιτέρω νομοθετική ευθυγράμμιση στο χώρο των *μεταφορών*, κυρίως σε ότι αφορά τις επίγειες μεταφορές. Ωστόσο, είναι αναγκαία η ουσιαστική ευθυγράμμιση σε όλους τους τομείς καθώς και ενίσχυση των διοικητικών ικανοτήτων, μεταξύ άλλων, ολοκλήρωση της δημιουργίας των αναγκαίων δομών.

Πραγματοποιήθηκε περιορισμένη νομοθετική ευθυγράμμιση σε ότι αφορά την έμμεση και άμεση φορολογία και απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την προσαρμογή του επιπέδου των συντελεστών του ΦΠΑ και των ειδικών φόρων κατανάλωσης. Προχώρησε η μεταρρύθμιση της σλοβακικής φορολογικής διοίκησης και πρέπει να εφαρμοστούν αυστηρά τα μέτρα για τον εκσυγχρονισμό της. Πρέπει να αναπτυχθούν τα συστήματα ΤΠ για τις πληροφορίες στα φορολογικά θέματα, που καθιστούν δυνατή την ανταλλαγή ηλεκτρονικών δεδομένων με την ΕΚ και τα κράτη μέλη αυτής.

Αναλήφθηκαν περαιτέρω θετικές ενέργειες στον τομέα της *ενέργειας*, με την απόφαση για το ουσιαστικό άνοιγμα της εθνικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και τη δρομολόγηση της ιδιωτικοποίησης των κύριων επιχειρήσεων στον τομέα της ενέργειας. Σε ότι αφορά την πυρηνική ενέργεια, η Σλοβακία θα πρέπει να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της για οριστική παύση λειτουργίας και να εξακολουθήσει να εξασφαλίζει υψηλό επίπεδο πυρηνικής ασφάλειας. Σε ότι αφορά τη *βιομηχανική πολιτική*, η Σλοβακία διατήρησε τη μεταρρυθμιστική της ορμή, συνεχίζοντας τις ιδιωτικοποιήσεις, ιδίως στον τραπεζικό τομέα, και την αναδιάρθρωση των επιχειρήσεων. Με εξαίρεση τις ταχυδρομικές υπηρεσίες, η Σλοβακία επέτυχε, γενικά, υψηλό επίπεδο ευθυγράμμισης στο χώρο των *ηλεκπικοινωνιών και των τεχνολογιών της πληροφορίας*. Τώρα πρέπει να δοθεί έμφαση στην αποτελεσματική εφαρμογή και ενίσχυση των διοικητικών ικανοτήτων. Συνεχίστηκε η νομοθετική ευθυγράμμιση στο χώρο της *προστασίας των καταναλωτών*, ιδίως στα θέματα που δεν συνδέονται με την ασφάλεια. Πρέπει να συνεχιστούν οι προσπάθειες για τη διασφάλιση του κατάλληλου συντονισμού και την ενίσχυση των φορέων που εμπλέκονται στην επιτήρηση της αγοράς.

Στο χώρο της *κοινωνικής πολιτικής και της απασχόλησης*, επετεύχθη σημαντική πρόοδος, ιδίως με την περαιτέρω ευθυγράμμιση με το *κεκτημένο* στο χώρο του

εργατικού δικαίου και της ίσης μεταχείρισης γυναικών και ανδρών. Τώρα η προσοχή πρέπει να μετατοπιστεί στην εφαρμογή, με ιδιαίτερη έμφαση στην επιβολή της υγείας και ασφάλειας κατά την εργασία.

Παραμένει περιορισμένη η πρόοδος στο χώρο της *περιφερειακής πολιτικής και του συντονισμού των διαρθρωτικών μέσων*. Προκαλεί ανησυχίες το θέμα της έλλειψης επαρκούς και ειδικευμένου προσωπικού στα αρμόδια υπουργεία και εμπλεκόμενους φορείς.

Σε ότι αφορά το *περιβάλλον*, προχώρησε η νομοθετική ευθυγράμμιση - με εξαίρεση την ποιότητα του νερού, την προστασία της φύσης και τη βιομηχανική ρύπανση και διαχείριση του κινδύνου, αν και υπολείπεται σημαντική ευθυγράμμιση. Πρέπει να συνεχιστούν αυστηρά τα μέτρα για την ενίσχυση των διοικητικών ικανοτήτων.

Στο χώρο της *συνεργασίας σε ότι αφορά τη δικαιοσύνη και τις εσωτερικές υποθέσεις*, επετεύχθη περαιτέρω πρόοδος σε ότι αφορά την ευθυγράμμιση και τις διοικητικές ικανότητες, ιδίως σε ότι αφορά τον εξωτερικό έλεγχο των συνόρων μέσω της υιοθέτησης, μεταξύ άλλων, του σχεδίου δράσης Σένγκεν καθώς και στους τομείς της πολιτικής θεωρήσεων και της αστυνομικής συνεργασίας. Απαιτείται σημαντική πρόοδος σε όλους τους συναφείς τομείς, μεταξύ άλλων, ενισχυμένες προσπάθειες για την προώθηση των διοικητικών ικανοτήτων.

Αναλήφθηκαν σημαντικές ενέργειες στο χώρο της *τελωνειακής ένωσης*, με τη θέση σε ισχύ του νέου τελωνειακού νόμου και του νόμου για τους κρατικούς διοικητικούς φορείς στο χώρο των τελωνείων. Πρέπει να αναπτυχθούν συστήματα ΤΠ που καθιστούν δυνατή την ανταλλαγή δεδομένων μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή μεταξύ της ΕΚ και της Σλοβακίας. Αναφέρεται σημαντική πρόοδος στα θέματα *χρηματοοικονομικού ελέγχου*, όπου έχει πλέον τεθεί το βασικό νομοθετικό πλαίσιο για τον δημόσιο εσωτερικό δημοσιονομικό έλεγχο και τον ανεξάρτητο εξωτερικό έλεγχο. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στα θέματα ελέγχου της δαπάνης για διαρθρωτική δράση και την προστασία των χρηματοοικονομικών συμφερόντων της ΕΚ.

Σε ότι αφορά τις *διοικητικές ικανότητες*, ενώ είναι ικανοποιητική η πρόοδος σε ορισμένους τομείς που αφορούν την ενίσχυση των σχετικών θεσμών, η πρόοδος, στο σύνολό της, ήταν περιορισμένη. Ενώ ήταν σημαντική η πρόοδος σε ότι αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων και την τελωνειακή ένωση, ήταν περιορισμένη κυρίως για τη γεωργία, την πολιτική μεταφορών, την περιφερειακή πολιτική και τον συντονισμό των διαρθρωτικών μέσων καθώς και τη συνεργασία στους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων. Σε ότι αφορά την επιβολή, πρέπει να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες ιδίως σε ότι αφορά το εταιρικό δίκαιο, την πολιτική ανταγωνισμού καθώς και την κοινωνική πολιτική και την απασχόληση. Πρέπει να διατηρηθεί η ζωτικότητα σε ότι αφορά την ενίσχυση των διοικητικών ικανοτήτων στο χώρο της φορολογίας, της ενέργειας και του περιβάλλοντος. Πρέπει να ενισχυθούν σημαντικά οι θεσμοί και οι μηχανισμοί που αφορούν την αποτελεσματική και ελεγχόμενη διαχείριση των κοινοτικών κονδυλίων.

Η απόφαση της κυβέρνησης να αυξήσει τον αριθμό του προσωπικού που χειρίζεται την ένταξη στην ΕΕ, περίπου κατά 1200 άτομα μέχρι το 2002, συνιστά ελπιδοφόρα ενέργεια που είναι αναγκαία για την ενίσχυση των διοικητικών ικανοτήτων που στο σύνολό τους παραμένουν περιορισμένες.

Τηρήθηκαν σε μεγάλο βαθμό οι βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες της *εταιρικής σχέσης για την προσχώρηση του 1999* στο χώρο της εσωτερικής αγοράς, της κοινωνικής πολιτικής και της απασχόλησης. Εν μέρει επιτεύχθηκαν στο χώρο της ενέργειας καθώς και της συνεργασίας σε θέματα δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων και, σε περιορισμένο μόνο βαθμό, σε ότι αφορά τη γεωργία και το περιβάλλον. Εν μέρει επετεύχθησαν όλες οι μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες, με εξαίρεση την πολιτική μεταφορών, την περιφερειακή πολιτική και το συντονισμό των διαρθρωτικών μέσων, καθώς και το περιβάλλον, όπου η επιτυχία ήταν περιορισμένη.

Σλοβενία

Η Επιτροπή, στη γνώμη της του 1997 κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Σλοβενία πληροί τα πολιτικά κριτήρια. Έκτοτε, η χώρα σημείωσε σημαντική πρόοδο σε ότι αφορά την εδραίωση και εμβάθυνση της σταθερότητας των θεσμών της που εγγυώνται τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα και το σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων. Κατά το παρελθόν έτος, κατεβλήθησαν περαιτέρω προσπάθειες προς την κατεύθυνση αυτή. Η Σλοβενία εξακολουθεί να πληροί τα πολιτικά κριτήρια της Κοπεγχάγης.

Η Σλοβενία σημείωσε ικανοποιητική πρόοδο σε θέματα δικαστικής μεταρρύθμισης, με τη θέσπιση νέας νομοθεσίας και μέτρων εφαρμογής, μερικά εκ των οποίων ήδη θεσπίστηκαν κατά το προηγούμενο έτος, με στόχο να αντιμετωπιστεί ο μεγάλος αριθμός των εκκρεμών δικαστικών υποθέσεων. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να περιοριστεί σημαντικά ο αριθμός τους.

Κατά το παρελθόν έτος προόδευσε η συνολική μεταρρύθμιση στη δημόσια διοίκηση. Ωστόσο, η νομοθεσία για τους δημοσίους υπαλλήλους και τις δημόσιες υπηρεσίες δεν έχει ακόμη εγκριθεί. Αποτελεί σημαντικό μέρος της νομοθεσίας πλαίσιο για τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, προβλέποντας την ανεξαρτησία των δημοσίων υπαλλήλων και τη κατάσταση των δημοσίων υπηρεσιών. Πρέπει να συνεχιστούν οι προσπάθειες στο χώρο αυτό.

Πρέπει να διευθετηθεί το θέμα της συμπεριφοράς της αστυνομίας, ιδίως σε ότι αφορά ορισμένες περιπτώσεις κακής μεταχείρισης που έχουν αναφερθεί.

Η εταιρική σχέση για την προσχώρηση του 1999 χαρακτηρίζει την επίσπευση της μεταρρύθμισης της δημόσιας διοίκησης ως βραχυπρόθεσμη προτεραιότητα, η οποία μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει επιτευχθεί. Ωστόσο, εναπομένει η θέσπιση νομοθεσίας για τις δημόσιες υπηρεσίες, που έχει χαρακτηριστεί ως μεσοπρόθεσμη προτεραιότητα. Η Σλοβενία έχει πραγματοποιήσει ικανοποιητική πρόοδο σε ότι αφορά την εκπλήρωση της μεσοπρόθεσμης προτεραιότητας που αφορά τη βελτίωση της λειτουργίας του δικαστικού συστήματος. Η συνέχιση των προσπαθειών για την επίλυση των εκκρεμών ζητημάτων για τα σύνορα με την Κροατία χαρακτηρίζεται ως μεσοπρόθεσμη προτεραιότητα και έχει πλέον επιτευχθεί.

Η Σλοβενία έχει μια λειτουργούσα οικονομία της αγοράς. Υπό τον όρο ότι θα εφαρμόσει τις υπολειπόμενες μεταρρυθμίσεις για την ενίσχυση του ανταγωνισμού στις εγχώριες αγορές, θα είναι σε θέση να αντεπεξέλθει στην ανταγωνιστική πίεση και στις δυνάμεις της αγοράς στο εσωτερικό της Ένωσης, κατά το προσεχές μέλλον.

Οι μακροοικονομικές εξελίξεις εξακολούθησαν να είναι εν γένει ευνοϊκές, με μία σταθερή αύξηση του ΑΕγχΠ, χαμηλή ανεργία και μείωση του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών. Προοδευτικά καταργούνται οι υπολειπόμενοι περιορισμοί στην κυκλοφορία των κεφαλαίων, στο πλαίσιο πολιτικής ελεγχόμενων συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Ωστόσο, εξακολουθεί να αποτελεί πρόβλημα ο διαρκής πληθωρισμός που συνδέεται με την ευρέως διαδεδομένη τιμαριθμική αναπροσαρμογή στην σλοβενική οικονομία και το πλαίσιο νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής. Οι αγορές εργασίας δεν χαρακτηρίζονται από επαρκή ελαστικότητα. Οι λειτουργούσες αγορές πρέπει να βελτιωθούν με τη μείωση της κρατικής επιρροής σε ορισμένους τομείς της οικονομίας. Οι αρχές πρέπει τώρα να προωθήσουν την εφαρμογή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που έχουν εξαγγελθεί καθώς και την ιδιωτικοποίηση σε σειρά βασικών τομέων, όπως τραπεζικός και ασφαλιστικός. Αυτό θα προσελκύσει περισσότερους ξένους επενδυτές και θα αποτελέσει μια καλύτερη μικροοικονομική βάση για διαρκή άνοδο της ανάπτυξης, μεσοπρόθεσμα. Αυτά τα διαρθρωτικά μέτρα θα απελευθερώσουν τη νομισματική και συναλλαγματική πολιτική για να επικεντρωθεί στη σταθερότητα των τιμών και όχι στη διατήρηση της εξωτερικής ανταγωνιστικότητας. Η υπό εξέλιξη μεταρρύθμιση του χρηματοοικονομικού τομέα θα δημιουργήσει επίσης ένα περισσότερο εύρωστο περιβάλλον για την ολοκλήρωση της ελευθέρωσης της κυκλοφορίας κεφαλαίων.

Από τότε που συντάχθηκε η τελευταία τακτική έκθεση, η σφαιρική πρόοδος της Σλοβενίας ήταν καλή σε ότι αφορά τη μεταφορά και εφαρμογή του *κεκτημένου*. Πραγματοποίησε σημαντική πρόοδο σε θέματα εταιρικού δικαίου, γεωργίας, μεταφορών, ενέργειας, πολιτιστικών θεμάτων, οπτικοακουστικών μέσων και τηλεπικοινωνιών. Ωστόσο, ήταν περιορισμένη η πρόοδος σε άλλα θέματα, ιδίως σε ότι αφορά την περιφερειακή πολιτική, την ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων, την κοινωνική πολιτική και απασχόληση και την προστασία του καταναλωτή και της υγείας. Εξακολούθησε να ενισχύει τη διοικητική ικανότητα, ιδίως σε θέματα ελεύθερης κυκλοφορίας εμπορευμάτων, τηλεπικοινωνίας, πολιτιστικών θεμάτων και οπτικοακουστικών μέσων καθώς και εσωτερικού χρηματοοικονομικού ελέγχου.

Από τότε που συντάχθηκε η τελευταία τακτική έκθεση, η Σλοβενία σημείωσε πρόοδο σε ότι αφορά τη θέσπιση και εφαρμογή νομοθεσίας σε νευραλγικούς τομείς του *κεκτημένου* για την εσωτερική αγορά. Ουσιαστική νομοθετική πρόοδος παρατηρήθηκε σε ότι αφορά το *εταιρικό δίκαιο* και έχει πλέον σχεδόν ολοκληρωθεί το νομοθετικό πλαίσιο. Η Σλοβενία πρέπει τώρα να επικεντρωθεί στην ορθή εφαρμογή των νέων διατάξεων για τα δικαιώματα πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Έχει επίσης πραγματοποιηθεί πρόοδος σε ότι αφορά την ολοκλήρωση του νομοθετικού πλαισίου για την *ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων* και πρέπει τώρα να δοθεί προσοχή στη καλύτερη αποκατάσταση των θεσμών, μεταξύ άλλων, στο πρόσφατα συσταθέν Ινστιτούτο Τυποποίησης και στα συστήματα επιτήρησης της αγοράς. Κατά την αναφερόμενη περίοδο, η Σλοβενία πραγματοποίησε ουσιαστική πρόοδο για την κατάργηση των περιορισμών στην *ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων*, ωστόσο η διαδικασία αυτή πρέπει να ολοκληρωθεί σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα της κυβέρνησης. Έχει επίσης επιτευχθεί πρόοδος σε ότι αφορά την *ελεύθερη παροχή υπηρεσιών* και έχει προχωρήσει η ευθυγράμμιση. Πρέπει να ενισχυθούν περαιτέρω στο χώρο αυτό τα εποπτικά όργανα. Παρά το γεγονός ότι ήταν περιορισμένες οι νέες εξελίξεις σε ότι αφορά την πολιτική *ανταγωνισμού*, οι σχετικές προετοιμασίες της Σλοβενίας ήδη προχώρησαν και θα πρέπει να εστιάσει την προσοχή της ώστε να

δημιουργήσει ένα καλό ιστορικό σε ότι αφορά την επιβολή. Κατά την αναφερόμενη περίοδο, ήταν περιορισμένη η πρόοδος σε ότι αφορά την *ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων*, και η Σλοβενία θα πρέπει να επισπεύσει την ευθυγράμμιση ιδίως σε ότι αφορά την αμοιβαία αναγνώριση των επαγγελματικών τυπικών προσόντων και των δικαιωμάτων του πολίτη.

Σε ότι αφορά τη *φορολογία*, η Σλοβενία συνέχισε τη σταθερή της πρόοδο και έχει πλέον εκπληρώσει τη δέσμευσή της σε ότι αφορά τη μετατροπή των αδασμολόγητων καταστημάτων. Είναι σημαντική η ανάπτυξη των συστημάτων ΤΠ της Σλοβενίας ώστε να είναι δυνατή η ανταλλαγή ηλεκτρονικών δεδομένων με την Κοινότητα και τα κράτη μέλη αυτής.

Ήταν πολύ καλή η πρόοδος στο *γεωργικό* χώρο, ιδίως με τη θέσπιση νέων κτηνιατρικών και φυτοϋγειονομικών νόμων καθώς και νόμων φυτοπροστασίας. Μεταξύ των προτεραιοτήτων πρέπει να περιλαμβάνεται πλέον η ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας, η ολοκλήρωση των μηχανισμών διαχείρισης της ΚΓΠ και η καθιέρωση των κατάλληλων φυτοϋγειονομικών και κτηνιατρικών επιθεωρήσεων.

Η Σλοβενία πραγματοποίησε σημαντική πρόοδο σε ότι αφορά τη νομοθετική ευθυγράμμιση στον τομέα των *μεταφορών* με τη θέσπιση βασικής νομοθεσίας στο χώρο των εναέριων, θαλάσσιων και οδικών μεταφορών. Συνέχισε την πρόοδό της σε ότι αφορά την προετοιμασία για την ένταξη στον *ενεργειακό* τομέα, ιδίως με το άνοιγμα της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας.

Ήταν πολύ περιορισμένη η πρόοδος της Σλοβενίας, από την τελευταία τακτική έκθεση, σε ότι αφορά την προετοιμασία της για την ένταξη στο χώρο της *περιφερειακής πολιτικής*. Πρέπει να επιταχυνθούν, κατά προτεραιότητα, οι προετοιμασίες για την εκτέλεση των διαρθρωτικών ταμείων. Ήταν επίσης περιορισμένη η πρόοδος κατά την αναφερόμενη περίοδο στα θέματα της *απασχόλησης και των κοινωνικών υποθέσεων*, όπου καθυστέρησε περαιτέρω η θέσπιση του νόμου για τις εργασιακές σχέσεις.

Είναι ήδη υψηλό το επίπεδο ευθυγράμμισης στον *περιβαλλοντικό* τομέα και πρέπει τώρα οι προσπάθειες να εστιαστούν στη θέσπιση της εναπομένουσας βασικής νομοθεσίας στα θέματα της ποιότητας του νερού, των γενετικά τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ) και της προστασίας από την ακτινοβολία. Ήταν περιορισμένη η πρόοδος, κατά την αναφερόμενη περίοδο, στα θέματα της *προστασίας του καταναλωτή* και απαιτείται να καταβληθούν σημαντικές προσπάθειες ιδίως σε ότι αφορά τα μη συνδεδεμένα με την ασφάλεια μέτρα.

Η Σλοβενία έχει πραγματοποιήσει ένα σημαντικό βήμα προς την ολοκλήρωση της νομοθετικής ευθυγράμμισης και τη διασφάλιση της εφαρμογής του *κεκτημένου* στους τομείς των *τηλεπικοινωνιών, των πολιτιστικών θεμάτων και των οπτικοακουστικών μέσων*, μέσω της θέσπισης της βασικής νομοθεσίας και της σύστασης της Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών και Ραδιοφωνίας.

Πραγματοποιήθηκε κάποια πρόοδος σε ότι αφορά τη *δικαιοσύνη και τις εσωτερικές υποθέσεις*, ιδίως μέσω της έγκρισης του σχεδίου δράσης Σένγκεν και της ενίσχυσης του προσωπικού για την επεξεργασία των αιτήσεων ασύλου. Η Σλοβενία πρέπει να συνεχίσει τις προσπάθειές της για τη βελτίωση της ικανότητας και της υποδομής σε ότι αφορά το συνοριακό έλεγχο, τη δημιουργία των κατάλληλων εγκαταστάσεων για

τα άτομα που ζητούν άσυλο, χωριστών από το κέντρο για τους παράνομους μετανάστες και τη θέσπιση της εναπομένουσας παράγωγης νομοθεσίας.

Η Σλοβενία έχει ήδη επιτύχει ένα καλό επίπεδο ευθυγράμμισης στα *τελωνειακά* θέματα και τώρα πρέπει να εστιαστεί στην ολοκλήρωση της νομοθετικής προσέγγισης και της ενίσχυσης της διοίκησής της μέσω της συνεχιζόμενης μεταρρύθμισης, μεταξύ άλλων, ανάπτυξη συστημάτων ΤΠ, ώστε να είναι δυνατή η ανταλλαγή δεδομένων μέσω ηλεκτρονικών υπολογιστών, μεταξύ της ΕΚ και της Σλοβενίας.

Έχει πραγματοποιηθεί ικανοποιητική πρόοδος στα θέματα του εξωτερικού *χρηματοοικονομικού ελέγχου*, με την έγκριση νέας νομοθεσίας για το Ελεγκτικό Συνέδριο και έχουν ήδη προοδεύσει οι σχετικές προετοιμασίες. Τώρα πρέπει να δοθεί προσοχή στην ενίσχυση του εσωτερικού χρηματοοικονομικού ελέγχου στο δημόσιο τομέα.

Ενισχύθηκε η διοικητική ικανότητα της Σλοβενίας για την εφαρμογή του *κεκτημένου*. Από την τελευταία τακτική έκθεση, πραγματοποιήθηκε σημαντική πρόοδος με την εγκαθίδρυση εκτελεστικών, εποπτικών και ρυθμιστικών θεσμών στους τομείς της ελεύθερης κυκλοφορίας εμπορευμάτων, των τηλεπικοινωνιών, των πολιτιστικών θεμάτων και των οπτικοακουστικών μέσων. Έχουν πλέον δημιουργηθεί οι περισσότεροι από τους αναγκαίους θεσμούς για την εφαρμογή του *κεκτημένου* και τώρα πλέον αποτελεί κύριο ζήτημα η διάθεση επαρκών πόρων ώστε να επιτελέσουν το έργο τους. Χρειάζεται να ενισχυθεί η διοικητική ικανότητα, για τη διαχείριση των διαρθρωτικών ταμείων. Εναπομένει να συσταθεί ένας αποτελεσματικός ανεξάρτητος εποπτικός φορέας για την προστασία των δεδομένων. Απαιτούνται επίσης περαιτέρω προσπάθειες για τη δημιουργία της αναγκαίας διοικητικής ικανότητας που θα εξασφαλίζει την υγιή, αποτελεσματική και ελεγχόμενη διαχείριση των κοινοτικών πόρων.

Η Σλοβενία έχει εκπληρώσει μεγάλο αριθμό βραχυπρόθεσμων προτεραιοτήτων της εταιρικής σχέσης για την προσχώρηση που αφορούν τα οικονομικά κριτήρια, την εσωτερική αγορά, τη γεωργία, τις μεταφορές, το περιβάλλον, την απασχόληση και τις κοινωνικές υποθέσεις και τη δικαιοσύνη και τις εσωτερικές υποθέσεις. Σε ότι αφορά την ενίσχυση της διοικητικής και δικαστικής ικανότητας (μεταξύ άλλων διαχείριση και έλεγχος των κοινοτικών κονδυλίων), έχουν εν μέρει τηρηθεί οι προτεραιότητες. Τώρα πρέπει να επικεντρωθεί στις εναπομένουσες βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες, ιδίως αυτές που συνδέονται με τον έλεγχο των κοινοτικών κονδυλίων. Υπήρξε επίσης ικανοποιητική η πρόοδος σε ότι αφορά τη τήρηση ορισμένων μεσοπρόθεσμων προτεραιοτήτων. Η Σλοβενία πρέπει να επισπεύσει τις προετοιμασίες της στα θέματα της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και να διασφαλίσει τη τήρηση των προτεραιοτήτων ιδίως στα θέματα που αφορούν τα οικονομικά κριτήρια, την εσωτερική αγορά, τη γεωργία και την απασχόληση και τις κοινωνικές υποθέσεις.

Τουρκία

Οι συνταγματικές τροποποιήσεις τις οποίες ενέκρινε το τουρκικό κοινοβούλιο στις 3 Οκτωβρίου 2001 συνιστούν σημαντικό βήμα προς την ενίσχυση των εγγυήσεων σε ότι αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες και τον περιορισμό της θανατικής ποινής. Με τις τροποποιήσεις αυτές μειώνονται οι λόγοι για τους

οποίους είναι δυνατόν να περιοριστούν αυτές οι θεμελιώδεις ελευθερίες, όπως η ελευθερία έκφρασης και διάδοσης της σκέψης, η ελευθερία τύπου και η ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι. Τώρα η προσοχή στρέφεται στην αποτελεσματική εφαρμογή αυτών των σημαντικών αλλαγών. Η τουρκική κυβέρνηση βρίσκεται στο στάδιο ολοκλήρωσης δέσμης νέου σχεδίου νομοθεσίας με στόχο την εφαρμογή σειράς συνταγματικών τροποποιήσεων, ιδίως αυτών που αφορούν την ελευθερία έκφρασης και σκέψης. Αυτό θα διευκολύνει τη τήρηση των προτεραιοτήτων της εταιρικής σχέσης για την προσχώρηση.

Παρά τις αλλαγές αυτές, παραμένουν ορισμένοι περιορισμοί σε ότι αφορά την άσκηση των θεμελιωδών ελευθεριών. Ο βαθμός στον οποίο τα άτομα θα ασκούν, στην Τουρκία, καλύτερα τις θεμελιώδεις ελευθερίες, θα εξαρτηθεί από τις νομοθετικές εκτελεστικές ρυθμίσεις και την πρακτική εφαρμογή του νόμου. Αποτελεί ενθαρρυντικό στοιχείο το γεγονός ότι εισήχθη η γενική αρχή της αναλογικότητας και το ότι ο αναφερθείς γενικός στόχος της μεταρρύθμισης είναι να τεθεί, όντως, στο επίκεντρο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και το κράτος δικαίου.

Η αναστολή της εφαρμογής της θανατικής ποινής παραμένει. Σύμφωνα με το αναθεωρημένο άρθρο του συντάγματος, η θανατική ποινή περιορίζεται στις περιπτώσεις εγκλημάτων τρομοκρατίας και εν καιρώ πολέμου ή επικείμενης απειλής πολέμου. Η εξαίρεση σε ότι αφορά τα εγκλήματα τρομοκρατίας δεν είναι σύμφωνη με το πρωτόκολλο 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) (που δεν επιτρέπει καμιά επιφύλαξη), ενώ, δυνάμει του πρωτοκόλλου 6 επιτρέπεται η εξαίρεση στην περίπτωση εγκλημάτων πολέμου. Απαιτούνται νομοθετικές αλλαγές στον ποινικό κώδικα για να τεθεί σε εφαρμογή αυτό το αναθεωρημένο άρθρο. Έτσι θα είναι δυνατόν να εκτιμηθεί κατά πόσο η Τουρκία είναι σε θέση να υπογράψει και να επικυρώσει το πρωτόκολλο αριθ.6 της ΕΣΔΑ.

Οι μεταρρυθμίσεις που αφορούν τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα περιέχουν ορισμένα θετικά στοιχεία. Έχουν πλέον καταργηθεί οι διατάξεις που απαγορεύουν τη χρήση γλωσσών, οι οποίες απαγορεύονται βάσει του νόμου, στα άρθρα 26 και 28. Έτσι προετοιμάζεται το έδαφος για τη χρήση γλωσσών άλλων, εκτός της τουρκικής και τούτο συνιστά μια θετική εξέλιξη. Πρέπει να τροποποιηθεί η ισχύουσα περιοριστική νομοθεσία και πρακτικές για να εφαρμοστεί αυτή η συνταγματική μεταρρύθμιση, πράγμα το οποίο αναγνωρίζουν οι τουρκικές αρχές. Δεν παρατηρείται βελτίωση σε ότι αφορά την πραγματική απόλαυση των πολιτιστικών δικαιωμάτων για όλους τους τούρκους, ανεξαρτήτως της εθνικής τους καταγωγής.

Έχει εγκριθεί μια σειρά ουσιαστικών μεταρρυθμίσεων σε ότι αφορά τις φυλακές. Ενθαρρύνεται η Τουρκία να διασφαλίσει την πλήρη εφαρμογή των εν λόγω μεταρρυθμίσεων. Είναι ατυχές το γεγονός της δυσανάλογης χρήσης βίας για την καταστολή των διαμαρτυριών στις φυλακές. Από ανθρωπιστικής απόψεως, είναι απαράδεκτη η συνεχιζόμενη απώλεια ανθρωπίνων ζωών λόγω απεργίας πείνας. Ανεξαρτήτως των πολιτικών λόγων τους οποίους επικαλούνται οι εμπλεκόμενοι, πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για να προληφθούν οι περαιτέρω απώλειες ζωής. Πρέπει να επιτραπούν οι ελεύθερες συζητήσεις επί των εν λόγω θεμάτων.

Έχει ξεκινήσει η μεταρρύθμιση του δικαστικού συστήματος. Εξακολουθούν να εκφράζονται οι ανησυχίες σε ότι αφορά την ανεξαρτησία του δικαστικού, τις εξουσίες των δικαστηρίων κρατικής ασφάλειας και των στρατιωτικών δικαστηρίων και τη

συμμόρφωση προς τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Έχει αναληφθεί σειρά πρωτοβουλιών για τη μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση των ανωτέρων υπαλλήλων που είναι υπεύθυνοι για την επιβολή του νόμου και του δικαστικού προσωπικού που είναι αρμόδιο για τα ζητήματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ωστόσο είναι ακόμη πολύ νωρίς για να εκτιμηθεί ο αντίκτυπός τους στην πράξη.

Παρά τις πολλές πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της διαφάνειας στο δημόσιο βίο της Τουρκίας, η διαφθορά εξακολουθεί να αποτελεί σημαντικό πρόβλημα. Η πρόσφατη υπογραφή σημαντικών συμβάσεων του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη διαφθορά και τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες συνιστά θετική εξέλιξη.

Χρειάζεται να αναληφθεί περαιτέρω δράση για τη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης στο νοτιοανατολικό τμήμα της χώρας για τον περιορισμό των περιφερειακών ανισοτήτων και την ενίσχυση των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών ευκαιριών για όλους τους πολίτες. Η κατάσταση έκτακτης ανάγκης εξακολουθεί να ισχύει και για τις τέσσερις επαρχίες σ' αυτό το τμήμα της χώρας.

Στην Τουρκία, υπάρχουν τα βασικά χαρακτηριστικά ενός δημοκρατικού συστήματος, ωστόσο εναπομένει να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά άλλα θεμελιώδη ζητήματα, όπως ο έλεγχος της στρατιωτικής από την πολιτική εξουσία.

Χρειάζεται να βελτιωθεί περαιτέρω η πραγματική κατάσταση σε ότι αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, δεδομένου ότι θίγονται άτομα στην Τουρκία, παρά το γεγονός ότι έχουν επέλθει, συνταγματικές, νομοθετικές και διοικητικές αλλαγές.

Ενώ η Τουρκία έχει αρχίσει να προοδεύει σε ορισμένους τομείς, ωστόσο δεν πληροί ακόμη τα πολιτικά κριτήρια της Κοπεγχάγης, κατά συνέπεια ενθαρρύνεται να εντείνει και να επισπεύσει τη διαδικασία μεταρρύθμισης, για να διασφαλίσει την πλήρη προστασία, βάσει του νόμου και στην πράξη, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών για όλους τους πολίτες και σε ολόκληρη τη χώρα. Πρέπει να χρησιμοποιηθεί πληρέστερα ο *ενισχυμένος πολιτικός διάλογος*, για την περαιτέρω ενθάρρυνση της προόδου σε νευραλγικής σημασίας ζητήματα, τα οποία συνιστούν προτεραιότητες της εταιρικής σχέσης για την προσχώρηση, όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα, η Κύπρος και η ειρηνική επίλυση των συνοριακών διαφορών.

Κατόπιν της στήριξης της Άγκυρας στην απόφαση του κ. Ντεκτάς να αποσυρθεί από τις έμμεσες συνομιλίες στα Ηνωμένα Έθνη και να αρνηθεί την πρόσκληση του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών σε συνομιλίες στη Νέα Υόρκη, η υποστήριξη που εξέφρασε η Τουρκία, στα πλαίσια του πολιτικού διαλόγου, στις προσπάθειες του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών για την εξεύρεση συνεκτικής λύσης του κυπριακού προβλήματος, πρέπει να συνοδευτεί από συγκεκριμένες ενέργειες της Τουρκίας προς διευκόλυνση της επίλυσης.

Η Τουρκία, έχοντας αντιμετωπίσει δύο χρηματοπιστωτικές κρίσεις, δεν ήταν σε θέση να προοδεύσει περαιτέρω σε ότι αφορά την επίτευξη μιας λειτουργούσας οικονομίας

της αγοράς. Ωστόσο, σημαντικά τμήματα της οικονομίας της ήδη ανταγωνίζονται στην αγορά της ΕΕ, στο πλαίσιο της τελωνειακής ένωσης με την ΕΚ.

Οι δύο χρηματοπιστωτικές κρίσεις είχαν σαν αποτέλεσμα την αναχαίτιση της οικονομικής ανάκαμψης και έθεσαν τέρμα στο προηγούμενο πρόγραμμα οικονομικής σταθεροποίησης. Κλονίστηκε η μακροοικονομική σταθερότητα και εμφανίστηκαν πολλές μακροοικονομικές ανισορροπίες. Η Τουρκία έχει εγκρίνει και εφαρμόζει ένα φιλόδοξο πρόγραμμα οικονομικής μεταρρύθμισης, το οποίο προβλέπει τη καλύτερη διαχείριση των κινδύνων και των τρωτών σημείων του εγχώριου χρηματοπιστωτικού τομέα, και επιδιώκει να περιορίσει την κρατική παρέμβαση σε πολλούς τομείς της οικονομίας. Τα προβλήματα αυτά βρίσκονται στο επίκεντρο των δύο κρίσεων.

Δόθηκε προτεραιότητα στη δημιουργία βραχυπρόθεσμης μακροοικονομικής σταθερότητας, με βάση τον αποπληθωρισμό. Ωστόσο οι αρχές πρέπει να εξακολουθήσουν να επικεντρώνονται και στη δημιουργία σταθερής βάσης για μια αειφόρο οικονομική ανάπτυξη με βάση την αγορά, μεσοπρόθεσμα. Εξακολουθεί να απαιτείται σημαντική αναδιάρθρωση σε διάφορους τομείς, όπως τον τραπεζικό, τον γεωργικό και στις δημόσιες υπηρεσίες, για να διασφαλιστεί η μεσοπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της οικονομίας, στο σύνολό της. Θα πρέπει να αναπροσδιοριστούν οι δημοσιονομικές προτεραιότητες, σε ένα μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, ώστε να προβλεφθούν επαρκείς επενδύσεις στην εκπαίδευση, την υγεία, τις κοινωνικές υπηρεσίες και τις κρατικές υποδομές σε ολόκληρη τη χώρα.

Η ευθυγράμμιση της Τουρκίας με το κεκτημένο έχει κατ'έξοχήν προοδεύσει σε θέματα που καλύπτονται από την τελωνειακή ένωση. Από την τελευταία τακτική έκθεση έγινε περαιτέρω ευθυγράμμιση στα θέματα αυτά. Επιπλέον, θεσπίστηκε σημαντική νομοθεσία στον τραπεζικό τομέα, μεταξύ άλλων, σε ότι αφορά την Κεντρική Τράπεζα, και σε τομείς όπως των τηλεπικοινωνιών, της ενέργειας και της γεωργίας. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, η νέα νομοθεσία απομακρύνεται σημαντικά από το κεκτημένο (καλλυντικά, πολιτική για τα οπτικοακουστικά μέσα, κοινωνική πολιτική). Παραμένουν σημαντικές διαφορές μεταξύ του κεκτημένου και της τουρκικής νομοθεσίας. Ήταν περιορισμένη η πρόοδος σε ότι αφορά την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας για την εφαρμογή του κεκτημένου.

Σε ότι αφορά την *εσωτερική αγορά*, θεσπίστηκαν διάφορα τμήματα νομοθεσίας που αφορούν την *ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων*, μεταξύ άλλων, τα πρότυπα. Είναι ιδιαίτερα σημαντική η θέσπιση πλαισίου για την τεχνική νομοθεσία. Χρειάζεται να ληφθούν περαιτέρω βήματα σε διάφορους τομείς. Το ισχύον καθεστώς για τις δημόσιες συμβάσεις δεν ευθυγραμμίζεται με το κεκτημένο. Δεν σημειώθηκε πρόοδος σε ότι αφορά την *ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων*. Σε ότι αφορά την *ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων*, παραμένουν σημαντικοί περιορισμοί σε ότι αφορά τις ξένες επενδύσεις σε ποικίλους τομείς. Χρειάζεται να καταβληθούν σημαντικές προσπάθειες για την περαιτέρω ευθυγράμμιση της νομοθεσίας στον τομέα των μη χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στην εφαρμογή της νομοθεσίας σε ότι αφορά τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Σε ότι αφορά το *εταιρικό δίκαιο* δεν σημειώθηκε πρόοδος για τη σύσταση νέου εμπορικού κώδικα. Αναλήφθηκαν σημαντικές ενέργειες για την ευθυγράμμιση της νομοθεσίας περί των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας με το κεκτημένο. Συστήθηκαν ειδικευμένα δικαστήρια για την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας, ωστόσο εναπομένει να ενισχυθεί η ικανότητα επιβολής. Σε ότι αφορά την *πολιτική ανταγωνισμού*, παραμένει ικανοποιητική η εφαρμογή των διατάξεων κατά

των συμπράξεων. Η πολιτική της Τουρκίας για τις κρατικές ενισχύσεις δεν συμβιβάζεται με το κεκτημένο. Παρά τη νέα νομοθεσία, εξακολουθεί να είναι προβληματική η κατάσταση σε ότι αφορά την προσαρμογή του μονοπωλίου για τα οινόπνευματώδη και τον καπνό.

Η Τουρκία έχει ξεκινήσει μια ουσιαστική μεταρρύθμιση στο *γεωργικό* τομέα. Ωστόσο, ορισμένα από τα βασικά χαρακτηριστικά της νέας τουρκικής άμεσης· εισοδηματικής πολιτικής διαφέρουν από την ακολουθούμενη προσέγγιση στην ΕΕ. Η Τουρκία δεν έχει συστήσει μια σειρά βασικών μηχανισμών, όπως ένα κτηματολόγιο που να καλύπτει ολόκληρη τη χώρα. Πρέπει να επικεντρωθεί στη μεταφορά, εφαρμογή και επιβολή της κοινοτικής νομοθεσίας στον κτηνιατρικό και φυτοϋγειονομικό τομέα.

Στον τομέα της *αλιείας*, δεν πραγματοποιήθηκε πρόοδος σε ότι αφορά την ευθυγράμμιση με την κοινή αλιευτική πολιτική. Πρέπει να δημιουργηθεί ένα σύγχρονο σύστημα νηολόγησης των πλοίων.

Σε ότι αφορά την *πολιτική μεταφορών*, η Τουρκία πρέπει να προβεί στο νομοθετικό έργο που είναι αναγκαίο για την υιοθέτηση του κοινοτικού κεκτημένου στις μεταφορές. Πρέπει να βελτιωθεί περαιτέρω η διοικητική ικανότητα για την εφαρμογή και εκτέλεση της σχετικής νομοθεσίας σε όλους τους τομείς.

Σε ότι αφορά τη *φορολογία*, απαιτείται σημαντική πρόοδος, ιδίως σε ότι αφορά την προσέγγιση των συντελεστών που εφαρμόζονται στο σύστημα ΦΠΑ.

Στους περισσότερους τομείς, η *στατιστική* υποδομή της Τουρκίας εξακολουθεί να διαφέρει σημαντικά από αυτή της ΕΕ. Δεν αναφέρεται σημαντική πρόοδος.

Έχουν γίνει ενέργειες σε ότι αφορά την *κοινωνική πολιτική και απασχόληση*, ωστόσο δεν συμβιβάζονται όλες με το κεκτημένο. Για παράδειγμα, η νέα νομοθεσία για το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο δεν δημιουργεί προϋποθέσεις για ένα γνήσιο κοινωνικό διάλογο. Η τουρκική νομοθεσία εξακολουθεί να διαφέρει σημαντικά από αυτή της ΕΚ. Σε ότι αφορά την *ενέργεια*, επιτεύχθηκε σημαντική πρόοδος στους τομείς της ηλεκτρικής ενέργειας και του αερίου. Οι δύο σημαντικοί νόμοι που θεσπίστηκαν φέτος συνιστούν σημαντικά βήματα σε ότι αφορά την προετοιμασία της Τουρκίας για την εσωτερική αγορά ενέργειας.

Στον τομέα των *τηλεπικοινωνιών*, το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο πρέπει να ευθυγραμμιστεί με το κεκτημένο σε θέματα όπως καθολικές υπηρεσίες και προστασία δεδομένων.

Σε ότι αφορά την *περιφερειακή πολιτική*, η Τουρκία δεν σημείωσε πρόοδο και πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη προετοιμασία της εφαρμογής των διαρθρωτικών πολιτικών.

Στον τομέα του *περιβάλλοντος*, πρέπει να θεσπιστεί περαιτέρω νέα νομοθεσία, μεταξύ άλλων, ένας σημαντικός νόμος-πλαίσιο, που εκκρεμεί ενώπιον του Κοινοβουλίου.

Στο χώρο της *δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων*, η Τουρκία υπέγραψε πρόσφατα τρεις σημαντικές συμβάσεις με το Συμβούλιο της Ευρώπης για τη νομιμοποίηση των εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και την καταπολέμηση της διαφθοράς. Ετέθη σε ισχύ διμερής συμφωνία με την Ελλάδα για την καταπολέμηση του εγκλήματος. Η Τουρκία έχει αναλάβει πρωτοβουλίες για να ευθυγραμμιστεί με

την πολιτική θεωρήσεων της ΕΕ και να συνάψει συμφωνίες επανεισδοχής στον τομέα της μετανάστευσης. Πρέπει να ενισχυθεί η διοικητική ικανότητα στο χώρο των συνοριακών ελέγχων και της καταπολέμησης της παράνομης μετανάστευσης.

Έχει σχεδόν πλήρως επιτευχθεί η ευθυγράμμιση στον *τελωνειακό* τομέα.

Σε ότι αφορά τον *οικονομικό έλεγχο*, πρέπει να βελτιωθούν οι μηχανισμοί δημοσιονομικού και χρηματοοικονομικού ελέγχου σε όλα τα επίπεδα της τουρκικής κυβέρνησης.

Χρειάζεται να ενισχυθεί η διοικητική ικανότητα σε διάφορους τομείς, για να διασφαλιστεί η εφαρμογή και αποτελεσματική επιβολή του κεκτημένου. Απαιτείται σημαντική μεταρρύθμιση σε όλα τα επίπεδα της διοίκησης. Σε ορισμένες περιπτώσεις, αυτό θα συνεπάγεται τη δημιουργία νέων δομών, για παράδειγμα σε ότι αφορά τις κρατικές ενισχύσεις και την περιφερειακή ανάπτυξη. Σε ορισμένους τομείς, συνεστήθησαν νέοι ρυθμιστικοί φορείς. Πρέπει να διασφαλιστεί η αυτονομία τους και συγχρόνως να διατεθεί επαρκές προσωπικό και οικονομικοί πόροι.

Η εταιρική σχέση για την προσχώρηση με την Τουρκία εγκρίθηκε το Μάρτιο του 2001 και η Τουρκία έχει καταβάλει ουσιαστικές προπαρασκευαστικές προσπάθειες για την εκτέλεσή της. Η Τουρκία έχει κατανοήσει καλύτερα το κεκτημένο και η κυβέρνηση έχει εντείνει τις προσπάθειές της για την προετοιμασία νέας νομοθεσίας. Στα θέματα της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, της προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας, της ενέργειας, των τηλεπικοινωνιών και τελωνείων, τα ληφθέντα μέτρα έχουν εν μέρει καλύψει τις βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες της εταιρικής σχέσης για την προσχώρηση. Χρειάζονται περαιτέρω σημαντικές προσπάθειες για τη τήρηση των βραχυπρόθεσμων προτεραιοτήτων της εταιρικής σχέσης για την προσχώρηση, συναφών με το συνολικό κεκτημένο.

Παράρτημα 2: Υποψήφιες χώρες: κυριότεροι στατιστικοί δείκτες (2000)

	Έκταση	Πληθυσμός	Πυκνότητα	ΑΕγχΠ σε Μ.Α.Δ. (Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης)(1) (2)			Αλλαγή του ΑΕγχΠ ως ποσοστό (%)	Γεωργία	
	Χιλιάδες τ.χλμ.	εκατομ. κάτοικοι	Κάτοικοι/ τ.χλμ.	Μ.Α.Δ. σε δις ευρώ	Μ.Α.Δ. σε ευρώ/κάτοικο	ως ποσοστό (%) του μέσου όρου της ΕΕ (ευρώ/κάτ.)	%	ως ποσοστό (%) της ακαθάρι- στης προστιθέ- μενης αξίας	ως ποσοστό (%) της απασχόλησης
Βουλγαρία	111	8,2	74	44,3	5400	24	5,8	14,5	μ.δ.
Κύπρος	9	0,8	82	12,4	18500	83	4,8	3,8	9,2
Τσεχική Δημ.	79	10,3	130	135,1	13500	60	2,9	3,9	5,1
Εσθονία	45	1,4	32	12,1	8500	38	6,9	6,3	7,4
Ουγγαρία	93	10,0	108	117,0	11700	52	5,2	4,8	6,5
Λετονία	65	2,4	37	15,6	6600	29	6,6	4,5	13,5
Λιθουανία	65	3,7	57	24,3	6600	29	3,3	7,6	19,6
Μάλτα	0,3	0,4	1240	4,6	11900	53	5,0	2,3	1,9
Πολωνία	313	38,6	124	337,9	8700	39	4,0	3,3	18,8
Ρουμανία	238	22,4	94	135,4	6000	27	1,6	12,6	42,8
Σλοβακία	49	5,4	110	58,3	10800	48	2,2	4,5	6,7
Σλοβενία	20	2,0	98	32,0	16100	72	4,6	3,2	9,9
Τουρκία	775	65,3	84	433,3	6400	29	7,2	14,6	34,9

Πηγές : Eurostat, με βάση τις εθνικές πηγές

(1) Η μέθοδος υπολογισμού του ΑΕγχΠ σε Μ.Α.Δ. έχει αναπροσαρμοστεί μετά τις εκθέσεις του περασμένου έτους.

Συνεπώς τα δεδομένα δεν είναι συγκρίσιμα.

(2) Σχετικά με τον υπολογισμό του κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ, τα δεδομένα για το συνολικό πληθυσμό προέρχονται από τους εθνικούς λογαριασμούς και ενδέχεται να διαφέρουν από εκείνα που προέρχονται από δημογραφικές στατιστικές.

2000

	Ποσοστό πληθωρισμού	Ποσοστό ανεργίας	Δαπάνες γενικής κυβέρνησης	Εξωτερικό εμπόριο				Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών	Άμεσες Ξένες Επενδύσεις	
	ετήσιος μέσος όρος	ποσοστό (%) του ενεργού πληθυσμού (με βάση τον ορισμό του ILO) (5)	υπόλοιπο ως ποσοστό (%) του ΑΕγχΠ	εμπορικό ισοζύγιο εξαγωγές/εισαγωγές σε ποσοστό (%)	εξαγ.→ ΕΕ ως ποσοστό (%) των συνολικών εξαγωγών	εισαγ.← ΕΕ ως ποσοστό (%) των συνολικών εισαγωγών	ισοζύγιο της ΕΕ με τις χώρες (σε εκατ. ευρώ)	υπόλοιπο ως ποσοστό (%) του ΑΕγχΠ	σε ευρώ/κάτοικο (3) (4)	καθαρές εισροές ως ποσοστό (%) του ΑΕγχΠ (4)
Βουλγαρία	10,3	16,4	-0,7	74,1	51,2	44,1	146	-5,0	239	7,1
Κύπρος	4,9	3,4	-3,2	12,2	47,7	55,9	2098	-5,2	μ.δ.	1,8
Τσεχική Δημ.	3,9	8,8	-4,2	90,1	68,6	61,9	2330	-4,7	2213	9,0
Εσθονία	3,9	13,7	-0,7	74,5	76,5	62,6	94	-6,7	1980	8,0
Ουγγαρία	10,0	6,4	-3,1	87,6	75,1	58,4	1086	-3,3	1790	2,9
Λετονία	2,6	14,6	-2,7	58,5	64,6	52,4	118	-6,9	943	5,7
Λιθουανία	0,9	16,0	-3,3	69,8	47,9	43,3	403	-6,0	683	3,4
Μάλτα	2,4	4,5	-6,6	71,9	33,5	59,9	1773	-14,5	μ.δ.	18,0
Πολωνία	10,1	16,1	-3,5	64,7	69,9	61,2	10530	-6,3	671	5,3
Ρουμανία	45,7	7,1	-3,8	78,8	63,8	56,6	1061	-3,7	317	2,8
Σλοβακία	12,1	18,6	-6,7	92,8	59,1	48,9	-434	-3,7	1000	10,8
Σλοβενία	8,9	7,0	-2,3	86,4	63,8	67,8	1818	-3,3	1348	1,0
Τουρκία	54,9	6,6	-11,0	50,9	52,3	48,8	12266	-4,9	μ.δ.	0,5

(3) Οι υπολογισμοί έγιναν με βάση τα στοιχεία των εθνικών λογαριασμών για τον πληθυσμό, τα οποία ενδέχεται να διαφέρουν από εκείνα που χρησιμοποιήθηκαν στις δημογραφικές στατιστικές.

(4) Στοιχεία του ισοζυγίου πληρωμών.

(5) Για τη Μάλτα, με βάση τον αριθμό των εγγεγραμμένων ανέργων.

Πηγές : Eurostat, με βάση τις εθνικές πηγές.

Παράρτημα 3 : Η προενταξιακή στρατηγική

Η προενταξιακή στρατηγική συνίσταται στον καθορισμό των προτεραιοτήτων σε συνδυασμό με μια σειρά μέσων, τα οποία περιλαμβάνουν τη χρηματοδοτική βοήθεια, τις συμφωνίες σύνδεσης και τη συμμετοχή στα κοινοτικά προγράμματα και οργανισμούς. Η εν λόγω στρατηγική βοηθά τις υποψήφιες χώρες να προετοιμαστούν για τη μελλοντική τους ένταξη στην ΕΕ, μέσω της εναρμόνισής τους με το κεκτημένο πριν από την προσχώρηση.

α) Καθορισμός προτεραιοτήτων

Η εταιρικές σχέσεις για την προσχώρηση αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο της προενταξιακής στρατηγικής. Οι σημερινές εταιρικές σχέσεις εγκρίθηκαν το Δεκέμβριο του 1999 για τις υποψήφιες χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, το Μάρτιο του 2000 για την Κύπρο και τη Μάλτα και τον Μάρτιο του 2001 για την Τουρκία. Με βάση την ανάλυση που περιλαμβάνεται στις περιοδικές εκθέσεις, καθορίζουν τις προτεραιότητες για κάθε χώρα με στόχο την εκπλήρωση των κριτηρίων προσχώρησης. Επίσης, αναφέρουν τη χρηματοδοτική βοήθεια που διατίθεται από την Κοινότητα για την τήρηση των προτεραιοτήτων αυτών καθώς και τους όρους που συνδέονται με την εν λόγω βοήθεια.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν χρειάστηκε να επικαλεστεί τη ρήτρα αιρεσιμότητας του κανονισμού περί εταιρικής σχέσης για την προσχώρηση, η οποία σχετίζεται με την ανεπαρκή πρόοδο όσον αφορά την εκπλήρωση των κριτηρίων προσχώρησης ή με τη μη τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη συμφωνία σύνδεσης. Κάθε περιοδική έκθεση υπογραμμίζει την πρόοδο και τις ελλείψεις όσον αφορά την τήρηση των προτεραιοτήτων στο πλαίσιο των σημερινών εν λόγω εταιρικών σχέσεων.

Με την ευκαιρία αυτή, η Επιτροπή υποβάλλει προς το Συμβούλιο μαζί με τις περιοδικές εκθέσεις και προτάσεις σχετικά με την αναθεώρηση των εταιρικών σχέσεων για την προσχώρηση. Οι προτάσεις αυτές επισημαίνουν τους τομείς προτεραιότητας οι οποίοι πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο εξέτασης το 2002 και το 2003. Επίσης, οι προτάσεις αυτές αφορούν όλες τις χώρες εκτός της Τουρκίας, για την οποία δεν απαιτείται αναθεώρηση λόγω της πρόσφατης έγκρισης της σημερινής εταιρικής σχέσης για την προσχώρηση.

Ως προς την εταιρική σχέση για την προσχώρηση, κάθε υποψήφια χώρα καταρτίζει και ενημερώνει τακτικά το **Εθνικό της Πρόγραμμα για την Υιοθέτηση του Κεκτημένου (ΕΠΥΚ)**, το οποίο αναφέρει τους ανθρώπινους και χρηματοδοτικούς πόρους καθώς και το χρονοδιάγραμμα που απαιτείται για την τήρηση των ενταξιακών προτεραιοτήτων. Η Τουρκία ενέκρινε το σχετικό εθνικό πρόγραμμα για πρώτη φορά το 2001, ενώ κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2001 ενημέρωσαν τα προγράμματά τους όλες οι άλλες υποψήφιες χώρες. Σήμερα, σε ορισμένες χώρες τα

ΕΠΥΚ αποτελούν μέρος της διαδικασίας του προϋπολογισμού. Σε κάθε περιοδική έκθεση περιλαμβάνεται αξιολόγηση του ΕΠΥΚ.

β) Χρηματοδοτική βοήθεια

Οι υποψήφιες χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης επωφελούνται από την κοινοτική χρηματοδοτική βοήθεια από την έναρξη της μεταβατικής διαδικασίας, μέσω του προγράμματος PHARE. Το PHARE συμπληρώνεται τώρα από δύο προγράμματα τα οποία βοηθούν τις χώρες αυτές να προετοιμάσουν τη συμμετοχή τους στο Ταμείο Συνοχής και στα διαρθρωτικά ταμεία. Το ISPA (προενταξιακό διαρθρωτικό μέσο) χορηγεί περισσότερα του 1 δις € ετησίως για επενδύσεις σε έργα υποδομής στους τομείς του περιβάλλοντος και των μεταφορών, ενόψει της συμμετοχής των χωρών στο Ταμείο Συνοχής. Το SAPARD προβλέπει τη χορήγηση άνω των 500 εκατ. € ετησίως για τη γεωργική ανάπτυξη και την ανάπτυξη της υπαίθρου, ενόψει της συμμετοχής στα διαρθρωτικά ταμεία στους τομείς της γεωργίας και της αλιείας.

Με ετήσιο προϋπολογισμό άνω του 1,6 δις €, το πρόγραμμα **PHARE** συγχρηματοδοτεί τη δημιουργία θεσμών καθώς και συναφείς επενδύσεις σε έργα υποδομής για την εφαρμογή του κεκτημένου και τη στήριξη της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, προκειμένου να βοηθήσει τις υποψήφιες χώρες να προετοιμάσουν τη χρησιμοποίηση των διαρθρωτικών πόρων μετά την προσχώρηση. Το ένα τρίτο περίπου των πόρων διατίθεται για τον καθένα από τους τρεις αυτούς τομείς.

Η ενίσχυση που παρέχει το πρόγραμμα PHARE στον τομέα της δημιουργίας θεσμών βοηθά τις υποψήφιες χώρες ώστε να μπορέσουν να ενισχύσουν τις ικανότητές τους για την εφαρμογή και επιβολή του κεκτημένου. Το κυριότερο μέσο για την επίτευξη του στόχου αυτού είναι η αδελφοποίηση, η οποία προϋποθέτει την απόσπαση υπαλλήλων υπουργείων, περιφερειακών οργάνων, κρατικών υπηρεσιών και επαγγελματικών οργανώσεων των κρατών μελών σε αντίστοιχους φορείς των υποψηφίων χωρών, για χρονικό διάστημα τουλάχιστον ενός έτους. Η αδελφοποίηση λειτουργεί ήδη στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης από το 1998.

Το 2001 η αδελφοποίηση επεκτάθηκε στην Κύπρο και τη Μάλτα, ενώ από το 2002 αναμένεται να επεκταθεί και στην Τουρκία, σύμφωνα με τα εκάστοτε χρηματοδοτικά μέσα. Σήμερα, εφαρμόζονται περίπου 500 έργα αδελφοποίησης, τα οποία καλύπτουν τους περισσότερους τομείς του κεκτημένου (για περισσότερες πληροφορίες βλέπε παράρτημα 5).

Ήδη από την αρχή του τρέχοντος έτους, οι υποψήφιες χώρες έχουν τη δυνατότητα να επωφεληθούν από την εμπειρία των κρατών μελών για μικρότερα βραχυπρόθεσμα έως μεσοπρόθεσμα έργα, χάρη στο νέο μηχανισμό "twinning light" (αδελφοποίηση ελαφρού τύπου). Τα πρώτα έργα θα αρχίσουν στα τέλη του 2001. Επιπλέον, το ΤΑΙΕΧ (Γραφείο Ανταλλαγής Πληροφοριών Τεχνικής Βοήθειας) εξακολουθεί να αποτελεί πηγή βραχυπρόθεσμων συμβουλών, ενώ το πρόγραμμα SIGMA (που

χρηματοδοτείται από το PHARE και διευθύνεται από τον ΟΟΣΑ) παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες για κυβερνητικές δραστηριότητες οριζόντιου χαρακτήρα στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, με ιδιαίτερη έμφαση στη μεταρρύθμιση των δημοσίων υπηρεσιών και του δημοσιονομικού και λογιστικού ελέγχου.

Η εφαρμογή του προγράμματος **SAPARD** είναι πλήρως αποκεντρωμένη. Με βάση τα σχέδια ανάπτυξης της υπαίθρου τα οποία εγκρίθηκαν από την Επιτροπή, το SAPARD συγχρηματοδοτεί έργα ανάπτυξης της υπαίθρου τα οποία έχουν επιλεγεί από τις δικαιούχους χώρες. Η δομή εφαρμογής σε κάθε χώρα βασίζεται στην αντίστοιχη υπηρεσία SAPARD, η οποία είναι αρμόδια για τη διαχείριση και τις πληρωμές και πρέπει να είναι διαπιστευμένη από την Επιτροπή. Η διαδικασία αυτή αποδείχτηκε πιο περίπλοκη απ'ό,τι αναμενόταν, αλλά αυτή τη στιγμή προχωρεί και έχει ολοκληρωθεί εν μέρει στη Βουλγαρία και στην Εσθονία. Έχοντας υπόψη τις δυσκολίες που ανέκυψαν, η εν λόγω διαδικασία θα πρέπει να επιταχυνθεί για τις άλλες υποψήφιες χώρες.

Στο πλαίσιο του **ISPA**, κάθε χώρα προετοίμασε την εθνική στρατηγική της για τις μεταφορές και το περιβάλλον και, με βάση την στρατηγική αυτή, η Επιτροπή ενέκρινε έργα για το σύνολο του ποσού που ήταν διαθέσιμο για το 2000, χορηγώντας σχεδόν ίσο μερίδιο στους δύο τομείς. Ανάλογα αποτελέσματα αναμένονται το 2001.

Η **Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων** έχει δυνατότητα δανειοδότησης άνω των 17 δις € προς τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης για το διάστημα 2000-2007 - καλύπτοντας και ορισμένες μη υποψήφιες χώρες- (8,9 δις € με εγγύηση του κοινοτικού προϋπολογισμού και 8,5 δις € ως προενταξιακό μέσο χωρίς τέτοια εγγύηση). Η χορήγηση δανείων αναμένεται να φθάσει τα 3,5 δις € το 2001.

Τον Μάρτιο του 2000 το Συμβούλιο εξέδωσε κανονισμό για την **Κύπρο** και τη **Μάλτα** σχετικά με διάφορα προενταξιακά μέτρα, ο οποίος προβλέπει τη χορήγηση χρηματοδοτικής συνδρομής ύψους 95 εκατ. € για το διάστημα 2000-2004 με στόχο την τήρηση των προτεραιοτήτων των εταιρικών σχέσεων για την προσχώρηση. Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού για το 2000 ανέρχονται σε 6 εκατ. € για τη Μάλτα και σε 9 εκατ. € για την Κύπρο. Οι δύο αυτές χώρες είναι επιλέξιμες για το προενταξιακό χρηματοδοτικό μέσο της ΕΤΕ και για το χρηματοδοτικό μέσο της ΕΤΕ υπέρ των μεσογειακών χωρών ύψους 6,425 δις €. Το 1999 τα δάνεια της ΕΤΕ προς την Κύπρο ανήλθαν σε 200 εκατ. €.

Η χρηματοδοτική βοήθεια που χορηγήθηκε στην **Τουρκία** το 2001 αναμένεται να φθάσει τα 177 εκατ. € στο πλαίσιο του MEDA και των δύο κανονισμών "ευρωπαϊκής στρατηγικής/προενταξιακής στρατηγικής". Οι πόροι αυτοί διατίθενται για διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, δημιουργία θεσμών και επενδύσεις στο κοινοτικό κεκτημένο, σύμφωνα με την προσέγγιση που ακολουθήθηκε για τις άλλες υποψήφιες χώρες. Η Επιτροπή πρότεινε ένα νέο κανονισμό παροχής χρηματοδοτικής βοήθειας, αφενός, για να εξασφαλιστεί ο ενταξιακός προσανατολισμός της βοήθειας και, αφετέρου, για να υπάρξει μεγαλύτερη σύγκλιση της διαχείρισης και των διαδικασιών με τις αντίστοιχες του

προγράμματος PHARE. Ο κανονισμός αυτός θα αποτελέσει τη νομική βάση για ένα ενιαίο κονδύλιο του προϋπολογισμού, το οποίο θα αντικαταστήσει τα τρία σημερινά μέσα (αν και η Τουρκία θα εξακολουθήσει να είναι επιλέξιμη για τα πολυκρατικά προγράμματα MEDA).

Η Τουρκία μπορεί να λάβει δάνεια της ΕΤΕ στο πλαίσιο της "εντολής δανειοδότησης Euromed II". Τα δάνεια αυτά ανέρχονται μέχρι του ποσού των 6,425 δις € για το χρονικό διάστημα από τον Ιανουάριο του 2000 μέχρι τον Ιανουάριο του 2007. Επιπλέον, η Τουρκία έγινε πρόσφατα δεκτή ως επιλέξιμη για να επωφεληθεί από το προενταξιακό χρηματοδοτικό μέσο της ΕΤΕ (βλ. παραπάνω). Στο στάδιο της εφαρμογής βρίσκεται μια ειδική εντολή παρέμβασης (για ποσό ύψους 450 εκατ. €). Επίσης, έχει διατεθεί ποσό ύψους 600 εκατ. € για την ανασυγκρότηση των περιοχών που επλήγησαν από σεισμούς (TERRA). Τέλος, η Τουρκία είναι επιλέξιμη στο πλαίσιο ενός νέου "μέσου μεσογειακής εταιρικής σχέσης" το οποίο αντιπροσωπεύει ποσό 1 δις € και καλύπτει το σύνολο της περιοχής.

Οι συμφωνίες σύνδεσης

Οι **ευρωπαϊκές συμφωνίες** με τις υποψήφιες χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης παρέχουν ένα πλαίσιο για την παρακολούθηση της υιοθέτησης του κεκτημένου και της τήρησης των προτεραιοτήτων της εταιρικής σχέσης για την προσχώρηση. Η αναλυτική εξέταση του κεκτημένου γίνεται τώρα κυρίως από τις υποεπιτροπές που δημιουργήθηκαν με βάση τις εν λόγω συμφωνίες (βλ. παρακάτω). Ανάλογες συμφωνίες σύνδεσης έχουν συναφθεί με τις υποψήφιες μεσογειακές χώρες.

Οι ευρωπαϊκές συμφωνίες με την Ουγγαρία και την Τσεχική Δημοκρατία εισήλθαν στο **δεύτερο στάδιο** τον Ιούνιο του 2000 και το Φεβρουάριο του 2001, αντιστοίχως. Και στις δύο περιπτώσεις, αυτό σημαίνει περαιτέρω απελευθέρωση ιδίως όσον αφορά τις διατάξεις για την εγκατάσταση. Η Επιτροπή εξετάζει επί του παρόντος τη μετάβαση στο δεύτερο στάδιο για τις εξής συνδεδεμένες χώρες: Βουλγαρία, Πολωνία, Ρουμανία και Σλοβακία. Στην περίπτωση της Σλοβενίας, το πρώτο στάδιο θα διαρκέσει καταρχήν μέχρι το 2003. Οι ευρωπαϊκές συμφωνίες με την Εσθονία, τη Λετονία και τη Λιθουανία δεν προβλέπουν τη μετάβαση στο δεύτερο στάδιο.

Με την κατάργηση των δασμών και των ποσοτικών περιορισμών, οι ευρωπαϊκές συμφωνίες επιτρέπουν τις αμοιβαίες ελεύθερες συναλλαγές για **βιομηχανικά προϊόντα**, διευκολύνοντας έτσι την οικονομική ολοκλήρωση με την ΕΕ. Επιπλέον, τον Ιούλιο του 2000 χορηγήθηκαν και άλλες εμπορικές παραχωρήσεις προς τις υποψήφιες χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης στον τομέα των **γεωργικών προϊόντων**, σε αυτόνομη και αμοιβαία βάση (τον Ιανουάριο του 2001 για τη Λιθουανία), μέχρις ότου αρχίσουν να ισχύουν τα πρόσθετα πρωτόκολλα των ευρωπαϊκών συμφωνιών. Έχει αρχίσει η προετοιμασία των διαπραγματεύσεων με καθεμιά από τις χώρες αυτές για τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής των εμπορικών παραχωρήσεων στο γεωργικό τομέα. Ανάλογες διαπραγματεύσεις προετοιμάζονται να διεξαχθούν με την Κύπρο και τη Μάλτα. Παράλληλα, άρχισαν να ισχύουν πρόσθετες εμπορικές παραχωρήσεις για τα **μεταποιημένα**

γεωργικά προϊόντα, το Σεπτέμβριο του 2001 με την Εσθονία και το Νοέμβριο του 2001 με τη Σλοβενία. Όσον αφορά τη Βουλγαρία, την Ουγγαρία, τη Σλοβακία, τη Λετονία και τη Λιθουανία, πρόκειται να αποφασιστεί η χορήγηση πρόσθετων εμπορικών παραχωρήσεων για τα προϊόντα αυτά.

Τα πρωτόκολλα των ευρωπαϊκών συμφωνιών για την **Ευρωπαϊκή Διαπίστωση της Συμμόρφωσης (PECA)** άρχισαν να ισχύουν την 1η Ιουνίου 2001 για την Ουγγαρία και την 1η Ιουλίου 2001 για την Τσεχική Δημοκρατία. Οι συμφωνίες για τα πρωτόκολλα αυτά μονογραφήθηκαν με τη Λετονία και τη Λιθουανία, ενώ διεξάγονται διαπραγματεύσεις με την Εσθονία, τη Σλοβακία και τη Σλοβενία. Στόχος των "PECA" είναι να επεκταθούν οι κανόνες της εσωτερικής αγοράς, για τη διαπίστωση της συμμόρφωσης των βιομηχανικών προϊόντων, στις υποψήφιες χώρες πριν από την προσχώρηση. Σύμφωνα με τα "PECA", οι υποψήφιες χώρες πρέπει να εισαγάγουν το κεκτημένο σε επιλεγμένους τομείς. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η υποψήφια χώρα συμφωνούν επίσης στην αμοιβαία αναγνώριση των αντίστοιχων τεχνικών φορέων διαπίστωσης της συμμόρφωσης των εμπορευμάτων με τη νομοθεσία, καθιστώντας με τον τρόπο αυτό μη απαραίτητους τους τεχνικούς ελέγχους στα σύνορα.

Όσον αφορά την **Τουρκία**, η υλοποίηση της τελωνειακής ένωσης παραμένει ο ακρογωνιαίος λίθος των διμερών σχέσεων. Σε εξέλιξη βρίσκονται οι διαπραγματεύσεις που άρχισαν τον Απρίλιο του 2000 για τη σύναψη συμφωνίας με στόχο την απελευθέρωση των υπηρεσιών και το αμοιβαίο άνοιγμα του τομέα των δημοσίων συμβάσεων.

Συμμετοχή σε κοινοτικά προγράμματα και οργανισμούς

Όλες οι υποψήφιες χώρες συμμετέχουν, περισσότερο ή λιγότερο ενεργά, σε **κοινοτικά προγράμματα**. Οι χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης συμμετέχουν κυρίως στα προγράμματα που αφορούν την εκπαίδευση, την επαγγελματική κατάρτιση, τη νεολαία, την έρευνα, τον πολιτιστικό τομέα, τον οπτικοακουστικό τομέα, την ενέργεια, το περιβάλλον, τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τη δημόσια υγεία. Η Κύπρος συμμετέχει σε ορισμένα προγράμματα στον οπτικοακουστικό τομέα, στον τομέα της εκπαίδευσης, της επαγγελματικής κατάρτισης, της νεολαίας, της επιστημονικής έρευνας, του περιβάλλοντος και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, ενώ η Μάλτα συμμετέχει σε προγράμματα που αφορούν την επιστημονική έρευνα, την εκπαίδευση, την επαγγελματική κατάρτιση και τη νεολαία. Η Τουρκία συμμετέχει σε δύο κοινοτικά προγράμματα αλλά μόνο στο επίπεδο του έργου (LIFE και 5^ο Πρόγραμμα Πλαίσιο για την Έρευνα και την Τεχνολογική Ανάπτυξη). Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ελσίνκι, συνεχίζονται οι προετοιμασίες για την πλήρη συμμετοχή της Τουρκίας σε προγράμματα που αφορούν την εκπαίδευση, την επαγγελματική κατάρτιση και τη νεολαία, ενώ εξετάζεται η συμμετοχή της σε άλλα προγράμματα.

Όπως ανακοινώθηκε στο έγγραφο στρατηγικής του περασμένου έτους, για να απλουστευθούν οι διαδικασίες συμμετοχής των υποψηφίων χωρών σε κοινοτικά προγράμματα, αναμένεται η έκδοση των σχετικών αποφάσεων των συμβουλίων σύνδεσης για κάθε χώρα της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, καθώς και η σύναψη συμφωνιών για την Κύπρο, τη Μάλτα και την Τουρκία. Τα νέα

αυτά μέσα θα διευκολύνουν σε μεγάλο βαθμό τη συμμετοχή στα προγράμματα αυτά. Με βάση τα εν λόγω μέσα, τα οποία καθορίζουν τις γενικές αρχές συμμετοχής στα σημερινά και μελλοντικά προγράμματα, η Επιτροπή και οι αρμόδιες αρχές των υποψηφίων χωρών θα διαπραγματευθούν τους όρους και τις προϋποθέσεις συμμετοχής στα διάφορα προγράμματα. Οι υποψήφιες χώρες μπορούν να συνεχίσουν να χρησιμοποιούν την προενταξιακή βοήθεια με στόχο τη συγχρηματοδότηση του κόστους συμμετοχής τους.

Μετά τις πρόσφατες κυρώσεις των σχετικών συμφωνιών, και οι 13 υποψήφιες χώρες θα γίνουν μέλη του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος το 2002. Σύντομα θα διεξαχθούν διαπραγματεύσεις για ανάλογες συμφωνίες με τις ενδιαφερόμενες υποψήφιες χώρες, με στόχο τη συμμετοχή τους στο Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας. Επίσης, έχουν αρχίσει οι προετοιμασίες για τη συμμετοχή των υποψηφίων χωρών σε άλλους κοινοτικούς οργανισμούς.

Αναλυτική εξέταση του κεκτημένου

Το 1999 ολοκληρώθηκε η αναλυτική εξέταση του κεκτημένου ("screening") σε σχέση με τις χώρες που βρίσκονται στο στάδιο των διαπραγματεύσεων. Η εξέταση αυτή συνέβαλε στον εντοπισμό των θεμάτων που έπρεπε να συζητηθούν κατά τις διαπραγματεύσεις. Το νέο κεκτημένο, που εγκρίθηκε και δημοσιεύθηκε πριν από τα τέλη του 2000, διαβιβάστηκε στις χώρες αυτές, ώστε οι τελευταίες να μπορέσουν να λάβουν θέση επ'αυτού στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων. Όπως διευκρινίζεται στο έγγραφο στρατηγικής του περασμένου έτους, ο ρόλος των επιτροπών και υποεπιτροπών σύνδεσης συνίσταται στο να επεξηγούν το νέο κεκτημένο και να συζητούν την υιοθέτηση και εφαρμογή του. Επιπλέον, όπου κρίθηκε σκόπιμο, διοργανώθηκαν συνεδριάσεις για την επεξήγηση του νέου κεκτημένου σε ορισμένα κεφάλαια, όπως των μεταφορών, της γεωργίας και των τηλεπικοινωνιών.

Το 2002 θα εφαρμοστούν οι ίδιες διαδικασίες με την ακόλουθη εξαίρεση: Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι οι διαπραγματεύσεις με τις πιο προχωρημένες χώρες θα ολοκληρωθούν συντομότερα, το νέο κεκτημένο θα διαβιβαστεί δύο φορές προς τις χώρες με τις οποίες διεξάγονται διαπραγματεύσεις: την πρώτη φορά στην αρχή του έτους, για την κάλυψη του νέου κεκτημένου που εγκρίθηκε το 2001, και τη δεύτερη φορά στην αρχή του δεύτερου εξαμήνου για την κάλυψη του νέου κεκτημένου που θα εγκριθεί κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2002.

Κατά τον ίδιο τρόπο, σε σχέση με την Τουρκία, η διαδικασία αναλυτικής εξέτασης του κεκτημένου προετοιμάζεται στο πλαίσιο των οκτώ υποεπιτροπών που δημιουργήθηκαν δυνάμει της συμφωνίας σύνδεσης και οι οποίες άρχισαν τις εργασίες τους τον Ιούνιο του 2000. Από τότε μέχρι σήμερα, η κάθε υποεπιτροπή έχει συνέλθει δύο φορές. Όπως ζητήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Φέιρα, η Επιτροπή υπέβαλε έκθεση προς το Συμβούλιο σχετικά με την πρόοδο της προετοιμασίας της αναλυτικής εξέτασης του κεκτημένου, η οποία έκθεση περιλαμβάνεται στο παράρτημα της περιοδικής έκθεσης για την Τουρκία.

Η Ευρωπαϊκή Διάσκεψη

Η Ευρωπαϊκή Διάσκεψη δημιουργήθηκε για να αποτελέσει ένα φόρουμ πολιτικών διαβουλεύσεων σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος των κρατών μελών της ΕΕ και των υποψηφίων χωρών. Η Τουρκία άρχισε να συμμετέχει στην Ευρωπαϊκή Διάσκεψη από τη συνεδρίαση της 23ης Νοεμβρίου 2000 που πραγματοποιήθηκε στο Sochaux σε υπουργικό επίπεδο. Μια άλλη διάσκεψη που πραγματοποιήθηκε στις 7 Δεκεμβρίου του 2000 σε επίπεδο αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων, έδωσε την ευκαιρία για τη διεξαγωγή συζητήσεων σχετικά με τη θεσμική μεταρρύθμιση και την πιο μακροπρόθεσμη λειτουργία της Ένωσης.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας πρότεινε "να προσκληθούν ως "υποδειχθέντα μέλη" οι χώρες της διαδικασίας σταθεροποίησης και σύνδεσης καθώς και οι χώρες της ΕΖΕΣ". Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ δήλωσε ότι "η Ευρωπαϊκή Διάσκεψη θα συγκληθεί με την τωρινή της σύνθεση υπό την βελγική Προεδρία. Προκειμένου να ενισχυθεί η εταιρική σχέση της Ένωσης με την Ουκρανία και τη Μολδαβία, οι χώρες αυτές θα κληθούν εν συνεχεία να συμμετάσχουν στη Διάσκεψη". Κατά την τελευταία συνεδρίαση της Ευρωπαϊκής Διάσκεψης, η οποία πραγματοποιήθηκε σε υπουργικό επίπεδο στις Βρυξέλλες στις 20 Οκτωβρίου 2001 και στην οποία παρατηρήθηκε αξιοσημείωτη σύμπτωση απόψεων, συζητήθηκε το θέμα της καταπολέμησης της διεθνούς τρομοκρατίας.

**Παράρτημα 4: Συμβάσεις περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων, οι οποίες έχουν κυρωθεί από τις
υποψήφιες χώρες
30 Σεπτεμβρίου 2001**

<i>Προσχώρηση στις ακόλουθες συμβάσεις και πρωτόκολλα</i>	BG	CY	CZ	EE	HU	LV	LT	MT	PL	RO	SK	SI	TK
Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ECHR)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Πρωτόκολλο 1 (δικαίωμα ιδιοκτησίας)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Πρωτόκολλο 4 (ελεύθερη κυκλοφορία κ.λπ.)	X	X	X	X	X	X	X	O	X	X	X	X	O
Πρωτόκολλο 6 (θανατική ποινή)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	O
Πρωτόκολλο 7 (αρχή του "ne bis in idem")	X	X	X	X	X	X	X	O	O	X	X	X	O
Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης	O	X	X	O	X	O	O	X	X	O	X	O	X
Αναθεωρημένος Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης	X	X	O	X	O	O	X	O	O	X	O	X	O
Σύμβαση Πλαίσιο για τις Εθνικές Μειονότητες	X	X	X	X	X	O	X	X	X	X	X	X	O
Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα (ICCPR)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	O
Προαιρετικό πρωτόκολλο του ICCPR (δικαίωμα ατομικής επικοινωνίας)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	O
Δεύτερο προαιρετικό πρωτόκολλο του ICCPR (θανατική ποινή)	X	X	O	O	X	O	O	X	O	X	X	X	O
Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα (ICESCR)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	O
Σύμβαση κατά των Βασανιστηρίων (CAT)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Σύμβαση για την Κατάργηση κάθε μορφής Φυλετικών Διακρίσεων (CERD)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	O
Σύμβαση για την Κατάργηση κάθε μορφής Διακρίσεων εις βάρος των Γυναικών (CEDAW)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Προαιρετικό πρωτόκολλο της CEDAW	O	O	X	O	X	O	O	O	O	O	X	O	O
Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (CRC)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

X = Κυρωθείσα σύμβαση

O = **Μη** κυρωθείσα σύμβαση

BG=Βουλγαρία· CY=Κύπρος· CZ=Τσεχική Δημοκρατία· EE=Εσθονία· HU=Ουγγαρία· LV=Λετονία· LT=Λιθουανία· MT=Μάλτα·

PL=Πολωνία· RO=Ρουμανία· SK=Σλοβακική Δημοκρατία· SV=Σλοβενία· T=Τουρκία

Παράρτημα 5: Έργα αδελφοποίησης κατά την περίοδο 1998-2001

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΩΝ ΑΔΕΛΦΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΘΗΚΑΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ PHARE ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1998-2001

Υποψήφια χώρα	Γεωργία (συμπερ. των κτηνιατρικών και φυτοϋγειονομικών έργων)	Περιβάλλον	Δημόσια οικονομικά (συμπεριλ. της φορολογίας, των τελωνείων, της εσωτερικής αγοράς, κ.λπ.)	Δικαιοσύνη και εσωτερικές υποθέσεις	Κοινωνική πολιτική	Περιφερειακή ανάπτυξη και προετοιμασία για τα διαρθρωτικά ταμεία	Άλλα	Σύνολο
<i>Βουλγαρία</i>	9	11	13	8	2	4	2	49
<i>Κύπρος</i>	---	---	1	---	---	---	---	1
<i>Τσεχική Δημ.</i>	6	6	11	16	9	3	9	60
<i>Εσθονία</i>	6	3	6	7	2	2	2	28
<i>Ουγγαρία</i>	7	9	12	8	4	4	4	48
<i>Λετονία</i>	4	2	4	6	2	3	3	24
<i>Λιθουανία</i>	5	2	8	7	4	2	9	37
<i>Μάλτα</i>	1	---	1	1	---	1	1	5
<i>Πολωνία</i>	24	9	29	12	5	14	11	104
<i>Ρουμανία</i>	9	4	17	12	4	13	6	65
<i>Σλοβακική Δημοκρατία</i>	7	6	10	14	6	2	6	51
<i>Σλοβενία</i>	8	1	7	7	1	2	4	30
Σύνολο	86	53	119	98	39	50	57	502

**ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΩΝ ΑΔΕΛΦΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1998-2001* ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ
ΕΙΤΕ ΩΣ ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΕΙΤΕ ΩΣ ΕΤΑΙΡΟΙ**

Έτος	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>D</i>	<i>DK</i>	<i>E</i>	<i>FIN</i>	<i>F</i>	<i>GR</i>	<i>IRL</i>	<i>I</i>	<i>NL</i>	<i>P</i>	<i>S</i>	<i>UK</i>	Σύνολ.
1998	19	0	57	9	9	14	40	7	5	6	11	0	9	23	209
1999	14	2	38	12	16	7	33	9	3	13	19	2	27	27	222
2000	8	1	41	9	33	9	32	3	4	12	12	0	16	30	210
2001*	4	0	12	4	7	1	9	1	3	1	5	0	3	9	59
Σύνολο	45	3	148	34	65	31	114	20	15	32	47	2	55	89	641**

*) Η επιλογή των εταίρων αδελφοποίησης για το 2001 δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμα.

**) Το σύνολο αυτό δεν αντιστοιχεί στο συνολικό αριθμό έργων, δεδομένου ότι στα πιο πολλά έργα συμμετέχουν περισσότερα του ενός κράτη μέλη.

Παράρτημα 6: Κατάσταση στις 26 Οκτωβρίου 2001 των διαπραγματεύσεων

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΕΝΤΑΞΙΑΚΩΝ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ

Αρ 18.	ΚΕΦΑΛΑΙΟ	CYP	CZECH	EST	HUN	POL	SLO	BUL	LAT	LIT	MAL	ROM	SLK
1	Ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων	X	X	X	X	X	X	* 0	* X	* X	* X	~	* X
2	Ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων	X	X	(X)	X	(X)	(X)	** 0	* X	* (X)	* X	~	* X
3	Ελεύθερη κυκλοφορία υπηρεσιών	X	X	X	X	X	X	* 0	X	X	* X	~	X
4	Ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων	X	X	X	X	(X)	X	X	X	X	0	* 0	X
5	Εταιρικό δίκαιο	X	X	X	X	0	X	X	X	X	X	* 0	* X
6	Ανταγωνισμός	0	0	0	0	0	0	* 0	0	0	0	0	0
7	Γεωργία	0	0	0	0	0	0	~	* 0	* 0	**	~	* 0
8	Αλιεία	X	X	X	X	0	X	* X	X	* X	0	* X	X
9	Μεταφορές	X	0	0	0	0	0	* 0	0	0	X	* 0	0
10	Φορολογία	0	0	0	X	0	0	** 0	* 0	* 0	* 0	** 0	* 0
11	ΟΝΕ	X	X	X	X	X	X	~	X	* X	X	~	* X
12	Στατιστικές	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
13	Κοινωνική πολιτική	X	X	X	X	X	X	** 0	* X	X	0	** 0	* X
14	Ενέργεια	X	0	0	X	X	X	**	* 0	* 0	* X	~	* X
15	Βιομηχανία	X	X	X	X	X	X	~	X	X	X	~	X

16	MME	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
17	Επιστήμη και έρευνα	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
18	Εκπαίδευση και κατάρτιση	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
19	Τηλεπικοινωνίες	X	X	X	X	X	X	X	* 0	X	X	0	X
20	Πολιτιστικός και οπτικοακουστικός τομέας	X	X	X	0	X	X	X	X	X	X	0	X
21	Περιφερειακή πολιτική	0	0	0	0	0	0	**	* 0	* 0	* 0	~	* 0
22	Περιβάλλον	X	X	X	X	X	X	** 0	* 0	X	* 0	~	* 0
23	Προστασία των καταναλωτών και της υγείας	X	X	X	X	X	X	X	X	* X	X	** X	X
24	Δικαιοσύνη και εσωτερικές υποθέσεις	0	0	0	0	0	0	* 0	* 0	* 0	* 0	~	* 0
25	Τελωνειακή Ένωση	X	X	0	X	X	X	* 0	* X	* 0	* 0	* 0	X
26	Εξωτερικές σχέσεις	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
27	ΚΕΠΠΑ	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
28	Δημοσιονομικός έλεγχος	X	X	X	X	X	X	* 0	* 0	* 0	* X	~	0
29	Χρηματοδοτικές και δημοσιονομικές διατάξεις	0	0	0	0	0	0	**	* 0	* 0	* 0	~	* 0
30	Θεσμοί												
31	Άλλα												
Κεφάλαια που έχουν ήδη ανοίξει (1)		29	29	29	29	29	29	23	29	29	28	17	29
Κεφάλαια που έχουν κλείσει (2)		23	21	19	22	18	21	12	18	18	18	8	20

0 : Κεφάλαιο που έχει ανοίξει και βρίσκεται στο στάδιο των διαπραγματεύσεων

X : Κεφάλαιο που έχει κλείσει προσωρινά

(X) : Κεφάλαιο του οποίου το προσωρινό κλείσιμο, όπως προτείνεται στις κοινές θέσεις της ΕΕ, δεν έχει γίνει αποδεκτό από τις υποψήφιες χώρες

* : Κεφάλαιο που άνοιξε για διαπραγματεύσεις κατά τη σουηδική Προεδρία

** : Κεφάλαιο που πρόκειται να ανοίξει για διαπραγματεύσεις κατά τη βελγική Προεδρία.

~ : Κεφάλαιο που δεν έχει ανοίξει ακόμη για διαπραγματεύσεις.